

Franckesche Stiftungen zu Halle

Providentia Dei O řizenj a opatrowánj Bořském

L'Espine, Jean

Praha, 1603

Spis pobořný o Rřizenj a Opatrowání Bořském

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

[urn:nbn:de:gbv:ha33-1-228996](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:ha33-1-228996)

par 5
 (u) p. 344
 (m) p. 532
 (11.)
 Spis pobožný o Křizeni a Opa-
 trování Božském. pag. 603.

Estli vtisšení a
 spokogenj myslu
 w točo swěte ney
 sworchowaněgšij
 dobré člowěka /
 y wšech neyžado

stiwěgšijch wěcý neyposledněgšij
 konec / gatkž se w tom na wětšijm dje
 le wšickni zdravěho sandu a rozus
 mu lidé, gednomyslně scowawas
 gj: tedyt newyhnutečně gista wěc
 gest / že toho snažně podlé neywyš
 šsimožnosti wyhledawati musíme.
 Nebo gatkž weliké, a přewelini řj
 ké gest točo dobrodinj: catž bez welik
 ké nesnáze a vstawičné práce, pro
 C iij rozličné

Spoko
 genčlowěka
 w myslu gest
 neywyšij do
 bré w tomto
 swěte.

Wšak řjden
 ho zlidjochá
 zegl.

Pro rozličné
bautevritní
které se stá-
jí na světě ro-
dí.

rozličné přetáží, kteréž w tompřed
sewzeť welmi často se wystřagi,
ne že ho člověku dojíti. Nežy i-
mi pak přetáží tam neposlednj m-
sto dríj ty baute a iadosti, hned slid
mi na Swěe se plodjcy / kteréž se gi-
nác leč w prodlaženém čase s zna-
menitým vsylowáním a snažnou
pracý, y wstawicným nad tím po-
zorowáním, zpřirozenj člověka
wykorenění nedopauštějí: a kteréž
ho od toho winssowaného cyle tak
dalekoodtrhují / gaťž onblízko swi-
pracý a snažnostj k němu přigiti w-
syluge.

Proč
žti woble-
wanj toho do
breho potřebj
snažne prace
a bedlivosť.

¶ A protož potřebj gest / aby-
chom se důwody a přicinami poda-
řatnými zasobili / kteréžby nás k
wyhledáwánj a k následowánj to-
ho neyswrchowanějšiho dobrého
wstawicně wzbnzowaly / a gimižby
gať tělo naše wzdu pogato bylo
tak ty iadosti a baute každeho ču-
w nás

a Opatrowání Boží.

w nás a w Swědomjch našich ne-
pořog plodjcy, škroceny y do konce
přemoženy a wybogowány býti
mohly. Nebo poněwadž pro do-
bré svých těl žádných věcí nesa-
nugeme / kteréz zdrowj našemu v-
žitečné býti saudjme : čím s wětšj
snažností o to pečowati máme / ch-
gice svým myslm a swědomjm po-
řog y wšsemj způsobiti / abychom
prawidla o nawedenj sšlechtného
žiwota, nám pilně a zauplna wy-
psaného, kteréz vsaudjme býti ney-
přigemněgšj, žádné práce w tom
nelitugice, všterowali / a tjm pro-
středkem takowého dobrého, kteréz
gest mez wšsemi neymilegšjmi, ney-
žadoštwěgšjmi věcmi, neydražšj
a neyworchněgšj, docházeli. Nakož
zagisté ti, kterjž sylvné, zďárné, a do-
bré způsobné telo magj, ani přjtro-
sti zymy, ani nášlyného wedra nic
nebogj : tak ti to kterýmž, se toho

Pohodit tělo
a pilností wy-
hledáwáme /
čjm wíce o du-
ši pečowati
powinni sme.

Nle w tomě
kustj následo-
wati prawid-
la Naweden-
j žiwota.

C iii dostawá

Kdož má do
brau a lpo
ge a m
nem se aw
ani strasti
w.

dostává, aby mysl dobře srown a
lau, vtissenau a spotogenau měli /
nikdy žádným hnacím, žádnými
zbaurěnými, žádnými nenadálými
příběhy, žádnými bídami, těžkostí
mi a strastmi, zřetupně svého předs
sewzeti a spůsobu shoditi se nedopu
stj. Anobří podobný gsau domu, o
nemž Křystus Pan zmínku činí / Ete
ry; to založený gsau na skále, by pak
welicí oblakové na něj se s hůry
slewali. By řeky rozvodnilé okolo
něho wůkol tekly, by proti němu
neprudčegší wětrowé wali, předs
ce proti wslechněm takovým bau
řem bez pohnutí w celosti swe nepo
hnutedlný zůstává.

Wend
er Pohanskej
hledati toho
dobrého / w
stak nenale
st.

Takoweho dobrého přewel
mi libau wůni, ač y starí Silozoffo
wé Pohanskej z daleka čenichali / a
mzdu geho y platnost poznávali :
wsak dlanho a hrubě y wyhledá
wanj geho daremně pracuyjce, přis
gic

P. 377.
idem
242. Gott
m. 6. 203. all. 3. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

a Dvavrování Božském. 1.

giti k němu nemohli : proto že ho
gінде, nežli gest položeno, hledali.
Wětšij díl také lidu po těch do-
břem dychej / poněwadž gedentkáž
dý dobrého sobě přege / a negačého
šťastného spůsobu wyhledáwa / w
němžby žiwot potogný a blahosla-
wený wěsti mohl : wšak nic méně
w své naděgi, rovně gažo Silozo-
ffowé, zmýleni býwagi : proto že to
množý swým důmyslem na Boha-
stwj a zboží, ginj na vřadech a slá-
we swěta, některj na rozkošsi mno-
žý na vmenj, negedni zase na ctnosti
aneb raděgi na stjnu ctnosti, nero-
zumně zakládagi. Kteréžto wě-
cy, poněwadž gsau rozmanité, ne-
gisté, proměnné, pomjgegicý pra-
wé syeosti a spočogenj myslj člowě-
ka přináseci nemohau. Odkudž po-
cházá je množý, ač těch wěcy dosta-
tek, anobrž y nazbyt magj : wšak s
welikým narjkanjm po wětšij hoga-
nosti

Lid obecně sa-
kláda ae na
wěcech pomj-
gegicých a
marných.

Častoť gsau/
bohastwí/
slawa / roz-
koš / vmenj /
ctnost.

Ne ty člowě-
ka spočogenj
nemohau / a-
bo magj ač
na byt / gest
wyceněwau.

nosti těch y giných věcý vřtawičně
dychej a žádaj.

o Rozjizení
bližší cesta k
tomu dobré-
mu gest bedli-
we rozgima-
ní o Rozjizení
a Opatrowá-
ní Božím.

Kterýž w nás
působí trpěli-
vost / a ten v
mysl / že se na
swětě wse-
cho dobře a
řádně děje.

A Gá pak krasší gístší, a bez-
pečněgší cesty k wyhledáwaní to-
ho neywyššího, Dobrého neyzná-
wám / gačo snazné a opravdowé
rozgimání o Rozjizení a Opatrowá-
ní Božském : o němž w této Knize,
počudž Pán Bůh wšemohaučý da-
růw swého Ducha Swatého pro-
půgčiti ráci, psáti a mluwiti gsem
wmjnil. Nebo wedlé mého zdání,
Opatrowání Božské mnoho nám
k tomu prospěge / abychom wsseli-
gaté příběhy a připadnosti mjrně
a trpěliwě snášeli : když sobě bedli-
wanu myslj o tom rozgimati budeme
a ge sobě před oči předložime / tak
abychom k tomu wssedko, což se kde
koli zde na swětě přihází a působí/
buď že o tom slyšíme, aneb sami na
to hledíme / wždycky wzťahowali,
za to nepochybne držce: Poněwadž
sami

šam Bůh swau neywyšši a obzwlá
 šstnj dobrotau, sprawedlnostj, mau
 drostj a milostiwostj zprawuge a
 řjdi/ což se po wšm otrstku Swě-
 ta dege/ to je se wsecko dobré a rád-
 ně působj. Nebo Bůh gako ney-
 swrchowanějši dobré, gsa toho
 wšleho půwodem, nie cožby dobré
 a rádne nebylo, nečinj.

Widjme že w Bogi a w zna-
 menitých hauffich lidu walečného
 wšickni wogácj rádi a s ochotno-
 stj Praporcůw toho Cýsare a Zey-
 mana následugi/ o něm; tu důwě-
 nost magi a wědj / že gest wdatný,
 řdnatý, bedlinový, maudrý, rozšaff-
 ný/ wsecky přiběhy časné předzwo-
 dagicj a wsecko přiležitě opatrugi-
 cy. Podobně wjdáme / řdyž Pán
 aněž Hospodár, mage mnoho dětj
 a služebníků, něgakého rozšaffné-
 ho a bedliného Šsaffare dostane/
 řerýž gak o hospodářstwj, tak o
 Panstau

Poněwadž
 Bůh wše to
 maudrostj
 swau zpraw-
 ge a řjdi.

Gako
 drabi rádi ná-
 sledugi žstle-
 něho Herma-
 na Potnjho.

Hospodár mř-
 sto dawa toa-
 mu/ co špraw-
 nu a wěnu
 Šsaffar w do-
 mě geho řjdi.

Panškau slávu a počtívoost náleží
 tau peči má / že takowému nevyř-
 ce swých wěcý swěřuge / a což keli
 on wyřidj, wšsemu tomupowoluge
 a místo dáwa: poněwadž rozumj,
 že ten Saffar geho bez rozumu a
 rozššastnosti nic předsbe neběje. Ž

Na moři,
 kterej magj
 měleho zpra-
 wcy řodj / ne-
 mnoho se bau-
 ře mořské stra-
 chugj.

tomu každodennj škuffenj swědčj /
 kterak ti, genž se mnoho a často po
 moři plawj / řdyž správce a Pa-
 tróna lodj dobrého, žkuffeného a
 bedlivého dostanau, w čas wolno-
 bitj a bauřj mořských, netak se stra-
 chugj, gako řdybywidělj, anzprá-
 ce lodjnewěťšj wěšlo, buď nevmě-
 le, buď nedbálivě spravuge: Na-

pocestnj ma-
 gje wůdce ce-
 řtopowědomé
 ho / nehoj se
 aby zablau-
 ňi.

posledy gako pocestným, přes mj-
 řta puřta a cestami bezcestnýmj giti
 magicým, řdyž se powědomý toho
 putowánj wůdce natřeřšj / tak že o
 geho powědomosti žádné pochybo-
 nosti nemagj / tedy takowj pauenj-
 cy, mnohém s wěťšj chetivosti a o-
 chočností.

chotnostj, nechť gest pak gatkoli
pracnáy nesnadná cesta, za nim
gdau/ nežli kdyby takowého wůd-
cy měli/ o gehoźby, buď wěrnosti,
buď powědomosti/ slusně pochybo-
wati mohli.

A Tak y my a wssicēni wěrni,
když woznawáme, a opravdowě
poznawáme, že pod Kříženjm a O-
prawianjm Božským zůstawáme
žiwí gsme a se hýtáme / anobř vs
bezpečem a zgsstēm gsme tím / že
Bůh náš krowsechnem nassim po-
třebnostem oči orewřenē, a kmodlic-
bám nassim y k swatým žádostem
wsi naklonēné má/wůle také geho-
t zprawowanj nassich trokůw, že
gest hotowá: nenj možné ani podo-
bné, abychom spolu s Prorokem a
Králem Dawidem s powýssenjm
hlasu, takowé zawjřky z toho new-
činili: že bezpečně spáti a odpočj-
wati budeme, spolehnauce na Bo-
ha/

as Tak wě-
ni spolehagi-
ce na Boží o-
prawianj
wewsem do-
brau a spole-
genau mōst
magi.

ha / kterýž nám svou péči a bedl
 rosti w zachování, wedení, y proti
 wsseligatým nebezpečnostem o
 chráněním, toliko a takowými
 swidky ukázal. Pročež s ymž Pro
 rokem každý z werných z žalmu III
 tyto wesshedy wesele zaspjwa:

David w
 swých nebez
 přecích wick
 lamu Bo
 hu se wříkal: a
 gajkoli mno
 ho nepřátel
 proti sobě wi
 del / wssak se
 gich neustrá
 v gisti glá /
 že Bůh nepřá
 tely geho roz
 žene: Poně
 wadž jawný
 ny spasyt / ant
 spalen býti ne
 může leč se ge
 mu důvěř.

A Tys mi wssak můj Pane
 Sstir a ráme své
 Mě ghy in dárce sláwy
 Ať frátce wznám
 Wnch mohl to čině sám
 Potřásti své hlavy
 Ať dňkoli wslám
 Hlasitě předkládám
 Své tobě potřebnosti
 Milostně wyslecháš
 Syna mi sšláš
 Hoanost wssch swých milostí
 A Yť dň se vložím
 Wepěně sobě svém
 Wžem sseho sečání
 Anebť dň powstanu
 Wtám twou ochranu
 Stálau w dny bez přestání
 Tak se ysta ti šce

Aneb

11.

26. En; Das
 weid Norman
 cen fastest in
 bezho inuch/
 spozogil swa
 mofroz; imā
 nim Opatros
 man; Bozstē
 bo.

erhage, proti Bohu povstati ch řel.
O kterež věci gal on sám w žal-
mu LXXIII. zpíwá, poslyšime :

Mandrost
tohoto swěta
geit bláznov
stws před Bo-
hem.

Ž sameho to-
likoslowa Bo-
žeho pravě
mandrosti ve-
čiti se máme.

Žij se někdy
dobře nema-
gi / čímž glau-
samu winni :
dobře pak zle
se mrti nemo-
hau / pro Bo-
ží milosrden-
stwi. Nebo
gako slým y
dobře křeslu
slauží : tak do-
brým y zle z
dobrému na-
pomáhá.

A Ale takové smyslenj

Chť je bez hřichu nenj
Neb to v mje gest kulhart
Gest Božm dítám vrhati :
Protož co gest tu tagněho
Prácy mnohau přitom mage

Sein y tam se ohlédage
Nemohl gsem sstihnauti toho :

A Křessed do Boží swatyně

Tu gsem se naučil zkerodně,
Gatž gest chl wsech bezbožn křw
Sstěsti swěta wsech milown křw

Gak ge Bůh na pžetm místě
Náčil nny postawiti,
Těž gak ge chce podmráti

Náhle w zabynutj gště.
A Ežež dokudž gsem nemidel ž

Náramně duch můj byl žewiel
Wěcmi stastnými lidi swěstých

Wále se wvntik w žádostech swých
Wol gsem naprosto nesmyslný

Těchto wěch wsech neznage
Samých žemstých čenichage
Y k howádku w tom podobný.

A Jeremiáš

A Jeremiáš také, s tyni potur
 ssenim se potykage, s kterymz, gak
 gsine slysseli, Dawid pútku mel / a
 před tyni Pánem pro tauz wéc na-
 řikage, powědel : Sprawedliwý
 zůstaneš Hospodine / poweduli obo-
 por proti tobe : a wssak o Saudech
 twých mluwiti budu s tebau : proč
 se cestě Bezbožnjkůw sstasnewede?
 Proč magi potog wssickni, kteriz se
 pyssně zpronewěřili tobě ? Sstě-
 pugě ge / ano y w koreňugi se : ro-
 stau, ano y owoce nesau, ti gegichz
 to wst blizko gsý / ale daleko od led-
 wj gegich. Ale ty Hospodine znáš
 mne / prohljdaš mne / a sstssugeš
 srdce mého s tebau spogeného : ony-
 no pak táhneš, gako owce k zabige-
 ni / a připrawugeš ge k edni zabij-
 w kteremžto bogi prorok tento Bo-
 ži, čim se wice strocował, a mysl
 swau spokojował / patře na sstěstj
 Bezbožnjkůw a nestechetnjkůw / ga-
 ko beolli

Jeremiáš
 prorok boží
 potušený a
 tudy.

Jeremiáš 12.

Je se nětď
 zlim dobře
 wede, To sstě-
 se w tom do-
 b. eta přena-
 sst. Je pat se
 dobt, bduj-
 přjany gsau.
 1. Aby kasty
 Boží zte new-
 žiwati.
 2. Je trestá-
 ni Dicomstě-
 boza sstaujiti.
 3. Pro náde-
 si tepsliho jo-
 wota a wěcně
 otplau.

Conf. pag

pag. 98

S. Job
mij lēkař
fivim nedu
hy : bantēne
misti své ho
gil.

Job. 21.

Čat něsti
tohoto swē
ta není zna
menim po
božnosti / ta
ani něsti
bežbožnosti.

14. **o D Ržizení**

ko bedlivým rozgimáním, o geho
Ržizení a Opatrowání / a potom
o sandu geho spravedlnosti :

A Co mám Toba, genž gest přie
kladem swatě trpělivosti, připomín
nati : kteréhožto náramně zkormau
ceného, pro přičiny giž připomenut
té / totiž pro šťastné prospěchy bez
božnjkůw / a dobrý spůsob gegich
předsewzetí / samo rozgimání a př
pamatowání sobě Božského Ržizen
ní a Opatrowání, w neywěšších
gehobidách, vzkoštěch a trápeních
tak občerstwilo, a wzchůrn pozdwi
hlo : že kdýž táž wěc w myslí geho
welmi hluboce wězela, přestal ob
swého žalostiwě^o narěžání / a wšes
ho sebe Božskému poddal / pozná
wage, y w přimně wyznáwage / že
Bůh wšlecko moudře a spravedli
wě působí a řídí.

A Apostol páne také Swatý
Pawel, na gaty gruntneywice zpo
lehal

a Dpatrowání Božském. 19.

léhal, a w swém powołání čím se
potřešlowal / gsa w tolika a tak we-
ličkych nesnázech a těžkostech posta-
wen / nežli samau wěrau, kterauž
sobě Boha přítomného, a cesty své
wšlecky zprawugjcyho, obližil?

A třeba-li wšce příkladů přio-
woditi / sám Krystus Pán náš,
když duše geho zewšlech stransau
cy ssažená, až k smrti smutná by-
la / a on w tom potýkání zármut-
kem téměř gsa potřín / tak že s tu-
žebným naríkáním takto k Otci
wolal: Můj Otče, gesili možně
nechtěkalich tento odegde odemne:
ale wšak w tom nemá, než twá wů-
le nechť gest: Zdaž w té své těžko-
sti na Boží vloženi, na geho wůli,
a tegnau radu nepatril / tak že po-
tom vmínil s spokojenau a ochot-
nau myslj na té geho dobře libezné
wůli do konce přestati?

A Tuto pak potřebj gest znáti
D ů rozdíl

S. Pater
wne: wěstich
odpornostech
swého poma-
lání poma-
nosti Boží le
potřešlowal.
2. Koryn: 6.

† Sám Syn
Boží wšes-
ta potřeš-
ni swa zwě-
stě maje
smrt hořkau
podstoupil /
muoli Boha
Díce swého
přemáhal.
Matuus 26.

o Bezbožní
w takowch
potušeních
na zausfal-
stiw přicháze-
gi.

Příklad na
Pohanech.

Pobožní pat
důvěrnostj w
Boha ge přes
mahagi.

rozdiš mezi wěrnými a newěrnými:
z nichžto tito w takowých přic-
nách, až do zausfalstiw bywagi
skormauceni/gakž se to Kátonowci,
Brutowi a Kassiowci starým Kř-
manům přihodilo: Keerž se sami
o swá hrdla ukrutně připravili/
protože w Obcy gegich strže žádost
chwały Kaia Cysare, mnohé bau-
ře a domácí wálky powstaly/a g-
né skončeníměly, nežli se oni nadáli.
Czechozoni poněwadž strže ně téměř
wssecky věci nazpět obrácené byly
s dobran mysli sněsti nemohli. Tla
proti tomu wěrnj, nechť se gakžkoli
přjhody stanau, nechť gakžkoli ne-
bezpečnstwji powstawagi, nechť si
nebe, powetřj, země y moře banřj/
wždycký nepohmutedlnj a bez stra-
chu zůstawagi/tanto gedínkau př-
činau/že na Božské Křizenj a Opa-
trowánj zpoléhagi. Czechož na Da-
widowi příklad patrný máme/ke-
ryž

rýž o té věcy takto w Žalmu XX Žalm 27.
VII. zpívá :

- 1 A Pán gest mē světko času mšellitého, Adyž se ne
ptárelé p
tiwřným
wztlagá
a bawí
neylepe
wěrau na
Bohaz
o
lehnaui /
sláwy ges
ho wybles
dawati a
gměno ge
bowzýwa
ti.
Gest y strážce tohož se mám bati ?
Gest podpůrce sylný žiwota mého,
Kdo gest gehož bych se měl lefati ?
- 2 Neb kdožkoli mogi nepřátele,
Proti mně šifugi se společně,
Hledagie sehliti mne konečně,
Samu bhwagi zřazení cele.
- 3 A Byt mne pak y oblehli hůfy swými;
Srdce mé wšak se nic nestrachuge;
Byt doirali y šturmy sylnými
Duch můj w Pánu wždy se potěšuge;
- 4 Na němž žadám toho geduřého,
Žačej se modlím též bez přestání,
Abych do swých dnů w swěte skonání
Stále přebýwal wždy w domu geho.

A w Žalmu XLVI.

- 1 A Bůh gest sám nášse vročiště
W čas ssaufeni na každém místě;
Dnt nám yditi pomoci,
Y ochrany dnem y nochi;
- 2 Protož se nebudeme báti,
Byt y swět neměl děle státi,
Aneb do mořstých propastí,
Klesalyby hor wšsofati.

Wěrný
předce bez
pečnj zů
stáwagi /
byt proti
nim y Sa
tan s po
mo cnjky
swým Bos
gował.

D III

Opět

Opět w Galmu CXLII.

Bůh v bez-
cesti probran-
nau a wolnau
cestu spásoba-
ge.

A Když bůh a duch náš w svěcení
Praždný radý y věmý,
Bůh vmi radu nagýti
Přijmá sťezku otevřít.

Samt toliko
pobožni a
wěrní stědlní
glaſſu opatro-
wání Božího

A Na těchto málo kolikas při-
wedených odemne příkladých, mo-
hau pobožnj přestati / aby gsaue-
gimi napomenuti, w čtánj Swa-
té Biblij, giných nesčislných wje-
stetili a z nich tomu se učili / že sy-
nůw Božjch wlastnj poraba gest /
vprostřed wšeligakých sřazení a
nebezpečnstw, k opatrowání a ři-
zení Božskému myslj swých pozd-
wihowati, na to gediné vtočístě
zpoléhati, na tom přestawati / a w
něm samém spokogení swého swě-
domj wyhledawati. Kteréhoz ta-
ké snadně dostawagj / Když toliko
swými myslmi na tom vstřnau: že
se jim bez wůle a wložení Božjho
nic přihoditi nemůže : a že swých
pracý

pracy y wsech těžkosti, šťastného
končení a průchodu, weblé vůle
Boží, vzdychky dostanau/ na to ne-
pochybné zaslíbení a záměru gi-
stau vstawičné spoléhagice: že on
pro dobré a spasení svých wěr-
ných wsecko moudře a spravedli-
vě činí, řídí, y opatruje.

Důh prosíme
wěrné wše-
do dobře a
gam t dobře
mu řídí.

Žnámť pak to velmi dobře a
wjím to/ že se těch posledních časů
mnozí howadní a w Epikarowě
školewých owali bezbožnicy, w ssa-
k swatým gménem Křesťanským při-
kryjí lidé, nacházejí/ kteříž o Ří-
zení a Opatrowání Božském nic
nedrží: nýbrž w sseklitá oněm nau-
čení a napomenutí pyšně porupus-
gí, a wěrným se posmívají. Me-
zy nimiž y ty počísti můžeme / ge-
gichžto mysl, marným bleskem wě-
cý lidských na Swěte podwezená y
oslepená, w těch towěcech pomín-
tedlných a nestálých naránně wě-
D uij zý: že se

Řízení
Božskému
odporných
waditj Epi-
kurewě.

Těž Sino-
wé twiča e
marny wě-
cent sedem
tauch, a na
swau mau-
drosi, spole-
hagicy.

zý : že se k spáření Božského
Křížení mizadnými příčinami a dů-
vody pozdvihnúti nemůže. Pročež
takowí samým svým rozumem a os-
patrností světskou věci své řídí /
na tom ostrnawali, kdyby se pak
jim w té správě, y něco mimo na-
dějí přihodilo a poborilo / že to
wšlecko bystrosti wtipu svého, a
rozšaffnau bedlivosti, y snaznau
pracy, wywadi i, a k nápravě při-
westi mocy budau. Wšak y ti w
svém smyslu se zmeyli / gsauce temí
radami čela svého tak zaplenerí,
aby se z nich nagaťz wyplesti nemo-
hli / až naposlady, wol aneb newol,
s swau welikau škodau toho pocý-
tíci museli / že zlá rada, rádce ney-
horší býwá.

Blá rada,
nehorší rad-
ce, swému by-
wá.

Boží rada
ten, kdož se
má Boží sa-
mým synům
Božímu se-
bawá.

¶ Ale takowým zhowadilým a
světským lidem tato Kniha se nepi-
še / než toliko synům Božím / w té ne-
pochybné naději, že oni, zwlaště
w poslede

w posledních těch zlych, a welmi
 nebezpečných letech, mnohých v
 žitečných prospěchů z ní nabudau/
 beolixw dřwodůw a přjcin powas
 žugice / y na příklady w Písni
 Swatých, nám a wsschněm wěs
 ným předložené, gasným zrakem
 patřice; kterjž nás tomu wywěngi/
 abychom na Boha samého spolé
 hali / do geho lůna (ať tak djm)
 sebe y wsscky swé wěcy wwalowa
 li na geho samé Řjzenj a Opatro
 wání wewssch swých předsewzes
 tich, pracech, činech, a radách, ney
 wěssj pozor měli / a potom z geho
 rukau, což se koli Božské wůli a mls
 losť libiti Sude, w mlčenj a w nas
 děgi očekawali; gsaucehotowi, buď
 že odporne wěcy na nás possle, buď
 že nám libých a šťastných nasty
 tne, oboge sdoberau a sspotogenau
 myslj přjgmati a snášeti : a tak
 negsíce ani odporými na myslch
 D v snjženj

Wítekpřjela
 dno z Pisma
 Swatého.

Když jsme
 dobré wěcy
 od Pána rás
 di brati, proč
 y štěstí mje
 snášeti nemě
 me?

Když jsme
 odporne wěcy
 od Pána rás
 di brati, proč
 y štěstí mje
 snášeti nemě
 me?

sniżeni a porażeni, ani prospěš-
 nými nad mjrú zwoýšeni a w zpu-
 nost pozdwiżeni/geho Swatě gmě-
 no zewšeho dobrořečili a oslawo-
 wali. Ale giž k wypsánj a wyswě-
 tlenj Křiženj a Opatrowánj Božské-
 ho přistupme: abychem tjm wě-
 stich vžitků zněho nabyti y k naleži-
 tému koncy a cyli, dobře tomu wy-
 rozumějace, gewzťahowati uměli.

Wypsa
Bozkeho
Rizeni a O
patrowani.
Co gest?

A Křížení aneb Opatrování
Boží, jest předzvěděni aneb pro
zřetelnost neproměnitelná, ney
spravedlivěgssj, neymanděgssj, a
neyvýborněgssj, kterauž Bůh činí
a vsuzuge wewsschossěk do dobrě
zlé pak aby se stalo dopaustrj k swé
sláwě, y wymolených swých spase
nj, wssěk do řjdy naměruge a spra
wuge.

1. The first part of the book is a preface by the author, in which he explains the purpose of the work and the scope of the investigation.

 Kdeřto
 rŕi wěcn ſe
 pŕci mame.

W tomto wypsanj, tři wčey
hlawnj se obsahuj: Předně, le ta
Prozřetelnost aneb Předzvědění
Boží.

Božské, gjmž Bůh widí a zná wse-
cko/netoliko wěregně a aubněkem,
co se děje w Tebi y na zemi/ale ta-
ke obzwláště, což gest kolineyskry

1. Ze ptožes
tednostBož
sta na wse
dy wěcn bez
womisty, se
wztažuge.

regšlho a neyhlubšlho (rozuměg
rozličné wsech lidj náklonnosti,
žádosti, słowa, hnutí, a činy) zpy-
tuge: tak že, gatkž swědčí Apoštol,

židům 4.

žádná wěc stwořená nageji se nemů-
že, kterězby Bůh zřegmé, otevřené
a patrné neměl: Anobř wsecko

gest nahé a odkryté před očima to-
ho, o němž tuto mluwjme: Apro-
tož Králowský Prorok w Žalmu

Žalm 119.

swém CXXXIX. takto zpjwá:

1 A Pane ráčils mne zkusiti
Y zewnit y wnit spatřiti

Ani ney-
skrytšl
tegnosti
wnitnos-
sti clowes
že nezná-
mé Boha
býneme
hau.

2 Wsecky mé tobě snažnosti
Gfau welmi w dobré známosti;

Bud že tde sedám, neb tdy wstávám,
Y má myšlenj spatřuges sám.

3 A Kde chodím, neb ležím kolt
Přitomen gšy w tom wškoljs

En wsech mých wšlewanj,
Gšy powědom bez wšlání

4 Y mau

Y mau řeč, prw než gi wyháššim 4
Ze znáš, šle mluvit se strážim.

Před očima
Božíma nic
nemůže vytrpěti

Vlečený sobě Cizenáři, toho celého
ho žalmu přecjisti aneb přezpřova-
ti. Nebo w něm gedent každý wera
šicek, to naučený a ten rozum w so-
bě obsahuje: Ze před očima Boha
nasseho, wždycky oterčenýma, nic
se vykryti ani tagiti nemůže.

Žalm 38.

Da le tyž Prorok w Žalmu
XXXVIII. takto zpjwá.

Antikánj
awdycha
ni Sedce
nenj před
nim tegné.

A Ké mŕg Pane w tom wždy daufám 9
Ešehož žádám
Že to máš w své známosti
A že wšlecka má wdychání
Nařikání
Gsa w tvé povědomosti.

Žalm 44.

Wdyž škry
tám pšles
ni otanu
si sedce.

W Žalmu XLIII.

A Gesti přti nás tu co giného 20
A my se strhli Boha svéhož
Gesti g sme se obračeli
K cnyhm Bohům gim sfláněli
Sám takowé postrannosti 21
Kac na nás Bože wyhledáš
Neb ty wšlech škry škrylosti

Wyborně

a Spatrowánj Božšlém.

25.

Wyberně ráciš spatrowati.

žalm. 94.

Bezbožnj

ty zapřagaj

cu Boží sprá

wa a řizení

W žalmu pak XCIII. Bezbožnjům a zhowadilým vkrutnjům, Boží Řízenj zapřagjým, a řřagjým w bezbožnostech swých,

7. A Báh toho nic nerozvažuge

Báh Jákobů ani spatřuge

Ide obcowánj nasheho :

Tak to Swatý Prorok odpowjda :

8. D wšech lidí nehlaupěassi

Nhbrž y nehbláznowěssi

Bešřělž neznáte toho :

9. A Tenž genž ráciš weho dáti

Y žraku aasnost sformowati,

Nemá šřesseti, widěti ?

10. Tenž genž wšlecken swět třesce,

W y nás též káral w bržce

Nemá šřupomstě přřšřeti ?

A Ten genž lidem dáwa wěněj

Těš moc y mandrost k šřozuměnj,

Gakž by neměl sám mandrosti ?

11. On brž y lidšřá myšřleni,

Dwšřem inage gich řiněnj,

Swědči ge bžti marnosti.

A w žalmu CXIII.

5. A Bžali

Třesce Das

wid/a wřazus

ge / že Bžoh

žnáawidjwšře

řky wěcy a šau

di y myšřlenj

lidšřá.

11/19

A gaťkoli
bydlj nad nás
mi vysoko /
wšak y nské
wěcy má w
swé péči a o
patrowánj.

A Zdať kdo Bohu nassemu
Y mjestem wrowná se gemu?
Dwsem ať bydlj na wšosti.
Wšak je také se sněžuge
W nebi w zemi wšse spatrüge
Z swé weliké dobrotiwosti.

Summa
toho co j o
předwědění
praweno.

A Toto tedy prwnj buď propo-
wědenj, o Křizeni a Opatrowánj
Božském: že před očima gehonic vo-
giti, a nic se vřyci nemůže: ale na
proticomu, cožkoli gest, a což sekoli

Mezj dnem
a nocj swé-
tlem a tem-
ností, než v
Boha roždj-
tu.

děge po wšem okřstku swětstém / že
gemu takdobře v prostředney hust-
stich temnostj, gaťo na swětle tře-
bas opoledni, zregimé a patrné gt/
gať to sám Dawid w připomenu-
tém žalmu CXXXIX. zgewoně
swědčj, řka,

A Chřěstlibych pak pomysliti
Ema w nocj můž mně přikryti.
Y to mi nepostačuge
Hned mi se noc wden sněžuge
Neb y noc twé prozřetelnosti 12
Swětleggšinež den w swé gasnosti.
A Druhá wěc, kteráž se w wy-
psánj

psáni Kříženi a Opatrowání Boží
 svého zavírá, gest vůle jeho swa-
 tá / a tat se od předzvěděnjaneb pro
 zřetelnosti jeho nikdy neoddelu-
 ge aneodlučuge, gakž některj nesmy-
 slně smýšlejí / a negedni (zwlaště
 Scholasticidoctores) wůbeco to
 psali / že Pán Bůh mnohé věci
 widí a zná / kterězto wssak manj a
 trefněkem, neb náhodau přicháze-
 jí: proto žeby gich Bůh při dobro-
 wolné gegich náklonnosti a žádo-
 stech vlastních zanechal. Kterýz
 to smysl gest falešný, a zewšech
 bludůw neysskodliwěgšj / gakž ten,
 kterýz, budeli 'gen w myslech lid-
 ských wězeti, grunt a základ wjry
 nassj wywrátj. Nebo kterau (pro-
 šým) věci důwěrnost nasse w Bo-
 ha mocněgi se stwzuge, a řkage
 podpírá / gakž rozgimánjm apřipa-
 matowánjm sobě téznamenitě aw-
 stawicně péče / kterauž Bůh o nás a
 wssack

2. W Opa-
 trowání Bo-
 žím sluší po-
 jor mti na
 jeho vůli.

Kteráž není
 předzvěděná
 jeho odpore-
 ná.

Gakž o tom
 některj nes-
 myslně věstí
 a pláti.

A tudy zá-
 klad wiryna-
 stj wywraceti

y důwěrnost
 nassj w Bo-
 hu wssak.

Která se osle
ka na dobre
můti geho za
tlada.

Pravidlo to
ho učeni: gest
Slovo Boží

Říman. 7
Bez vědomo
sti a vůle Bo
ží mčena svě
tá státi nemů
je.

wšecť wěcy násse wede/abyge zřít
díl a zpořádal wedle swéswaté wá
le: o nř z Písmá Swatého tu gísto
tu máme / že wšecť o maudře řjdi
a působj / a ničehož vsauditi nemů
že/cožby se k sláwě Boží a geho wo
lených spasení newzťahowalo. A
protož nech agice na straně to^o sřko
dlivého bludu / raděgi Písmá S.
gako neygířsřiho wůdce následgi
me: A raděgi z té sludnice wody ži
wé, nežli z starých a bahniwých čis
stereň, aneb podobněgi lauzi, slepě
ho a zhowadilého rozumulidského
naučenj sobě beríme / cobychom o té
celé wěcy stále a nepochybne držeti
a smeyřleti mli.

¶ S. Pawel kdež w Epistle
swé k Římanům napsal: že z ně
ho, a sřze něho, y w něm gsau wšec
ť wěcy, patrně nás tomu wywů
ge: že se nič mčdež po wšem okřřřu
tu Swěta, mimo a proti vůli Bo
ží neděgi

3 j neděge a nepůsobj. Jeremiáš Pro-
rok w pláči swém zgerwně wypowě
del: Kdo gest ten gestoby řekl, sta-
lo se nětco / an toho Pán nepřiká-
zal: I wst tley wyššsio zdali ne-
pocházj zlé y dobře: Dawid pak
w Žalmu CXV. takto prozpěwuge:

3 A Bůh náš w nebi ráci přebýwati,
A eož chce moeně může wšse dělati
Widjchj času každého:
4 Bessio modly wšsich národů ginsch
Gsaudio, i wěch slatych sitj brnšch,
Czlowěka smrtedlného.

A w Žalmu CXXXV.

1 A Bůh znám, je nad násseho
Ziádného i Bohu není
Nítdej důstogněšsio:
2 Neb on eož chce to činj
W zemi, w mořské propastj
I w nebi na wšsosti.

A Kniha pak moudrosti o témž
Opatrowání Božském takto mlu-
wí: Dosaha pak od končiny až do
končiny mocně / a řidj wšsečo swo-
ě řenj

Žalm 115.

Kdož zlé
dijkátať
chcy / tať
welimitať
mji chcy /
nepteť se
napřecinu
gi Tyran:
alekoť se
to Bohu
přiwlasti
nuge / wla-
zuge swo
bodnětize
njneywš
sji weleba
nosti Bož
stě.

Mudr. 8. 11.
Předzvěděns
Boží od wše
te gehonemá
se obtrhowa
ti a bítiti.

čenj swému vžitečné. A gindetaž
 Kniha swědčj / že Řízenj Boží
 wsecky wěcy na mjrú, na počet, y
 na wáhu sporádalo; Kterážto wse
 cká Pjsma zřetědně nás wywčugj:
 že w Božském opatrowánj, předs
 zwědění aneb prozřetědnost, swůl
 Božskau swazkem nerozwázaným
 a nerozdílným, spolčená gest: A
 protož toho dwého tak ssebau spo
 gerého oddělowati nijádným spů
 sobem neschůj.

1. Řádk a
 státno Bo
 žich cýt a to
 nec dwogi.

1. Sláwa
 Boží/poniž
 wsecku wěc
 gfa: swěc
 nu y gestě se
 opatrugi.

A Třetj wěc v wypsánj Opa
 rowánj Božského, gest cýt aneb ko
 nec / E němž se, gat Božská rada,
 tak wseckm geho skutkové wysta
 howati magj. A teně gest dwogi:
 Předně sláwa Boží / Kterýžto cýt
 obzwláště Bůh sobě předložil we
 wseck wěcech widitedlných y ne
 widitedlných, Nebeských y Zem
 ských / neyprwé aby ge stworil / po
 tom aby ge dobrotiwě až do dnes
 chował /

a Opatrowání Božím. 31.

chowal/ y wždycky mandře řídil a
opatrowal. Tak zagistě neyman: Přislow, 16.
dřegši Král Ssa'omaun w Anize
swých Přislowi swědčí: Wsecko
(prý) učinil pro sebe samého zo-
spodin/ y toho neschetně a krdně
zlému. Swatý Pawel také k Ři-
manům powěděl: že nespravedl- Řiman, 1.
nost násse Boží spravedlnost, a lež
násse geho prawdomlnost zve-
lebuje.

A Tuto pak bedlivě toho šetriti
musíme: že Bůh přepauští, y snáší
neschetných lidí, ano y dablůw
činy/ kterjž se k potupě geho wzta-
hují/ aby ge wšak potom swau ne-
wyprawitedlnau mandrosti k své
slawě obrátil a wzáhl. Z té pří-
činy Apostol w též Epistole o Sa-
raonowi mluwě powěděl: Nebo
dipisno k Saraonowi: Proto gsem
wzbudil tebe, abych na tobě ukázal
moc swau/ a aby rozhlášeno bylo
jméno

že Bůh y
idj, esse
dětich a de
blůw seřetě
swe slawě
obrátti umí.

Wšak na
Saraonowi
a wředěno.
Řiman, 9.
Wozjž 9.

W ij gmeno

Efesým 1.

Pro tauž slá
wujmā Bůh
wěrně wywo
lil / a newě
ně jawil.

gméno mé po wššj zemi. A w Epia
stole k Efezským, chřege wěrné též
Cyrkwe wywěsti / že Bůh ne méně w
spasenj wywolených, gako w zatra
cenj zaworzených oslawen býwá /
takto s počátku též Epistoly pisse.

Požehnany Bůh a Otec pána na
šeho Gezu Krysta / kterýž požehnal
nás w selitým požehnaním duchos
wnjm, w Nebestých wěcech w
Krysta. Jakož wywolil nás před
wstanowením swěta k tomu, aby
chom byli swatj a neposstwrněni,
před obličejem geho w lásce: před
zjdiw nás k zwolenj za syny, křže
Gezu Krysta w sebe / podle dobře li
bé wůle swě / k chwále sláwy milos
sti swě / kterauž w začně nás wěděl
w tom milém synu swém.

A dālž y Dawid w Žalnu
LXXVI. podobným spůsobem
zgerwě nemluwj:

¶ O wšlem

a Dpatrowání Božíštem.

33.

9 A Druhem saud swüg kbrž zasedaš
Swých sauzených k wyprostění:

10 Přesto w prawdě ty nie nedbáš

Na bezbožných wsech hlucenij

Gest brž často gich se wzetě ani

Páwod twé sláwy k prokázani.

A Gestliže pak wždy přehlídáš

Kterým gich neschetnosti,

Y ty paběrky ty shledáš

Saudu swého w spravedlnosti;

A tu ge vedlé zaslauzeni

Sewřeš do wěcného wězeni.

Žalm 76.
Báhačko
li do času
přehlída
Bezbož-
ným gich
neslechet
nosti, w
šak ge po
tompředo
ce trejce
wedle
gich zas
lauzeni.

A Kterýmižto slowy Prorok ten-
to patrně wklazuje: gatěkoli bauré,
rady, gednání, wšylowání, tyranno-
wé a neschetnicy, sewššim petlem
y Satanem a šáblý geho, proti
Cýrkwi Boží, předseberau/ aby gi
esložowali, a pokudžby gím možné
bylo, z gruntu wywrátili: Že na
posledy, chřege oni aneb nechřege
swým předsewzetím, sláwu Boží
rozmnožowati a rozhogňowati mi-
segi.

Bezbož-
ní ač nechře-
gi a nezmě-
ně na to mys-
lí/wšak slá-
wu Boží slau-
žiti masegi.

A Druhý pak konec aneb cýl
K uij skutkůw

2. Konec tuc
tům Božich
gest wywolene-
na b gehořpa
feni.
Řiman. 8.

1 Petr 1.

1 Korint. 1.

Wegich sto
wsecky wěcy
glau a nappo-
máhagi gim
k do brému.

Řiman. 8.

skutkům Božich, gest wywoleny ch
spaseni / gimž, gakž swědčj S. Pa-
wel, wsecky wěcy napomáhagi k
dobrému, gako milugjčým Boha /
a gakž S. Peer mluwj, swé powo-
lání y wywoleni, škrze dobré skut-
ky pewné činjčým. S. Pawel také
ginde napomíná, aby se žádný zwěr-
ných newychlubował lidmi: Ne-
bo (prý) wsecko wásse gest: buď-
to Pawel / buďto Apollo / buďto
Petr / buďto Swět / buďto žiwot /
buďto smrt / buďto přjetomné wěcy /
buďto budaucý / wsecko gest wásse /
wy pat Krystowi / ale Krystus Bo-
žj. A k Řjmanům po té wexpowě-
di, že milugjčým Boha wsecky wě-
cy napomáhagi k dobrému, totíž
čem kterjž podle wloženjeho powo-
lání gsau, dokládá: Nebo (prý) kte-
rěž předzwědel, ty y předžjdiš / aby
připodobněm byli obrazu Syna ge-
ho. aby tak on byl prworozený me-
ž mno-
žy mno-
žy mno-

žy mno-

zy mnohými bratřimi / kteréz pať
předzřijoi, těch y powołal / a kte-
rýchž powołal, ty y osprawedlnil /
a kteréz osprawedlnil, ty y oslawil.

Což tedy díme k to: Když Bůh gt
s námi, y k do proti nám: Kterýž ani
wlastnjmu synu neodpuřtil, ale za
nás za wsecky wydal ho: y kterákž
by tehdy sním wsech věcy nám ne-
dal: Anobřž gatž S. Augustýn pjsle
y hřichowé ná šli, gichž lekaž doden-
ně dopaussime, škeze přediwnan a
mílořdnau Božj maudrořt, nám a
wsechném wěrným k spaseňj napo-
mocni býwagi. Nebo gakož očíř
spatřugeme, že hnogem a leynem, ač
koli wedlé přirozenj ge^ohanebným,
mrzutým y smrdutým, pole gsance
potraussena, včinená býwagi tuč-
ná a plodná: Gakož také lekaři a
Apatekaři z rozličných bylin, země-
plazů a žžal gedowatých, kteréz z
přirozenj swého člověka y smrcugi/
E iij proti

Pán Bůh o
námi k do pro-
ti nám.

Dal nám s
synem wse-
ck y věcy.

S. Augustín
Wěrným y
hřichowé na
pomahagi k
spasenj.

Přelad na
rořshuogemě.

Na létařstwj
zvěcy gedowa-
tých škeze-
nem

Kterým ti
dám i chowé
se z nich nebu
wagi k jat a
seni.

proti mnohým těžkým nehubám vo
žitečná lékařství strogj Tak y Pan
Bůh náš, swau předwinau a mi
lostrdnau maudrostj to činj / že hřj
chowé nášsi, ačkoli z přirozenj swé
ho smrtedlnj, a věčného zatracenj
hodnj, býwagi spasytodlnj řem, kte
rjž poznagice gegich obyždu a wes
liřost, pod rukau mocného Boha se
ponižowati a w nich samu sebe se mr
zeti včj: a že geho milosti y nestihlé
ho milostrdenstwj, gjmžby hřjcho
wé přikryti a skryti byli welice pos
trebugj / to wewšj poniženosti a s
kraušeným srdcem w přjné pozná
wagi y zgerwě wyznáwagi.

Říř a
sfauseni pos
bojnch zde
na swetě, gest
ce řau e wée
ne mu žiwotu

Říman. 8

Widjme také, že sfauseni a
trápenj nemalé vžitky wěrným při
nášsi: když ge wšak k tomu cýli a
řoncy, pro něž ge sám Bůh na nás
posýlá, wztahujeme. Nebo sfaus
zeni gatk swědčj Apostol, trpěli
wost působj, a trpěliwost skuseni/
skuseni

stuseni pak nabězi / a naděset nezahanbuge : Proto že láska Boží rozličá gest w srdcích našich srze Duha swatého / kterýž dán gest nám.

Sam také Pán Krystus swědčí / že owce geho nawěky nezahynau : proto že gich nic od žiwota gím před založením gruntu Swěta vloženo a připraveného nebude mocy odcyzyti aneb odlaučiti.

¶ Dale položeno gest w tom wy^{+ třetí káse} psání Opatrowání Božského (a^{ta wyspán} žádneho slova bez wygadření m^{Opatrowání} čením nepomigím) že to gest Rada^{gest wěčná} wěčná. Nebo ačkoli w gistém a v^{rada.} loženém času wykonáwagj se skutkové Boží / wšak gista wěc gest, že ti prwé v wěčné geho radě, předewšlemi wěky předzřízení a předwšauzeni byli.

¶ Doloženo také, že táž wěčná^{2. Rada ney} rada gest neyswobodněgš^{swobodněgš} / proto že Boha, kterýž gest wšsemohaučy, ni^{žádná}

ž v

žádná

Gal m 33.

žádná newyhnutečnost osudu, aby
něco učinili musili, nutiti nemůžou :
a že nic nenachází se co by vykoná-
ni jeho vůle překaziti a zastaviti
mohlo. Takž y Prorok Královský
tomu svědectví w Žalmu XXX
III. dává / jehož patrná jsou tato
slova :

ac Swět má
se Boha bati /
protože od ně-
ho stvořen a
wopatrowán
ni jeho žije
wá.

8 Protož jeho bázně
Wšec a země snažně
Má ostýchati ;
Každý na svém místě
Má se před nim gísti
Krásti a báti

9 A Nebť gať on všta swá otvírá
Wšeť slovu jeho hned stoji ;
Wáti jeho nic neodpírá
Gaudy jeho se pokoji ;

Izaiáš 45.

A Skrze Izaiáše Proroka sám Bůh
takto mluwoj sobě : Skrze sebe sem
přisáhl / a wyslo z úst mých slo-
wo spravedlnosti / kteréž nepřigde
zpět : Že se mně skláněti bude wšeli-
ké koleno. A ginde rýž Prorok : Ka-
da má se koná / a wše, což mi se libí,
činím.

Izaiáš 46.

A Nadto

a Dpatrowání Božském. 39.

¶ Nadeo výše eu radu wlečnuu
a neyswobodněgšij, nazwal gšem
neymaudrěgšij / poněwadž y Da-
wid Prorok tomu w Žalmu CIII. Žalm 104.
swědectwój dáwa těmito slowy:

24 D gaf skutkú twých Bože rozličnost
Gest předivná, twá w nich y welebnost
Twá díla gakož gšau plná maudrosti,
Tak gest plný swět diwné twé středrosti.
* Což Foll
Báh věc
nil / wšec
Pomandě
a dobřev
čiml.

Cjehož y S. Pawel sám v sebe po-
wazuje, a diwě se maudrosti Bož-
ské welebnosti y rad geho hluboko-
sti, wytkřikna powěděl takto: Ohlu-
bokosti bohaetwój, maudrosti y v-
mění Božibo: gak nespýtatedlnj
gšau sandowé geho / a newystjiz-
tedlné cesty geho: Nebo kdo po-
znal mysl Páně? Aneb kdo genu
radil: aneb kdo prwnj dal genu, a
bude mu odplaceno: a Dawid o
též wěcy takto w Žalmu XCII. Žalm 92.
zpjwá:

¶ Gak

Břh daleko
glnáčsprawu
gelidkepořo
lenj / nezli ro-
zum náš sans
diti vmi.

Bezbožnj ac
tělajnych wěs
cý hognost
magj / wšak
nastřoucenj
ze přichaze
gi.

4. Naba ney
sprawedli-
wěgšj

Žalm II.

Břh swě
miluge /
bezbož-
ných nemá
widj

A Gaf gsau twogi skutowě

D Bože welich /

Gaf y přehluboch

Wšech twých rad vsudkowě /

Gichž srdce nemandrého

Nechce spatřowati,

Dwšsem zůstáwati

Žiwota howadného.

A Wida že bezbožnjcý

Ač se zelenagi,

Nřbrž y světagi

Gako kwět, zlořt pářichž

Enl wšak gegich rozkořšj

Wěčné zarraceni:

Nětoliko pať neymandřegšj, ale y
neysprawedliwěgšj gest taž opatro-
wánj Božského rada. Nebo y Bo-
ha wšeho swěta Saudce, nespra-
wedlnost žádného mřsta nemá /
gakž tyž Božj šperwák swědčj, a w
Žalmu XI. takto zpjwá:

A Sprawedliwř gsau Pánu wřřřgem-
Ale w ohamnost bezbožnjcý (nostř

A ginde w Žalmu CXI.

Řřř

a Dpatrowání Božstém.

411

- 7 **E**ž tu hognost své milosti
 Profazal y žitivosti
 Žiádny w tom nepřekazyl gemu.
 8 **A** Podnest w tom stály žstáwá
 Saud geho, rčení a práwa
 Bezernši proměnitelnosti;

Žalm III.
 Slowa a skut
 kow Božstia
 gedno se ipos
 wnwagi.

W Žalmu V.

- 4 **A** Neb gsh ty Bůh genž nelibugeš
 Wšeligatich bezbožnosti;
 Stogich brž w slowolnosti
 Přiwětiwosti své zbarugeš
 Sich se zhešugeš.
 5 **A** Y ti genž trwagi w nemandrosti
 Před rebau miska nemagi;
 Dwssem genž skutem páchagi
 Neprawost, máš ge w nenáwisti
 Y w offliwosti.

Žalm 5.

os Přirození
 Božstie nemů
 že trpěti nes
 slechernošti
 bez třetianj.

W Žalmu XIX.

- 7 **A** Žáton owšem Páně
 Dostatečný, bludné
 Dusse k obráčení;
 W svědecw geho
 Maudrosti blaupého
 8 **M**ocná k wywčení;
 Každé geho řeči
 Přijmé rady svědcj

Žalm 19.

Samo slowo
 Pániewywu
 ge nás pra
 we znamosti
 Boha: wšst
 geho wlaw
 ge: a swēdo
 mj náše ipos
 kogue.

Erdee

Erdee k obveselení;
Přikázání geho
Právu blikavého
Prospěšná k osvicení.

9 A K báni čisté Boží
Těž věrně všem slauží
Genž věčné zůstává;
Plnýť gest mjrnosti
Pravdy, spravedlnosti
Páně saud a práva;

W Žalmu XCVII.

Žalm 97.
Trůn Boží
stojínadwan
slaupeč nes
pohnutels
ných.

1. Na sprave
dlnosti / kre
táz se spatru
ge w splněn
slibů wěs
ným / a obha
gowání gich
weděsmlu
wy.

2. Na saudu
gimž odpůr
ce své přijm
trefce.

1 A Pán kraluge z krmě,
Pleseg wšecká země,
W wšech ostrowů mnohstwj,
Těž se z geho kralowstwj:

2 Oblak wůkol něho
Gest času každého;
Sprawedlnost pak s saudem
Gest geho základem;
Trůnu welebného

3 A Dheň před ním chodí
W prach wšecky přimodí
Semu odporugien
Bezbožnosti pássich;

W Žalmu XCIX.

A Krale

a Dpatrowání Božího m.

42.

4 A Krále našeho
Ať tak slavného,
Však to jeho panství
Není tyranství;
Ale upřímnost
Soud a spravedlnost,
V Jakobovi toho
Příklad zjevný všeho.

V Žalmu XXXIII.

4 Nebť gest prawdomluwný
Stálý w tom a wěrný
Wěcně trwage;
Při všem geho díle
Upřímnost se mše
Wšedně spatřuje.

5 A Pán nehýje wšwě přisvědčivo.
Znáti se dáwa všem zjevně; (stí a upřímný w
Tak je geho dobročinnosti
Plný gest okřislet země:

Žalm 99
Bůh gest krá-
lem mocným
wšak i prawe
dlivým: nes-
nj Tyranně.

Žalm 33
Bůh gas
to gest praw-
domluwný w
swých slo-
wích tak gest
sprawedlis-
wý wšwěch
saudech
swých.

21 S. Pawel w Epistole k Říma: Říman, 2: 1
nám. Co tedy díme: Zdalíž nespra-
wedlivý gest Bůh, jenž wrodí po-
kuty: (polibsku mluwjim) Titoli:
Syc gináť kcerakby Buoh sandil
swet:

A Napo

*Mr. Kaba
wyborna.*

A Naposledy táž rada Opatros
wánj Božského nazwána gest Ka
dan wybornan. Tebo poněwadž
Bůh gest neysworchowanějsi do
bré / co z něho pocházeti může gi
ného, leč wssecko dobré. A protož
sám Bůh stwořiw a dokonaw wsse
cky skutky díla swého při stwoření
1. Mogg. 1. Swěta, a na ně pohledew, o nich
wypowědel zgewně / že gt wssecko
dobré. Těhož y sám Dawid na mno
ha místech potwrzuge / gako w
Žalmu CXI.

Bůh proná
sja swan do
brotu / máti
drost / a spra
wednost.

1. W stwoře
nj spořádani
a spravowa
nj swěta.

2. W wyswo
bozeni Cýr
kwe z Egp
ta duchownj
bo

A Slawisť gfa skutkové Páně, 2

Kdož wmi patřiti na ně

Tomut slaužíť zwláštěni libostí,

W Páně skutčich čest a sláwa

K spartowánj se podává

Slaučená s wěcnau sprawedností.

A Pán zanechal swými skutky 4

Do sobě wěčné památky

Swých wěstěných milosrdensťsw

Onť dal uobit lidu swému

W báni geho chodichmu,

Dostí čině swých slibů množstw:

A málo

a Opatrowánj Božském. 46.

Amálo wyšše z Žalmu XXXIII.
přivedeno :

Při všem geho díle

Božimnost se mile

Wšedny spastuge.

A hned dokládá dále.

¶ A Pán nenwic w své přivětivosti

Znáti se dáwa všem zjevně :

Tak že geho dobročinnost

Plný gest okřistek iemě :

¶ Tím spásobem magice wy-

psané Božské Řízení a Opatrowá-

nj, y téhož wypsánj každau částku

wyšwělenau, giž pozůstává abych

toho krátce také došel / kterým

pak wěc to Opatrowánj Božské se

wztahuje a na ně pozor má : Kdy-

bych chcel obzwláště gednuť :

dan wěc, buď wěcigně a auhrnkem

anež zjevněna zpytowati a spáro-

wati / pokušyľ bych se o wěc všem

nemožnau : Poněwadž gest nestih-

lá y neobsáhla, anobř takowá /

kterážnetoliko bystrost lidského wi-

¶

pu,

¶ Opatro-
wánj Božské
na všedny
wěc wšed-
ně se wztahu-
je.

¶ Ktenením
ne všedny
psati.

Latw. Ruff.
ce této o ně-
stevch se to-
ako vsle.

Neperwne-
si základ dů-
věrnosti na-
si lau.
1. Pisma swa-
ta. 2. Přikla-
dowé swatých

pu, ale také wšech wšudy stwore-
ných wěcý mocý daleko přewyšs-
ge. A protož o některých toliko w
malém počtu, a kteréž wvažowánj
hodné w našem předsewzetj wznám
pokudž Pán Bůh milosti a darůw
Ducha swého Swateho k této prá-
cy propůgčiti ráčj, krátce rozgima-
ti sobě budeme: tak abychom z spas-
třowánj, a zpytówánj těch wěcý,
den odedne wíce a wíce w Boží zná-
mosti, bázní a důwěrnosti prospj-
wati se učili: poněwadžby na žad-
ný grunt perwnejší a stálejší táž
důwěrnost naše wewšlech y ney-
wětších, s njmž se obyčegně potý-
ká, baněch a nebezpečenstwjch,
spolehnutí, a na něm se utworditi
nemohla: gako častým rozgimánjm
propowědenj a příkladůw, gichž
nám Pisma swata bez nedostatku
dodáwagj / o péči Božské, strany
dodáwanj wěregně wšemu stwore-
nj

nj wěcy, kteréz gim wjitečně býti po
znáwa. Alle takowau swau peči Bůh
neywsej prokazuge k swé Cýr-
kwi/ kteréz on gako pokladu a tlés-
notu neydražšijho, wstawicně ostrě-
há a gi opatruge/gakž tomu Dawid
w Žalmu CXXXV. wywěuge těs-
mito slowy:

Bůh nemůže
si peči ma o
swau Cýr-
kew.

3 A Slawte Pána dobrého

Spjwěgre geho gměnu,

Nad něž neni lepšijho:

4 On w swau přigaw ochranu

Jákoba s Izraelem

Nazwal swým milým lidem.

A w Žalmu CXLVIII.

12 A Wěku wšickni wyspělého,

Y wšickni wěku sešlého

Panny y wšickni mládeney

Ditky malé též y starcy

13 Pána chwalte času každého;

Neb geho gměno gest samého

Nad nebe y země wyšši,

Tak chwálw wšim nehodněgšim.

14 A Dnt k tomu sám se naklonil

Swüg lid wšim dobrým naplnil,

F ij

En

Žalm 135.
Čehož obraz
wkažalna Cýr-
kwi Izraela
ste.

Žalm 148.
A na wěs-
ných swy-
káždeho po-
hlawj/ wěku
y slawu.

Pročej gest
chwały hoř
den od wěs
ných.

Žalm 104.

o Synowe
Abrahama
wi gšan křes
ť; následují
wjcy geho.

Ten lid swůg ssebau spogeng
Yraele s geho syny ;
Protož y on z celého ředce
Má geg též chwáliti nehywse ;
Y gingham wssechněm k naučenj
Wřdy na wěky bez Pončeni.

A w Žalmu CV.

A Wy křetjž gste rodina , geho 6
Abrahama sľauhy wěrného ;
Genj gste ; Jákoba zpłozeni
K tomu od Boha zwolent ;
Do Boha křetjž swau moch 7
Swět zprawuge dnem y noč :
A Genj w paměti smľauwu swau 8
Náčj , wěrnj wnj wěčně bęti : (mřti
Gjž učinil s Abrahamem , 9
Y s Jákem geho synem ,
Gjž stwrdil y Jákobowi 10
Y wssemu Yraelowi ;

o Čřřkew
gest základ
swěta .
Přjřlow. 10

Křetjž pro
m od Boha
řworen .

A Poněwadž tedy Čřřkew gest
lid Božj , křetjž Ssalomauw grun
tem a základem Swěta nazýwa / a
by zřegmé bylo wssechněm , že Bůh
obzwłářřně pro swé wywolené od
počátku Swět tento y wssecko což
řoli ten w sobě obsahuge , řworił /
a potom

a potom geg opatrowal / a w tom
 spůsobu w kterémž dosawad gest
 choral / až y naposledy wedle wy-
 měreného spůsobu a pořádku geg
 řídil a spravowal: přičinim se k to-
 mu wedle možnosti. cožkoli w tom
 to spisu o věcích a skutečích Bo-
 žského Řízení mluwati budu / aby
 se to wsecko k užtku a prospěchu
 Círky wztahowalo: tak aby se o-
 na w protivných věcech, čím roz-
 gímáním obcerstwowala a poslo-
 wala: w libých pak a pohodlných
 w powinności, aneb (gaki říkáme)
 na vzde se zdežowala: aby snad li-
 bými a prospěšnými pozdwižena
 gsau, sama nad sebou se nezapo-
 mněla: Což že se negedněm přibo-
 dílo / příkladové gsau na mnohých
 očích: kteríž tím zpuřnegssj a sūg-
 negssj gsau učinění / čím wětšjmi
 dary a dobrodinjmi, s znamenitým
 spolkogenim od Boha obdařeni byli

A pro dobré
 Círky se o
 patruge.

Dwať po-
 tusteni po-
 bojných.
 1. O věc
 protivných.
 2. O věc
 tělu libých.

S iij A Mame

o Pořádek
a Cesty Křis-
tův to odem-
le wni rozi-
mati bude.

A Máme pak skutky aneb věinky
Božské Křizení a Opatrování zpy-
tovati a spatřovati / předně w přis-
rození wšech věcí / to jest w
wšech věcech / jak duši magických
tak bezdušných / widitedlných y
newiditedlných: potom w Církví
kteranz sobě Bůh jako lid obzwlá-
stně milý oddělil / a jako dědic-
tvoji z wšech giných národů wy-
volil a dobyl: aby se k gegimu do-
brému a užitečnému, wšlecko což z
sebe koli přirození přináší, wztaho-
walo. To pak působí Bůh, gednák
skrze zřízení prostředky / gednák gi-
nými cestami wen z pořádku toho
wykročujícími / jakž tomu každý
z toho, což se přednese, porozumění
mocy bude.

o Začátek
od Swěta, ge-
mujotrasage
ho to gmeno
bata.

A Počátek tedy učiníme od Swě-
ta / kterýž toho gmena Swět, w
Křečké, Latinské, y našij České ře-
či

a Opatrování Božstém. 51.

či dostal / pro swan neyroznesseného
ši a dokonaleu, kteráž se w něm spa
truge okrasu a překnost: Kteréž mno
žý z starých pohanstých Silozoffů,
gako Epimenides, Anaxagoras,
Atlas, za swých časů tak hrubě se di
wili / že w zpytování a rozgimání
geginduy y noci stráwili, často krát
y na pokrmu zapomínagice.

Silozoffové
nemohli se
w nadiviti
okras se swěta

A w pravdě znamenité, ge
muž žádného není rovného star
ní, gest okrslek Swěta / kteréhož
gaktoli neybystřegši. a neykusse
něgši řemeslník následowati nemů
že / By třebaš sám ten Archymedes,
kterýž mimo jiné důwipné wymy
slené nástroje dělál, aneb někdo
jiný nad něho wtipněgši y uměleg
ši o to se pokusiti chtel. Mnohá

† Swět a est
stavení Bo
ží / kterémuž
rovného žádný
člowěk
wystawěti ne
může.

Knjata, Králowé y Cysarowé,
chtěgice honosně wkazowati swan
welikomocnost / swých zbožiweli
kost / své sláwy blesk / aby gména

Gaktoli na
tledná a we
něa stavení
tubla, nic ne
glaui proti
Swětu.

S iiii po sobě

po sobě slavně porušit potomtům
 pozůstavili / w ssecku swau pracy
 wynaložili, w stawěni pyšných a
 nákladných k diwadlům přihoda
 ných placů / znamenitých paláců /
 přepěkných Kostelů / přerýsokých
 z kamene tesaného skaupů, a jako
 Rožnů / Kterýž zespod čtverhranj a
 široký, a na vrchu spicatý jako
 rožen byli / na oprawy aneb wydla
 žení obecných cest a sylnic w mje
 stech bahnitých aneb skalnatých a
 bezcestných, y na jiné tím podobné
 věci. Ale co gest to prosím, a gat
 to welni špatné bude / když se k to
 muto paláců, kterýž Bůh z ničeh
 hož tak weliký, tak znamenitý, tak
 okrášlený a nadewsecka stawen
 i wywýšený, slowem mocy své stwo
 řil, přitowná? Bůh zagisté znič
 hož wsecko učinil / a bez delnjka a
 n. b. Kzemeslnjka, takowé dšlo do
 konal. W pravdě wěc náramně
 diwná /

Kterýž Bůh
 z ničehož
 samau t. t. ro
 mocí swé
 slova. be e
 woli coho po
 mocí učinil.

divná / owšem pak neywjce pros
to, že gedné chwilký, samým slo
wem geho, wsecko toto bylo poge
nau, a rjčage w okamženi wysta
no gest / gakž to Dawid w žalmu
swém XXXIII. připomíná čes. *Žalm 11.*
mito slovy:

1 A Pán newie w své přiwětiwosti Znáti se dáwá wšem zřegně ; Tak je geho dobrotiwosti Pln gest křistek země : 2 Dnť nebes wšlosti Slowem své mocnosti Náčil stwotiti ; Ta táž množstwim diwných Hauřfů duchem rů swých Yzodobiti.	Stwotěs ni swěta wede nás k znomo sti Opas tron anj Božjho.

A málo níže w čemž Žalmu.

9 A Neb gakž on wsta swá otwírá Wše k slowu geho hned stoji ; Wšit geho nic neodpírá Saudn geho se pokoji ; A Ačkoli pak w tomto Božstě ho Rjzenj wčinku, mnohé wěcy ney wěššjho podiwenj hodné se nachá	Co podíma nj bodně ho př. stwotě swěta.

1. Pewnost
geho a stálost
w kteréž sto-
gi od počátku
až do dnes
sta.

zeji / wšak předně a nadewšecky
neydrownějši gest geho pewnost a
stálost / w kteréž od počátku stwo-
ření swého přes půlšesta tisíc let,
až do dnešního dne tak stoji / že w
něm nic proměnného, aneb starostj
a prodlanženostj času porušeného
newidjme. Což také sám Dawid s
welkým podivením spatrge a spy-
tuge w žalmu CXIX. pod literau
Lamed, zkrčil temito slovy.

Nebe, ze
mé y wo
šlech stwo-
řených wi-
cý stálost/
dává
swidect-
wí gisto-
té a praw-
dě slibů
Božjch.

2. Prostran-
nost a širo-
kost aneb
šaušta well-
stá.

A Mág Pane gát slně tomu wěřim 89
To, že w nebi chováš bez proměnnosti
Což gsn zaslíbil kolt swým wěřným
Národů wšech brž y rozšířenosti 90
Twé prawdy moc nikdy se nemění
Stálejši gest než země w své pewnosti.
A An y wšecká w swém bytu stvoření
Gestě stogich do dne přjtomného
Slauji prawdy twé kupotvrzení :

A Potom Swěta tohoto pro-
strannost, širokost a hlubokost, nes-
njlž tak předíwná / žeby se gj čla-
wět, dšwage sena ni zdesyti mohl /
a gako

a Opacrowání Boží. 55.

a jako omámený státi musyl : Ale
y tu Prorok náš spočátku Žalmu
XIX. připomíná takto :

Žalm 19.

1 A Dívnu Boží slávu
Nebesa w swém řádu ,
Wšem wssudy hlásají ;
Aho y obloha
Gat gsa Boží mnohá
Díla , též netají :

Nebesa ohlas
sugů slávu
Boží : člověk
rozumný
proč mluví ?

A kdožby se prosím tomu ne- 1. Wšech
dívil / že gedintý tento Swět, zemi-
tuto , gegij tak weliká tíž gest , po-
tom moře, powětrj, oheň, okrauh-
losti nebes s gegich okrasau, slun-
cem , měsícem , hvězdami, w sobě
zdržuge a zawjra : Uadto wýsse /
zdali wssech hnutí Swěta tohoto
mjrnost, rovnost, gednostegnost, a
wstawičnost / potom obrácenj a
točenj nebes / rozdílnost hvězd , a
swětcl Nebestých , tak mnohých a
tak welikých věcí, jako Cyrcinem
wyměřené spořádání , tak že gedna
každá na swém místě stoji / nemůže
a nemá

2. Wšech
něch w něm
hnutí stálost,
mjrnost a spo-
řádání.

a nemá wšech wšudy stwoření, a
by se tomu diwila, wzbuditi a po-
nutnauti: Což y Dawid spatruje,
Žalm swüg VIII. složil a geg zpí-
wal/ kterýž se takto začína:

Žalm 8.

Moc Bo-
ží s pod-
obením
hláší.

A Hospodine náš Pane nemilegši, i
Gmína twého sláva gest nendimněgši:
An gat zemi wšecku naplňuje,
Ano y nebesa přerušuje.

Žalm 148.

A w Žalmu CXLVIII. takto
pověděl:

Bůh ga-
tí: stwo-
řil swét
moch
swau: tak
geg y zde
žuge a taz
chowáwa

Sumnau wšickni tworové wyšši
Páně gniěno chwalce nemwyšši:
Neb ge on gatí tefl rogednau,
Sám wšecky stwořil moch swau.
A y bnt gegich on vtrrdil
N chle gisté wnměkil,
Dnt z nich nemwfračowali,
Stále brj gich ofstjhalí:

5
6

4. Zacho-
wání Swěta
a i do této
chwle.

A Teniliž také znamenitý diw
a zážrak, hned od počátku až do sa-
wad zachowání a Opatrowání
Swěta: kterýž hned od času stwo-
ření swého, postawen gsa w wsta-
wieném

wičném hnutí/ gesto wssceho giné <sup>Wssceho wě-
cu časem tu
porušením přis-
táje.</sup>
w prodláženosti času kuporussenj,
a tškage na mizynu přichází/ gatk
tomu wssemu každodennj skusenj
wewsslech stwořených věcech pa-
trné swědectwj vydává: a wssak
w témž spůsobu, w kterémž spočá-
tu byu swého stwořen, až dosaz
wad předce trvá a zůstává: Z čes-
hož gistý a patrný záwěrek pochá-
zí: že Bžské Bžizenj aneb Opa-
trowání a geho mandrost, gest ney-
wýšší a neobsahlá, y nestížitelná
gatkás moc: gegjžto mocným slo-
wem, gatkž mluwj Apollol, wssce-
ho se zdržuje.

¶ Ddaž se nenachází y giný zá-
zrak, při zprawování a opatrowá-
ní téhož Swěta? Nebo neníližto
divné, že hned od počátku swého
měl wždycky své gednostegné pro-
měny / wssak bezwssého welitého
zginačení, buď w Třebes aneb gi-
ných

židům 10.

5. Bžizenj
a Opatrowá-
ní geho od sa-
mého Bžha.

ných žiwů obrátek, točení a koso-
lácení: ale wždycky w všech těch hnu-
tí Nebeských, hned od gegich po-
čátku zůstávala gednosteg ná mjr-

*Ende w swých
spráwach po-
řebují po-
mocišků.*

rost: Widjme, kterak Králowé w
swých Králowstwach, Heytmané
w swých Kraginách / Páni na
swých panstwach / ano y Hospo-
dárové při swých čeledech nemohau
dostačiti w zprawování sobě
swěřených lidj a wěcy: Ale rozlič-
ných Vředníků wyšších y nižších,
těž služebníků w nemalém počtu
wžíwati musěj / gegichžto pomos-
cy, a službau sobě swěřená stáda
zprawují: A wšak přes to wšlecko
w gegich radách, gednáních, čině-
ních a předsewzetích / mnozý se ne-

*Alle Bnoh
sám bez Vřed-
níků a Ne-
genců si
nich wšlecken
swet spravou-
ge.*

dostatkowé nacházegj. Tutopak sa-
mého Boha spatřugeme / kterak on
bezewšij práce a starosti nebesa, zes-
mi a wšlecko giné, což w sobě tento
přesširoký, a welmi weliký Swet
zdržuge /

a Dpatrowání Božském. 59.

zbržuge/ mandře a spravedliwě ři-
di, spravuge a opatruge.

A poněwadž tedy wěc tato
na tom postawena gest / w praw-
dě nálezje nám skutky toho Božské-
homocného, spravedliwého a mau-
drého Řijzenj spatřowati, spyto-
wati a gím se diwiti: a w tom roz-
gimánj častokráte sobě to připomí-
nati, čemu nás Prorok Boží Izatáš
duchem Páně nadchnutý wywču-
ge/ když mezy ginými řečmi swých
kázanj, k onomu lidu Židowské-
mu tato slowa mluwil: Kdo změ-
řil hrstj swau wody / a nebesa pjdj
rozměřil: a kdo změřil měrau
prach země/ a zważil na wáze hory/
a pahrby na záwazj: Kdo wysti-
hl Ducha Hospodinowa: a kdo
rádcým geho byl / že by mu něco
oznámil: ským se radil, že by mu při-
dal srozuměnj / a naučil ho stezce
saudu: a kdo ho wywčil uměnj: a
cestu

Wšete
toho věnj o
stworěnj a
sprawowanj
swěta.

Izatáš 40.

Wšh wšwě
mocy neobš-
hly.

W mandro-
sti newysti-
hly.

Wšedkařtvo
řeni: negsau
nic přetřtvo
tueš.

cestu wšeligatě rozumnosti kdo ge-
mu w známost wweď: Ny národos
wé gsau přednim, gačo křupě od
lowa / a gačo práššet na wážkách
se počitagi: hle y ostrowy gačo ney
menšij wěc zachwacuge / ani Liban
nepostačilby k žanjcenj ohně / a ži
wotčichowé geho nepostačilby k
zápalné oběti. Wšickni prawjmi
národowé gsau gačo nic před nim /
anobř méně než za nic a než za mar-
nost pokládagi se v něho. A koma

Wš nemůž
e nicemj př
rownán ani
připodobněn
bři.

Wšnost w
pocě mō
saišče.

tedy připodobnjte Boha sylného:
a gačé podobenstwj přirównáte ge-
mu: Gačžkoli rytinu lícj řemeslnj
A žlatnj žlatem gi potahuge a ře-
tizky střjbrné k nj sléwá: A tē kterýž
pro chudobu nemá co otčtomati,
dřewo, kterežby nepráchniwělo wy-
bjra: a řemeslnjka umřelého sobě hle-
dá kupčistrogenj rytiny, aby se ne-
pohnula. Nebo ždaliž newjste: žda-
liž nelsýchate: ždaliž se wám nezwe-
stuge

stuge hned odpocatku z dalš nesci. Bůh a spon
 zumjwate a spon z zakladu země / z důstojného
 že Bůh gest ten, kterýž sedj nad o- přibutku své
 krstkem země / gegižto obywatelé ho a syda ;
 gsau gako kobytky : kteryž rozpro- te i s prave
 stel gako koreynu Nebesa / a rozpo- dlinch sa-
 tahl ge gako Stánek k přebýwá- dům bez př-
 m. Oni přivodj Anjžata na mē / gimanj osob
 Sandce zemistégako nicrozpyluge- poznán byti
 Tak že nebywagi stípeni wšce ani může.
 sati / ani do země wpaussěj kočene
 pářez gegich. Nebo gatz gen zawa
 ne nanē, hned wsydhagi / a wicher
 gako plamen žanassi ge. K tomu
 tedy připodobnjte mne, abych ges
 mu podobný byl / prawj Swatý :
 Pozdwihněte zhůru očí swých /
 a wize, kdo to wšse stworił : Kdo
 wywodj w gistém počtu wogsko ge
 gich / a wšseho toho zegmēna po-
 wolawa : wedlé gehož množstw
 sily a náramné mocy, ani gedno
 z nich nezhyne.

Tež i moc
 při stwore-
 ních protaža-
 ně / a wbor-
 ně spráwn a
 w bytu wšech
 věch chowa-
 nj i držow-
 nj.

G

¶ Toto

A Toto byz Prorok o Bozské
 welikomocnosti důstogenstwj geho
 mocy, maudrosti, Ryzjenj, a Opa
 rowánj, wsecko to slawně wy
 chw aluge wypowieděl / obrátiv řeč
 k tomu lidu, předložil mu aby to na
 pomenutj k swému vžitku přigal /
 takto k němu mluwiv: Proč j te
 dy říkáš o Jákobe, a mluwíš Izra
 eli: skrytát gest cesta má před Bo
 h spodinem / a pře má před Boha mé
 ho nepřichází: Zdaliz newjš: zdaž
 gsy neslychal: že Bůh wěčný Bo
 h spodin, kterýž stwořil končiny ze
 mě, newstává ani zembléwá / a že
 wystižena býti nemůže maudrost ge
 ho: On dáwá wstalemu sílu / a
 tomu gessco žádné síly nemá, mocy
 hogne wdiš: Wstává y wmdléwá
 mládež / a mládency režce klesagi:
 Ale ti genž očekáwagi na Hospodio
 na, nabýwagi nové síly: wzná
 ssegjce se perjm jako Orlice: Bezi a
 wstáť

Napomenutj
 Proroka k II
 du Bojimu.

wšak neomlétwagi / chodj, a ne
 wstáwagi. Což potom tyž Prorok,
 w následugjey Kapitole patrneg-
 ſimi a gádrnégſſimi ſlowy wyſwě-
 lil / takto k těmž lidu mluwě: Ale
 ty Izraeli, ſlužebnjce můj / ty Já-
 kobe, kteréhož gsem wywolil, ſyna
 Abrahama přitele mého: Ty pra-
 wím, kteréhož gsem wychwátil od
 koncín země / anobřz pomínuto před
 nēgſſich gegich, powolal gsem tě /
 řka tobě: Služebnjč můj gſy / wy-
 wolil gsem tě / aniz tě zamjčám:
 Nebogž se: Nebo gsem gá s teba u:
 Neſtrachůžž ſer nebo gá gsem Bůh
 twůž: poſylám tě, a pomáhati bu-
 du tobě / a podpjratí tě budu pra-
 wicý ſprawedlnosti ſwě. Ny zaſty-
 dj ſe, a zahabeni budu wſſickni,
 kterjž ſe ſlobj proti tobě: wo nie obra-
 ceni budu a zahynau ti, kterjž tobě
 odporugj: hledalliby gich, nena-
 ležneš gich: ti prawím, kterjž ſe ſte-
 ba u

Isaías 41.

Na pomínutí
 wěrných / aby
 ſe ſtálo mélt
 wſwěmpow-
 ſanſtěſſiceſe.
 1. Wywo-
 lením Bo-
 žím z miloſt-
 i mého gine-
 ſa ſlužebnjey
 Boží. 2. po-
 woláním.
 3. Sliby
 že gich Bůh
 chce poſylo-
 wati: nepřá-
 telu pat ge-
 gich zahabě-
 wati.

G ij bau

bau nesnadnj, w nic obráčení bu-
 dan / a na nic přigdan ti, genž s teo
 bau walcj. Nebo gá Hospodin
 Bůh twůg, wgal gsem tě za twau
 prawicy, a prawjmi : Nebog se :
 Já tobě pomáhati budu : Nebog
 se čerwjčku Jákobů / hrstko Izra-
 elowa : Já spomáhati budu tobě /
 prawj Hospodin a wykupitel twůg
 Swatý Izraelstý. A y učinil gsem
 tě gako Smyk, y s zuby nowými
 po obau stranách : Pomlácjš hory,
 a setřeš ge / a s Pahrbky gako s ples-
 wami naložjš / přewěgeš ge, a w
 tom ge wjer zachwátj a wicher roz-
 prýlj : Ty pak plesati budeš w Ho-
 spodinu / w Swatém Izraelstém
 chlubitj se budeš.

K čemu nám
 slauiti magi
 tyto Proroče
 řeci.

A Tyto a těm podobné Pjisma
 S^o. řeci, bedlivě sobě poznamená-
 wati, a ge wždycky w čerstwé pas-
 mřeti mjeti musýme. Ne pro ginau
 zagistě přjcinu od Proročka tohoto,
 učiněwé

včinkové mocy Křížení a Opatro-
wání Božského, nám gsau předlože-
ny / nežli abychom vstrnauce na
tom, a w svých myslech tím zgiffře-
ni gsauce, že Bůh wšeho Swěta
tohoto ředitel a správce gest / ge-
hožby kynutím a vůlí Těbe y země
y jiných swými řády gsauce
mezy sebou rozdeleni, mnohém snad-
něgi se řídili a spravowali / nežby
kdokoli z nás wáhu rukama swý-
ma spravoval: tím ochotněgi ge-
mu se bowěřovali / geho ochraně
a péči Otcovské se poraučeli / we
wslech gednáních opatrowáním
geho se řídili a spravovali / we
wslech sfauženích w něm se občera-
stwowali a posylowali / a potom
wslehlý strach a bázeň s sebe složice
proti každým nepřítelům a wse-
ligatým nebezpečnostem, zmujili
ostali.

A důvěro-
sti w Boha a
geho opatro-
wání.

Toto tedy až posawád dosti
G iij buď

Swět widie
dlín, newidi-
tebné věci
nám předná-
ši.
Říman. 1.

Angeli
swědkové o
patrovaní
Božího.

Židům 1.
Co gšan An-
gele 2.

Gmēna ge-
gich vřaung
moc a mau-
drost Řízení
Božího.

Bůh napowědino o wšem Swěte /
kterýž poněwadž gatz Řízmanům
swědcj Apostol, nám w očch gest
newiditebné věci Boží, totiz ge-
ho moc wěchnau a Božstwí neobsah-
lé přednáši: A protož gíz k někte-
rým předněgšim částkám Swěta
přistaupjm / w nichž se geho slawa
a blest gasněgi a hogněgi swěti.

Ale odkud bych mohl přihoda-
něgi začeti, gako od Angelů: Tito
zagisté, gatz rýž Apostol k Židům
pisse, gšan služebnj duchowé / kte-
rýž posylání býwagi k službě / pro
ty genž magi dědicně obdržeti spas-
senj. W nichž neyprwé powážiti
máme toho, což mluwj Pismo: Kte-
réžto nazýwa Angely wdatnostmi,
mocnostmi, Cýsarstwjm, panowa-
njm, mocmi Nebeskými a ginými
čem podobnými gmény / abyhom
z nich poznawali, gakanu mocy a w-
datnosti. Bůh ge prwé obdariti rá-
čil /

čil / aby geho saudy spravedlivé a
rozkazy milostivé y přísne vykoná
wali. Což z zahynutí Sodomských
a Gomorských, též těch Egypt-
ských, kterých w moři Rudém vco-
nili, wsechném známé gest. Též
z příkladu toho Angela / kterých se
proti onomu nepřijmnému Proro-
ku Balamowi na cestě postavil /
pro zabránění toho aby lidu Bož-
skému nezlořečil: k čemuž naga-
el od Balata Moabského Krále, na
Oslicy své chvátať pospíchal.

Příkladem
toho na mno-
hých
1 Mogg. 19.
2 Mogg. 14.
4 Mogg. 22.

Balam.

2 Králov. 24

Dawid.

4 Krat. 19:

Sennas.

Potom z toho, kterých se naproti Je-
ruzalému vložal / mace pomstu pro
hřích Dawidůw vykonati / kterých
proti zgevnému rozkazu Božskému
wšecet lid Izraelský ošitati a zmu-
strowati poručil. Též z toho, kterých
za gedintan noc w wogště Sena-
cheriba Krále Asyjského sto osin-
desáte pět tisíců lidu zmordowal.

Též z toho, kterých Herodesa Krále
G iiii vhlawa

A w Salmu XCI. k jednomu každé
mu z věrných, takto píše.

Žalm 91.

9 A Poněvad, tedy samého

Asprawi
gá troty
gegich na
cestach po
molang
Božého.

Mé, Boha vtočistě,

Y ty ja ochránci svého

Kladeš na každém místě;

10 Netkneť se tebe nic zlého

Uníť k tobě přistoupí,

Žádná rána stánu tvého

W nejménším nezarmoutí.

11 A Neb Angelům svým o tobě

Bůh ráčí přikázati;

Že na všech tvých cestách tebe

Wždy mají ostrážati;

12 On ti pak v náruží svých

Wlastně máti nositi,

Žal od auraj u noh tvých

Wstawicně hásti.

A w pravdě o Abrahamovi

W žitad
toho na Abra
hamovi.
Wogf. 18.

čteme / že Angelé Boží s nim často

kráte velmi přívětivě rozmla-
wali / vůli Boží mu oznamujíce /

milostnými sliby a dobrá nadějí

ho posylujíce : že z manželky své

Sary, ačkoli ženy neplodné, a již

Starý, ačkoli ženy neplodné, a již

G v věkem

2 Na Jato,
bom
1 Mojs. 31.
32.

3 Na Gea
bechowi.
Judic. 6.

6. 11. 12. 13.
14. 15. 16. 17.
18. 19. 20. 21.
22. 23. 24. 25.

wěkem sesslé, krozenj dětj nespůsob-
né, praweho dědice mjet bude. O Já-
kobowi také čeme / kterak od An-
gelůw, kterjž mu se rozličně množ-
stwěkrat včazali, potěšowan y po-
sylowan byl / gak proti pohrůž-
kám Labana Tchána a Esau bra-
tra swého, tak proti Zetreyřských,
mezy nimiž bydlel, včladům, Ge-
gichžto proti němužle wůle, a křti-
wé y naramně nebezpečné rady, An-
gelé častokrát škrotili a w nic obrá-
tili. Týmž spůsobem kdýž na onem
čas Madyánskej podmaniwše a w
služebnost sobě wwedše lid Izraela
ský, včrutně geg a hrozně sřuzowa-
li / tak že tito, chtěje se wystřihati
přiwod, kteréz jim onino každého
dne činili / musyli na čas na hory
vstěpati / a tam gestynj y skreyřsi,
w nichžby bydleli, sobě hledati. Te-
dy Angel kterémuz se nad tak včrut-
ným sřazením toho lidu šticowas
lo l.

lo, k Gedeonowi od sameho pána
poslán byl / aby ho k zdvžení a
wedení wálky proti nepřátelům
ponukl / a w tom předsewzeti po-
slyšil. W čemž kdýž se Gedeon po-
slušně chowal, a za wůdce lidu
swému se postavil / Madyánští,
lidu Božího nepřátelé, podiwau
porážkau přemožení byli. Kdýž

Herodes weliký Křysta pána w de-
tinském věku zamordowati umjnil
Angel páne wesnách Joseffowi se
ukázal / napomínáge ho, aby weza-
ma ojce a matku geho; do Egypta
vtekl / a tak se wztetlosti toho Ty-
ranna wyhnul. Tolikéz Petra S.
zagateho, a do žaláře wsaženého z
rozkazu Herodesowa, onoho welí-
kého Herodesa syna, w kterémž těsně
chowán byl / poručen gsa k stráž-
bedlivé šestnácti zoldnérům / An-
gel páne wyswobodil / té noci, kte-
ráž předcházela ten den, w němž

III

4. Ma Jose-
ffowi pisa us
nu pána Kry-
sta.
Mat. 2.

5. Ma S. Pe-
tru Aposto-
lu páne.
Mat. 12.

Mat. 12.

Mat. 12.

Mat. 12.

Mat. 12.

Mat. 12.

Mat. 12.

Mat. 12.

Mat. 12.

Mat. 12.

Mat. 12.

Mat. 12.

Mat. 12.

6. Na Pavla
Pavla a Sylva
mi.
Stult. 16.

1. 1. 1.
1. 1. 1.
1. 1. 1.
1. 1. 1.

1. 1. 1.
1. 1. 1.
1. 1. 1.
1. 1. 1.

mu popravu Tyrán strogil / a po
nečně vsmrtiti ho vničil. Pavel a
Sylas v městě Filippis, k žádosti a
poctě některých baučlivých a la
komých měšťanů, byvše neypru
melami velmi zmrštěni, do žaláře
potom vsazení / o nichž strážnému
žaláře přisně bylo poručeno, aby
gich pilně hlídal. Wedle čehož on
chowage se, do neyhlubšího věze
ni ge vsadil / a noby gegich klá
dau sevěl. Ale oni Božským Kří
žením podivně z toho wyswoboze
ni a wywedeni byli: Kteržto přis
kladové gž připomenuti, y mnozí
gini w Písmích swatých se nachá
zegicy, wywůci nás tomu: že Bůh
o spasení swých věrných obzwlasse
nj péči má: o pro gegich zachowá
ni y z newyhnutebných nebezpeč
stwí wyřízení, že služby Angelůw
anebginých věcí stwořených, gž
se mu kdy libí, častokrát posílá.

1. 1. 1.

Ad

Od Angelůw, o nichž jsme so-
 bě již rozgimali, k Tebi přistupme/
 kteráž Písmo oblohan nazývá: aby
 nám ukázalo ge^o vysokost, širokost
 a hlubokost / tak že velikosti geho
 žádný změřiti nemůže. Několik pat-
 řez oblohy nám nne veliké až kupo-
 divu gest klenutí / wšak toho žada-
 né podpory ani sloupowé, kromě
 samého slova Božího, nezdržují.
 Hnutí Tebes také gest tak rychlé a
 prudké / že se večer mecýma hodi-
 nách každého dne, od jednoho kon-
 ce k druhému, wykonává. W kes-
 řezto samé věci náleží nám nestih-
 lé, a neobsáhlé Božské Řízení, y
 moc geho předivnau zpyrowati.
 Nebo hnutí té oblohy wšacka
 giná hnutí obzvolásmi se sprawa-
 gi / kteráž se dějí, buď w žiwých a
 neb w giných věcech; z nich slože-
 ných a stworených : kteráž gináť
 zmrtwělé, těžké, vážné a zprosta
 mluvě

Do křes-
 tianůw
 nebesa a zro-
 stě gegich a
 bloha.

Klenutí ne-
 bes veliké.

Hnutí rychlé
 a prudké

Hnutí ne-
 bes rýdý se
 hnutí wšech
 giných věcí.

mluwr, nevjitečné bytiby musly :
 kdyby gjmi ta obloha Třebestá ne-
 pohybowała, a gako nestřkala / a-
 neb, nechť tak djm, k hnucj gich, ne-
 pobjzela.

Barwa
 nebes krás-
 ná, a j y př-
 písná.

Džitkowěspa-
 třowánj ne-
 bes.

1. Oskawo-
 wánj Božja.

a. Wšpomj-
 nánj budaucj
 ho žiwota.

¶ Tolikéz welmi podiwná, y
 wážnosti hodná gest ta krásná přja-
 lussná y připyslná gegich modrá
 Barwa : kterauž wšsecky částky ge-
 gich tak gsau ozdobeny / že k sobě oči
 wšlech nás obracej : abychom di-
 wje se w nj stwořiteli, náležitejmi
 chwalami geg wychwalowali /
 w něm se radowali y porešowali /
 tim se zgiffingje a ystawugje / že
 obcowánj y obydlj naše tam swra-
 chu gest / kdezto zpoléhagje na gis-
 stá a nepochybná Božj zaslíbenj,
 y gistau naděgi magje, města na
 wěky znoštawagjcyho důgdeme /
 kdyz z tohoto bjdného, nestalého pa-
 du a porussenj poddaného žiwota
 wykročime : budemli se toliko po-
 blé

dlé svých nevyužitých možností ^{z. Navebea}
 snažovali o to / abychom mravy a ^{nepoběžného}
 skutky svými tomu místu, k němuž ^{života.}

chvatáme, podobní byli. Nebo

gatož Nebe čisté y vsselike porussia

tedlnosti prázdne gesti / tak my w čis

stotě a swatosti života prospíwá

gice, bez aubony a wsseligatě pos

storny býti musíme: aby život

náš den odebne wíce a wíce sšlech

nými mravy prospíwal / a směšča

ny a obyvateli toho města se srow

náwal / w kterémžto posstornění, a

zhoradilj y Boha prázdni lidé žád

ného místa nemají: proto že tělo a

krew, gatkž swědčj Apóstol, vědic

twj Nebeského králowstwj, to gesti

z. Navebea
 nepoběžného
 života.

1 Korin. 15.

4. Běť náš
 o Bohu a ge
 hopravě poc
 tětře ni h
 ti máme žit
 ta věčného
 častj.
 Žalm 19.

totiž

totiž že ona gsau nám za Mistry a
 Doktory widitedlné / od nichžby
 chom se zewšech nevyššimu, ney
 slawnějššimu a neytagnějššimu w
 mēni, totiž Boha swého welikomo
 nosti, mocy, mandrosti, prawdy a
 geho. Dožstwy známosti wynčowa
 li: tak že hodně a sprawedliwě s
 gednjm z starých ticy musíme: Je
 Nebesa s swau oblohan gsau Knia
 hy, w nichžbychom čitati mohli,
 neypěknějši: Kteréž nás Boha bla
 sáci, oslawowati, chwaliti, milo
 wati a báti se wywčugi. Nad kte
 réžto vmēni vyššich, slawnějššich
 a prospěšnějššich mladěcy a wčedla
 nicy od swých mistrů a učitelů, gaž
 boli pro vmēni slawných a wzne
 šených, nemohau a nemagi očeka
 wati / gaž sám Dawid w Žalmu
 gž dotčeném patrně wy swědčuge
 čemiro slowy:

Nebesatnich
 zewšech ney
 pěknejš.

Vmēni ney
 slawnějši a
 neypěknějši
 nejš.

A Dironau

a Spatrowání Boží. 77

1 A Dívnanu Boží slávu
Nebesa w swém řádu
Wšem wšudy hlásají :
Ano y obloha ,
Gaf gsau Boží mnohá
Díla , též netagi :
2 Den po dni řdň bžj ,
Gistě jet se stžj
Noc Boží w tom seznává :
Noc gedna za druhau
Maudrost geho drahau
Zketeďně znáti dáwa .
3 A Nemít řeči w swětě
W kterémkoli kautě
Dy nebyl znám hlas gich :
4 Wšudy po wšij zemi
Wzňj nebes zvučení
Y w missetch nendallich :
Wěh gich se obrach
Wútol swěta trácj :
W tichřto y sluncy swémui
Stan wzďkal přetrásň
Známy wšem a gasň
K byďlenj rozkošněmu .

A K tomu Nebesa s swan oblo
hau řdyž na ně patrjme , wěj nás po
znáwati a tupiti swých myslj ne
wďčj
ř . Trefce náš
spatrowání
nebes i nemo
děnosti proti
Bohu a nebe
báňivosti po
ty geho .

Sláva Boží
a welebnost
spatřuje se z
Nebes / z pro
měn dnů a
nocí / a oba
zvláště zla
těho blestu
slance / kterej
newyprawis
teďným bės
hemwšedem
okřislet swěs
ta oswěcuje /
aby se žádný
newědomostj
wymluwit
nemohl .
Řmanům 1 .
Střetowě 13 .

wděčnost k Bohu. Nebesa zagistě
 wždycky na Boha a stwořitele své
 ho pozor magj / a k wykonáwanj
 rozkazů geho s ochotností gfa u ho
 cowa : O čemž Mojžiš a Izaiáš
 patrně wysvědčuji / onen w své
 písni, kdež takto mluwj : Pozorlig
 te Nebesa, a mluwici budu / poslyš
 y země wýmluwnosti wš mých.

Matěj 1.

Co tím Pro-
 rocy mluví /
 edyž k nebi a
 genitěc swau
 obraceli.

Tento pak spočátku widění swých
 takto na toto dvě wola : Slyšee
 Nebesa, a všima pozorlig země / ne-
 bo Hospodin mluwj : Syny gšem
 wychowal a wywýšil / oni pak
 strhli se mne. Kdež pak obadwa
 títo Prorokové, odwrátivše se od
 lidí, k tem žiwlům řeč swau obrátili
 a od nich bedlivě slyšeni řečj Bo-
 žských wyhledawali : tím swých
 posluchačů zarputilost a twrdost
 srdce, kterauž z mnohých důwodůw
 přišlo dobře znali, gať geden tak
 druhý w tečnosti třešce a tupj : co
 tiž

tiž kterak w prodlauženém času tak
nedbánlivj učineni byli / a k slovu
Páne takowau nechut mēli, y ge w
oštlivost w zali : že w nich napros
sto w žádné hodnosti a wážno sti ne
bylo / ale welmi nedbánlivě a ospas
le ho poslauchawali.

Dale Nebesa k literáři koli na
ně patrime, a gini se diwime / magi
nám byli za neyprawdivěgši a
neypravděgši svědecw / kterěž nás
oškostí a gistotě. slova Božho ;
(buď že to nám něco zaslubge, buď
že pokutami hrozí, aneb že něco po
raučí) patrně wyvčugi, a moc ge
ho wyprawugj. Lebo sám Kry
stus zgerwě tak wyowědel : že
Nebesa azemě pominau / slovo pat
Boží je na wěky zůstane. A čemuž
y Dawid. zřeni magé takto w žal
mu CXIX. pod literau Lamed ;
zaspiwal spocáctu :

Měg

6. Nebesa
dawagi swě
decw swě
sti a prap
slova Bož
ho.

an dāwīd
wofl mē
mēl mē

l mēl mē

l mēl mē
l mēl mē

l mēl mē
l mēl mē

l mēl mē
l mēl mē

l mēl mē
l mēl mē

l mēl mē
l mēl mē

l mēl mē
l mēl mē

l mēl mē
l mēl mē

l mēl mē
l mēl mē

a Dpatrowání Božském. 88

cha Božjho sstupujícího jako ho-
lubicey/a přicházejícího na něho.

A ay zawzněl hlas s Kleberkaucy:
Totol ge ten můj milý syn, w němž
mi se dobře zalíbilo. Což se odepás-
na proto stalo / aby Jan o přichos-
tu wykupitele bezewšij pochybnos-
ti gíst byl.

Když S. Sstěpán
twrdossigné židy, a neobřezaného
sedce, to gest Saryzee a Šatonky,
wšstole zgewně trestal/a Krysta sy-
na Božjho ohlaffowal y ošlawo-
wal / a oni proto náramně se rozo-
zlobili w srdcích swých a; y šstři-
pěli zuby na něho: On pač plu gsa
Ducha S. pohleděw do nebe vzřel
sláwu Boží / a Gezu Krysta stogj-
cího na prawicey Boží. A oni zkrík-
še hlasem welikým zacpali wšsi swé
a oborili se gednomyslně na něho / a
wywedše ho z města wřamenowali
ho. Což také mandrau řadu Bo-
žj a gistým wložením se tressilo.

Ma Sstěpán
nowi Wince-
dinstu.

Statow. 7.

Ma Sstěpán
nowi Wince-
dinstu.

h u j Bůh

Bůh zagistě služebníkům svým v
tom hogs nepřátely geho chtěl po
mocy / a posyliti ho y wyswoboditi / ze
wěcy od sebe stvořených ténier
widycky pořadne, ale někdy také
mimo pořadek pro dobré svých
wyzwolených, aby jim k spasení do
pomohl, gakž se kdy geho milosti ly
bj, vjíwa.

Slunce
neypředněgši
mego hvězda
na nebi.

A Od nebes k Sluncy při stupo
me / poněwadž to neypředněgši,
neyslawněgši a neypěkněgši y ney
gasněgši gest mezy těmi hvězdami
kteréž Planety wůbec slowau: pro
čež také Dawid o něm powědel / že
z palace swého, kterýž mu Bůh na
nebesy chystal, gakž ženich wy
chází / zpíwage o něm w žalmu
XIX. takto:

W nichžto v slunci swému

Stan wzdělal přetrásu

Známi wšem a gasný

A bydlení roztossnému.

A Tu ráno wcházaje

3 swé

a Dpatrowání Božstém.

Z své schrány wstáwage
Gaťo ženich krásný,
Mužně wykračuge
K běhu se spravuge
Gaťo obrvdatný;
9 Z té swěta fragtny
Hned do jiné strany
Přebíhá dne každého;
Denit w swětě věcy
Gestobn snad mocy
Neznala horka geho.

A Když na geho oťrasu patřij
me, welikau radostj měl bychom se
weseliti a plesati / protože z slova
Božho tím gisti gíme / kterak při
stonání tohoto Swěta syn člověs
ka possle své Angely, kterjž w geho
Kralow swj wyberau a shromáždj
wissečka pohoršeni / y ty genž zde
neprawost páchagi / a tiť ge vvr
hau do pecy ohniwé / kdež bude pláč
a sřřipenj zubůw : a tehdážť se to
wyplnj / že se spravedliwý, gaťo
slunce strowjci budau, w Kralow
swj Otce geho. Což nám patrnea

h uij gi a

83.

Ziadaňwizda
newkazuge tak
patně na sobě
welebnosti Bož
stě / gaťo slunce
swým bleskem /
horlem y také
během.

84 Krása
slonečna o
znanuge spů
sob budau
bo žmota
sprawce k
wých.

Matuř 13.

Matanž 17.
Proměněn
Pána Křista
vložuge nám
častku budau
cy slawy wne
bi.

Důvodové
toho.

Silipen. 3.

Žgwenj 12.

gi a hogněgi wygweneno při promě
něn j Pána našeho Gezu Křista na
hoře Tabor : gjmž vřazati nám
chřel, negakau častku té slawy, kte
rež gak on, tak geho wywolenj, w
onom kralowstw j Nebeském důgo
dan / a w njž se twáře gegich gak o
slunce stkwiti budau. A protož gest
lize tělo naše ponjženě, gakž swěd
č j Aposstol, budaucně proměněno
bude / tak aby podobně bylo k tě
lu geho slawnému / podle mocnos
sti té, kterauž on mocen gest y w sse
č y wěcy sobě podmaniti : mámeť te
dy y tím gisti býti / že potom řdyž se
do geho kralowstw j w budaucým
wěcném a nebestém žiworě dostane
me, w něm se gak o slunce stkwiti bu
deme. Tak že w nás gineho nic ne
bude / než w sseč o neyčistš j a ney
stkwělegš j y také neybělegš j. Jakož
pak y S. Jan w swém Žgwenj
o Cýrkwi mluwě powědel : A y
řazal

Kázal se divo veliký na nebi / žena
 oděná sluncem, a měsíce pod noha:
 mu gegimi / a na hlavě gegi Koru-
 na z dvanácti hvězd. Kterýmžto
 slovy vkažuge / že Cyrkeu když wse-
 čka do království Božského přigde,
 w wsech částkách svých swěta,
 gasná, a stkwaucy bude: poněwadž
 wssickni ostarkové temnosti od ni
 budou zahánáni: ale wssať toho ble-
 sku pro nějz bude tať slawoná y zna-
 menita, že gi z milosti ženich gegi
 wděl / kterýž gi zew sech stran swým
 sleskem stkwaucým oděge, ozdobi
 a obwine.

¶ Po přetnosti a okrase potřebj
 gest, abychom w swětlosti slunečné
 znamenitau moc Božského Řízení
 spatrowali: Poněwadž lidé od Bo-
 ha w tomto swěte nic liběgšihó, a
 ni užitečněgšihó, nad swětlost slun-
 ečnau nepřigali: Geho zagisté
 w jezřenjsch wsech zwiřata se obwo-
 selugi

Bata bude
 Cyrkeu w
 dancym
 jím
 te.

¶ Swěto
 slunečné w
 sechném
 tě-
 dem y ho-
 dno w
 dno w
 a milé.

¶ Swěto
 slunečné w
 sechném
 tě-
 dem y ho-
 dno w
 a milé.

selugi a občerstvungi / ono wsech
něm pocestným swjij / tak aby bez
aurazu noh gedentakdy swan cestu
wykonati mohl : Swjij y wsecha
něm čemeslnjčům / aby každy z nich
swé vněni a swé Kzemeslo, kteres
muž se naučil, provozowati mohl.

o Hortost
slunečnā je-
mí plobnau
čimí a seme-
nům t jřstn
y sežrání na-
pomáha.

o Hortosti pak geho kdožby se
nedivil : Třeb ačkoli na obloze nea-
besté mjesto od Boha wyměřené, a
sobě vřázané má, a náramně wyso-
ko a daleko od země postaweno gest
wšak swé paprsky do země wpaus-
stěge, tak gi zahršwá / že ona seme-
nům, kteráž do ni wšatá býwagj, k
wygiti aneb wyrostu, y k vžitku a k
sežrání gich přivozowánj, podle
spůsobu gednoho každého, přigem-
ná a prospěšná býwá.

o Slunce
čimí proměno
čtverti celého
světa.

o Třaposedy ty čtyry proměny
časůw / kterěz slunce swým hnutím
působí, totiž, Podletj aneb Jaro /
Leto, Podzimek, a zyma / netoliko
přes

převzitečně, ale také náramně libě
gšau: kterézto gatz powědel Philo, *Philo Iu-*
ciyrem krásným a vrozeným *Pa-* *dans.*

nym w gednom kole tancujcym, a
wespolek se gako za ruce držcym,
podobně gšau. Czemuz diwě se y
Dawid, takto powědel w Žalmu žalm 74.

LXXIII.

17 A Těs velmi moudře wšem fragum

Rožmehl sám gátě meze a cste, Czemě

W to je w roždlného času chystle

Obcuži wssickni létu y ymě.

A toto až posawád o skutcých aneb

wcincých poradných Božského

Žijzenj, na sluncy patrných, do

sti baď powědjno.

A Což se dorýče wcinkůw wen z

pořadku a behu přirozeného wykra

čujcých: my a s námi wssickni

wernj, Edya a tolikrátkoli na slunce

nebežské popatřjme / tolikrát nám bý

ti má za swědka Božské stálosti w

slibjch geho / gatz o tom y Dawid

sám

W to je w roždlného času chystle
Obcuži wssickni létu y ymě.
A toto až posawád o skutcých aneb
wcincých poradných Božského
Žijzenj, na sluncy patrných, do
sti baď powědjno.

W to je w roždlného času chystle
Obcuži wssickni létu y ymě.
A toto až posawád o skutcých aneb
wcincých poradných Božského
Žijzenj, na sluncy patrných, do
sti baď powědjno.

Sam w Zalmu LXXXIX. 3pjaw
takto:

A Přisahauť sem stwrdil swau řeč 35,
Davidowi

Gá dle swatosti své nepřimdmť nikoli,
W tom že geho šmíť má nawěky tr- 36
wati,

Trán geho, gáto slunce na wšfostech státi
Gatoměšfekoná swág běh času každého 37
Et oba swědkové gsau perwí sľibu mšho.

*Príkaz na
Kráti Eze-
chiášowi/
kde slunce
zvátkem po-
stawiš.
Kráti. 20.*

Na ten konec Pán Báh náš Králi
Čechyášowi znamení dal na stí-
nu Slunce/čterémuž o deset stupňů
aneb punktů zpátkem postaupiti
rozkázal / aby ho o zafisbení swém,
čteréz mu učinil, že gessč za XV let
žiwota geho prodlawiti chce, tím
lépe a dočonalegi zgislil.

*Na Joze-
f geho itomo
čtítkě slun-
ce se jastawi-
lo.
Jozue. 10.*

A Daliž také k modlitbě Jozue
náměstka Mogiššowa, Slunce v
prostřed nebes se nezastawilo / aniž
k západu swému pospichalo, ejka-
ge za celý den / aby wšfechněm wě-
domě bylo / že z rozkazu Božjho, y

ono

ono témuž Wýwodowi lidu Božs-
ho, s hauffy swými nepřátely ge-
ho a Boží honjeymu, přege / aby
nepřátelé prostředkem temnosti
noční před rukama gegich vgjeti, a
sebe při žiwotech a hrdých zachos-
wati nemohli :

¶ Týmž způsobem Bůh / když
semi Egypťskau, tak hustými a po-
stlanými temnostmi, že se téměř
matati rukama mohli, přikryl: zda-
liž lidu svého Izraelského w té po-
tutě nerozmýnil: Kterýžto w swých
přibytých swětle měl / a slunce tu
krasinku Gessen, kdež židé bydleli,
swými paprsky pěkně oswěco-
wa- lo: gesto Egypťské pro takowan-
a říkage smrtedlnau umu, za tři dni
gedni druhých widěl: a žádný z
sweho místa wstati nemohli. Pakž
y tento zážrak Dawid w žalmu CV
připomíná tímto slovy:

¶ A protož

Na lidu
Izraelcem
w Egyptě,
kterýž měl
swětle / když
v ginnch wa-
lech ima by-
la.
2 Mojs. 10.

Na lidu
Izraelcem
w Egyptě,
kterýž měl
swětle / když
v ginnch wa-
lech ima by-
la.
2 Mojs. 10.

A Prorok Pán poslal Moysiše 26
 Ež h bratra s ním zeho spjše

Arona, gęst romu zwozil; 27
 Strze ty swau moc provedil

Hroznych divů a znamení

Berši se Chámore zemi.

A Tož se koli nemožné zdálo 28

Wsecko t zeho hned slovn stálo;

Poslal jim hrozne temnosti

Zbawil rozkassné swétlosti;

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

Wáh swém

A W kierežo wěcy patrre, wio

djme / galkým pečowanjm Wáh skę

ze swé mądré a sprawedliwe rizer

nj; swé wywolene opatruge / a gim

w neywětsich sfaženich a nebez

pečenstwach sponáhá : a wedle to

ho s gakan ochotnosti a hotowosti

wsecký wěcy stworéne rozkazy ge

ho wykonawagš;

A Dale; Polikrát; koli Slunce

rannjm gjerem; kaž deho dne rozcház

zý / Polikrát se nám před oči nasse

přednassj; to neypěkněgšj a neyslic

něgšj Slunce sprawedlnosti / kter

rež; galkj mluwj Prorok zdrawj přis

nassj

Slunce
 nebeské
 naménawá
 prawe slun
 ce sprawedl
 nosti.

Mat. 4.

a Dpatrowání Božském. 21

našij na křížolách, to gest, na Pa-
priscých swých: kteréz mysl osu-
cuge / temnosti pať gegi rozraží a
zapuzuge: kteréz srdce naše / k mi-
lowání Pána Boha, a k geho swa-
té počte wíce a wíce zapaluge.

A Klaposledy, nemalo podíwe-
ni přinášij, wěrným y to zatmění
slunce / kteréz se při smrti Pána na-
šeho stalo. Nebo tehdáž Slunce
swau gasnost odwrátilo / aby tak
brožného, vkrutného, a ohavného
stutku newidělo / a nedjwalo se na
tak wůlkan toho lidu Izraelského
newděcnost / nad kterauž se nikdy
od počátku Swěta w pokolenj lid-
ském wěsti a brožněgšjnewkázala.

Od Slunce giž k měsíci při-
stupme / abychom w něm patrneg-
šij učinky Božského Řízení, gať
poradné, tak wen z poradku přiro-
zeného wykraugjey, spatrowali / a
w nich náramně přjwěciwau vůli
Pána

W Záračné
zatmění slun-
ce při smrti
Pána Kry-
sta.

W 17. 18.
19. 20. 21. 22.
23. 24. 25. 26. 27.
28. 29. 30. 31.
32. 33. 34. 35. 36.
37. 38. 39. 40. 41.
42. 43. 44. 45. 46.
47. 48. 49. 50. 51.
52. 53. 54. 55. 56.
57. 58. 59. 60. 61.
62. 63. 64. 65. 66.
67. 68. 69. 70. 71.
72. 73. 74. 75. 76.
77. 78. 79. 80. 81.
82. 83. 84. 85. 86.
87. 88. 89. 90. 91.
92. 93. 94. 95. 96.
97. 98. 99. 100. 101.
102. 103. 104. 105. 106.
107. 108. 109. 110. 111.
112. 113. 114. 115. 116.
117. 118. 119. 120. 121.
122. 123. 124. 125. 126.
127. 128. 129. 130. 131.
132. 133. 134. 135. 136.
137. 138. 139. 140. 141.
142. 143. 144. 145. 146.
147. 148. 149. 150. 151.
152. 153. 154. 155. 156.
157. 158. 159. 160. 161.
162. 163. 164. 165. 166.
167. 168. 169. 170. 171.
172. 173. 174. 175. 176.
177. 178. 179. 180. 181.
182. 183. 184. 185. 186.
187. 188. 189. 190. 191.
192. 193. 194. 195. 196.
197. 198. 199. 200. 201.
202. 203. 204. 205. 206.
207. 208. 209. 210. 211.
212. 213. 214. 215. 216.
217. 218. 219. 220. 221.
222. 223. 224. 225. 226.
227. 228. 229. 230. 231.
232. 233. 234. 235. 236.
237. 238. 239. 240. 241.
242. 243. 244. 245. 246.
247. 248. 249. 250. 251.
252. 253. 254. 255. 256.
257. 258. 259. 260. 261.
262. 263. 264. 265. 266.
267. 268. 269. 270. 271.
272. 273. 274. 275. 276.
277. 278. 279. 280. 281.
282. 283. 284. 285. 286.
287. 288. 289. 290. 291.
292. 293. 294. 295. 296.
297. 298. 299. 300. 301.
302. 303. 304. 305. 306.
307. 308. 309. 310. 311.
312. 313. 314. 315. 316.
317. 318. 319. 320. 321.
322. 323. 324. 325. 326.
327. 328. 329. 330. 331.
332. 333. 334. 335. 336.
337. 338. 339. 340. 341.
342. 343. 344. 345. 346.
347. 348. 349. 350. 351.
352. 353. 354. 355. 356.
357. 358. 359. 360. 361.
362. 363. 364. 365. 366.
367. 368. 369. 370. 371.
372. 373. 374. 375. 376.
377. 378. 379. 380. 381.
382. 383. 384. 385. 386.
387. 388. 389. 390. 391.
392. 393. 394. 395. 396.
397. 398. 399. 400. 401.
402. 403. 404. 405. 406.
407. 408. 409. 410. 411.
412. 413. 414. 415. 416.
417. 418. 419. 420. 421.
422. 423. 424. 425. 426.
427. 428. 429. 430. 431.
432. 433. 434. 435. 436.
437. 438. 439. 440. 441.
442. 443. 444. 445. 446.
447. 448. 449. 450. 451.
452. 453. 454. 455. 456.
457. 458. 459. 460. 461.
462. 463. 464. 465. 466.
467. 468. 469. 470. 471.
472. 473. 474. 475. 476.
477. 478. 479. 480. 481.
482. 483. 484. 485. 486.
487. 488. 489. 490. 491.
492. 493. 494. 495. 496.
497. 498. 499. 500. 501.
502. 503. 504. 505. 506.
507. 508. 509. 510. 511.
512. 513. 514. 515. 516.
517. 518. 519. 520. 521.
522. 523. 524. 525. 526.
527. 528. 529. 530. 531.
532. 533. 534. 535. 536.
537. 538. 539. 540. 541.
542. 543. 544. 545. 546.
547. 548. 549. 550. 551.
552. 553. 554. 555. 556.
557. 558. 559. 560. 561.
562. 563. 564. 565. 566.
567. 568. 569. 570. 571.
572. 573. 574. 575. 576.
577. 578. 579. 580. 581.
582. 583. 584. 585. 586.
587. 588. 589. 590. 591.
592. 593. 594. 595. 596.
597. 598. 599. 600. 601.
602. 603. 604. 605. 606.
607. 608. 609. 610. 611.
612. 613. 614. 615. 616.
617. 618. 619. 620. 621.
622. 623. 624. 625. 626.
627. 628. 629. 630. 631.
632. 633. 634. 635. 636.
637. 638. 639. 640. 641.
642. 643. 644. 645. 646.
647. 648. 649. 650. 651.
652. 653. 654. 655. 656.
657. 658. 659. 660. 661.
662. 663. 664. 665. 666.
667. 668. 669. 670. 671.
672. 673. 674. 675. 676.
677. 678. 679. 680. 681.
682. 683. 684. 685. 686.
687. 688. 689. 690. 691.
692. 693. 694. 695. 696.
697. 698. 699. 700. 701.
702. 703. 704. 705. 706.
707. 708. 709. 710. 711.
712. 713. 714. 715. 716.
717. 718. 719. 720. 721.
722. 723. 724. 725. 726.
727. 728. 729. 730. 731.
732. 733. 734. 735. 736.
737. 738. 739. 740. 741.
742. 743. 744. 745. 746.
747. 748. 749. 750. 751.
752. 753. 754. 755. 756.
757. 758. 759. 760. 761.
762. 763. 764. 765. 766.
767. 768. 769. 770. 771.
772. 773. 774. 775. 776.
777. 778. 779. 780. 781.
782. 783. 784. 785. 786.
787. 788. 789. 790. 791.
792. 793. 794. 795. 796.
797. 798. 799. 800. 801.
802. 803. 804. 805. 806.
807. 808. 809. 810. 811.
812. 813. 814. 815. 816.
817. 818. 819. 820. 821.
822. 823. 824. 825. 826.
827. 828. 829. 830. 831.
832. 833. 834. 835. 836.
837. 838. 839. 840. 841.
842. 843. 844. 845. 846.
847. 848. 849. 850. 851.
852. 853. 854. 855. 856.
857. 858. 859. 860. 861.
862. 863. 864. 865. 866.
867. 868. 869. 870. 871.
872. 873. 874. 875. 876.
877. 878. 879. 880. 881.
882. 883. 884. 885. 886.
887. 888. 889. 890. 891.
892. 893. 894. 895. 896.
897. 898. 899. 900. 901.
902. 903. 904. 905. 906.
907. 908. 909. 910. 911.
912. 913. 914. 915. 916.
917. 918. 919. 920. 921.
922. 923. 924. 925. 926.
927. 928. 929. 930. 931.
932. 933. 934. 935. 936.
937. 938. 939. 940. 941.
942. 943. 944. 945. 946.
947. 948. 949. 950. 951.
952. 953. 954. 955. 956.
957. 958. 959. 960. 961.
962. 963. 964. 965. 966.
967. 968. 969. 970. 971.
972. 973. 974. 975. 976.
977. 978. 979. 980. 981.
982. 983. 984. 985. 986.
987. 988. 989. 990. 991.
992. 993. 994. 995. 996.
997. 998. 999. 1000. 1001.
1002. 1003. 1004. 1005. 1006.
1007. 1008. 1009. 1010. 1011.
1012. 1013. 1014. 1015. 1016.
1017. 1018. 1019. 1020. 1021.
1022. 1023. 1024. 1025. 1026.
1027. 1028. 1029. 1030. 1031.
1032. 1033. 1034. 1035. 1036.
1037. 1038. 1039. 1040. 1041.
1042. 1043. 1044. 1045. 1046.
1047. 1048. 1049. 1050. 1051.
1052. 1053. 1054. 1055. 1056.
1057. 1058. 1059. 1060. 1061.
1062. 1063. 1064. 1065. 1066.
1067. 1068. 1069. 1070. 1071.
1072. 1073. 1074. 1075. 1076.
1077. 1078. 1079. 1080. 1081.
1082. 1083. 1084. 1085. 1086.
1087. 1088. 1089. 1090. 1091.
1092. 1093. 1094. 1095. 1096.
1097. 1098. 1099. 1100. 1101.
1102. 1103. 1104. 1105. 1106.
1107. 1108. 1109. 1110. 1111.
1112. 1113. 1114. 1115. 1116.
1117. 1118. 1119. 1120. 1121.
1122. 1123. 1124. 1125. 1126.
1127. 1128. 1129. 1130. 1131.
1132. 1133. 1134. 1135. 1136.
1137. 1138. 1139. 1140. 1141.
1142. 1143. 1144. 1145. 1146.
1147. 1148. 1149. 1150. 1151.
1152. 1153. 1154. 1155. 1156.
1157. 1158. 1159. 1160. 1161.
1162. 1163. 1164. 1165. 1166.
1167. 1168. 1169. 1170. 1171.
1172. 1173. 1174. 1175. 1176.
1177. 1178. 1179. 1180. 1181.
1182. 1183. 1184. 1185. 1186.
1187. 1188. 1189. 1190. 1191.
1192. 1193. 1194. 1195. 1196.
1197. 1198. 1199. 1200. 1201.
1202. 1203. 1204. 1205. 1206.
1207. 1208. 1209. 1210. 1211.
1212. 1213. 1214. 1215. 1216.
1217. 1218. 1219. 1220. 1221.
1222. 1223. 1224. 1225. 1226.
1227. 1228. 1229. 1230. 1231.
1232. 1233. 1234. 1235. 1236.
1237. 1238. 1239. 1240. 1241.
1242. 1243. 1244. 1245. 1246.
1247. 1248. 1249. 1250. 1251.
1252. 1253. 1254. 1255. 1256.
1257. 1258. 1259. 1260. 1261.
1262. 1263. 1264. 1265. 1266.
1267. 1268. 1269. 1270. 1271.
1272. 1273. 1274. 1275. 1276.
1277. 1278. 1279. 1280. 1281.
1282. 1283. 1284. 1285. 1286.
1287. 1288. 1289. 1290. 1291.
1292. 1293. 1294. 1295. 1296.
1297. 1298. 1299. 1300. 1301.
1302. 1303. 1304. 1305. 1306.
1307. 1308. 1309. 1310. 1311.
1312. 1313. 1314. 1315. 1316.
1317. 1318. 1319. 1320. 1321.
1322. 1323. 1324. 1325. 1326.
1327. 1328. 1329. 1330. 1331.
1332. 1333. 1334. 1335. 1336.
1337. 1338. 1339. 1340. 1341.
1342. 1343. 1344. 1345. 1346.
1347. 1348. 1349. 1350. 1351.
1352. 1353. 1354. 1355. 1356.
1357. 1358. 1359. 1360. 1361.
1362. 1363. 1364. 1365. 1366.
1367. 1368. 1369. 1370. 1371.
1372. 1373. 1374. 1375. 1376.
1377. 1378. 1379. 1380. 1381.
1382. 1383. 1384. 1385. 1386.
1387. 1388. 1389. 1390. 1391.
1392. 1393. 1394. 1395. 1396.
1397. 1398. 1399. 1400. 1401.
1402. 1403. 1404. 1405. 1406.
1407. 1408. 1409. 1410. 1411.
1412. 1413. 1414. 1415. 1416.
1417. 1418. 1419. 1420. 1421.
1422. 1423. 1424. 1425. 1426.
1427. 1428. 1429. 1430. 1431.
1432. 1433. 1434. 1435. 1436.
1437. 1438. 1439. 1440. 1441.
1442. 1443. 1444. 1445. 1446.
1447. 1448. 1449. 1450. 1451.
1452. 1453. 1454. 1455. 1456.
1457. 1458. 1459. 1460. 1461.
1462. 1463. 1464. 1465. 1466.
1467. 1468. 1469. 1470. 1471.
1472. 1473. 1474. 1475. 1476.
1477. 1478. 1479. 1480. 1481.
1482. 1483. 1484. 1485. 1486.
1487. 1488. 1489. 1490. 1491.
1492. 1493. 1494. 1495. 1496.
1497. 1498. 1499. 1500. 1501.
1502. 1503. 1504. 1505. 1506.
1507. 1508. 1509. 1510. 1511.
1512. 1513. 1514. 1515. 1516.
1517. 1518. 1519. 1520. 1521.
1522. 1523. 1524. 1525. 1526.
1527. 1528. 1529. 1530. 1531.
1532. 1533. 1534. 1535. 1536.
1537. 1538. 1539. 1540. 1541.
1542. 1543. 1544. 1545. 1546.
1547. 1548. 1549. 1550. 1551.
1552. 1553. 1554. 1555. 1556.
1557. 1558. 1559. 1560. 1561.
1562. 1563. 1564. 1565. 1566.
1567. 1568. 1569. 1570. 1571.
1572. 1573. 1574. 1575. 1576.
1577. 1578. 1579. 1580. 1581.
1582. 1583. 1584. 1585. 1586.
1587. 1588. 1589. 1590. 1591.
1592. 1593. 1594. 1595. 1596.
1597. 1598. 1599. 1600. 1601.
1602. 1603. 1604. 1605. 1606.
1607. 1608. 1609. 1610. 1611.
1612. 1613. 1614. 1615. 1616.
1617. 1618. 1619. 1620. 1621.
1622. 1623. 1624. 1625. 1626.
1627. 1628. 1629. 1630. 1631.
1632. 1633. 1634. 1635. 1636.
1637. 1638. 1639. 1640. 1641.
1642. 1643. 1644. 1645. 1646.
1647. 1648. 1649. 1650. 1651.
1652. 1653. 1654. 1655. 1656.
1657. 1658. 1659. 1660. 1661.
1662. 1663. 1664. 1665. 1666.
1667. 1668. 1669. 1670. 1671.
1672. 1673. 1674. 1675. 1676.
1677. 1678. 1679. 1680. 1681.
1682. 1683. 1684. 1685. 1686.
1687. 1688. 1689. 1690. 1691.
1692. 1693. 1694. 1695. 1696.
1697. 1698. 1699. 1700. 1701.
1702. 1703. 1704. 1705. 1706.
1707. 1708. 1709. 1710. 1711.
1712. 1713. 1714. 1715. 1716.
1717. 1718. 1719. 1720. 1721.
1722. 1723. 1724. 1725. 1726.
1727. 1728. 1729. 1730. 1731.
1732. 1733. 1734. 1735. 1736.
1737. 1738. 1739. 1740. 1741.
1742. 1743. 1744. 1745. 1746.
1747. 1748. 1749. 1750. 1751.
1752. 1753. 1754. 1755. 1756.
1757. 1758. 1759. 1760. 1761.
1762. 1763. 1764. 1765. 1766.
1767. 1768. 1769. 1770. 1771.
1772. 1773. 1774. 1775. 1776.
1777. 1778. 1779. 1780. 1781.
1782. 1783. 1784. 1785. 1786.
1787. 1788. 1789. 1790. 1791.
1792. 1793. 1794. 1795. 1796.
1797. 1798. 1799. 1800. 1801.
1802. 1803. 1804. 1805. 1806.
1807. 1808. 1809. 1810. 1811.
1812. 1813. 1814. 1815. 1816.
1817. 1818. 1819. 1820. 1821.
1822. 1823. 1824. 1825. 1826.
1827. 1828. 1829. 1830. 1831.
1832. 1833. 1834. 1835. 1836.
1837. 1838. 1839. 1840. 1841.
1842. 1843. 1844. 1845. 1846.
1847. 1848. 1849. 1850. 1851.
1852. 1853. 1854. 1855. 1856.
1857. 1858. 1859. 1860. 1861.
1862. 1863. 1864. 1865. 1866.
1867. 1868. 1869. 1870. 1871.
1872. 1873. 1874. 1875. 1876.
1877. 1878. 1879. 1880. 1881.
1882. 1883. 1884. 1885. 1886.
1887. 1888. 1889. 1890. 1891.
1892. 1893. 1894. 1895. 1896.
1897. 1898. 1899. 1900. 1901.
1902. 1903. 1904. 1905. 1906.
1907. 1908. 1909. 1910. 1911.
1912. 1913. 1914. 1915. 1916.
1917. 1918. 1919. 1920. 1921.
1922. 1923. 1924. 1925. 1926.
1927. 1928. 1929. 1930. 1931.
1932. 1933. 1934. 1935. 1936.
1937. 1938. 1939. 1940. 1941.
1942. 1943. 1944. 1945. 1946.
1947. 1948. 1949. 1950. 1951.
1952. 1953. 1954. 1955. 1956.
1957. 1958. 1959. 1960. 1961.
1962. 1963. 1964. 1965. 1966.
1967. 1968. 1969. 1970. 1971.
1972. 1973. 1974. 1975. 1976.
1977. 1978. 1979. 1980. 1981.
1982. 1983. 1984. 1985. 1986.
1987. 1988. 1989. 1990. 1991.
1992. 1993. 1994. 1995. 1996.
1997. 1998. 1999. 2000. 2001.
2002. 2003. 2004. 2005. 2006.
2007. 2008. 2009. 2010. 2011.
2012. 2013. 2014. 2015. 2016.
2017. 2018. 2019. 2020. 2021.
2022. 2023. 2024. 2025. 2026.
2027. 2028. 2029. 2030. 2031.
2032. 2033. 2034. 2035. 2036.
2037. 2038. 2039. 2040. 2041.
2042. 2043. 2044. 2045. 2046.
2047. 2048. 2049. 2050. 2051.
2052. 2053. 2054. 2055. 2056.
2057. 2058. 2059. 2060. 2061.
2062. 2063. 2064. 2065. 2066.
2067. 2068. 2069. 2070. 2071.
2072. 2073. 2074. 2075. 2076.
2077. 2078. 2079. 2080. 2081.
2082. 2083. 2084. 2085. 2086.
2087. 2088. 2089. 2090. 2091.
20

Salm 121.

Pána Boha svého k sobě pozná-
wali / že on ge k dobrému svých
věrných vždycky obrací: gakž o-
tom David w Žalmu svém CXXI
svědčí:

A Pánť gest twá strážce bedlivý:
Tvá on též záslona
Tobě vždy přitomná:
Pročež žádný blesk štodlivý
Slunce ani měsíce
Nesbíge twého líc.

1. Kterýžto
od přirození
chladný a
vltřochla-
zge denní
slunce ne-
dro.

2. Pročež
by číns w re-
stch zemských

2. Pročež
by číns w re-
stch zemských

A Předně měsíc od přirození gest
vltký/což sám Pán Bůh swau mo-
cy proto spůsobiti ráčil / aby slu-
nečnou denní vyprazgicý a wysu-
slugicý horkost, swau studenosti a
vltkosti strocował a swolazował.
Neb gináť sluncem wyprahliby a
wyvdiliby se lidé / Kterýžby mjrným
geho teplem zachování býti měli.
Žkassení pak patrně vřazuje / že
měsícné Influenčy, co gest paprsk-
tování světla gebo na tel a zemská
w proměnách gezích welikan moc
magj.

magi. Což z toho poznáváme / že
 Marynáři w vbymání a přibýwání
 moře, to wysselili / tolikéž y léka-
 ři ran / zatímagíce žily w tělech lid-
 ských / což se y při mořských hle-
 mezidich, to gest O střegich, a při
 mozku w kostech, y při wšem způ-
 sobu těla lidského, zgeroně spatru-
 ge / kteréžto na plně měsíce sylněgší
 býwá wždycky, nežli na schodu.

A Aniz malý gest y ten vžiteč-
 ný měsíce / že ho vjíwáme k upozná-
 menawání a rozdělowání dnů, měs-
 ťích, a let / k spisowání pořádnému
 Letopisůw a Zystorů / a po sobě po-
 tom kům pozůstawowání známosti
 těch věcí, kteréž se za našich časů
 dějí, a paměti hodné gsau / o čemž
 y Dawid w Žalmu CIIII. zpíwá
 takto :

18. A Ty s měsíce též Pane učinil
 By časů gedny od druhých dělil ;
 Též y slunce stůg aby žárad. znalo
 W mezích gisťch stále wždy běhkonalo
 To řby

Dukodotě
 toho na moři
 a tělech zem-
 ských kteráž
 piněgší býwá
 gi na pině /
 nežli na scho-
 du měsíce.

3. Drogdén
 ge časů, dny a
 řimce.

do zblit
 do zblit
 do zblit

do zblit
 do zblit
 do zblit

20 To když od nás přeč ginam zacháň
Hned pluá mráfor k nám noc přicháň
W ten čas žvēr genž wedne w swých
škrššich luhá.

Swé porawj wen k hledání wybíhā.

4 Spůsob
pravé Cyr-
kwe Boží na
sobě prokazu-
je a nese.

1. Že sám od
sebe gest tma-
wý / a nemá
swého wlast-
ního swěta.

A Dale, na Měsýcy spůsob Cyr-
kwe wlastně a žiwě wymalowaný
máme / obzwláštěně wetrech wě-
cech. Předně w tom, že gaťož Mě-
sýc sám od sebe gest tmarový a zasti-
něný / a wšak paprsklý slunečný
mi se oswěcuje: Tak Cyrkow, kte-
ráž od přirození swého ničímž gi-
ným nezapáchá, nežli temnostní /
wšak škrže milost Boží přigemná
včiněna býwa kupřigeri swěta, kte-
rýmž gi Krystus ženích gegi oswě-
cuje. Druhě w tom, že gaťož Mě-
sýc blesku swého od ginud neběre,
nežli od Slunce: tak Cyrkow wšeci
ku sláwu swau a hodnost od samé-
ho Krysta hlavy své přigjmā.

2. Že neběre
swěta od at-
rud než od sa-
mého slunce.

3. Že nedě-
ní w aedné
státě mife-
ale aednā
wěstí aednā
menši.

Třetí w tom, že gaťož Měsýc nikdy
w swém spůsobu nezůstává / ale
gednāť

a Dpatrowání Božíštem. 95

gednát roste, gednát se zmenšuge/
pokudž buďto k sluncy přistupuge,
aneb od něho odstapuge: Tak Cyr-
kew když buďto dale od Krysta od-
stupuge, aneb blíže k němu přistupu-
ge / méně aneb více slavná býwá.

Ště přičiny Ssalomann w své Pj *visu. 8. a.*
snické powěděl / že Cyrkew gako ne-
wěsta krásy měsýčné dosahuge: rěmi
slowy vše, že ona samau krásau že-
ních a svého sličná a ozdobená ge:
gako Měsýc ne giným blestem, než
slunečným swj. *visu. 8. a.*

A Tento pak učinek Měsýce wem *Wstěšněl*
z porádku přirozeného vychází / *tužete Do-*
kterýž málo před tím y o Sluncy *guc eupatne*
byl připomenut: totižto, že Měsýc *ti přimoguge.*
k modlitbě Jozue zastawil se w vo-
dolj Alalon / proto aby lid Izrael-
ský své wítězstwj tím snáze a dřívě
wykonati a své nepřátele w tak přj-
hodném času zmordowati mohl.

Jozue 10.

A Kdež pak S. Jan w swém Zge-
wemj

Jij

wemj

Círke Eupo
winnosti na
pomjpa.
Zgerwanj 12.

wenj mluwě o Cýrkwi, powěděl /
že měla Měšyc pod nohama swýs
ma, cui slusji znáti / že w tomto po
dobenstwj, strze rozličnau a rozdiš
nau swětlost Měšyce, wyznamená
wá se spůsob Cýrkwe: kteráž slo
wem Páně wywčowána býwá to
mu / aby potupowala, a gačo no
hama posllapáwala wšech wěcý
zemských sláwu a gegich pýchu /
proto že gsau negisté, rozličné, pros
mēnitedlné, nestálé, Eupadu nás
klonné, porussenj poddané, a gačo
kwojtj polnj wadnaucý.

Poslednj
den saudnj
Eupamčeti nā
přimodj.
Lutáš 12.

A K tomu S. Pissma nás zgerowě
napomjnjagj a gačo wýstrahu nám
dāwagj / že w poslednjm času před
dnem saudným, Bůh znamenité dia
wy a zázražy na Sluncy a měsýcy,
y giných swětlech nebestých a stwo
řených činiti, a gistého přjssj syna
sweho k Sandu, nepochybňá zna
menj wčazowati bude: abychom ne
nadále

nadále přikvácení nebyli / ale ča-
sně kupřigeť wykaupení svého se
zhotowugjce, s podpásanými bea-
dry, a rozjetými lampami na něho
očekávali : a aby nám nic na pře-
kážce nebylo / pročbychom za ženi-
chem w cházegjícím do své schrá-
ny na swadbu y hned giti neměli.

A tak gž o hvězdách, to gest
o svělostech Nebeských mensích,
rozgjmání své mjei budeme: z nichž
Bůh při stwoření gednu každau tak
zporádal / aby lidem mnohé wěcy,
kteréž kupowinnosti gegich náležej-
gí, kupaměti přiwozowaly : aby
Oráčům nawěšej dávaly, kterého
by času semena přislezitě rozsýwati
měli / Matrynáčům, kdyby měli
plawbu předsbe rozýti, aneb zas w
portu pro nastawagjcy bauré a ne-
bezpečenskwj, s potogem zůstati / a
lepšj přislezitosti k své plawbě na
moři očekawati. O kterýchžto wě-
cch

as Hvězdy
nebeské napo-
mínají tšd
kupowinnos-
tí a pracě
gegich.

Job 28.

17. 255.

14. 255.

conf. 17.

111. 17.

5. 49. 2.

2.

Medau nás
 e tomu aby
 chom siwo ri
 tele swého y
 gegich chwa
 ti.

galm 2.

cech Job w swé knize takto po
 wěděl : Šdali zawázati mužeš roz
 kosse těch hwězd, kteréz wůbec kni
 řátka slowau : aneb ošahowáný
 Orionowo rozwázati : Wůžesli
 wywoditi některé hwězdy šodiaku
 w čas gistý / aneb Arktura s syny
 gcho powedessli : Kterážto slowa
 wywědgi / že Bůh wsechrech těch
 y giných hwězd půwodem gest : a
 by lidem, co řdy a s gaku přiležito
 stj činiti magj, ukazowaly a připo
 minaly. Témuž nás Dawid gako
 Mistr w těch věcech skusseny, ne
 bez welikého podiwění wywědgi / a
 bychom na skutky Boží patřice,
 gméno takowého stwořitele, po
 kudj nám neywyš možné, wzácný
 mi a wstawičnými chwalami osla
 wowali : A protož sem z gcho ža
 mu VIII. welmi přiležitě přislust
 tato slowa :

Ažospo

1. A Hospodine náš Pane nemilegšij, Slawno
ho člověka
Gmēna twého sláva gest neyditowněgšij: Ja Buch
stworil, a
on z té
Aly gat zemi wšecku naplňuje,
Ano y nebesa přewysšuge. (seznává le on z té
2. A Při wšemě se twá důstogná moc slawy wy
padl:
Aly se y w wsta nemluwkat dostává:
Dat je wšickni geně tē zapiragi, wšak yge
stře glau
při něm
Y in zpaurn swé potupu magi. (bila, znameně
znameně
té slawy.
3. A Gá fohy patřim na twá nečislná 1. Je moc
znamad ji
wotem y
smrti ho
wádek.
W nichž se nám káže twá maudrost y
Nebesa, měšce, hwězdy y slunce, (sila, 2. Je se od
Boha obo
zwlasse
nim ižies
nim opas
truge.
Děh konagich w řádu swém prudce;
4. A Spodivenim wyznává to swú kēž
Co gest člověk, je on Pane náš pěti?
Zdaliz gest hoden také wážnosti,
Je geg dakis tak mnohou milosti? (ho
5. A Nebs toliko geg newyšsem rovné
Angelům stwořil, sye z bohatstwj swého
Swým požehnáním střědke darował,
Diwnau cti a sláwu konowal: (dal
6. A Dila rukau swých wšecku sy mu pod
Wyt ge gat se mu dobře zdá zprawował
Wšecku gsh nohám geho vedmanil
Aby ho každy twer poslusen byl.
A Zwězdy také wyznamenawagi
spůsob náš, gat nyrěgšij tak budú,
cy: gat o to sám Bůh rozmlawal

I iij

s Abra

Swězdy spůs
sob wěrných
gat zdegst
tak budauy
wyznamená
wagi.

1 Mořj. 15. s Abrahamem, když mu se počítvoté ukázal, a řekl: Vzhledniž nyní k Tebi / a zečti hvězdy, budešli rostat moci zčisti ge. A řekl mu ge: tak bude syme tve. Zterý

Zatigeť budancy spůsob rostených Božích.

- 1 mizto slovy Bůh, netoliko počet a množství synůw Božjch, ale také budancy gegich staw a spůsob wyznamenat, a to takowý: Předně, že do Nebes přenesení a w nebi posazení budů / aby tam věčně zůstawa
- 2 li: potom, že budů swětly, gasnj, swa
- 3 ti, čisti a dokonalj. Třetj, že duchem Swatým, genž gest oheň naplnění budau / aby hořeli milostí a horlivo
- 4 wostí sláwy Božj: Naposledy, že obcowánj gegich bude w nebesých a oni že včinění budau spoluměstane s Swatými a domácými Božjmi.

Hvězdy oblařagj milost Božj amnohe e Krystu wedau. Mataus 1.

A Negebnuu také Bůh hvězdy za vůdce vřjwal / od nichžby některj e Krystu a geho milostí domedest
ně

ni byli / což z Historie Mudrcůw,
genž od východu k Krystu přigeli,
zregmé gest: kterjž gatž wypramu-
ge S. Matauš, magice za vůdce
cesty své hvězdu, až na to místo,
kdež se byl narodil Krystus, dove-
deni byli.

A Často krát také mezy hauffy
wogstapáně počítány býwagi / ga-
to w CXLVIII. Žalmu.

1. A Bždáwge Pánu chwalení
Wšecť nebesťá swótenj,
Wyt magich na wšostj,
Chwalte geg swěssj wděčnosti;
2. Chwalte geg Angělskej hauffowě,
Genž gste geho rychl postowě;
Chwalte geg měšce y slunce,
Y hwězdy gasně swětice.

Blazný
moc Boží a
sawhauffich
wogt Pána
Boha naše-
ho.
Žalm 148.

Což Dawid proto činj / abychom
znali a wěděli / že Bůh, Polikrát se
gemu ljbj, takowý gest Pán a Čy-
sač / aby mohl své hauffy wogem-
ské proti wšechněm své sláwy a na-
leho spašení nepřátelům, gmižby
I v ge neto-

Kterich
Bůh tdy chce
a gat chce k
ochraně swých
werných vřis-
tů.

genetoliko zahánel, ale y na hlavu
porážel, gedné chwítky, a tiskage w
otamjenj, sepsati a sebrati: wssak
ne takowé wogsko, gakež mel onen

Xerxes.

Herodot⁹

Jeroboa m.

2 Paratip. 13

Wogsko De

Wogsko De

Wogsko De

Wogsko De

Wogsko De

Wogsko De

Wogsko De

Wogsko De

Wogsko De

Wogsko De

Wogsko De

Wogsko De

Wogsko De

Wogsko De

Wogsko De

Wogsko De

Wogsko De

Wogsko De

Wogsko De

Wogsko De

Wogsko De

Wogsko De

Wogsko De

Wogsko De

Wogsko De

Wogsko De

Wogsko De

Wogsko De

Wogsko De

Wogsko De

Wogsko De

Xerxes Král Perský aneb Jeroboa
áni Král Izraelský / kterězby počet
dwanáctikrát, aneb osmkrát sto tis
sýchidu w sobě obsahowalo: ale kter
ězby bylo z tisíce Millionů gyzd
ných ohnivých / to gest zewslech,
něch hwězd a ohňůw Nebeských /
kterěz obloha nebeská w sobě zdržus
ge. Nebo ta swětla nebeská, gako
wogácy gsa wždycky nahotowě /
k wykonánj sewšj ochotnosti Bož
ských rozkazůw.

Wozname

nawagi také

Hwězdy nebe

ské n služeb

ných Cyrkow

Wozname

nawagi také

Hwězdy nebe

ské n služeb

ných Cyrkow

Wozname

nawagi také

Hwězdy nebe

ské n služeb

ných Cyrkow

Wozname

nawagi také

Hwězdy nebe

ské n služeb

ných Cyrkow

Služebnjcy také Cyrkownj
gménem hwězd se wyznamenáwa
gi / proto že swětlem Swěta býtt
magi / tak aby wssem lidem zdra
wým wčeným, a dobrými příklady
napřed swjčili / a gako cestu k sle
chtnosti žiwota ukazowali / gakež
to

to wšlecko z Džewenij S. Jana pa^{žewen. 1. 2.}
trné gest. Ale častokrát se přibáží /
a to ne bez weliké škody a auhony
Cýrkwe / že rowně jako hwězdy o
Tebena zemi někde padají / o čemž
S. Matus napisał : tak tito z nes^{Matus 24.}
bestých zemstij učinění býwají.
Ach nastogte, byt to milý Bůh dá
tiráčil / aby pod tímto zawedením,
ti genž Bněž a duchownj slowau,
prawdy toho mnohém patrnegi,
nežli Slunce o poledni swjetj, na so
bě nepronašeli.

A Od nebes k žiwolům přistáw
pjme / mezy nimiž w pořádku ney
prwnějšij aneywyššij gest oheň / we
dlé důmyslu těch Silozoffů / kterjž
geg na neyworchnějšim místě pro
geho neywětšij bystrost a subtylnost
kladau. Tohoto žiwlu vžitkowé,
kterž z něho lidé berau, téměř gsau
nesčislni. Nebo coby medle činili
Zlatnjcy, kowáři, kotláři, hamera
njcy

*D štěstí
mezy nimiž
přední místo
má Oheň.*

*Některjž w
žitkowé obwe*

nicy, konwáři, hucnjcy, pekáři, kú
chari, a ginj v velikém počtu čes
meslnjcy / kterjž z ohně žiwnost ma
gj / kdyby jim vjzwánj ohně od
gal : Anobřz kterakby prosým lidé
bez ohně žiwi býti mohli : Kdož tes
dy na přirozenj, na mocy, na konce
a vjickj, pro něž Oheň od Boha
stworěn, pohledj / ten giste welikau
Božského Křížení moc a maudrost
strže než on ty wěcy opatruge, snad
no pozná.

Bůh vjswá o
hne gal k do
brému swrch
tak k zahube
besbojných.

Příkladowe
toho.

1. Na Sodom
mě a Gomo
ře a giných
městech pro
padených.

Bůh také toho, jako y giných
stworěn, mimo pořádek zřizený a
přirozený vjswá / buďto k zachowá
nj swých wolených / aneb k zahube
nj neschetných, a rozkázum geho
nepoddaných lidí / čehož obogibo
w Písmích swatých netčislnj pří
kladowe se nacházegj. Ale mezy čes
mi, podle mého zdánj, neyznamea
nitčegšj a neyprawněgšj příklad gě
na Sodomských / kterjž Bůh pro
elitě

welké a dowrřilé neschetnosti 1. Mojs. 19.
 gegich, hrozným ohněm s nebe spá-
 lítak že y to místo, na kterémž by-
 leli, w Gezero se obrátilo, náramně
 smrduté a ohyzdné/že až do dnešnja
 ho dne nelze k tomu gezeru pro
 smrad přistaupiti, aneb k němu po-
 woněti. Takowého příkladu své
 strastliwé a hrozné spravedlnosti,
 Bůh pro potomky zanechati a
 pozůstawiti chtěl.

¶ Jiný příklad též znamenitý
 máme na Kliassowí Tesbytském
 Proroku Božím: k němuž kdýž O-
 chozjáš Král Izraelský gsa nemoc-
 ný, Padesátník s svého poslal s ge-
 ho padesátkem žoldnérůw, aby ho
 gal a k němu přiwedl: protože po-
 sly geho k Belzebubu Bohu Akas-
 ron, s tau dotázkau. powstane-li z té
 nemocy čili nepowstane, domu zas
 obrátil a Králi gítau smrt předpo-
 wědel: Tu k slowu Proroka Božs-
 ho

2. Na dwau
 padesátní-
 cích Ochozjá-
 šowých.
 4. Králow. 1.

ho hned oheň s Tebe spadl / a Pa-
besátník toho y s geho žoldnéři se-
žral a spalil : což se potom y druhé-
mu přihodilo.

3. Na Da-
vidomšchne-
přatel jehťes
rež sam Bůh
dívne rozptý-
lil.
Žalm 18.

A Dawid také w Žalmu XVIII.
připomíná / že Bůh na nepřátele
své, chřege ge docela zahladiti a
vykoreniti, oheň s Tebe seslal / o
čemž spíval takto :

A Mrátoři ráčil za oděw svůj wžiti 11
W ni gako w stánku tmavém se odkryti ;
Moch wšak blestvi gegž předcházel 12
W hustost mračen se rozrážela : 13
Wán s nebe seslal přehrozně blýskánj
Wsecko děšech wzbudil y hřimánj ;
Welice strassnj svůj hlas wyustil
Kruvobitím s ohněm na zemi dštil.

A Rozptýl ge štelami ohniwými 14
Gich šitj zmátl hrůzami dívňými ;

4. Na rep-
ráčích s lidu
Izraelšeho.
4 Moj. 16.

W Žalmu pak CVI. kdež připo-
míná tu pokutu, kterauž Bůh tres-
stal lid, pro zahlazenj Koré, Dáta-
na a Abirona, y gegich towarýšstj,
na Boha reptagjcy, gakoby s ni-
mi

mi přijlš twrdě a nemilostiwě na-
ložil/ takto powědel:

- 17 A Tu Abiron n s Datanem
Děl se w petle n s swým stanem
18 Y giné genš z té roty byli
Hrozně oheš spálil s nebe s

Žalm 106.

W Žalmu také XI. Šdaliž o poku-
ře, kceráž wsechnem bezbožníkům
wěregu nastawa, mluwě, takto
nezaspjwal:

5. Na bez-
božných a ne-
přátelých Cyr-
twe.

Žalm 11.

- 5 A Sprawedliwš gšan Pánu w přj-
Ale w ohawnosti bezbožných; (semnosti
6 Na něž spusti přjwal své žárivosti
Ohněm a syrau ge sstihagien z
Až ge y napadne hrozně swirání
Kaliča muf gim posthagien z
Pro gich newážuost y Bohu rauhání.
7 A Pán gest sprawedliwš, gest y mt-
Herliwš n šelité sprawednosti; (lowie
Gest y wptjmgch lastawš spomocniš.

Alle mezy wšsemi neyznameníegšš,
a k tomu to předsewzeti neypřilež-
tější gest to propowedení Dawi-
dowo w Žalmu CIII. Edež Prorok
tento

Žalm 106.

tento velmi pěkně vypisuje, y w
cý nemagjých duše hotowost a o
chotnost při wykonáwanj saudůw
Bojjch těmito slowy:

Swé posly rychle z powěřj činjś,
A ty wysláš gajś kde vmijnjś;
Swé spravedlnosti twěrnj služebnicy
Gfau hrom, oheň prudce plápolajicjś.

6. Na Ka
zanech Krále
Nabochodo
zora / kte
říž pátiti tři
mladence.
Danyel 3.

A Gest giny gessce přiklad zname
nitý na třech towarýssjch Danyele
Proroka / Sidrachowi, Mizachow
wi a Abdenagowi. Kterjzto že bez
božného rozkazu Nabochodon
zora, Krále Babylonského vposle
chnantí nechcěli / gsaunce přisne čas
sto napominání, y pohrůžkami řež
kého mučení k tomu, aby se s giny
mi zlatému obrazu padnauce křaně
li, a tak proti zgerwné zápowědi
Bojj, bezbožné modlarstwj s nimi
prowodili; nuceni: Pro takowau
přičinu do pecy ohnivě, a sedm
krát wjce nežli kdy prwe rozpaleně
wvrženi

vwrženi byli. Ale oheň moc swau
proti nim tak zadržel / že krátce mlu
wě, žádné přitelích gegich neměl :
a že ani wlasu na hlavách gegich
nepřipálil / ani rauchu nevljžil /
ani wůň swau aneb dymemgich ne
posstwrnil. Wssak nic méně týž
oheň na ty muže, kteřjž onyňo pobož
né do pecy whodili, tak wypechl
a wyskočil / že ge pagednau, an na
to Kral s welikým množstwjm li
du hledj, vsmrtil a spálil.

S Welikau sláwan Duch oheň
poctil / wywoliw geg zewssech wě
cý stwořených / aby nám skrze něj
mocy a účinkowé ducha S. wyzna
menání, a gačo přeb oči předloženi
byli. Duch zagistě S. wnitřnosti
nasheho srdce tak oswěcuje a zapas
luge / gačo oheň zewnitřně čela. Kte
réžto wěcy patrné gest swědectwí v
S. Lukáše wyprawungjcyho / koryž
přišel den padesátý Letnic židow

Oheň nepá
le wěrných / a
wssak patie
newěrné.

Oheň
wyznamena
wa a plazu
ge wěrný a
moc. Ducha
S. swědectwí
S. Lukáše

Z ských :

řých / a Aposstolé wšickni spolu
byli na gednom mřstě / že se stal
rychle zwut s Tebe / gačo přichá-
zegjcyho wětru prudkého / kterýž
naplnil wšeckendům, kdež seděli.
A ukázali se jim rozdelenj gazyko-
wé, gačo oheň. A posadil se na kaž-
dém z nich / a naplněni gsau wšic-
kni Duchem swatým / a počali mlu-
witi ginými gazyky / gačž Duch
swatý jim dával wymlawwati.

o Břtr
aneb powěs-
tj / ochla-
ze řdečnau
horkost, a př-
rozenau za-
chowáwa.

A Ohně následnje wjtr / řrže
něžž my dycháme a žiwj gsine. Kdy-
by zagistě ta weliká horkost, kteráž
okolo řdce wře a plápolá, ochla-
zowána nebyla tím wětreu / kterýž
my na ten řonec, řrže plje do sebe
přigjmáme a táhneme / žiwot náš
nemohlby zachowán býti / ani ta
přirozená horkost, kterauž se žiwot
chowá, zdržowati. A tento diw gč
prwnjteréhož my při wětru řerč-
tjme.

A Dale

a Dpatrowání Božstvem. 111

G Dale wjtr od swého přirození
gest studený a pozatmělý / mezy
Sluncem a námi v prostřed postas
wený: proto aby přislissau horkost
Slunce, kteraužbychom my spisse
vpražení, nežli zahřiti byli, skroco
wal / toličež v blest geho znamení
tý temperowal / kterýžby oči naše
mnohém snáze oštepil nežli oswětli:
kdyby to obě wětru, mezy námi a
Sluncem v prostřed postaweného,
chladnosti a possmaurnosti k mjr
nosti se nepřiwodilo: tak aby pa
prstkowé slunečnj, prwe nežliby
nás došli, wjtr prorážejice, z hor
kosti a swětlosti swé přirozené, nět
co popustili / a tudy nám snesytel
nějšj, požitečnějšj y pohodlnějšj
včinění byli. **W**elmi podiwné y
to gest při wětru / že ačkoli od přiro
zení swého gest possmaurný a m
wý: wšak gest tak prohlédnutý, že
slunečnj blest geg snadno proniká,
a nás prospěšně oswěcuje.

2. Slunečn
wedro a swēt
lost t mjeno
sti přiwodj.

111 112 113
114 115 116
117 118 119

3. Slunečnj
blest serže se
be paustj ač
sam gest cwa
wý.

R 11

112 Rad 19

2

4. Gest náe
samné prude
ev a bautis
wy, gal na
moři tak na
zemí.

A Nadto wysse při wětru, kbyž
se aneb zbaurj, aneb stiskuge, weliká
moc a předivná prudkost se spatřu
ge/ tak že wicher geho wysoké stro
mowj z kořene wyracý / weliká y
perwná starwenj bořj / hrozně země
třesenj wzbuzuge / mořem pohybue
ge/ a ge at tak dím hněwivé, a pro
wydutj wod, wlnobitja hrozně bau
ře, strassliwé činj. Což Dawid w
Žalmu XXIX. welmi překně a přj
ležicě wypisuge těmito slowy :

Žalm 29.

Dawid těmě
w každém slo
wi Boha hro
zného wkazue
ge/ před nimž
se wsecky wěs
cy na swěte tře
sau/ Kbyž w po
wěrtj hřimá /
w oblacých
Blýřá / hro
mem hory roz
cáží / a wysoké
dijwj poráží.

A Onť gest genž hlas wydává
Nž se wssudn rozlěhá ;
Onť hřimáni wzbuzuge
Y zemi pohybuqe :
A kdo může hlasu Páně
Důstognoft wyčísti hodně ?
W hlasu Páně moc y sláwa
Wssem se newwice znáti dáwa :
A Hlas Páně strosťotánj
Y mochných Cedrů činj
Z gruntu ge wyracuge
Krášy gich nesanuge ;
Libán řezod swuku geho
Y Syron

41062 200

11 2

Y Syron

a Dpatrowání Božském.

113

Y Synon ; mišťa svěho

Božskazugi co telátka

A gednorožců mladátká.

Co tedy čto
wš rozumný
činní má :

7 A Hlas Páně diwné slyšly

Odhněm od sebe stýšly.

8 Zartását y puštinau

Kádes, y každou gtnau ;

9 Zent žwět březý předěšuge

Zat se y plod potracuge ;

Zen tšž zbaruge w prudkosti

Horn krásné zelenosti.

A w Žalmu CVII. o též věcy takto Žalm 107.

Dawid zpívá :

25 Až y hned k slovu geho

Bauke se strhugé,

Wlny moře zduleho.

Zhurn wyzdwi Hughes,

26 Tu nebes k wšlosti

Gat se oni wynášegj.

W zas do propasti

S strachem dolů sstupugj :

27 A Sem y tam se motagje

Na křtalt opileho,

Nady žádně nemagje

Ni ; vměnj svěho ;

28 Wšat tdnž w své wšlosti

Wolagi k Bohu slyně.

Tito věcnkové
vřazugi / že ge
sám Bůh y přje
činy gegichspra
wuge : Proti
wšem bezbož
níkům / kteržž
Boha zapřas
gá / aneb zecth
Sprawowanj
swěta laupj.

R. iij

On ge

On ge wſſech tēſkoſti
Zproſtuge neomyſlne.

A Drebo hued wlnobici

29

Moſe ſpoteguge,

W wſſecka geho dutej

Hrān ge zbawuge;

Eudy gim t radosti

30

Nāramnē poſtuhuge,

W ſtaſtne t žādoſti

Portu ge pſtawuge.

A w Žalmu XCIII.

Žalm 93.

Alſkoli ſe reky nadhmagi

3

Eja ſem y hrozny žwuf wydāwagi;

A tēž ač ſe moſe wzetkā a bank;

Swymu wlnami a ž nebi kauſi;

Pān gſylnēgſſinad žwuf wod mnohſch

4

Ynad wzetkoſt ſyly wſſech wln moſtſch.

A ž tterych žto ſwodec wj patrne

poznāwame / že wſſecky wēcy ſwos

renē, gažkoli wkrutnē a wzetklē,

pod ſprāwu Boží pſiſluſſegila pod

geho paſtrowj a mocy žiſtawagi;

tač že gich on, t gažemu koli chce

ſkutku, buďto t zachowanj tch,

genž w nēm ſwau nadēgi ſklādagi /

ane

Sām Bůh
wſſech wēco
ač ne wſſim
Pānem / tter
ryž ſwyc
chrān a ne
pſtawce.

anež k ztracení bezbožných, kterých
se gměnu geho swatému rauhagi,
vžjwa: A byt se třebas welikým
hněvem a zpauren wztekl: wstát
samým slowem geho se lomí, zdržu-
gi a tak střocugi / že té gegich wzte-
klosti ani znameníčko se nevkáže.

A niž toho slusij mlčením po-
minanti / že nám z wětru ti potkla-
dowé neyznameníegši nebestých
ros a deštěw pocházegi / giniž se
země sama w sobě suchá, swlažuge
a zamačij / y plodistwa učiněna bý-
wá: tak že semena, kteráž se w lůnu
gegim zdržugi a chowagi, totiz psle
nice, žito, gečmen, owes, Keyže, a
giná gač obilj tak wařenj wzcházeg-
gi, zelenagi, rostau, zragi, až y vžja-
tek mnohý lidem y howadům přis-
násegi. Což Dawid w Žalmu
LXV. welmi pěkně wypsal těmito
slowy:

5. Witr bo-
dává nám
rosy nebesté/
a vžitečných
y pohodných
deštěw.

Žalm 65.

A ůů Ty

a Dyatrowáni Božském.

117

Z twé štědrosti se též prochází
Stád hogné vo horách;
Spanilé obiljčko wchází
Wssudy na rewínách.

Naproti tomu často krát se přiz
tressowalo / že wjet bogowal za wy
wolené Boží, proti nepřátelům ge
gich / a mnohém wíce gich potá
žel, nežli sami pobožnj. Příklad
toho w Knize Jozue. Když zagi
sté Wýwoda tento proti pěti Krá
lům Ammoreyským, z Galgala tá
hl do Gabaon / Bůh ge zformau
til a potřel před lidem swým Izrae
lem / kterýž ge v Gabaon ranau we
likau pobil / a honil ge cestau, ku
dyž se gde k Betoron, a až do Aze
chu, a až do Makeda. Stalo se
když wtřkali před twáří Izraele,
střupugice do Betoron / že Hospo
din metal na ně kamenj weliké s ne
be, tudy tudyž wtřkali, až k Azechu,
a mřeli: a wíce gich zemřelo od kua
pobitj kamenného / nežli gich po

6. Wjet čas
sem groble
Boží v ja
Cirkem pro
tinepřátelům
boguge.

Příklad toho
1. Na kni
žeti Jozue na
geho to ne
přátelekame
ni s Nebce pra
stelo.
Jozue 10.

Hrozná to e
žazračná
střelba byla
s Nebce wo
stat lidu Bo
žimu nepřá
teli.

A v

bili

o Rýjenzí

bili synové Izraelskej mečem. Z čes
hož sobě patený dřívod vyzýti mů
žeme / že vslečky věci stvořené, y
ty genz dusse nemagj, k ochrane lis
du Božího. a k záhubě nepřátel ges
ho, kdy a k olitratkoli Pán Buoh
poraucj, gsau w své zbrogi přia
hotowené. Podobný čemě: tomuto
příklad w Historij Cýrkwnj senaa
cházý, o Theodosiowi welikém Cý
sari kteryž proti Ewgeniowi a Ar
bogastowi, nepřátelům Cýrkwe
Krystowy bogowal a ge y přemoa
hl: že y genu a lidu geho w bitwě té
wětrové proti nepřátelům welice
napomáhali / tak gakoby se spolu
s nim proti oněm spuntowali.

7. Wite gest
poněkud os
brájem. Du
cha Swatě
ho.

¶ Při wětru y toho nám slusj
stetiti / že se nám poněkud strze nĕg
obraz Ducha S. předkládá / gehož
Pismo swaté na některých místech
wěrem gmenuge: Gako když Mo
žj skutky stvořenj wycjta, doložil
y toho.

y toho / že Duch Páně wznášel se
 nad wodami. A S Jan připomíná:
 že Křístus rozměluwage s Tyko-
 demem, o novém rození člověka
 skrze Ducha S. mezy jinými slovy
 o Duchu Swatém toto powěděl:
 Wjtr (prý) kde chce wěje / a hlas
 geho slyššjš / ale nerozš odtud přic-
 házš a kam gde: takť gest každý,
 kdož se z Ducha swatého narodil.
 A ginde wyznamenal Ducha swa-
 tého skrze dchnutí swé z wst na Apo-
 stoly. Když se zagistě prwnjho dne
 swého z mrtwých wstání wšedlnj-
 kům swým, pro strach židowský w-
 zawjraným, wkázal / postawio se
 w prostřed, řekl k nim podwaťráte/
 pokog wain / a to powědew wkázal
 gim ruce y bok swůg, řka: Gakož
 mne poslal Otec, y gá posylám
 was: to powědew dechl na ně, a
 řekl gim: Přjgměte Ducha Swa-
 tého: Kterýmžkoli odpustil bysšte
 hřjchy;

Swědecow
 toho.

1. Při swo-
 ření swěta.

Woj. 1.

Jan 3.

2. W ro-
 zmlauwání

Křista s Ty-
 kodemem o

novém rodu
 z Ducha S.

Jan 20.

3. Po wstá-
 ní, skrze

wdechnutí swé

na dání Du-
 cha Swatého

Jan 14.

1. Při swo-
 ření swěta.

Woj. 1.

Jan 3.

2. W ro-
 zmlauwání

Křista s Ty-
 kodemem o

novém rodu
 z Ducha S.

Jan 20.

3. Po wstá-
 ní, skrze

wdechnutí swé

na dání Du-
 cha Swatého

Jan 14.

1. Při swo-
 ření swěta.

Woj. 1.

Jan 3.

2. W ro-
 zmlauwání

Křista s Ty-
 kodemem o

novém rodu
 z Ducha S.

Jan 20.

3. Po wstá-
 ní, skrze

wdechnutí swé

na dání Du-
 cha Swatého

Jan 14.

1. Při swo-
 ření swěta.

Woj. 1.

Jan 3.

2. W ro-
 zmlauwání

Křista s Ty-
 kodemem o

novém rodu
 z Ducha S.

Jan 20.

3. Po wstá-
 ní, skrze

wdechnutí swé

na dání Du-
 cha Swatého

Jan 14.

1. Při swo-
 ření swěta.

Woj. 1.

Jan 3.

2. W ro-
 zmlauwání

Křista s Ty-
 kodemem o

novém rodu
 z Ducha S.

Jan 20.

3. Po wstá-
 ní, skrze

wdechnutí swé

na dání Du-
 cha Swatého

Jan 14.

1. Při swo-
 ření swěta.

Woj. 1.

Jan 3.

2. W ro-
 zmlauwání

Křista s Ty-
 kodemem o

novém rodu
 z Ducha S.

Jan 20.

3. Po wstá-
 ní, skrze

wdechnutí swé

na dání Du-
 cha Swatého

Jan 14.

1. Při swo-
 ření swěta.

Woj. 1.

Jan 3.

2. W ro-
 zmlauwání

Křista s Ty-
 kodemem o

novém rodu
 z Ducha S.

Jan 20.

3. Po wstá-
 ní, skrze

wdechnutí swé

na dání Du-
 cha Swatého

Jan 14.

1. Při swo-
 ření swěta.

Woj. 1.

Jan 3.

2. W ro-
 zmlauwání

Křista s Ty-
 kodemem o

novém rodu
 z Ducha S.

Jan 20.

3. Po wstá-
 ní, skrze

wdechnutí swé

na dání Du-
 cha Swatého

Jan 14.

1. Při swo-
 ření swěta.

Woj. 1.

Jan 3.

2. W ro-
 zmlauwání

Křista s Ty-
 kodemem o

novém rodu
 z Ducha S.

Jan 20.

3. Po wstá-
 ní, skrze

wdechnutí swé

na dání Du-
 cha Swatého

Jan 14.

1. Při swo-
 ření swěta.

Woj. 1.

Jan 3.

2. W ro-
 zmlauwání

Křista s Ty-
 kodemem o

novém rodu
 z Ducha S.

Jan 20.

3. Po wstá-
 ní, skrze

wdechnutí swé

na dání Du-
 cha Swatého

Jan 14.

1. Při swo-
 ření swěta.

Woj. 1.

Jan 3.

2. W ro-
 zmlauwání

Křista s Ty-
 kodemem o

novém rodu
 z Ducha S.

Jan 20.

3. Po wstá-
 ní, skrze

wdechnutí swé

na dání Du-
 cha Swatého

Jan 14.

1. Při swo-
 ření swěta.

Woj. 1.

Jan 3.

2. W ro-
 zmlauwání

Křista s Ty-
 kodemem o

novém rodu
 z Ducha S.

Jan 20.

3. Po wstá-
 ní, skrze

wdechnutí swé

na dání Du-
 cha Swatého

Jan 14.

1. Při swo-
 ření swěta.

Woj. 1.

Jan 3.

2. W ro-
 zmlauwání

Křista s Ty-
 kodemem o

novém rodu
 z Ducha S.

Jan 20.

3. Po wstá-
 ní, skrze

wdechnutí swé

na dání Du-
 cha Swatého

Jan 14.

1. Při swo-
 ření swěta.

Woj. 1.

Jan 3.

2. W ro-
 zmlauwání

Křista s Ty-
 kodemem o

novém rodu
 z Ducha S.

Jan 20.

3. Po wstá-
 ní, skrze

wdechnutí swé

na dání Du-
 cha Swatého

Jan 14.

1. Při swo-
 ření swěta.

Woj. 1.

Jan 3.

2. W ro-
 zmlauwání

Křista s Ty-
 kodemem o

novém rodu
 z Ducha S.

Jan 20.

3. Po wstá-
 ní, skrze

wdechnutí swé

na dání Du-
 cha Swatého

Jan 14.

1. Při swo-
 ření swěta.

Woj. 1.

Jan 3.

2. W ro-
 zmlauwání

Křista s Ty-
 kodemem o

novém rodu
 z Ducha S.

Jan 20.

3. Po wstá-
 ní, skrze

wdechnutí swé

na dání Du-
 cha Swatého

Jan 14.

1. Při swo-
 ření swěta.

Woj. 1.

Jan 3.

2. W ro-
 zmlauwání

Křista s Ty-
 kodemem o

novém rodu
 z Ducha S.

Jan 20.

3. Po wstá-
 ní, skrze

wdechnutí swé

na dání Du-
 cha Swatého

Jan 14.

1. Při swo-
 ření swěta.

Woj. 1.

Jan 3.

2. W ro-
 zmlauwání

Křista s Ty-
 kodemem o

novém rodu
 z Ducha S.

Jan 20.

3. Po wstá-
 ní, skrze

wdechnutí swé

na dání Du-
 cha Swatého

Jan 14.

1. Při swo-
 ření swěta.

Woj. 1.

Jan 3.

2. W ro-
 zmlauwání

Křista s Ty-
 kodemem o

novém rodu
 z Ducha S.

Jan 20.

3. Po wstá-
 ní, skrze

wdechnutí swé

na dání Du-
 cha Swatého

Jan 14.

1. Při swo-
 ření swěta.

Woj. 1.

Jan 3.

2. W ro-
 zmlauwání

Křista s Ty-
 kodemem o

novém rodu
 z Ducha S.

Jan 20.

3. Po wstá-
 ní, skrze

wdechnutí swé

na dání Du-
 cha Swatého

Jan 14.

1. Při swo-
 ření swěta.

Woj. 1.

Jan 3.

2. W ro-
 zmlauwání

Křista s Ty-
 kodemem o

novém rodu
 z Ducha S.

Jan 20.

3. Po wstá-
 ní, skrze

wdechnutí swé

na dání Du-
 cha Swatého

Jan 14.

1. Při swo-
 ření swěta.

Woj. 1.

Jan 3.

2. W ro-
 zmlauwání

Křista s Ty-
 kodemem o

novém rodu
 z Ducha S.

Jan 20.

3. Po wstá-
 ní, skrze

wdechnutí swé

na dání Du-
 cha Swatého

Jan 14.

4. Při sešlá- hřichy, obpausťegit se gím : a kte
 nř Ducha S. rymžkoli zadrželbyšte ge, zadržá
 na Aposstoly. Stutkow. 2. nř gšau. A S. Lukáš mluwě o se
 slánj Ducha S. na Aposstoly, we
 dlé slibůw Krystowých prawoj. A
 když (prý) den padesátý přišel, bya
 li wšickni pospolu w gednom mje
 ste / y stal se rychle zwuk s Klebe /
 gako přicházegicýho wětru prud
 kého / a naplnil wšecken dům, kdez
 seděli.

4. W žal- A Toho Dawid potwrdiw swým
 mu Dawida swědectwjm, takto w Žalmu XXX
 Swatého 11. 3. pjrwa :

Dnť nebes wšlosti
 Slowem swě moenosti
 Káčil stwořiti ;
 Za táž množstwjm diwných
 Hauffů, duchem rčů swých
 Ozdobiti.

4. Duch S. A Gměno pak wětru Duchu
 nazývá se wě swatému proto se w Písmjch swa
 tře podoben tých přiwlastňuje / že se weliké po
 stwí wěch s dobenstwój w znamení a w samé
 na menané a prawdě
 menj gegiho

pravdě té věci, kteráž se strže ně
 významává, nacházy. Nebo
 jako wjst gest subtylný a náramně
 prudký: tak mnohém subtylnější
 a prudčejší gest Duch Páně / od
 něhož křowsemu božnému wedení a
 pužení býwáme / a strže něhož se w
 nas rostecka dobrá a swatá hnutí,
 kteráž se koli nacházegí, působí. Ne-
 bo my bez pomocy geho, půwodem
 swého porušeného přirození, na
 nic dobrého pomysliť, ba ani požá-
 dati nemůžeme: Anobř k zpjwání
 chwal Božských, a k wychwalos-
 wání geho gména swatého, zho-
 nejitečnj gíme a nehodnj.

Moc a učin-
 tomtě Duchu
 Božjho w po-
 božných.

¶ Ale již gest čas, abychom o
 wodě mluwili / kteráž gest cítěnj ži-
 wel. Tato do žil a řitew země tes-
 tancý, řčky, studnice, a potůčky či-
 nj. Zterjžto jako po struhách a
 žlabích sem y tam, pro swlažowa-
 nj a zaljwání země, wedení býwa-
 gí.

Woda, swla-
 žuje: krmí a
 napági žemi.

Země a při-
rození stude-
ná a suchá.

gj. Nebo gináť země pro swau přir-
rozenau studenost a suchopárnost,
zůstávalaby nevrodná / a k wydá-
wanj vžitkůw nespůsobná: Stude-
nice pak, řeky a potocy, kterjž se po
všsji zemi rozléwagj, gsau gako pře-
sy / gimiž ona své plody krmj a wy-
chowáwá. Což také Dawid na čest
a sláwu Božského Opatrowánj, w

žalm 107. Žalmu CVII. takto wypisuge.

Bůh zemi
rodnau z ne-
vrodné činj /
a obywatele
na ni osazuje
ge.

A zase wyprahlau zemi

Stědfe swlážowati,
Kdež žádně wody není
Bezera wydělati;

A tam wvoditi
Tejž hlad snáštěgich,
Gim se tu saditi

Gám welege swau moč :

Žalm 104.

A w žalmu CIII. tyž Prorok, o-
brátiw swau řeč k Bohu, w tento
rozum powědel:

Wšak wrchowistě z roztazu twého

Wypřisługi se časů každého.

Od kudž se n hogně řeky abiragi,

Po vdolich s hlukem se rozbjragi,

A Tu

- 11 A Tu každy tvor na poli bydljch ^{Matanš 6.}
 V horách též se probíhagich ^{Bůh chová}
 Tu y divoký osel též přicházh ^{ptáky a hová}
 Potřebného rozvoláženj docházh : ^{že neopustí}
 12 Tu se též hnýdý práctwo časě swým ^{tepy člověka}
 Prozpěwugich hlasem weselým , ^{zvláště swé}
 Sedě prostřed zelených ratolesti ^{ho ciele.}
 Až se rosléhá gegich weselostí. ^{(geš}
 13 A Nadro swých darů Pane vůgcu ^{Bůh neto}
 Že časně s hůry zemi swlážugeš. ^{liko spos}
 Aurod hogných i twé pravice střédrosti ^{řebeu dos}
 Byť wydáwala wšsudý do sytości ; ^{brých wěs}
 14 Po polích tráwy wšsemu dobytku ^{cý lidem}
 Y lidem wšsechněm k gegich wšstku , ^{dodává /}
 Byť se mohlo ebilé zelenati ^{ale y k roz}
 W omýlu oráče nenecháwati. ^{posstolegě}
 15 A Odruď y wina hognost wywodjš ^{a wšnem}
 Gimž w srdcy lidštem weselé plodjš , ^{daruge.}
 Hognost chleba y olege wonného ,
 Byť se twák temná zasktwěla odněho :

A Gaťý pať to , a gať welmi
 divný skutek / že wody od přiroze
 nj težké a rozplýwagjcy se , a pro
 tož y dolů swým přirozeným hnu
 tjem se tisknaučy a wážjcy / wšsať
 w powětří proti přirozenj zawěšes
 né se

Wody
 proti přiroze
 nj w powětří i
 zawěšene a k
 čemu klauží.

ně se zdržují / proto aby k swlažo-
wánj země, a k zrůstu semen z nj se
plodjících, slaužily. Tzehož také
Dawid w témž Žalmu nepominul /
ale o tom podiwu zmjnků učinil tě-
míto slovy:

Žalm 104.
Kdož by se to-
mu nepodí-
wil?

A Ty sy palác svůj stěnul na wodách;
Ty oblaky všeho světa w stranách
Mjsto woží ráčjs rozkossných mji;
Ty se můžeš y na větru nositi:

Welice
všeckowě a
bohatství
moře pochá-
zející.

A K tomu krossému přidámeli
zpytowánj Moře / a spatřowánj
w něm žiwotčíchůw téměř nescís-
ných, z strany gegích, buďco rozlič-
nosti aneb welikosti: K tomu tup-
cůw po moři se do dalekých zemí
plawjících množství: Kdo bude
(prošým) tak tupý a hloupý, a
neb tak olowěnný / aby popatře
toliko na ně, welice se tomu skutku
Ržizenj Božího nepodíwil? Aneb
raděgi takowého zážratu znanieni
těho se nezdešyl / a s Dawidem w
témž Žalmu takto nezpíwal:

A Co pak

A Co pak dím o mořské sírocešti
 W gehořto, htmýzu gest, welikosti
 Tak mnoho wěššho též y drobného,
 Že gemu není počtu nijádného?
 Po němž se bářky též přenášegj,
 Welnybowé w něm se procházegj.
 Kteréžs stwořil Pane sám swau mocností
 Byt w něm hrati bezewšsi newolností.

Mote gt
 diwadlo
 maudros
 sti a mocy
 Božské.

A Welikého také poslusenstwí
 příklad máme na wodách / a to w
 tom, že ždyž Bůh při stwoření swé
 ra, chtěl zemi odkryti, osusiti a ob
 naziti / tak aby lidstému životu
 prospěšná y pohodlná byla / hned
 gatkž gtm od Boha rozkázáno bylo,
 na swé místo se stekly / a w gedno
 místo, co do sudu, se shromáždily / a
 tak hlasu Páně bez meškání serwši
 ochorností wposlechly. Což y Da
 wid poznal, a w témž žalmu zgero
 ně wyznal / mluwě o zemi a wo
 dách, gtmiz ona prwé přikrytá a
 přistřená byla / a zpíwal w tento
 rozum:

Príklad
 poslusenstwí
 Boha na wo
 dách.
 1. Moř. 1.
 Swědowě
 toho:
 1. Stwo
 ření swěta.

2

A Tyo

Zalm 104.

- 5 A Tys základ divný zemi založil
Kvysřinutí z vod řeky si poslouchil,
Dyť co na pevných sloupích na nich stá
W nížádny wět se nepohybowała: (la.
6 Cestou spočátku hrozné propasti
Si w sebe pohltily bez litości,
Tak že nad nejvyšší horn a stály
Přenáramné wod hlubokosti stály:
7 A wšsat řeky ráčil gím pohroziti
Preč w náhle mušly vstaupiti,
Ač hluché wšsat k twého hlasu hřimani
Hned zpátkem pospíšily bez mešťání?
8 Tu se hor wšsost teprw zgewila,
Těž vdolj se tu vkázala
Každý tvor k bytu přebhání swého
Tu přigal misto wedle sandu twého.
9 A Dyť se pak moře nemyslévalo,
A země zas nepohřizowalo,
Ráčil sy mu chle gísti wytknauti, (ti
K nimž přigda s hanbau mušy vlehnau

2. Wsř 20.
bozen řidu
gra-řského
Egypť a pře
wedent pře
moře rudé.
2 Wsř 14.

A w Zalmu LXXVII. w týž ro-
zum o wodách mluwě, kteréž lidu
Izraelskému zporoby a služby E-
gyptské wyswobozenému, cestu w
činici magjce, se rozstappily, takto
zpjwá:

A Ty

A En sňlau ramene svébo,
 Wyprostils; i manstwj čížěbo
 Potomkŭ Jakobowŭ
 Také y Jožeffowŭ;
 Ewau moc tu wodŭ čřice
 Hned strnuŭ strachem prudce,
 Y do dna gich hlubun
 Etáŭ se gsauc jěsseny.

15 Žalm 77.

16

W tŭž rozum w Žalmu CXIII. Žalm 114.

mluwŭ / a w něm znamenitau moc
 Božskau, a gegi Ržizenj w tom zá-
 zračném lidu Izraelského z poroby
 Egypetské wyswobozenj, a do země
 Kánansté wwezenj, wychwaluge
 a oslawuge / anobř; ten celý Žalm
 o té wěcy složil: proto aby to a ta-
 kowé dobrodinj Božj tomu lidu wa-
 činěné, ni kdý z myslj a zpaměťj gím
 newypadlo: Z té přičiny my také
 geg tuto sezpjwati s nabožnau my-
 slj můžeme:

Bázečnŭ
 wyswoboze-
 njm Izraele
 z Egypta Bůh
 moc swau me-
 jŭ narody se
 swědčil

A Kdŭž; Egypta wnházal Izrael, i
 Jakobů dŭm tdnŭ se wreč bráti měl
 z národu Pohanského:
 Jůdu tehďáŭ hned sobě Bůh wybral,

E ij D Izraele

Tento žalm
žide na welis
Eau noc spá-
wali/a to dos
brodinj Bož-
ste sobě připo-
mínawali.
My také wy
swobozeni
sauce z Eyp
ta duchownj-
ho křte Krys-
ta/to též čini-
tt a Boží do
brodinj wy-
prawowati
máme.

O Ysraele panstý se vgal,
Pro sláwu gména swého.
A Moře widauč to w vstupowánj 3
Těž y Jordán přet w wstřánj
Pospěšně se wydali:
Horn gako wrytá kozlářka 4
Pahrbkové tež gako gehňářka
Křepce posťakowali.
A Proč ty moře přeč w vstupowá- 5
N ty Jordáne proč w wstřánj (ni)
Musyli ste se dáti?
Wy horn proč tak gako kozlářka 6
Pahrbkové co bugná gehňářka
Musyli ste stáhati?

A zawjrage ten žalm, přičinu křa-
de těmito slowy:

A To se stalo pro twář hroznan Pá- 7
Pro niž se zřáša y wsecka země (ně)
Twář Boha Jákobowa;
Genž w gejera litě stáhy měni, 8
W studnice wod y twrdě kamenj;
Wše moč swého slowa.

A Ale mámeť y tento příklad
znamenity na wodě / kteráž hlasu
Božího wposlechla/a lidu geho, w
těžběni sřauženj postawenému, gi-
stau

stan pomoc přinesla w tom zázra-
 ku: když Mojžiš vdeřiv z rozkazu
 Božího svou holj w skálu, takowu
 hognost wod z nj wywedl / že po-
 tom ten lid, ani howada gegich žád-
 něho nedostatku wod, chodjece po
 paussii, se neobawali: Nebo ty wo-
 dy z skály wywedené wždycky lidu
 následowaly / kamž se koli na těch
 pustínách obrátil. Což také Apo-
 stol páně S. Pawel připomíná /
 kdež mluwí o Otčích powěděl to-
 to / že w sšickni spolu s námi tyž ná-
 pog, totíž duchownj, pili. Nebo
 (prý) pili z duchownj skály, kte-
 ráž za njmi šla / a ta Skála byl
 Kryštus. Kterýžto zážrak Da-
 wid také w Žalmu LXXVIII. pře-
 pomíná takto:

- 15 A On byt nárog lid geho mohl mjeti
 Káčil na paussii skálu oteuřiti;
 16 A wywedl hogně, z kamenj twrděho
 Wodok, gako z pramene žiwěho;
 Odkudž sšické se wody wylily

E iij

3. Woda z
 skály twrdě
 a suché w ho-
 gnosti wywe-
 dena / se gako
 řeka tešla /
 a wlaště na
 té Paussii.
 kdež přive ao-
 ni kříž wos-
 dynebylo.
 2 Moj. 17.
 4 Moj. 20.

1 Korint. 10.
 Duchownj
 Skála Kry-
 štus.

Žalm 78.

107. 113. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

E iij

Je n přeč gako řeky plnuly.

4. Potopa
světa, která
gest figurau
rozvodněn
bíchu / a dru
he zlažn svě
ta, ne modau
ale ohněm.
1. Mořj. 7.

Moře s swými
bylobraž Cyr
lwe.

A Wody také dobře Bohu slans
žily, w zachowání jeho wěrných /
a wyhubení nepřatel, při zatopení
prvního Swěta. Nebo, gakež pi
še Mořjž, tau potopau wyhlao
dil Bůh wsselikau duši žiwau / kter
ráž byla na twári wšl země, od člo
wěka až do howada, až do země pla
zu, a až do practerwa nebestěho: A
wyhlazeno gest z země / a zůstal to
liko Noe / a kterž s nim byli w Ko
rábě. Noe zagistě tehdaž s swými
Cyrkew wyznamenal / gehož wody
gako na ramenau nosily / aby od
přítomného nebezpečensswj zachow
án byl / dokawadžby wssickni
bezbožnjcy ztopeni a wykořenění
nebyli.

4. Moře čer
vené, křij
žara na o
wogstem ge
ho jaspilo.

A Moře také Čerwené aneb
Rudé, též wěcy gest znamenitý swěs
dek a důwod: nebo se k rozkazu Bo
žjmu na dvě rozděliti musylo / aby
ld

lib geho přes ně suchau nohau přes
šel / ale Egyptstj jako nepřátelé
gsauc w něm pohřženi vtonuli, a
stopili se / o čemž také Dawid w
Žalmu LXXVIII. takto zpjwá: žalm 78.

13 A Mojsšé hrozně rozdělil hlubokosti
Tudn ge ráčil suchau nohau wšši
Wody s obau stran tak jako ždi stály;
14 Oblakem wedne, Pán hodnuh wšj chwá
Ge předcházet, switě gim y w noey (ly
Dhně swého bleskem diwnau moey.

A w Žalmu CVI.

žalm 106.

9 A Neb moři hned gatz přimluwil
Tim wody geho wysušil;
Y provedl ge strz wod propastj
Gato po suchých rustinách;

10 Tak ge zprostil wšech hrůz a strastj
Od nepřátel w těch končinách.

11 A Před gich nepřátel wztel kostj
Postawil ge w bezpečnosti

Sehlito wodau gich protiwnjky,

Ni aeden z nich nezbyl toho;

12 Tu Izrael chwálil ty skutky

Wške slowům Boha swého.

13 A W tom něco málo wobywše

Na wšsecko zapomenutšse,

E IIIJ

pětj

Woda
přiwodi nam
kupameti
moc a plat
nosterwe Ge
zu křystu wy.
Jan 9.

Každá kreť
a přirozenj
pržnuge.

Woda
znameni
gi odpustěnj
hřt chůw a no
weho zrojenj

Pěci geho wsi pohrdali;

¶ Weliké pak bylo tagemstwí
y ta woda, kteráž z boku Křysta gř
vmeleho, spolu sekrwí wytekla /
když geg geden z Žoldnérů tu přis
togiých, kopim otewřel: Těbo
ten zážrak moc a prospěšnost té
swaté křwe nám wyznamenáwá /
kterauž se srdce a swědomi naše zpr
zněná, od wšseligatě nečistoty ob
meywagi: gestto wlastnj wěc gest
křwe každého zwjřete / aby ona, čes
bož se koli dotkne, mnohém wjce to
šferedila a zpržnowala / nežli od neč
istoty obmeywala.

¶ Naposledy, Woda na swa
tém křtu gest gůstota aneb znamenj
gijnž se nám přiwčastňuje a přis
wlastňuje s gedné strany owšem
Božj milost / a z darma hřjchůw
odpustěnj, škrze něž se s Bohem mjs
rjme: S druhé pak strany, moc
Ducha swatého, a gegj wčinkowě /

kterauž

Iterauz tak znorou zrozeni býwáme
abychom hodni a přigemni byli, k
wynášení owotce spravedlnosti ku
poswěcení.

A tak již přistupjme k zemi,
k tomu placu velikému a znamení
té^o ro němz bych^o tak velikého Bo
ha nasseho nesčislná, neobyčejná,
náramně welebná a slawná geho
řízenj, geho dobrotiwosti, geho mo
cy, geho maudrosti, diwadla spas
trowali, poznáwali, a w těch ho
každého času oslawowali. A před
ně gegj velikost tak široká, těžká a
welmi wázná, v prostřed Swěta
gsane zawěšená, jako geho punk
tjst y okřsleť stogi/negsaucy žádný
mi podepřená slaupy, aneb grunty
přirozenými / nežli toliko wodau a
wětrem, dvěma žiwoy tekutými,
lehkými a na škeze swětými / ktes
řízby ani špatného kamýnku nesne
sí / aby od vrchu gegich hned do

^{1.} Země
živé posledo
ní místo pře
býwanj na
šeho na swě
tce.

1. Gest welko
tá a těžká be
žemských grun
tůw na wodě
a wětru jako
jena.

Galim 24.

ku kednu nespádl. Czemuz diwě se
 Dawid, takto o té wěcy w Žalmu
 XXIII, zpíwal:

Galim 25.

A Otrýsleť země gest Páně.
 Y coť w každé jeho straně,
 Wtřluskně má své obžiwání;
 Begž na moři sám založil,
 Křefami maudke otočil,
 Wyť stál wšdy bez pohybowańí.

Galim 26.

A w Žalmu CXXXVI.

A Genj náramnau tiť země
 Kozráhl na wodách perwě.
 A jehoť dobroćiwost
 Trwá wšdy až na wěčnost.

O krauhla
 lá gako kau-
 le a wšak
 miska swěho
 m epohnutedla
 má.

A Tencó pať w tomo žiwlu gest
 zázrak ney diwěgšsji/že ačkoli spau-
 st a země gest okrauhla aneb kulatá
 a na samých třech dwau žiwlych wo-
 de a wětru, gatkž dotčeno, spode pře-
 ná / wšak perwá a nepohnutedla
 ná zůstawa. Czemuz y Silozoffo-
 wě s každodenním třusením wy-
 čugi. A náš Dawid diwě se tomu
 takto powědel w Žalmu CIII.

01

02

A Ty

1 A Enš základ divný zemi založil
Kwysřchnuti; z wod tónjs gi postaužil.
Wnt eona perwých slauyichna nichšá
Wnižadný wš se nepohybowała: (la,

A To welmi divné gest / že wo-
da ačkoli žiwel tekutý a židký, a kte-
ráž se sama snadno rozléwá / by tře-
bas gegi gedna krůpička, do ney-
rowněgšsjiho kolečka vpadla / pone-
wadž wšsecku zemi, kteráž gest o-
krauhlá, oplýwá / a wšlak w swých
mezích se zdržuge, a nikdy se na roz-
sřčená pole newyléwá. Kteréžto
wěcy, kdo může ginau přičinu o-
známiti / rovně gako y gegi perwos-
sti a založení / ne-li to mocné slowo,
kteréž, gatkž swědčí Apostol, wšsec-
ko zdržuge? Cjemuž nás y Dawid
naučiti chcel / Eoyž w témž Žalmu
XIII, takto powědel:

9 A Wnt se wšak moke newyléwalo,
A země zas neobřizowalo,
Káčil sn mu chle gisté wneřnauti,
Knimž přigda s hanbaumuš vlehnaut

A Kdoby

1. Ob woby
gat žosi tek-
te, se nesato-
puge / gšanco
y nišš: y wo-
dami jewšlech
fran otočes
ná.

židm 2.

žalm 106.

4. Nřávně
plodná a hog
ná/wodáw a
gle z sebe nez
toliko potřeb
né ale y roz
kořné věci.

Nřávneplo
nost dobre neh
středně čini
zemi neplo
dnu a nevro
du.

A Zdobý se pak gegi plodnosti
nedivil / že každého roku téměř ne
seřslný počet vřitků, obilí a owoce
wynáššj, a z sebe vydává/rozličné
chuti, rozličného spřsobu, rozličné
wůně y barwy / a to netoliko pro
dobré, vřitečné a potřebu člověka/
ale také pro lahůdky, a libosti, y ču
rodné rozkoře: Pakli se někdy tře
řš/že býwá, buď nevrodná, aneb že
nám trní, hloží a bodlaky wynáššj /
wprawdě to ne gegi: ale své wlast
nj nepločnosti připisowati máme.
Ubo kdybychom my w dobrých
střtých plodnj byli / kdybychom
Pána Boha, gatkj i alej na powina
nost náššj, ctili / gméno geho swa
tě wychwalowali, oslawowali/př
kázanj geho poslauchali a plnili / a
potom kdybychom zemi, dle swých
powolánj, snažně a pracně dělali a
kopali: gistěbychom zase od země
wynahrazenj a odplaty hogné, y a

vřqa

vrotem za své práce a poty dostá-
wali.

Co pak o té nesmírné štědro-
sti mám pověditi? jak ona neto-
lí přelíš štědra gest/ ale ať tak dím
y mřačkau učiněna býwa/wdodá-
wanj lidem, howadům, domácým
y diwokým, stromům, bylinám, a
giným zrostlinám, wšech věcý
potřebných: poněwadž wšech-
němi věcmi potřebnými ge opatru-
ge / potravau, pokrmy, oděwem,
přikrywadly, přibytky, streyssemi /
a ať gednjm słowem zawru, wšes-
ho wšudy až nazbyt gim dodáwa?
Aniž toho tak lehce mlčením slus-
pominauti / že země gest podlaha,
po kterěz my chodjme a na ni sla-
páme a odpocjwáme: tak že kam
keli oči své obrátjme, wždycky se
nám země naskytá / proto aby nám
to, odkud swůz půwod máme, a na
kterém místě zrozeni gsme / kupa-
me

Země wšech-
něm tworům
do dáwa de-
ruch věcý ať
nazbyt.

z. Gest roz-
kossná hospo-
da a obndj
počoleni lido-
secho / a wnu-
kánampůwod
náz, , odu-
gsme rossi /
a čjm pcha-
ti máme.

Cislowet z se-
mě a nazemě
rodily.

ti přivedla: Totiž z truple hlíny;
 na žitvu zrostech neynižším / a
 bychom y my, tím častěji to sobě
 rozgímagjce, wíce a wíce se ponižo-
 wali / a že nic giného negíme, než toli-
 ko prach a popel, s Oicem swým
 1. Moj. 18. Abrahamem podle wíry, vprjímne
 poznávali a wyznávali.

4. Rozsta-
 zu Božímu
 poslušna / s
 ra ašblazuge
 bezbožně.
 4. Moj. 16.

¶ Dmť také, poněwadž swé o-
 bywatele zžrá, a ge pohlcuge / Edyž
 se oni w bezbožnost wydawagi /
 gakž se to wedlé swědecwj Historie
 Pjśma swatého, Kore, Datanowi,
 a Abironowi, y gegich společníkům
 a následowníkům přitressilo / proto
 že odstoupwše od Mojžíše a Aro-
 na služebníkůw Božjch, proti nim
 se zpurně postavili: tedy na ten
 skutek pozor mjeti slusj, a to wědeti /
 že y ona rovně gakž gina wšlečka
 stwoření hotowá gest, k onomu wy-
 konáwanj spravedliwých sandů
 Božjch, proti neschetníkům / a
 s gakan

s gátau hrůzau ona gegich nessler
chetnosti w ohavnosti má.

A Naposlady, na zemi gažo o:
becné wsech materi znamenitau
přjwětíwost a lásku poznáwati
máme: kteráž se neywjé w tom pro:
nášji / že když nás wsemi dobrými
wěcmi, s dostatkem y nazbyt w tom
co padlém a tělesném žiwotě darí:
la / také potom sama týchž tel ná:
slich strážcým býwá / a ge gažo do
swě^o lůna přigijnagje, chowá / a až
do poslednjho dne z mrtwých wstá:
nj w celosti zachowáwá: w kterýž
to den k hlasu Archangela Páně,
a k zwuku trauby geho, wsecky
wzbuzené Krystu předstawj / aby
od něho wedlé skutkůw swých, do:
brých aneb zlých, sprawedliwan
odplatu přigali.

A To tedy až posawad o wlast:
nostech žiwůw, kteráž gsaŋ těla
přirozená, gednonášobnj aneb pro:
stá /

7. Těla ná:
se zase do Pá:
na swěho ga:
to marta př:
gimá / a cho:
wá ge k ná:
wřácnj Kry:
stu w posle:
nj den.

139 a 140

Do stwelen
přintch jize
ni Boží spoto
wal / gij dále
přistupuje k
wěcem z nich
složeným / a
začarce činí
od slověta

Který z teš
ně rady k o
brazu Boží
mu učiněn.

Mož. x.

Složen i du
še a těla.

sta, buď zadoosti, ač krátce powědy
no: gij pak gíných wěcy z nich smje
ssených a složených dotkneme: zača
tek učinice od člověka / jako wessech
skutků Božských wladare a hlas
wy. Nebo když Bůh gine wessech
wěcy prostým slowem swým učin
nil, a jako běžně (necht tak dím)
stworil / mace člověka učiniti a
stworiti, radu s synem swým mi
lým a Duchem swatým držel, řka:
Učinme člověka k obrazu a podob
benství našemu: Kterýžby pano
wal nad rybami Mořskými / a nad
peactwemnebestým y nad howady /
a nadewšši zemi, y nad wsselikým ze
měplazem, plazícím se po zemi.

A w prawdě nemalý skutek
býla Božího gest člověk / gestli ho
buďto w duši, aneb w těle bedlěwě
zpytowati budeme. Nebo (pro
stým) považ každý, gak přebíwná
wěc gest w duši geho Mysl aneb ro
zumnost,

mnost / kterauž člověk wšlecky wě-
cy obsahuge aneb poznáwá / a ged-
nužau E druhé přirównáwage
sám v sebe ge rozwažuge / o nich roz-
gimá, rozsuzuge a důwody wybírá /
až y naposledy vžitečné zawírky z
nich činí / gichžby E nawedenj do-
brého žiwota, a toho rozumem y ra-
dou zprawowánj vžíwal : ale ney-
wjce w těch věcech, kteréž E správě
gak domácých, tak obecných po-
třeb přináležejí.

A Gaká potom, gak weliká a
prospěšná gest druhá moc dusse, to-
tíž Wůle : Tato zagistě gsaucy od
mysli wywčena a nawedena, wše-
chněm gíným částkám a audům ře-
la dobře a mandře rozkazuge : aby
gedenkaždý z nich rozšaffně a vžiteč-
ně se hýbal / a wěrně y bedliwě
swau powinnost wykonáwal. Taz-
to moc magie známosti zákona Pá-
ně, člověka od sšerednosti hřicha

Dusse člove-
ta znamení
tímto mocmi
obdařena mo-
že nimž Wů-
le gakto krát
přední místo
drží.

Wůle Wůle
gde wůle člo-
věka, ač po-
růšená a E
šlečinu náhy-
lá.

Wšak se w
wěštech zá-
konem Bos-
sim na pra-
wuge.

III odwodj

odvodj, a vstawičně ho nabjzý / a
by žiwé a opravdowé cenoſti náſle
dowal / Boha milowal / Boha se
bal / Boha ctil / a geho přikázání
poslauchał / na geho Křizení a O
patrowání, wewſſech ſwých rad
dách, předſewzetých, gednáních, a
činech ſpoléhal / wewſſech skut
cých ho chwálil, oſlawowal /
gména geho poſwěcowal / a ſum
mau wſſeho ſebe gemu poſwětil,
oddal a poddal: potom aby ſwého
bližního gačo ſebe ſamého milo
wal / což komu náležj, to každému
ſprawedliwě od ſebe činil / a gedno
mu každému, pokudž neywyš mo
žné, vžitečně ſlaužil

Wíte
náſleduge pa
mět, která
gí gačo tru
hla do něj
člowěk poře
bně wěcy
ſchowáwa.

A Gač pak mnoho může třetí
moc duſſe lidſké, totiž Paměť: Tu
člowěk má co za negačau almara a
neš za policy w Kancellari městské
w kteréž se weypowědi, ſmlauwy,
rozkažowé práwní, zápiſowé, a gi
ná

ná tēm podobná Akta poznamená-
ná nacházegj. Nebo w paměti tak
se / chowávagj obrazové wěcy, kte-
rýchž neyprwé smyslowé docháze-
gi / tak rozsaffným řádem sporáda-
né / že člověk, gakž které z nich po-
třebuge, y hned gi nalezne: gako roz-
saffný a bedlivý Prokurátor, tím
spůsobem lóské spravedlnosti, a
rozepře w swém pokogjčku sobě sro-
wnává a sporáda / aby bez práce a
blaubého mysslenj, pogednau na
kteraukoli chce, tressiti vnuřel.

☞ Také znamenitého pobitwenj
hodná gšau rozličná Znutj, kteráž
buisse gedného a téhož času, w roz-
dílých audech působj / rozuměg,
wídenj w očjch / slyssenj w ušsich /
powoněnj w chjpsjch, chut na ga-
zyku, oddychánj w plicech, zajiřwá-
nj w žaludku, w rukau dílo, w no-
hách chozenj řc. Kterážto wšsecka pů-
sobenj, gakžkoli mezy sebau welině

☞ Rozličná
a předurá-
bnutj duše.

M ij rozi

rozdílná, často krát ona gedné a též
chwilé wykonává.

¶ Dito náť
gest Duse y w
smyslu.

¶ Aniž méně diwná gest duse
w smyslu a wotřknutí / kteráz o těch
wěcech říkáge wsechněch, strže ze
wmitěnj nástroge čitelnosti přigjí
má: cito gsau gako poslowé z rozlič
ných kragin a mýst, nowé wěcy k
smyslu donášsegicý. Clemenssýho
podiwenj hodná gest gegi gemnost
a prostrannost / že se každému w
měnj a řemeslu naučiti může.

Prostrannost
duse w pamě
ti.

¶ Zatemněná
a zmenšena
vádem přib
ních rodičůw/
ale naprá
wená w wěr
ních strže
Křysta / zde
počatečné w
nebi ráť do
sonále.

¶ O gak znamenitá byla gegi
oprasa / kterauž w prwnjm stwoření
byla ozdobená w osobách prwnjch
rodičůw našsich. Kteraužto hod
nost a důstogenstwí gegi giž prwé
ztracené, a nebo welice zatemněné,
Křystus swými zásluhami, netoli
ko k předešlému způsobu a blesku
zase přiwedl / a gi wewsech wěcech
naprawil: ale také mnohém wíce
gi ozdobil swau spravedlností a
swatostí

200

113

Swattošij wěrné své okraśluge: kce
raž nad sprawedlnost a swattoš
Angelstau daleko gest dokonalega
Ma dūstogněssij.

Čelo pak člowěka tak řemes
lně a vměle gest složeno / a tak zna
menitým vměním toho neywyššij
ho Paumistra wystaweno a učině
no / že sám Galenus, ačkolipohan,
a gatz mnozý chrēgi bezbožnjš (kce
rýž o Bohu málo smeyšlel w své
Anatomij, to gest, w Spisu o roza
sekánj a rozebránj audůw a částek
lidského těla, spatřiw spůsob, okra
su, wžitek, pohodlnost, potřebu, a
konec gednoho každého audu, diwě
se to wšsemu téměř omámený wči
něn. Čemuž sám swědecwój hoda
né wydává w III. Knize / křetauj
o wžitku lidských audůw sepsal /
kdež w tento rozum sám o sobě pisse:
Pissi tento Traktat aneb Spis, gako
Pisseň nēgatan a žalm chwaliceba

Čelo člo
wěka tak m
strowjey slo
ženo / že toho
žádný na sle
dowati nemá
je.

Galenus
lib. 3. de u
tilitate
partium.

III ij nýl

Která gest
prawa pocta
a obět Bohu
špejnu, ?

ný/terýž tomu, od něhož sine stwo-
řeni, a tak řemeslně sformování,
oddávám a připsuji : a mám za
to, že tato gest prawa, kterauž gemu
sine powinné, pobožnost / a prawá
y čista, kterauž gemu činiti máme,
pocta : ale ne na sta howad, k obě-
tem zbitých / ne k adidlem, a giný-
mi wonným věcmi k aučení a k adě-
ni : nýbrž raděgi, když gá neyprwe
poznám, a potom ginými nestihlau-
geho maudrost, moc, a dobrotiwost
ohlaffowati y oslawowati budu.

Důwod swr-
chowane dos
bragy Boště

Lebo wsecky wěcy ozdobiť pře-
gemnau okrasau, kteraužby přigiti
mohly / a ničehož gim z záwisti ne-
odgymati / ničehož dobrehu w nich
nezmenšowati / gest dokázanj a dů-
wod neysworthowaněgsij dobroty :
w kterěžto wěcy neywice geho do-
brotiwost k sobě stědieprokázana
ohlaffowati a oslawowati máme.
Ale prostředek a spůsob nagiti, kte-
rýmžby

rýmžby wsecký wěcy své slusnosťi dosahowaly, gest znamení wese-
liké mandrosti: co by pak koli vmi-
nil a vsandil, to dočkonati, gest nes-
přemoženě síly a mocy gisťota.

Ne bez přičiny tedy starý člo-
wěk Mensim swětem nazýwali.

proč člowě-
mensim swé-
tem na jwan.

Nebo Báh w geho složení a stwo-
ření, neymensších důwodů a swé-
dectwí své mandrosti, své dobroty
swe mócy, a swého řízení, nežli w vs-
činění a wystawení wseho okřstku
Swěta, dočázal. A protož což ně-
kdo z starých mluwě o městě Řím-
ském říkával / že dobře může to mě-
sto slauti summam a krátkým obsa-
žením wseho swěta: to daleko lépe
a mnohém prawdivěgi o člowěku
powědjno bude: Edyž ho (naměru-
jice k témuž propowědení) wsech
skutkůw Božských summam a krát-
kým obsažením nazůweme. Kdožby
se tedy wice tomu divil, že ho sobě

Roma E-
pitome
mundi.

Homo
compendi-
um omni-
um operū
diuinorū.

III iiiij Báh

Člověk q
summa wšech
stetlůw Bo-
žích.
Chrást Bo-
ží, kteréhož
Satan nena-
widí.

Syn Boží
miluge.

Což tuto
Dawid
zpřáwá
člověku
w prw-
ním swos-
tení / to S.
Pawel na
ponížení
a zmaření
v zase po-
wýšení
Syna

Bůh za chrám wzácný a přibytel
wyzwolil : Aneb, že mu Šabel toho
štěstí záwiděl / a tau swaunesslech-
nan nepřizní wšeligať o to wšelo-
wal / aby ho dokonce z té sláwy do-
lu / hodil : Aneb, proč ho tak Syn
Boží milowal / že geg z toho ney-
býdněssího spůsobu, do kteréhož
půwodem šabla nepřitele wvržen
byl, zase pozdwihl / a přikryw ho
swau swatostí a sprawedlností, tak
tuhým a nerozwižitedlným swaza-
kem s nim se spojčil : Což Dawid
w Žalmu VIII. znamenitě wyhlá-
suge, a oslawuge řka :

A Šákdý patřím na twá nestěslná z
Wnichž se nám táže twá maudrost y šla-
Rehesa. měšic. hwězd y slunce
Běh konagich w řádu swém prudce ;
A Spodíwením wznáwá to swú řeč 4.
Co gest člověk, že oň Pane máš péči ?
Zdaliž gest hoden také wážnosti,
že geg dáš iš, tak mnohau milosti ? (ho.
A Nebs toliko geg newenšsem rovně- s
Angelům stwořil, šic z bohatstwi swého.
Swým

Swym požeňánjm štědře darował,
 Diwau ciz a sláwu forunował: (dal
 6 A Dila rukau swych wšecka sy mu pod
 Byť ge gatz se mu dobře zdá zprawował
 Wšecka sy nohám geho podmanil
 Aby ho každj twor poskussen byl.

A w Ziatnu CXLIII.

3 A Co gt člověk? co při něm takowého
 Že geg saudiš své dobroty hodného?
 Co gest člověk fewšim což má kolt,
 Že tak w twé pěti gest každau chwili?
 4 W bytu y sláwě člověka každého
 Ty marnosti znáš bñti podobného,
 A gehož dnové y ti nenlepšij
 Rychle miji gako sijn nendelšij.

Božšho
 táhne (E
 židámz.)
 abyhom
 myw něm
 stracené
 ho dštos
 genšim
 docházeti
 a pomýšle
 ni byli.

A To buď Pratičce o člověku
 dosti powědjino / gehož darů který
 miž obBoha welmi štědře obdaren
 gest, powrchně a běžně toliko tuto
 gsem dotekl. Nebo kdož žádá wíce
 takowých wěcy o něm wědět / ten
 nahlédni do knih a spisů těch mužů
 kterýž ty wěcy obzwláštně wypiso-
 wali / a mnoho knih o nich wydali.

M v

Ja

os Proč w
 tomto Trát.
 tátu mluwi
 se o člověku
 a giných swo-
 řených toliko
 obecně, běžně
 a trátce.

Já za gisté práce této předs sebe pro-
to gšem newzal / aby ch wšeho wšs-
dy, což se neyznamenitě gšliho w-
wšech Bohem stwořených wěcech
wyhledati a připamatowati může,
obzwláštěně porožowal, a gíným
přednášel: Anobřimám zato, řdy-
by se někdo o to pokusiti chěl / žeby
se o wěc člověku nemožnan pořau-
šel: K čemuž y tato přejina pří-
stupage / žebych z mezý a cýle swé-
ho předsewzetý daleko wytročil: než
k tomu gen směřugi, a o to pečugi/
aby ch čtenářům gen toliko zatusy-
ti dal tímto Spisem toho wčens, o
Božském Křížení a Opatrowání/
a ge k tomu důwody gistými pře-
wedl a namluwil: že gín žádná
wěc wíce nespomůže, k poznání
prawému Pána Boha, a k geho
swaté bázni, a w něm nepochybne
důwěrnosti skládání / gako tako-
wé o těch wěcech rozgimání, a ča-
stě gich zpytování.

A Od

Ubr tidi za-
kusiti poně-
tad vjiku to
hoto wčens:
Křížení a O-
patrowání-
Božím.

Ubr tidi za-
kusiti poně-
tad vjiku to
hoto wčens:
Křížení a O-
patrowání-
Božím.

a Opatrování Božském. 111

A Od člověka tedy odstupice, ^{od zvířata}
 k zvířatům a hovědům přístup: ^{hověda ro}
 me: při nichžto rovně jako u zvířat, ^{svědění}
 ných stvořených věcech, velmi ^{patrovan}
 patrně Božské Řízení aneb Opa- ^{Boží.}
 trowání se pronáší. A předně u
 pokoleních gegich téměř nescísla ^{Gegich yea}
 ných, způsob, tvárnost, postava, ^{tolení gšau}
 vlastnosti, potrawy a pokrmy, y ^{nescíslu a}
 konec, pro něž stvořena gšau, to ^{rozlišna.}
 všecko mezi sebou rozdílné spáru-
 geme a vidíme. A ačkoli až podnes ^{Gatjeost da}
 mezi hovědy a zvířaty gina gšau ^{wota / wšak}
 divoká a lesní / gina pak domácí ^{člověku vobe}
 aneb pitomá: však zemských věch ^{dané.}
 žádné se nenagde / kteréhožby člo-
 věk svým rozumem, a bedlivou
 rozšafností k svému užítu, a pře-
 věšlému tomu poslušenský, k ně-
 muž s počátku stvořena byla, ne-
 wycvičil / a jako Pán, treffe na
 služebníka od sebe poběhlého, zase
 do domu svého a k upoddanosti, byt
 se

se gakkoli zpěčoval, nepřivedl.
 A w prawdě spůsob obličej
 a twářnosti člověka, y znamení
 brazu a podobenství Božího, w
 něm pozůstavující, a důstojen
 ství to, kterej stvořen gsa od Bo
 ha, naderšsemi zvířaty přigal,
 wedlé mého zdání gsa přednj př
 čina toho strachu a bázně / gž se
 gakkoli diwočá zvířata, k hlasu a
 přítomnosti člověka třesau.

Stvoření
 howad a zvi
 řat vtažuge
 wstítu mau
 drost Křtení
 Božího.

A Name také y toho při stwo
 ření zvířat pilně šetřiti / že gedně
 chwíleky času, a wůle Božské učin
 kem, aneb hnutím (necht tak djm)
 gedinkým sewšsemi swými andy do
 konalými a přirozenými náklon
 nostmi, stvořena gsa: odkudž pa
 trné býti může / že stvořitel gegich
 sám w sobě wšlech věcí těch ffor
 my a spůsoby složené měl. Gakoz
 pak (kupříkladu mluvě) wjdáme/
 kterať ztusený a dobrý Paumistr,
 mage

mage před sebe nějaké znamenité
 stavení vzýti, všeho toho díla y
 každé jeho částky, wyreysování a
 poznamenání sobě učiní / přvé nežli
 by grunty wybjrati dal k tomuž sta-
 wení: kteréhož vsak on newykona-
 gedné chvíle / ale dosti w prodla-
 ženém času, a s welikau prací, y
 mnohým potem swých towaryssů,
 yichž pro dokonání toho díla se-
 všemi částkami vžiwati musý, k
 místu a koncy swému ge přiwodí:
 Ale Bůh naproti tomu bez pomocy
 w seligatého Kzemeslníka aneb dle-
 níka, bezewší práce, gedné chvíl-
 ky, tolik a tak dokonalých werossech
 částkách y w počtu plných skutkůw
 aneb učinkůw wykonal. Ale, což
 nadto wětší, y wětšího podiwení
 hodné gest / wsecka ta díla swá při-
 stwoření zwjrat obzíruge / dušigim
 dáwa / a hnutí y čitedlnost w ně w-
 kládá / a toho wšeho w nich sám po-
 čátkem

Žádný řemesl-
 ník nemůže
 w tom rowen
 býti Bohu.

153
 In der Hand
 des Herrn
 ist das Leben
 aller Dinge
 und die Kraft
 der Welt.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Galim 129.

čátekem y přjcinau zůstává. Čzehož
nikdy žádnj řezáčj a slewáčj obrac
zůw, žádnj zlatnjcy, maljci, a sum
mau žádnj řemeslnjcy nespůsobili
čteržj owšsem dyla znamenitá, ale
wšak bez dusse, bez žiwota, bez
wšeho hnurj a čitedlnosti dělaji/
tak že toliko mrtwá dyla gsau rukau
lidstých / gakž Prorok náš w Žal
mu CXV. o Modlách mluwj.

A Wšak magi, wšak řeči nižádně;
Magi též oči, wšak zraku práždě,
Gsau wčy bez žiwosti;
Wšak magi, wšak gsau bez slýšenj;
Čhřipě magi, wšak w nich čichu není
Ani geho wlastnosti;

A Kuce magic wšak gimi newládna;
Magic též noby, nikam se nehna,
Aniž hrdlem wolaji;

Oděw,
bran a rožla
fnoš žiwíac
wšce moc
ženi Božího
hláslaj.

A Má také Božské Ržizenj a
Opátrowánj wyššetřjno býti při
zwjratech y w tom / že gakž z žiwota
na swětlo wycházegj, těmi wč
mi y hned opatřená gsau / totž, o
dewem,

a Dparrowánj Bofftm. 11

Derem, Branj, kteraužby se Bránila
a rozšaffnosti k wyhledáwanj sobě
potrnu potřebného. Tebo gina z
nich kožemi oděná, gina perjm přis. Oděw.
kryta, po wsecken čas žiwota ge
gich sparrugeme: Brane pak ge
gich gsau, buďto rohy, kterěz w čele. 2. Bran.
nosy / buďto kopyta na nohách /
buďto zuby, kterěz magj welmi o
stre / buďto pazaury křivé a drá
pawé / kterěz chodjce po zemi scho
wawagi / aby gim častým vžiwá
njm nezdupeli. Gina opatřená gsau
sylvau zbrogi / gina dlanhými nosy
a pazaury / gina na ty, genžby gim
štoditi chteli, ged wystřelugi. Což
wse poněwadž před očima gest / tře
bali w tak patrné wěcy důwodůw,
překladůw, a swědkůw přiwoditi:

Tebo což se rozšaffnosti do
týče, kdo toho newidj / je gednotaj. 3. Rozšaff
de zwjčatko, nechť gest gakkoli ma
licke, každy neymenšj ptáček, gajz
neyprw

neyprw na swęto wygde, hned sobě
bē pokrmu wyhledáwa : Popatř
každý na křáčka slepič, a mladé
koroptwičky / kterak gedwa z sřtoz
řepiny wegce swého wylezaue,
hned pokrmu sobě přirozeného hle-
dagi / a w zemi se hrabagi.

¶ *Howada
w těch věcech
daleko před-
čj nad člově-
ka.*

¶ *Sám člověk toliko náramně
břdnický z žiwota matky na svět na-
hý se rodí / mdlý, nemocný, křehký,
nestatečný / žádným andem swým
nemůže woládnouti / Pláč, pla-
čj, nářkagj, řkagj / a swau
břdu wsechněm hlasytē oznamu-
gij : křwí gatkoby se loctům a mor-
dētům wydřel, zřropený a zohawě-
ný / y potom, což gest wrch wseho
zlého, gako zagatý w plěnkách oba-
winutý a powigky swázaný, aby
se řřkage ani hnauti nemohl, ležeti
musí. Při kterěžto wěcy patrně wi-
djme / gak člověk daleko nižší gest
pod howady / a gak spůsob geho-
wnos*

mnohém horší, nežli vosech giných
zvířat: poněwadž tato wygdance z
swých hněd, daupat a brlohů, chře
gice sobě pokrm přibodný a vžiteč
ný nagiti, sem y tam wewšš swos
bode se probíhaji.

A trohok slusší při zvířatech
šetřiti / že gina od Boha stvořena
gla pro lidský vžitek a pomoc / ga
ko gmenowitě domácí a pitomá
howada : gina pro cwičení se w
mysliwosti a wlových, ga ko diwo
ká : gina aby lidi k bedliwosti zbu
zowali / ga ko nedwědj, wley, Ryso
wé, listky a tām podobná : gina po
tom pro rozkoš a obweselení / ga ko
rozličná potolení Wopie a Papau
stůw : z čehož každý porozumíwa /
že Bůh náš w stvoření zvířat a
žiwotčichů, člověka netoliko wěc
mi potřebnými opatřil : ale y tomu
chcel, aby on wěcy stvořených, s
rozkošj a weselau libostj požíwal.

66

A Tadeo

205 Howada
stworil Bůh
netoliko tu
potřebě, ale
y k rozkoši
člověka.

Kotázal
na nich cto
tu překlady
čistoty a stří-
dmosti.

A Tlady wýsse, při zvěřatech
y toho šetření máme / že Bůh nám
na nich překlady čistoty a střídmos-
ti předložil: Samec zagisté, gals-
samicy obřezka, wíce se gi nedotkne,
dočlawadžby plodu swého neporo-
bila: Po přigeťj pokrmu howadka
gsauce sýta odpočiwagi / přestáwa
gice na tom, že hlad pro zachowa-
ní života zabnali: čehož lidé neči-
ní / kterížto hrdlu a břichu oddání
gsauce, tak nestřídmě w hodowání
a pití se wydáwagi / že odtud ney-
čestší gegich nemocy půwod mýwa-
gi / a za těmi potom y smrt nečasná
následuge.

2. Bndmosti
stworitele a
půwoda swo-
ga swého ob-
něhož y žiwot
y potom be-
rau.

A Tomuto pak (což se k weliké
potupě a hanbě člověka wztahu-
ge) při howadech hodně diwiti se
máme: že ona, wedlé swého přiro-
zenj a spůsobu, poznáwagi půwo-
da swého žiwota / y těch prostřed-
kůw, gjmž při žiwotu zachowána
býwagi. Což aspoň z toho patrné
ge.

gest / že wewssech swých potrebnos-
stech t nemi, gako t studnicy wesse-
ho dobrého, zrenj swé magj: gatk
tomu Dawid w žalnu swém CIII *žalm 104.*
zgeroně wčj, tēmico sflowy:

A twá diwná tato wsecka stwočenj 27
K tobě samému magi swé zrenj,
Abj gim slusnějšm časem pokrm dáwal
W nauzy a bidách gich nezanechawal;
En tdnj gim dáwał, tehdy zbiragi 28
A tu hned hognost porram mizagi,
Wjmagie podle wsi swé libosti
Wčech dobrých z twé ruky do sytości.

A Ale tdnj twát swau od nich odwra. 29
Hned ge wsełigat děšš a rmautjš (tšš)
Až gim odgjmáš ngegich dychánj, (stánj)
Takž hynau a gdau w swúg prach bez me-
Wstaf magie dchnuej twá sobě daná 30
Wjmagi zase rychle stwočená,
A tat za starým stře gdauch plémě
Obnowučeš trásně spůsob wsi země.

A w Žalmu CXLV.

žalm 145.

Wadagich ty wsecky zdržugeš 14
W radšč morně sám pozdrwihugeš;
W tobě swé stláda každy twor dšfánj 15
Hogně geg syjš wčas swého vynánj,
N ij Swau

Swau ruku střědrau časně otwřage 16
Což tdefoli gest žiwo wisse chowage.

Aw Žalmu CXLVII.

Žalm 147.
Zkuš 12.

A Genž howádfám wsechněm wděl 9
Potram gegich na každu chwili;
Mát y mládě třeawce w pěti
Těpice hlad tdyž k němu twáči:

Pa dobroz
bin; Bohu dě
kují.

A Načož pak howada znagj pša
woda žiwota swěho / tak přigjma
gice od něho Dobrodinj, na ně se nes
zapomijnagj, a negsau newdčěná /
anobřž Boha z nich wychwalugj
a oslawugj. Čjemž y Dawid wyw
čuge / tdyž gich k setrwánj w doo
brém napomjná w Žalmu 148. tře
míto slowy:

Žalm 148.

Mána chwalte cti hodněho :

Horn, pahrbky y wdoli, 9

Mána welebre každu chwili,

Y stromowj plod nesauch,

Těž y cedrowé wysoch,

A Chwalteč aeg y ta howada, 10

Pitomá y lesnj stáda,

Twor po zemi se wlažech,

Twor w powětřj lětagich,

Nad

1) Nad to wy pat zemští Králové;

Y všeho světa nardové;

W gatémkoli powelání

Wrchnosti též y poddání.

12) A Wětu wšickni wyspělého;

Y wšickni větu sešlého;

Panny y wšickni mládenecy

Dítky malé též y starcy

13) Pána chwalte času každého;

Neb geho gnueno gest samého

Nad nebe y země wyšší;

Tak chvály wšl neyhodnějši.

A Přewelmi také zřegmé a pá-
rné gest Opatrowání Boží, při
wšech každého pokolení zwjřatech
w tom: že ani nesegs, ani nežnau,
ani do stodol neshromáždugi / a
wšak gednokaždé z nich potrawu
k zachowání žiwota potřebnau ga
to krmí přihotowenau, nachází.

A to y ta diwotá zwjřata / kteraž
gen laupeji (at tak djm) žiwa sau /
kteraž lidé téměř wždycky honj a
šewan / kteraž se w neyhusšich le-
hých a gestynjch, pro strach lidstý

Et iij.

Pris

Wšchna
meny du-
wob Opatro-
wání Boží
stého při ge-
ho pěti o nes-
rozumná ho-
wada.
Matuś 6.

Je zahanbeni
člověka ne-
důvěřlivého
ho se Bohu
zahanbeni.

skrývatí musěgi / a vsak strze Oa-
patrowání Bojsté, k zachování ži-
votůw swych potřebné potrav-
y dostawagi: Czemuž poněwadž sa-
mi skutkové y každodennj stusseni
swědeckwj wydawagi / zdaliž (pro-
šym) lidé rozumni, nemusěgi se / ku-
ssně a spravedlivě zahanbiti / k tea-
réz nedowěra k Bohu tak nazpět o-
bracy a pudy / že y hned, gaž obiljm
wsseligatým stodoł, sklepůw wja-
nem, spížren massem, a ginými
potrawami naplněných nemagi / ne-
nili také w erhlách nashromáždě-
ných pokladůw od stříbra a zlata /
welikým strachem a báznj, aby ne-
dostarku, buďto w potravě, buďto
w oděwu netrpeli, omdlěwagi / a
gažo omámenj zdessem býwagi.

¶ O prokletá, a wssemi spůso-
by ohavná nedowěro: Toliz slu-
ši na lidi od Boha wywolené, po-
wołané a ospravedlněné / na syny
z alja

zalsibené a w vědictwí wěcného Krá-
lowstwj přigaté/nadnimiž wzywa-
no gest gmnéno Boží / k nimž přiná-
ležejí zalsibení Božská, y smławu-
geho / od něhož gsau w Otcewstau
ochranu přigati / kterýmž se počet-
téměř nescíslný příkladůw každého
dne před oči přednášij / ginižby
gak o geho obzwláštěním gich mla-
lowání, tak o znamenité péči a beda-
liwosti, kterauž o ně y wěcy gegich
má, den odedne wíce a wíce zgíště-
ni býwali: Wssak aby tak newdře-
ní k němu se prokazowali / a wětšij
naděgi w stwoření a darjch stwo-
řitele, nežli w samiém Stwořiteli,
gakožto půwodu a dárcy wssch
řech dobrých wěcy skládali/zwláště
poněwadž ge w takowé hognosti, a
tak střědre na ně wylewá :

A Toto tedy až potud wlibec, a
wěregně o žiwotčísšich a zwjřarech
y wěcech, kteréž w nich strany Bžse

U iiiij zenj

~~A~~ Takowá
nežijena pé-
e o wěcy we
zdejší / a nes-
dowěra lids-
ká naprawu
ge se při wěr-
nách bedls-
wom rozja-
maním Dpa-
trowání Bo-
žho.

W Závěre
w regného
rozgimant
Opatrowant
Bozjho při
horwadech ne
rozgimnych.

zenj a opatrowanj Bozského, po
zoru a ssetrenj hodné gsau, propo
wedjno buď: A tak gij, wedle spů
sobu, a wyměřenj tohoto Spisu, k
gegich obzwláštěnjm pokolenjm
přistupjme: abychom aspoň tím
to nawrženjm, přjčinu dali pobož
ným čenákům k tomu / když na kce
ré z nich w Pissinjch swatých tressj
aby toho, což se o nich tam připo
míná, běžně nečtali / ale přirození
a vlastnosti horwady zwjrat, w Pi
sinjch swatých poznamenané, sobě
rozgimali / a na gaky konec přjklas
dowé gegich nám se přednášegj,
bedliwě wážili a zpyrowali. Ale
wsak gaky gsau se w tom gij neged
nau ohlásyl, negsem toho vmyslu /
anižto k předsewzetj mému přinále
žj / abych wslečka pokolenj zwjrat
wyssetrowal / a gegich vlastnosti
wypisowal: nebo ty wěcy předema
nau gini wykonali: Mězy nimiž
přednj

přední místo drží z starých Filozofů, Aristoteles, Theophrastus, Plinius: Žnových pak, kterých za paměti našich Otců, pro slavné věcné znamenitau pověst obdrželi, Gesnerus, Rondeletius, Belon a jiní. Já pak toliko slepěgi Krystových, Proročských a Apostolských následovati míním / a sprostně přirovnání obyčejných, a podobenství domácích, kteráž od howad a zrostlin brali, dočknauti chci: aby ch lidi k ctnosti tím snázegí nabízel a k upovinnosti wzbuzowal: Ale od zlosti a giných wsslech mřez kosti, kteréž naproti gegich Křesťanstwí čelí, odstrasil.

A Vcíním tedy počátek od Wolá, howada leniwého a hlaupeho: kterýž gakžkoli zdá se býti y tělem y wtípem takowý: wssak nic méně dobře na sobě znáti dáwa / že člowěk a tím přewyslluge / když pána swého

7. v ho

Reči
Auctores
o životěch
knihy psali.

Wůl až
leniwý, wssak
tidi a hlaupe
sti a newděl
nosti proti
Wohu třesce.
Zatím 1.

ho poznává / zná y toho, kdož geg
opatruje / od tohož potřebné wěs
cy přigimá / do pole na pastvu wy
paussřin, a zase domu přihnán bý
wá. Ezehož se od lidí k Bohu neděs
ge / ani owšem od těch, genž do
Eyrkwe přigati gsau. Zterž ačko
li od něho znamenitými dary gsau
obdareni / a w wěcech gat tělesných
tak duchowných welice rozhogneni
že se jim ani počtu nenachází / gakž
Dawid sám w Žalmu XL. wyzná
wá čemíto slovy:

Žalm 40.

A D Pane tak gest skutům twých /
Gimž se k nám naklonugeš (mnoho
lásku, vřizeti swau zgerugeš
Že kdožby ge sčeti neni jadného
Y mnět s to nelze býti
Ejimž tedy mám tě čtit?

Ute, wdeř
nost naše, za
ně wotmšpa
eno.

Ute, wdeř
nost naše, za
ně wotmšpa
eno.

A wšak na oko widjme / že wěšš
dš těch lidí y nad ge° dobrodinjmi
se zapomjnjgje. od něho odstapugj
lásky geho, cti, bázně a pocy málo
sobě wáží / nýbrž, wššeko to za nic
sobě

sobě pokládaj. Gestoby se za ty
wěcy hanbiti, a gich s skrausseným
sroccem pykati měli / kdyby na dos
brodinj geho, kteráž k nim každého
dne střede prokazuge pamatowali/
a za ně wděčnosti dožadowati wysy
lowali.

Pisma swaté také nám Wola
gato Figůru služebnjkůw Cýrkew,
nich předkládá / a mzdu, kteráž se
gim z powinnosti dáwati má, ku
paměti přiwodj / toliko aby wěrně
pracowali/ trpěliwj a snesytelnj by
li/ wykonáwagjce práce swého po
wolánj : Též w táženj pluhu, a
Radlice hlanběgi do země Bodenj,
bedliwj / tak aby se křanzila, otwo
rala y wysypala, z obogj strany ze
mě na Božjm poli, to gest w Cýr
kwi/ tak aby se potom mohlo rozšy
wati slova Božjho semeno / kteréz
gest neporušitedlné a na wěčnost
zůstáwagjcy : W ten zagisté ro
zum

Wie gen
Figüran plus
Lebentum
Cyrkewnjch.

zum

1 Korint. 9.
1. Moj. 25.

zum Apostol pane přivodj pro-
powědenj z zákona Mojžíšova,
tlesavjše vst volu mlátjčjmu.

o 3. Božího
rozkazu má
se v wolním
potřebení od
práce činiti.

o 3. Božího
rozkazu má
se v wolním
potřebení od
práce činiti.

o Bůh také své Opatrování
prokazuje na wolích, a giných ho-
wadech : že poraučj hospodářům
aby se w den swátečnj tledile pás-
ně, od pracj hmotných zdržovali /
a wolím y giným howádkám od-
počinutj a občerstwenj propuščo-
wali / proto aby w tom občerstwe-
nj nabudauce sly, potomně kuprá-
cy dennj y giné dostačiti mohli.

o 3. Božího
sewice přena-
ši Božího o-
patrování.
Nebo poně-
wadí Bůh pe-
čuje o howád-
ka, čim více
o lidsa obz-
wlastně o
svě syny.

o W kteréžto věci přemelitau
a newyprawitedlnau dobrotu Bo-
ha nasseho sparcowati potřebj ges-
titerauj neobliho k lidem, ale y k ho-
wadům hogně prokazuje : poně-
wadž o nepečuge / tak že y na gegich
potrawu, y od pracj odpočinutj po-
žor má : A to owšem proto, aby
lidem vžitečnegši a pohodlnegši
byla / poněwadž pro gegich dobré
stworěna

stworěna gsau, y dosawád geště se zachowawagi. Tlačez také y Dawid weliký pozor měl / a tu wěs w žalmu XXXVI. wypsal těmto slovy:

1 A Hognys Páne w své milosti

Dívný y w prawdomluvnosti

Že tak dlouho showjwáš;

Že spravedlnost twá nysoká

6 Saud twá propast přehluboká

Misto pomst je přispjwáš

W nřsudy wisse opatrowal

Zwř y lidj w bytu chowal;

7 Dáško předstogná

Ma tč wšickni spoléhagi

8 Tebau žiwí; z tebe magi

Rozwřajeni přehogná.

Bylo také w zákoně zapowědino / aby ani žádný Wolem a Osllem spolu neworal. Kterýmžto přikázáním chcel nás Bůh naučiti / gak se mu welice libj swornost / netoliko mezy lidmi, ale y mezy hrowady: gimi; pro rozdielná přirození a gegich náklonnosti odporne, ne

chcel

Žalm 36.

at Bůh ne
chtěl aby wůl
s oslem newo
ral.
s Mogj. 22.

chtěl ani toho dopustiti / aby ge-
no gho spolu tahla / a tudy snad
neswornosti wstawičné mezy sebau
nedržela.

¶ Těch
wěrným sles
čítu (čus) při
manželstwí.

a Korint 5.

¶ Toto přikázání Apollol pá-
ně welmi přehodně přiwlastňuje li
dem, Manželku pogiti vmysl ma-
gicým, čka : Vzetáhnete gha s ne-
wěrnými / mage zření k tomu, čes-
bož gsem málo před tím dotekl : co-
tížto, ačkoli wěrný gednostegné má
přirození s newěrnými : wssak po-
newadž pro rozdišné náboženstwí,
y náklonnosti obaudwau býwagi
odporné / není možné, aby tau pře-
činau, šťastj a prospěch manžels-
ský, mezy takowými časťokrát pře-
čážky nemjwal. Manželstwí za-
gisté na tom newyše záleží / aby
manželé w bázni Boží, w nepomí-
gegjcy aneb neproměnitelnlé swor-
nosti gsauce spolčení, šťastný a wě-
selý žiwot wedli. B kterémuzto ge-
dinkému

dítkému a neypřednějšímu konci
a cýli přičiny, kteréž potom přivo-
dí, příležitě směřují: nebo (prý)
gafý gest spolek spravedlnosti s ne-
pravostí: a gake obcování svěcla
s temnostmi: a gake srownání Kry-
sta s Belialem: aneb gafý díl wěr-
nému s newěrným: a gake spolče-
ní Chrámů Božích s modlami: ne-
bo wy gste Chrám Boha živého:
gakož powěděl Bůh, že přebýwati
budu w nich, a procházeti se / a bu-
du gegich Bohem / a oni lidem mým
budou. A protož wygdete zprostřed-
ku gegich: / a oddělte se od nich, pra-
wij Pán: a nečistého se nedotýkete /
a gá přigmu wás, y budu wám za
Oce / a wy mi budete za Syny a
dcery / prawij Pán wšemohauč.

¶ Při wolích také a ginych čistot-
ných howadech, šteriti máme Bo-
žeho rozkazu. Bůh zagistě lidu Izra-
elskému rozkázal, aby oběti sobě či-
nili

1 Korint. 13.
2 Mogl. 29.
3 Mogl. 26.
Ezechiel 37.

311. 171
Zlatš 72.
Jerem. 50.
Ezechiel 18.
Jerem. 51.
Zlatš 56.
Jan 1.

Wit Bign
rau bol nepo
sternene os
betti Mesasle
fena Božeho

nili zpočtení těch hrozd tučných,
 a na všech andech neposkvrně-
 ných / gegichžby krew prvé byla
 wylita / nežliby ona za obět oběto-
 wána byla: Chcege tím příkladem
 krew syna svého, kterýž byl bez po-
 skvrny, a geho krew wyliti sfigu-
 rowati aneb významenati: odkudž
 se včime: Že bez smrti a wyliti krew
 we syna Božího, hříchůw odpus-
 štění, a lidského pokolení s Bo-
 hem smíření státi se nemohlo. Což y
 sám Dawid w Žalmu CXVIII. na-
 wrhá / w němž wers 27. w textu
 sprostném takto zní w starém pře-
 ložení. Přiwáže (prý) wola k o-
 běti, přihotoweného k rohu Oltá-
 ře. Ale w novém přeložení tak-
 to zpíváme:

Gasněť se Pán swan ochotnosti 27

Náčít nám dnes zasvětití;

Aprotož obět slawnosti

Máme hogné mu činit.

¶ O Wola k Oslu přístupne/
 poně

poněwadž y Prorok Boží Izaiáš,
 řečto dvě howad společ; tu kdez
 třesce neroděnau mysl lidu Izrael:
 řečto, čemito slowy: Žná Wůl ho-
 spodáře svého / a Osel gesle Panu
 swých: Izrael pať mne nezna / lid
 můj sobě nerozumjwa. W tre-
 rýchžto slowých trpké a welmi ře-
 ké natičanj a domluwa proti lidu
 Božímu se obsahuje. Lid tento za-
 gisté, ač od Boha mezy wšemi ná-
 rody wywoleny / wšak nic méně w
 řečto slowých za horší, nežli gest
 toto howado zewšech neyhlaupě-
 ší aneyzpozdiłegší se klade: poně-
 wadž tomuto howadu, ani ta geho-
 přilissná hlaupest nepřekážj / proč,
 by neznał mįsta, a sám dobrowolně
 newracel se tam, kdez své wycho-
 wání ma / ano y k tomu se poněkud
 nelįsal, kterýž mu po krm dawa: ge-
 ssto nyněgších časů y mezy těmi,
 genž wěrnj slowau, mnozý senachá
 zegj;

Osel ač
 sám neyhlaupě-
 št / wšak
 třesce lidi
 howadile, ne
 wděně potu
 pństa slowa
 Božího.
 Izaiáš 1.

W tre-
 rýchžto
 slowých
 trpké a
 welmi
 ře-
 ké nati-
 čanj a
 domluwa
 proti lidu
 Božímu
 se obsahuje.
 Lid tento
 za-
 gisté,
 ač od
 Boha mezy
 wšemi ná-
 rody
 wywoleny
 / wšak
 nic méně
 w
 řečto
 slowých
 za horší,
 nežli
 gest
 toto
 howado
 zewšech
 neyhlaupě-
 ší
 aneyzpoz-
 diłegší
 se klade:
 poně-
 wadž
 tomuto
 howadu,
 ani ta
 geho-
 přilissná
 hlaupest
 nepřekážj
 / proč,
 by
 neznał
 mįsta,
 a sám
 dobrowolně
 newracel
 se tam,
 kdez
 své
 wycho-
 wání
 ma /
 ano
 y
 k tomu
 se
 poněkud
 nelįsal,
 kterýž
 mu
 po krm
 dawa:
 ge-
 ssto
 nyněgších
 časů
 y
 mezy
 těmi,
 genž
 wěrnj
 slowau,
 mnozý
 senachá
 zegj;

Y mezo wěro-
nymi mnoho
se nachází
nedbačů a
ospačů.

zegi / Kteržž aneb někdy w shromáždě-
ních swatých, to gest w Círke-
ních, se nespacují / aneb welmi
zřídka, to gest při výročních celi-
ko slawnostech, do nich přicháze-
gi. Nebo pobožná shromáždění
sau rovně jako geste / w nichžto lid
Boží, každého dne dušsem swým po-
trawy z slova Božího hledati má;
poněwadž tímto gedinkým spůso-
bem k poznání pravému Pána
Boha lidé přicházeji / w němžby,
tak gatž sám poračej, cten y osla-
wowán byl.

Oslice Bala-
mowažrač-
né mřumila,
4Mojž. 22

Oslice Balamowě Mo-
žž Prorok Boží welmi zázračnau
žistorij připomíná / Kterak ona
widauc Angela Páně, an stogi na
ceste, a Meč geho wytržený w ruce
geho, vhnula se z cesty, a sšla po-
lem. Kterauž když Balaam šel,
chčege gi zase na cestu nawěsti / tes-
dy Angel Páně štal na stezce v win-
nice

nice, mezy dvěma zýbkami / gimiž
 ty winnice obraženy byly. Widau
 ty pak Oslice Angela páne, přicis
 stla se kězdi / a přitřela také nohu
 Balamowu kězdi / kterýž rozhně
 waw se proto, mnohem tauže nežli
 prwe gí šil. Odeud potom Angel
 Páne šel dále / a stal w aužkém mje
 ste, kdež nebylo žádné cesty, k vchý
 lenj se na prawo aneb nalewo : a
 widau Oslice Angela páne, pa
 dla pod Balaamem : pročez on
 welmi se rozhněwal / a Oslicy w
 boty kygem šil. Tehdy Hospodin
 oterwěl usta Oslice, a mluwila
 řkaucy : Cožt gšem učinila, a gíž
 potřeči mne bigeš? odpověděl Ba
 laam / y proto žes toho zaslaužila /
 nebs mne w posměch wroedla / o
 bych měl meč w rukau, giste bych
 tě zabil. A odpověděla Oslice k
 Balaamowi : Šdaliž negšem Osl
 ice twá : gezdjwal sy na mně, gať

O ſ

gſy

Waldm neto
 te se blasu o
 slice, proto
 že snad prwe
 mnoho tomu
 podobného
 šychal, edy
 šabky jatkina
 wal.

gšy mne dostal až do dnes : Zbalij
 gšem kdy obyčeg měla tak činiti to-
 bě : kterýž odpovědel, Tedy : W
 tom otevřel oči Pán Balaamowi /
 a vzřel Angela Páně, an stogj na
 cestě / mže meč dobytý vruce své :
 A nakloniv hlavu, poklonu včis-
 nil na twář swau k zemi. A mlus-
 wil k němu Angel Páně, Pročs bil
 oslice potříkrát : Až gá wysšel sem
 abych se proti wil tobě / nebo vchý-
 lils se s cesty předem nau. Když wí-
 děla mne Oslice, wyhnula mi gž
 potříkrát : a byt se mi byla ne-
 wyhnula, gž bych byl také tebe zas-
 bil, a gž žiwé nechal.

1. Tato Hi-
 storia vskazu-
 je, že kausa-
 či Bůh mřwa
 o swe wěrně.

A W této Historij, kteráž opraw-
 du, gáž gšem napowědel welmi zá-
 zračná gest, slusj powážiti : gáka-
 pěti Bůh při zachowánj swých, a
 oderosseho zlého gich wyswobozo-
 wánj mřwa. Nebo tento ffalessný
 Prorok, tjm vmyslem se na cestu wy-
 dal,

bal / aby lidu Božjmu k ljbosti krás
le Baláka, vhlavniho nepřitele ge
ho, zlořecil. W kterémžto předse
wzetí, podivným tímto spůsobem,
sám Pán genu přezážku učinil.

2. Thomas
dilekš lidstan
na gewo pro
násti.

A tčto Historie tolikéž se včís
me / že nerozumná howada sand
Páne přisný a sprawedliwý často
předcházegí : gessito mnozí lidé na
pohrůžky Božské nepamatugjce, a
w swých zlostech, y neschetnos
stech sami sobě se ljbje, sandu Bo
žjho sami na sebe dobrowolně pota
hugj : kterýmž potom nenadgile sau
ce potrijní, šjdně hynau.

A Widjme také, že Bůh kdy a
komu chce, může hlasu a řeči pro
půgčiti / gakož tčto Oflice, aby Pá
na swého zahanbila / tak na po
čátku stwoření Swěta hadu / aby
zkusyl nassich prwnjch rodičů. Což
má wsecky wěrné dussé w dowěra
nosti k Bohu utworditi / by třebas

3. Že Bůh
řeči propůgč
ti může to
mus chce / a
tim y nesp
siněgšich k
wgnání sebe
napomjná.

O iij n cy

neyprostněgšsi a neynermēlegšsi
byli: aby swobodně a bez ostycha-
ni, y wsselikého strachu počec z wš-
ry swé wydawali: kolikrátžkoli před
saudnan stolicy Králůw, a wředn-
tůw gegich staweni bywaji.

Wkladowe
toho.

1. Slepý na-
rozený před
Zakomřem.
Jan. 9.

2. Prostý
člowěk na
sněmu Dycen-
stem.

Historia
Tmpanu.
lib. 2. cap.

3. 4.

W tom počtu byl onen slepý
z žiwota matky své narozený / kte-
rýž před Zakomřem takowé swoboda
y w mluwení požíwal / a Krysta-
genž mu otewřel oči zastával / yge-
při daleko sronatěgi a vmělegi wedl
nežli třebaš některý Prokurátor ney-
wymluwněgšsi. W teč wážnosti
a hodnosti byl onen prostý a nepaa-
rný člowěček / kterýž na Sněmu
welikém od Konstantýna welikého
do Cycee Bichynské shromáždě-
ném, bezewssch barew a lícený řeči
y krásomluwnosti, Ariány přemo-
hl: a Biskupům, gichž se tam do-
CCC. a XVIII. shromáždilo, řeč
Kacyřů blud a lži, gjmž geg zakřý-
wali, vřázal.

W Ži-

W Historij také Mlučedlnj
 kůw Božjch wyprawuge se o ga-
 kems prostém Kzemeslnjstku / kterýž
 gsa wsazen do wězení pro nábožens-
 stwí / a potom před Saudce postá-
 wen / aby na žaloby swých odpůr-
 ců, a k Artikulům wsechněm, o
 nichž dotazován byl, odpowídal /
 tedy on před týmž Saudcem swým
 statkowan swobodau a stálostj my-
 sli, a tak přiležitě, místně y pořádně
 na wsecky wssudy otázky odpowí-
 dal / že se mu saudce pro tu wěc welice
 podiwoil / až se ho y dotazowal / od-
 kud se tomu, což mluwil, naučil /
 a odkud takowau swobodu w mlu-
 wení má? Poněwadžby w Sšk-
 lách a w Akademijch nižádné část-
 ky wěku swého nestráwoil: gemuž
 ten dobrý a pobožný člověk ged-
 nim slowem odpowědel / že téhož
 pána mocý mluwí, gehož mocý
 někdy onoho Balaama ffalessně-
 ho Proroka Oslice mluwila.

Na hlav-
 pém kemele-
 nstku před
 Saudcem.

4. Mojžiš
agitaroy
před králem
Saraonem.
Mojj. 4.

A Tim též sám Bůh vytkl
Mojžišovi / kterýž při rozkazu ge^o
tolikrát sobě učiněnému, aby k Sa-
raonovi Králi šel, a lid z náramně
těžké služebnosti a poroby vyswo-
bodil / chřege takové práce zni-
nanti, zpozdíly mi vsy, a nehbíeým
gazykem se vymlauwal / a swau w
mluwenj mdlobu, kterážby mu na
překážku byla, proč by toho posela
swj k takowému Králi předsebe
wzýti a konati nemohl, přednášel:
Pročž mu Bůh odpověděl a řekl /
Kdo dal usta člověku : aneb kdo
může učiniti němého aneb hluché-
ho, widancýho aneb slepého : Zda
liž ne já Hospodin. Vynj tedy
gdi, a já budu w ustech twých / a
naučim tě, coby mluwiti měl.

1. Křesťan-
té wpslanj od
Křsta k tá-
panj Ewange-
lium.

Mat. 10.

A Křstus Pán náš, wysy-
lage ponejprwě swých dwanácte
mezy lid Izraelský / a oznámí-
jim gaťy ge křž potom při wykona-
wanj

W. pag. 511.
du dleho koncentri
W. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

wanj toho poselstwj potkáwati bu-
de/mezy gínými naučenjmi, gatkby
se w tom kříží chowati měli, došo-
žil y toho: Wystríhejte se lidj/neb-
wás wydáwati budau do Sně-
můw / a w školách swých budau
wás bítowati: ano y před Wládas-
te, y před Krále wedeni budete pro-
mne/na swědectwj gím, y tēm náro-
bům. Když pak wás wydadj / ne-
budetež pečliwí, kterať aneb cobysše
mluwili: Dánoť bude zagisté wám,
w tu hodinu/co budete mjei mluwí-
ti. Nebo ne wy gste kterjz mluwíte /
ale Duch Otce wásseho genz mlus-
wí w wás. Sem také přislušsegj ta-
to slowa Dawidowa z Žalmu LI.

15 A Yť tomu mě rry rač otcwřiti
Genz sau jawěni mých hříchůw křofsti
Tak ysta má chwálu twau s ochorností
Wjdy na každj čas budau slawiti:

A Timto příkladem oslice Salaa
mowý,

Žalm 51.

¶ Žabnř s
horádky swy
mínemá vřu
tně natládá
u.

mony, také se napomínáme / aby
chom, neřtuli s / služebnjky a s čes
ládka u, ale ani s horádky přjsně a
vřutně nenatládali / ale gich s ney
wěssj tichosj požjwali: gakož pát
sám Pán o tom w swém Žakoně
Wagf. 11. poraučj / řka: Vřěllyby an Ořel
toho, genž tč má w nenáwřstj, lež
pod břemenem swým: Ždaz se zdř
žjř, aby mu nenřl pomocy: nřbř
oprawdowř pomůžř mu, spolu
s tím, řdož tč w nenáwřstj má. Treř
řřlllyby na Wola nepřjele swěho,
aneř Ořla geho, an řlaudj / obrás
tjř a dowedeř ho k němu.

¶ Dea ho
wado člowě
řu nepwřř
wěřřř.

¶ Wezměme gřž křozgřmání
swěmu Přa / horádko mezy wřřř
mi gřnřmř na člowěka neyřlřřř
wěřřř, a s nřm neyřpřjsněřřřř: ge
hož řlřřř a wěrnosř řu Pānu geho
gřř obzřolřřřřř řak ře ho nřřřř neř
opuřřř. Plně gřřř řřřřřřř řřřřř
nřřřř přřřřřřř, řřřřř řřř obzřolř
řřřřř

šílenj lásku a wěrnost, kupanům
 swým skutečně prokazovali. A pro
 tu příčinu Řekové geg Kyna nas
 zvali / což wlastně milostnjčka a
 neb miláčka wyznamenáwa. Ute
 bo ačkoli geg Pán často krát dobře
 ubige: wšak on pro tu příčinu od ně
 ho pryč nepůgde / anobř polože se
 k nohám geho, slzawýma a plač
 tivýma očima na něho patřj / ga
 koby swau winu poznáwal, a za
 prominutj aneb odpustčení pokuty
 prošyl. Odkudž také slovo Řecké,
προσκύνησις, to gest, poklony swůg
 půwod má. Aterážto neywyšší
 srdce a myslj ponizenj s neywešší
 šetrnostíj a wážnostíj spolčenau wy
 znamenáwa. A takowau poklo
 nau wěrnj Křesťané magj se roz
 prostřati před twářj broznau, kte
 réž wšickni s třesenjm báti se mu
 segj, wolebnosti Božj / swé modlit
 by před něho, s wprjímým, a z krau
 šíleného

Pramá Ktes
 štanšazewnd
 tijn poklony

šteného srdce pocházejícím, wyzná-
náním swých hříchůw přednáš-
gje.

o psy wy-
znamenawa-
gi dobré vyle-
Pastýře w
Cyrtwi.

Izaiáš 56.
Wypsanj
gých Pastý-
řum.

¶ Psy také nám dobré y zlé Pas-
týře malugj a wyznamenawagj.
Sly o wšsem podobnj sau plům deys-
chawičným/ kterjž toliko po žrádlu
dychtj / a kdež se syrowé maso na-
chází, tu se nymyjsce tauлагj. O ta-
kowých zlých Pastýřích, prorok
Božj Izaiáš takto mluwj: Stráž-
nj geho gsau slepí / wšsicčni napo-
řád, nic neznagj: wšsicčni gsau
psyněmj, aniž mohau sstěkatj: gsau
ospalcy/ ležj, milugjce gen dřímotu.
Uadto gsau obžernj / a newědj kdy
gsau syti. Pročež sami se pasau: new-
měj wčiti/ wšsicčni gen toliko k ce-
stám swým patřj. geděkaždy chwa-
ta k zysku swému, po swé straně.
Aneb tjká, počte naberu wjna/ a o-
pogjme se nápojem opogným / a
bude nám rowně žeyřegsli gako
dnešnj

dněšnj den : nýbrž wěššj a mno-
hém hogněššj. A Aposstol : Wize
psy, wize zlé dělňky, wize roztrže-
tu. A druhau stranu dobřj Pa-
stýrowé wyznamenant gsau šrže
psy dobré, wdatné a bedliwé / kterž
wstawičně štekagj na lozry a lau-
pežňky, gessio dodomu Božjho wlez-
ti chřegj : ale oni gím toho, pokudž
na nich gest, zbraňugj : Wdatné
také wlký od Owčince Páně zahá-
něgj.

Ale gíž k Owcem přistupme /
šrže gegichž gměno sám syn Božj
swé wywolené a wěrné wyzname-
nawá / pro podoběnstwój, kterěz ti-
to s Owceimi magj. Nebo gakož
Owce hlas swého pastýře slyšj,
gegznagj, y toho následugj : Tak
také wolenj Božj hlas neywyššjo
ho pastýře swého Gezu Krysta sly-
šj / a k tomu posluffenstwój proka-
zugj. Tlic předněššjho, nic staro-
žitněgo

1.
Owce wy-
znamenawa-
gj Chřtem a
wywolené
Božj / kterž
toliko pastý-
ře swého hla-
su poslaucha-
gj.

žteněgšsio, nic w děčnēgšsio nema
gi / nad ljbost a přigemnost toho
hlasu / gehož zwuk aby wstawicně
w vsjich gegich wznel, toho žáda
gi.

Příklad toho
1. Na Ma
rygi sestice
žarowé a
Marcině.
Lukas 10.

2. Na Pe
trowi a gla
nch Bědi
mich.
Jan 6.

A Kteréžto wěcy dwa přjklady
znameníte a přjležitě w Písíně swa
tém máme: geden na sestře oně peč
liwé Marty hospodyně, Paně Mar
rygi / kteráž seděcy v noh Krystor
wých, słow geho poslauchala / sta
rowau bedliwostj a rozkošj swé du
še / že pro ně na wsecko giné zapo
mněla. Druhý, na S. Petru: Abyž
zagisté Pán kázanj učinil o duchor
wnjm gedenj čela swého / nad nimž
se necoliko Kapernaitstj Židé zhor
stili / ale y mnozý z wědomjctw tu
řeč twrdau nazwali: Anobřz pro
tu přjčinu, y některj z nich zpět odes
stili / a s ním wjce nechodili. Což
Pán wida, k swým dwanácti řekl:
Zdaliž y wy chcete odgjeti: Tedy
Simon

Simon Petr odpowjdagé řekl: K
 tomuž milý Pane, opustjce tebe, gji
 ti máme: a ty slova věčného ži- *Moc słowa*
 wota máš. Takowau tedy moc má *Krystowa,*
 Slovo Krystowo, Pastýřůw Cýr- *že t sobě wo-*
 kewnych neystorchowanégssj. Anj *wolene raho*
 žete / že gatkž se rozhlásý, hned t so- *ne.*
 bě wolené geho wábý a táhne / row-
 ně gako ratolest Oliwowa Kozky:
 a tak ge při sobě zdržuge / gako ká-
 men Magnes železo, kterež t sobě
 přitáh.

A na druhau stranu, gakož *11.*
 Owce swého Pastýře znagj / tak y *Owce znagj*
 wšickni wolenj Gezu Krysta swého *Pastýře swé*
 spasytele: Protož Petr S. y hned to- *hoya wywole-*
 ho, gatkž S. Jan pišše, doložil. A *nj Gezu Kr-*
 my gšme wvěřili a poznali / že gšý *sta swého spa-*
 Krystus syn Boha žiwého: Když *sýtele.*
 také týchž dwanacte od Pána bylo *Jan 6.*
 dotazowáno, co by o něm smýšle-
 li: tedy Petr sám od sebe, y na místě
 giných towaryšů swých odpowě-
 del:

Mataně 16.

Pravá a spa
sytelná zná
mosti Pana
Krysta na
čem žijete.

1. že gest syn
Boží.
2. že gest Kry
stus, to gest
Kráť náš.

Neyvyšší
Kněz a Bi
skup náš.

děť: Ty gsy Krystus syn Boha ži
wého. Při čemž znáti slusí/že není
dosti k spasytelné známosti Gezu
Krysta, wěřiti a wyznáwati ho bý
ti synem Boha žiwého: než musý
také každý wěrný poznáwati y wy
znáwati, že on gest Krystus / to gest
ten, kterýž od Boha pomazán, aby
byl našim Králem / gehož bychom
my se zákonem a práwy zprawo
wali / a geho mocý a wdatnostj o
dewssech nepřátel, widitedlných y
newiditedlných, obhagowani bý
li. Potřebj gest také k spasenj / a
bychom ho swým neyvyšším kně
zem a Biskupem býti poznáwali.
Kterýž své tělo za nás na Oltáři k
že Bohu Otce, gačo obět dobře lí
beznař, obětował: aby nás s Ot
cem swým smjěl / a geho milosť
nám zaslaužil / a kterýž giž na pra
wicy geho sedě k Otce se za nás při
mlawá swými modlitbami / gi
mžby

mížby nás w té dobrotivé lásce,
 kterauž nám svou obětí spůsobil,
 držoval a zachovával. Tladto
 weyše potřebj gest / abychom ho y Prorok náš.
 za Proroka svého drželi / kterýž nás
 y Duchem swým swatým wronitě,
 y křtze své služebnjky zewonitě, celé
 vůli Otce svého (obzwláště co se
 prawé pocry geho a nasseho spase-
 nj dotýče) zauplna a dokonále wy-
 wčuje.

¶ Třetj, při tomto podobení
 swj znáti slusj / že gakoz Owce
 Pastýře svého následugi / tak row-
 ně wolenj Boží za Krystem gdu, a
 geho slepěgi následugi / ani za ne-
 býtek owšem od toho, gjmž gsau
 mu powinnj, poslusenstw se ne-
 chylugje / ale zcela a zauplna sebe
 k geho nárwěstj a vůli přitowna-
 wagje / gakž y Dawid Prorok náš
 w swém Žalnu XXVI. nás tomu
 wywčuje těmito slovy:

p

¶ Neboť

111.

¶ Owce ná-
 sleduj svého
 Pastýře / a
 wěrnj svého
 Spasitele.

Žalm 16.

A Nebot mému křtení
 Milejšího není
 Nad tvá mnohá slouvaní;
 A tvé pravdě bych krácel
 Do ní se neodvracel
 Bessm svém vshlování.

A málo níže v témž Žalmu.

A B o bém tom pracuge
 Své ruce tak mage
 Dřísťené w newinnosti;
 Y hned s weselau twáři
 K twému Pane oltáři
 Wcházím obětj w hognosti.

A Tu byt můg hlas zawzněl
 Braučené se k tomu měl
 Chwalu a čest twau zpíwari;
 Y twé skutky přediwné
 Prawdy milosti plné
 Zgerwné wssm ohlasowari.

1111.

¶ Dvce pří-
 klad nám dá-
 waž nasobě
 trpěliwosti a
 eichosti.

¶ Znamenitý také příklad tr-
 hosti a trpěliwosti nám Owečtý
 na sobě wkazugj: kteréz dopanště-
 gj/ aby ge lapali, střhali swobodu
 ně, ba y na slachtatu k smrti wedli/
 zarezali y potom dělil: Podobný
 m

mi tedy zbraněmi opatření býti ma-
gi wšickni wěrní Křesťané : A ač
koli jim vklady činí zewšech stran
nešlechtných / rovně jako Ow-
cym-lwowé, wlcý, nedwědi a jiné
divoké šelmy : wšak to wšeccko s
dobrou myslí snášeti mají / a swý-
mi dušemi, to gest žiwoty, w trpě-
liwosti wšadnauti / jako Krystus
učinil / a tak tēm cnotem, y řeč
y skutkem učil : Anobř k wyzna-
menání gich, ten neypřiležitějši a
neypřijemnějši příklad na Owcy
swým následowníkům předložiti
chtěl. Když zagisté toho obogého,
to gest člověka y Owce, způsobu a
původu bedliwěgi požíwáme: te-
dy w skutku nageíme / že to obedwé-
řichosti, k trpěliwosti, k upowol-
nosti, hned od přirození způsobné
gest / mnohém jinak nežli se při gi-
ných howadech a zvěřatech spa-
tíne / kteráž se y hned s braněmi, k

E žebo sám
Krystus swěd-
čtem: a přib-
uzenstwi meze
člowěkem a
owcy toho po-
tíráge.

p ſ obraně

obraně své a giným škody činěnj
rodj.

¶ Bina ho
wada s bra
němi se rodj:
člowěk a D
wce nic toho
š škodě gi
nům s sebau
na svět nes
přinášej.

¶ Widjme zagisté to na Lwích
Tygrjch, Leopardjch, Ryšjch a
těmto podobných divokých zvěřa
tech / kteráž magj hrozná wzezření /
peroné a ostré zuby / weliké a špi
čaté nahnuté pazaury: giná magj
Kohy w čele / giná twrdá a ostrá
čopyta na nohach / giná nosy ostré
a křikaté / pazaury peroné a špičá
té / aby šlynegi laupež chytli. a gi
sobě drželi. Ale nic těmto wěcem
podobného člowěku ani Owey nes
nj dáno. čímžby giným škoditi mo
hli / nýbrž wšsemi částkami a audy
cela znamenitau na sobě wkazují
tichost, wolidnost a dobrořiwost.

¶ Což za hodnowěrné svědectwí
býti má / že wěrnj trpěliwosti a
tichosti gsau zrozeni a powołáni / a
že proti swým nepřácelům žádný
mi ginými zbraněmi nemagj se opa
tro

trouati / nežli důvěrnosti w Boha ^{Důvěrnost}
a stálostí w snášení dobrá a vdat. ^{w Boha a tr}
nau myslí w všech odporných věc / ^{přítomnost, je}
kterýmžkoli bude se Bohu libitigich ^{brag y bravi}
pocvičiti a pokusiti w této woz- ^{wěrných.}
degšim živoře / y také ge wewšech
protiwenských, k dobrořečení a k
oslawení svého jména wzbuditi:
Zagisto wědauce, že to wšech Boží
ské Řízení a Opatrowání k gečich
dobrému potom obráceno bude / a
welice jim k spasení poslaui. O
čemž mage rozgimání své Dawid
Prorok náš, w Žalmu XLIII. ^{Swědek toho}
takto powědel: ^{spůsobil všech}
^{wěstých zde}
^{na tomto swě}
^{te.}

11 A Neb gsh glm nás na snědení
Ráčil jako ovce w ydati
Nechyň w rozptýlení
Po světe sem tam rozehnati.

Žalm. 44.

A při zamýřce toho Žalmu takto:

22 A W mšat Pane pro tě samého
Tak morduji nás dne každého.
Aniž saudi nás ja jiné

P. iii

Než

180 Kříženi

Než co omye na smrt dané.

Ale aby naučil wěrné, gat se ma
gi chowati; když s nimi bezbožnicy
vkrutné a neljostiwé nakladagi,
vprostřed žalmu téhož takto prawí:

A Narodám wšsem gme za přislowsi 14
Každý o nás newázně mluwí

žalm 44.

Trpíť
pro spras
wednost
gest zna
menj spo
lečnosti
Křístos
wy.

Mad námi hlawaui zmrtagie

Za wěc ofstliwan nás magie;

Což když trwá dne každého

Ach gat se stydětí musíme

Až hnanbau zrakú swého

Wznáseti přislussně nesmíme;

A Když owšem ty své neprawosti 16

Zaostřugi vkrutnosti

Křik, strach, hrůzy paussťgice

Yť hrdlu přistupugice;

W tak rozstěném pokussenj

Na té wšak nezapomjnáme

Aniž w nehmenšsm křussenj

Dwé smlawy se kdy wydáwáme;

A Máse brž srdce bez wřtání 18

Stále se má w twém mlowání

Aniž náši kdy křokowé

Kráčegi z twé stěsy prawé

Ač prwé nás tak anuzylé: 19

Y meiz

Y mezy draty sy obrátil

A tu weliké y malé

Synem hrozné smrti zachvátil.

20 A Gestli při nás tu co giného

A my se strhli Boha swého;

Gestli jsme se obraceli

A cizím Bohům jim slánili;

21 Sam takové prostřannosti

Kač na nás Bože wyhledati.

Neb ty wšech srdcí škrtošti.

Wyborné ráčíš spatrowati.

¶ Ale mimo to wšeccko, což jsme

sobe koli o Owčkách nahore rozgj

mali/gestte dwa důwody znamení

té Božíšeho Rjizenj přimich máme

znamenati / a gich bedliwé powá

žiti. Předně toho; howádka plod

nost: Než ačkoli Owčička gediné

ho toliko Beránka porodj každého

roku / a toho pokrmu člověk ney

častěji zewšech howádek vjywa /

kaž je to howádka neywjce na sflach

tatě a maso zného w masných křa

mich na prodagi se nachází: nad

to wšse wlkům, a giným takowým

P uij

diwoa

Wino šlwi
Owcy, a ma
či pocet ro
tůw objwla
šlwi Boží o
patrowání o
předčuj.

Plodnost ow
čů je čim gich
wjce lidě obj
geji / čim se
gich wjce ra

divokým hltavým a dravým zví
čarům, w laupež přihotowena bý
wagi / anobř častokrátě nakáže
ním y pomjragi celá stáda owců:
A wssak žádného zwjřete na poli
nespatřuge častěji člověk / gako
owčičky. Nebo mnohdykrát přet
set, tisíce, y někdy wětšj počet owců
se nachází / kterěz se wedne na poli
bezpečně pasau: gessio w ten čas
wlcý w lesých tmawých a hustých
hájích mlce skrywati se musęgi / aby
gen swůj život zachowali.

o Tak w
Chrwi,
čim wice
múcedlnj
čim, čim wj
ce wznamaw
čim Božjch.

Wskladowě
1. lib Izrael
stý w Egyptě
z Moj. 1.

A Kterýžto duowod druhý gest
Ržienj Božjho podiwu hodný / ne
toliko při Owčičkách / ale také w
Čyrkwi při wěrných / Kterýžto čim
wětšj protiwensiwj trpi, čim se wět
šjim počtem množj / gakož Mojs
žjś o lidu Izraelském napsal: Že
čim wice geg Egyptstj słužowali,
čim wice rostl / a na počet se rozmno
žal. Pro tanž přjčinnu Tertullianus
starý

Starý Cýrkewoj učitel, Cýrkew k les
 su, kterýž se klesl, přirovnal: nebo
 ten, čímž se více podkleslunge, tím
 vyššegí wzchůru roste. Což také
 patrné gest z příkladu Petra a Ja-
 na, swatých Apostolů páne / kte-
 rýž smele mluvili / a swědectwoj Ge-
 zu Krystu vkrizowanému, že gest z
 mrtvých wstal, jako syn Boží, a
 Mesiáš od Boha wyslaný, před
 Knížaty křezstými a staršími lidu
 Geruzaléského, wydávali: Ponichž
 brzo potom S. Sstěpán powstal /
 gehož mandrosti a duchu páne, kte-
 rýž strze něho mluwil (swědčí S.
 Lukáš) nemohli odolati wsticni,
 kterýž zesskoly Libertynských, Cy-
 renensských, a Alexandrynských,
 proti němu powstali, aby se s ním
 hádali / anobřž že on ge swobodnau
 a sřdnatou řeč, kterauž při swan, a
 neš radegí Gezu Krysta zastáwal,
 zahánbowal, a gim wsta začpáwal:

Stut. 4.
 2. Petr a Jan
 Apostole.

3. S. Sstě-
 pán.
 Stut. 6. 7.

P v Klebo

Nebo ta swoboda w řeči ob ginu
nepocházela / nežli z prawé wšry w
Gezu Krysta / a dobrého swědomí
w obhogowání geho pře / Křerýmž
obdařen byl.

VI.

Swornost
mezy Skopcy
Berany a O.
wceut / napo
m iná wěrných
aby mezy se-
bau lásku dr-
želi / a gedni
druhým w do-
brem skauš-
b.

. . . . .

Gentow. 4.

Ale abych tím spíše této řeči
o Owcech konec učinil, toto na-
posledy naučenj sobě z nich wezmě-
me: Gakož stáda owce, mezy nimiž
weliký počet býwa Skopců a Be-
ranů, mezy sebau přjeň, swornost,
a přátelstwí drží: tak y wěrnj, galk
koli w stawjch a powolanj y wěko
rozdilnj gŕau / wssak euhým a neroz-
wázanyim swazkem lásky, a Duchu
Páně gŕauce swázání, mezy sebau
přjeň a přátelstwí držeti magj / tak
aby za gedno tělo anež za gednoho
člowěka, galkž říkáme, wssiclni wce
spolek byli / o nichžby se slusně po-
wedjeti mohlo / což S. Lukáš o pr-
wotínách Týrkwe powěděl: Toho
pak množstwí wěrjých bylo ged-
no

no

no srdce a gedna dusse. A gažkož ow-
čička w žádném andu není užitel-
ná / tak wěrný Křesťan neywjce o
to pečowati má / aby pokudž na
něm gest, wsechněm k dobrému
slaužil / a žádnému neškodil.

A Od owčičky k Zemi přistup-
me / z mehoz člověk veliký má vzi-
tek : giný zagisté gest wozatag / gi-
ný spřežnj / giný saumarnj / giný
worný / giný gjsdný / giný wogen-
ský Bůh : W čemž obzwláštenj rj-
zenj Boží poznáwati máme / že ged-
noho zwjřete tak k rozličným potre-
bám vžití můžeme. Ale obzwlášte-
nj dvě wěcy při něm se nacházegj /
gichž wěrnj následowati nemagj.

Prwym, że wyzdwiżenau hlawu ne-
sa, a z prsy wysočomyslných duch
wypausttege, y nohami zem kopa-
ge, žiřiwost a wzteklost mysli na
sobě prokazuje. Druhé, že dlauho
w marsskali stoge na obroku, a wy-
Ermen

Kān ho
 wado člo
 věku ro mno
 hých potře
 bách velmi v
 žitečně a pos
 hodně.

Werni wea
bwan wecedy
Konē nasles
dowati n ma
gi.

1. Ze hlatou
ihuru nese! a
ghrda sobe
wtrage.

2. $\frac{1}{2}$ c of buga
w/ a dillipny.

Jerem. 6.

Jeť křesťan
ei tēm wadām
pořora a dš
řtota.

1. Tesal. 4.

1. Petr. 5.

7. W boží
na vbatnost
e. nč neřpot
hati / ale dš
wěrnost mje
w Bohu.

Ernem gsa. zručnj a zbugnj / tak že a
ni Pánu swému ruky na sebe wloží
ti nedopustj / ale k Kobylam wzdyc
ky zarchce / gakož Prorok powěděl :
w kterémž místě smilnjky a cyzolož
njky, y gíně w chlipnostech rozpu
stiké přirównáwá k Konům wy
tylým a wyběhlým / kterjž ráno
wstáwagjce, k ženám bližního swé
ho řehecy. Kteréžto dvě mrzuté a ha
nebné wady, wěrnj Křestané ma
gj poníženosť a čistotau naprawo
wati. Těbo gedentajdy z nás, gatk
Aposttol napomíná, powinen gest
swým osudjm wládanti w swat
tořti a poctiwosti : tež wedlé napo
menntj S. Petra, poddati se máme
mocné ruce Boží / abychom w čas
přiležitý powýřšeni byli.

A Tohoto také patrjce na koně;
bedliwě se wyřřjhati máme : aby
chom w čas wálky na neg, nechť
gest pak gatkoli sylný, wdatný, hbi
ry

a Dpatrowání Boží. 201

ty a na nepřátely zúřivý, nespoleš
hali: k čemuž nás Dawid často na
pomíná / jako w žalmu XX. Swědec
109.

7 A Wábec w wozsch, w konjch dau- žalm 20.
Massi nepřátelě;
(stagi)

Náš lid samo gměno wšhwagi

Boha swěho cele;

8 A protož oni gšauc zklamáni

Wšickni zhyndi bdně;

Wpak přistěse kupowstánj

Zase stogime slyně.

A w žalmu XXXIII.

16 Krále welikého

Gistě wogška geho

Zit neretugi:

W mocné hrdiny

Marně sržmi činy

Sebe tressugi.

žalm 33.

17 A Kdož w šle koňůw se zatládá

Sám sebe welmi tím swodj;

W refn žmužilost těj strádá

Z nauzet gich newyswobodj;

18 Ale Hospodin sám

W ochraně gistě znám

Hledě na wšsecky

Křekj w něm daušťánj

W geho

W geho smilování

Stládají wšdychn.

A w Zlatmu XLVII.

Genj nehledá něčej hodnosti :

Neb ani w koně zpanilosti.

Ni w levtách muže válečného

Nemá zalíbení jádného.

A Někdy Pán w těch má své ko.

Kdož geho báni gsau swázání (chán)

A w těch genj srdce vprávného

Wšdy daušagi w dobroru geho.

Sam 147.

Stepice
mnohými spů
sobý klade
nám před oči
Křížení Wojs
ké.

1. že plně
na wegcých
sedí.

2. že tučat
ka swá opas
eruge.

Apd. Koni wezměme před sebe
šepicy / howádko nášše domácí / w
němž se nám mnohými spůsobý
Božské Křížení osvědčuje, a k spa
trování podává : Předně, že o
na sedí na wegcých, s takowau p
ej a pilností ge chová, a zahřívá /
až negeďnan y na pokrm a nápo
zapomíná : Potom, že tučatka wy
lihnutá sem y tam welmi bedliwě
wodí, zemi drápati a hrabati včj /
aby sobě pomalu pokrmu hledati
zvykla : Potom také w té, všage
wom

wen z přirození gegiho wybjhagjcy
 wdatnosti srdce/ kterauž moc a před
 serwetj Luňáka, když gi chce křáto
 ka bráti, zklamati vsyluge/ a proti
 něm se k šitwě postawuge. Tla
 posledy y w tom, že ona aby swá ku
 iáčka od zymy obhagila, často ge
 pod swá křídla rozšířená přigjma/
 a tak ge w teple chowá. Kterauž
 to přicinau hnut gsa Krystus, sám
 sebe k tomuto domácýmu howádku
 přirównati ráčil/ w té řeči, když na
 Saryzege a Žakonjky hrozné Běda
 častokrát wypowjdal/ a naposledy
 swau řeč tímto žalostným naříká
 njm zawřel: Geruzaléme, Geru
 zaléme, Mordéri Prorokůw/ a ktes
 rýž kamenugeš ty, genž byli k tobě
 posýláni: kolikrát gsem chtěl shro
 mažiti syny twé / tak gako slepice
 shromážduge křáčka swá pod kří
 dla / a nechťeli gste: Ny zanechá
 wáť se wám dům wáš pustý.

1. Že glich wo
 datně bránj.

4. A před gyo
 mau křídly
 swými chránj

Pán Krystus
 sameho sebe
 k Stepicu přj
 podobně.

Mataně 23.

Atte

Běho wětš
 sleet a poho
 kš magj tide
 a Moreti, cili
 a Slepice.

A některij z věcných promlan
 wagice o Mori a Slepicy, hadku
 a odpor mezy sebou drželi/ co z toho
 dvěho wětšij vžitek lidem přinášij/
 wymjre tostat toliko kupectwój po
 mori: Mezy důwody těch kterij slep
 icy zastávali/ a přednost gj w v
 žitcích přepisowali/ tito byli před
 nj: že ona mnohém wětšij počet li
 du wychowáwá, nežli More. Ale
 bo budemeli rozčjratí sami v sebe/
 gak weliké množstwój lidu obogjho
 pohlawjy každého wětu, budto w
 městech, w městěčkách, aneb we
 wšech každého času weyey se krmj
 a wychowáwá: Potom powážj
 mali gak mnoho gich wypotřebujj
 k strogenj krmj Buchari, Passetá
 ri, Koláčnjcy a tēm podobnj čemě
 slnjcy: Tlaposledy, possetřjmeli to
 ho, gak se mnoho po wšem swěte
 tučných slepic, mladistwých kuřá
 tek, wykrměných kapaunů, gen do
 roka

roka wypotřebuge: tedy, wedle měs-
ho zdání, nic nenaležitého a neslu-
sného neslyšíme / gestliže k tem
přistoupíme, kterj slepicy zastáwa-
li / a té přednost w roynášení wšit-
kůw lidské^o pokolenj připsowali:
Poněwadž ona mnohém wíce po-
krmů žiwotu lidskému dodává než
li moře.

¶ Sednu wssak wěc při slepicy
nacházíme / kterěz se wyskřihati
máme: Že ona ačkoli doma dosta-
tek má pokrmu a zobu / wssak nepře-
stáwagje na tom, předce wenzdomu
wybřhá / a fauseďum hnůg rozhra-
báwá / aby řtkage cyzými leyny se
žiwila. W čemž na sobě drzých a
wsserečných lidí powahu wkazuge:
kterjž magice dosti nedostatkůw w
swém žiwote, w mravjch a we-
wssch činech / aby ge poznáwali,
naprawowali / a tím také pozane-
prázdnili: a wssak raděgi se na to,
což se

¶ Sedna
wada nacház-
se při slepicy /
že e fauseďum
na pastvu tes-
ti.

¶ A tím tidi
wssetečné ma-
luge a wyzna-
menáwá.

¶

což se

což se v sauseďu dělá, wyptáwagi
y tegně wyzvězugi/ne tim vymyslem
aby což dobrého a poctiwého v
nich býti shledagi, toho následo-
wali: ale aby haněli, pomlauwali
a roznášeli / gestli w čem neymen-
ším neporád, a negatý nedostatek
shledagi. Zterážto wada welmi
hanebná, ošklivosti hodná, y lásko
Křesťanské náramně odporná gest:

Prowinnost
Křesťanstá a
bratrská, ged-
ni druhých ne-
dostatek sná-
seti.

Kohaut
eate vtažge
na sebe Kř-
zeni Boží a w
cem.

protože bratrským právem, gjm
spolu spogeni a řikage swázání sme
mělibychom raděgi nedostatky ged-
ni druhých zakrýwati, a wymlau-
wati / y někdy se pro ně wespolek w
Duchu tichosti, gat; věj Apóstol,
potrestati: než pro ně bližního sro-
ho gedowate pomlauwati/anež po-
tupnými slowyžiwot ge° roznášeti.

¶ Gijť slepicy Kohaut, prá-
wě přirozeným, připogne / a w něm
tolikéž znamení Božího opatrowá-
nj posetíme: mezy njmij tato gsau
přední:

přední : Ta vážná postawa, kterauz na sobě vřazuje : potom krot
nehbíř a připyšny : hlawa s krot
runkau aneb hřebenem wyzdwiže
ná : středrost k slepičkám znamení
ta / mezy než raděgi pokrím, nagda
geg, rozděl / nežliby geg sám střed,
potom ta vdatnost, kterauz w oba
bagování swého stádečka slepič
ho skutečně pronáší / což wse někter
rého neymocnějšiho Krále důsto
genství vřazuje : kterýž wsecky na
hoře připomenuté věci přisobě m
ti powinen gest : tak že se wprawdě
za to stydětí má / když časem tressi
na kohať / a w předvřázaných
věcech ho nenásleduge.

A Kohaut také swým hlasem, pos
stawan ano y krotkem, Lwy gatí koli
hrozné a vřutné přeštrassuge. Tak
Aniže dobré proti Tyrannům mu
žem střednatým a vdatným se vřazo
wati musy : poněwadž ho oniwždy
Q ij cty

1. Postawa.

2. Krot.

3. Hlawa s
hřebenem.

4. Středrost
s slepicemi.

5. Vdatnost.

Kohaut se
braz mocno
ho tráse.

A dobrého
v střednatého
Knižete proti
Tyrannům.

cky w pobežčenj magj / a z té přiči-
ny žiwotu geho anklady činj / aby
se z takowého strachu, gimž se wsta-
wičně mučj, wyswobodili. Ztetež
to wčy příkladowé patrny w ži-
storijch se nacházegj.

Napomíná
Brehnostj
střízliwosti,
bedliwosti a
wčy.

A Bedliwost tohožta též napo-
míná Knjzat / aby střízliw, bedli-
w, a swého powołánj wždycky pil-
ny byli / wystříhagjce se ospalosti,
leniwosti, rozmarilosti, a při wyko-
nawánj swého powołánj nedbá-
liwosti. Ale pohřichu řečto le-
málo se takowých Králů a Knjzat
nacházý : Poněwadž mnozý wšes-
mi spůsoby na rozkošse a rozpustilo-
sti se wydávagj / a na giného nic
než na ty toliko dnem y nocý myslj.
Tak činil onen Sardanapálus král
Asyjský / a žádných dobrých rad
wposlechnauti nechčel / až na něho
Artabactus, gačž Justýnus píše, při-
padl / a geg y s Francymerem ge-
ho zamordowal.

A Ta

A Naposledy příkladem S. Kotehánska
Petra, kdykoli koho takto spivagjcy, svým napomí
ho slyššine / máme se k činění oprav ná tupoťanj.
dového pokání z hříchů svých, Mat. 26.
a krausseným srdcem gich želenj,
probuzowati : kupameti sobě při
wozujice wstawičně / že welmi čas
sio Krysta Pána skutkem zapráme
ano y s přisahan známosti geho ne
gednau se odřekáme : aťoli snad w
stý spasitelem svým ho býti wy
znáwáme.

A Od koho takto Wlastowicy 1. Wlasto
přístupně / na něj tolikéž mnozí w wice naučil
činkowé Božského Opatrowání o tidi domy sta
čim našim předloženi gsau / aspoň wěti.
w tomže ona, gatž některj siney sles
gj, člověka stawěti a domy dělati
naučila / aby tím zwolněgšj byt
zdenazemi mjeti mohl. Nebo tak
důwrtipně a tak mistrně hnjzdo so
bě slepuge / že w té wěcy s každau
bystrostj rozumu lidského snadně
O. ij srow

2. ^{Wěst} ^{čistoty}

strownati se může. A poněwad
swá Wlastowicátka komary a
mauchami chowa / z nichž mnoz
stwj weliké pečistoty z sebe wyda
wagi / tedy ona, aby ge od smradu
a porussenj zachowala, zadečky ge
gich k dírcce hnizda swého obrací /
aby legna na zem padala / a tak a
by wždyčky čistotné zůstawalo ge
gich hnizdečko : čehož ó by násle
dowali wšickni wěrnj / a týmž spůs
sobě w domjch y swídomjch swých
takowé čistoty ostrjhalí.

3. ^{Rapozná} ^{wani} ^{saundůw}
^{Bojich} ^{napos}
^{mlná.}

Jarem. 8.

Wýborný nám také příklad
rozslavné mysli písmo Swaté na
wlastowicy předkládá těmto slo
wy : Čáp v powětřj zná narižené
časy své / a hrdlička, y řečab y wlas
stowice, štetěj času příletu swého :
Lid pak můg nezná sandu hospo
dinowa. A gatkž můžete řícy : Mau
dřj gsme a zákon Hospodinůw má
me. Hodnat gest giste poznamená
ní

nj tato domluwa Páně proti lidu
geho. Nebo wée předivná a welmi
hanebná gest / že my lidé stwoření
sozumné, hlaupegšij, tupegšij a
zpozbilegšij sme, nežli tanerozumná
howada / poněwad; w takowé hog-
nosti příkladů Božstých sandů, kte-
říž nás wssudy wůkol a wůkol ob-
tličugj, a nad hlawami nassimi wí-
sý, předce slepi zůstáwáme.

A Nado wýšše sfalesněho pří-
tele nám obraz maluge a wystarou-
ge. Těb gakož ona, dočud; gest
teplé a gasné léto, w domjch lid-
stých pod krowem se hnjzdi : ale po-
tom před nastáwagjey mračnau a
krutau zymau ginam vléat / a ho-
spodáře swého opaušfej : Tak také
y newěrnj a ossemernj přátelé / ni-
bý se od nás a od boku nasseho nes-
oddělugj / dočud; štěstj pozjwáme;
a negatých vžietů a pomocy od
nás naděgi magj : ale gatk; na nás

Q uij netco

4. Gest o
brásemfaleš-
něho a newě-
neho přjate.

něco odperného přigde, hned odst
pugi / a nás hanebně opauštěgi /
newděchnau swau mysl neyrojce w
tom pronáštěgi / že přátelům reho
dáž odpustěni dárwagi / Kdyby gi
zwlasse w nedostatečch postarow
ným, radau y skutkem neyplatněgi
pomáhati měli.

1. Wzruš
menáwa vtr
hače a pomlu
wače dobrých
lidí.

Al Naposledy, wlastowice štěs
betné klewemky, a nezbedné zwáče
y lidské pomluwače wyznamena
wa: Kterjz swým marným mluwce
njm, vssí dobrým mužům až do tes
stnosti obřezugi. Kterýžto nespůsob
Apóstol Páně Křesťanům přisně
zapowjda / řka: Žádná řeč mrzu
tá newycházeg z vst wassich: ale
gestli gake přomluwenj dobré, k
rozdělaní vžitečnému, aby dalo mí
lost posluchačům: a nezarmučga
te Duch: Božího / w kterémžto gste
poznamenáni kědmi wykaupenj. A
potom: Smilstwo pak aneb nečis
stota,

Efezským 5.

103. m

pu 20

stota,

stota, aneb lakomstwj, aniž buď
gmenováno mezy wami/gakož slu
ši na swatě: a tolikéž mrzkost, ani
bláznové mluwenj, ani šprymos
wání, kteréžto věci gsau nenalezis
té/ ale raději at gest díkůw činěnj
Což y Dawid na mnohých místech
činj/gako w Žalmu XXXV:

15 A Oni pat swolu se rojice

Žalm 37.

Z mého nešťěstí se těšice

Y ragně mi vrbali

Těhy zecwně se rauhali

Nemajic k tomu přičiny

Bez wšseligatě mě twiny.

16 A Tak gedowatě se měš

Že zuby na mne štkipěli

Laucje se y s slopowěstny

Swá břicha gen pásti chtiwými:

A w Žalmu L.

16 Potentch pat Bůh přisíně domlaunwá

Žalm 10.

Ržka. Proč w swá wsta bētešpráwamá

17 W sinlaunwau mau? poněwadž w pohrdá

W tebe řeč má y wšsecka trestánj. (nj

18 A Neb když mrzkého zloděge widiš

Rád s nim w geho zlosti towaršiš

A v

S chyso.

Syžoložnýj směle obcuješ
 Volně kešlému svyšch. auct. vřgčugeš 19
 Gen myšle gatyh lidi oflamáwal
 Ge křiwě státku též y cti zbawowal.

A Horow gŕn obnášert každého 20
 Messanugeš y bratra wlastnjho:

A w Zlatmu CI.

Zalm 107.

A Ty genž se s falši a křti obiragi 7
 Genž rádi lež a nástř mluwjswagi,
 Nebudaut y mne dlaúho děditi
 Mjsta miti.

Jakub 1.

Gazyk lidsej
 swěma jdmí
 obražej.

Mojum gazyk
 ta správce.

A S. Jakub také w Epistrole swé
 gednoho každého z wěrných napo-
 mjna, aby byl schopný k slyšení /
 ale zpozdlý k mluwenj. A widjme,
 ktera k gazyk člověka dwogj zdi, to
 tiž zuby a pysky, od Boha obražej
 gest. Čjmž se napomjname, aby
 chom gazyka swěho k mluwenj
 wssetečně newystřkowali / a tomu,
 gatkž wůbec pod přjslowjm říkame,
 před rozumem se vejkatě nedopau-
 štěli / poněwadž rozum má býti ga-
 zyka rádce y správce. A gako žena,
 nezad

nezachováli plodu w swém živoz podobnosti.
 ce do wyměřeneho času od přiroze-
 nj, porodj nedochůdce: tak slova
 člověka, nespauili w mysli a rozsu-
 mu, prwé než se wypowiedj, dobře
 uvážena, ano at tak dím dozralá /
 obyčegně marná a nevjitečná bý-
 wagi.

¶ Natcházegj se y na wrabeč-
 cých, a giných ptáčích nebeských,
 dosti zřegmj příkladowé Opatro-
 wání Božího: Předně w tom, že
 ani nesegj, ani nežnau, ani neshro-
 majžugj do stodol: a rossak Otec
 nebeský gednoho každého z nich cho-
 wá, krmj a žiwj. Potomně w tom,
 že dwa wrabcy prodáwagi se za ma-
 lý penjz / a gedn z nich nepadne
 na zem, bez wůle Otce nasseho Tce-
 bestého / gažž to obě sám Krystus
 wysvědčil. O degž to milý Bůh /
 abychom zdrawý smysl řeč dwau
 propowěděnj stále drželi / na ně
 wš byčy

¶ Wrabcy
 a ginj ptáco-
 wé tej lidem
 kazugj na so-
 bě wčimf. O-
 patrowanj
 Božího.
 1. že nesegj,
 ani nežnau.
 Matanš 6.

2. že z nich
 žádný nezhne
 bez wůle Bo-
 ží.
 Matanš 10.

wždycky pamatowali / a w tom
 zregné Boží Opatrowání znali y
 spatrowali : což kdybychom bedli
 wě a snažně činili / zewšech testno-
 stí a nenáležitých pedowání, zewšech
 ligatých neytežších bázní, strachů
 a ssažení myslí a srdce, pro našta-
 wagjící věci, kteréž nás vstawi-
 ně trápí a mučí, snadno bychom
 sobě pomohli, a docela se gich zho-
 stili. Nebo kdybychom slovo Kry-
 stových gatí náležj, bedlivě powa-
 žili, kterýmiž on wypowieděl / že my
 lidé Bohu Otci, poněwadž nás so-
 bě za syny w něm zalíbené přigal,
 daleko milejší jsme, nežli gatě koli-
 pracewo : tedy bychom kupowrze-
 nj sebe w dowěrnosti takowý záwe-
 rek z toho učinili : Poněwadž Bůh
 o ta Pracátka tak pečuje / tehdyl
 mnohém wěšší péci o své domácí
 má / tak aby ani w pokrmu a ná-
 pogi, ani w oděwu žádného nedo-
 statku

y ti pracowě
 wěl nás aby-
 chom dowěrně
 w Boží péči a
 Opatrowání
 důvěřeli.

státku netrpěti / a potom s Dawi-
dem Žalm XXIII. s povýšenými
hlasy sezpíwali :

- 1 A Hospodin ráčí sám Pastýř můj býti
Nebuduť w ničemž nedostatku mjeti
  - 2 Onť mne pasenapastwíť áchrořkossuřch
Wwodj časně k pramenům wod žiwých;
  - 3 Pro gměno své duffi mau očerstwuge;
Po steřkách přímých stástině provozuge.
  - 4 A Byť mi se pak kdy dostalo y giti
Přes audoli stínu strážlivě smrti;
  - 5 Ty Pane semnan, nebogim se zlého,
Těšim se z berky též y z pruta twého;
  - 6 Ty mne slyš sám hogně při svém stole
An na to hledj mogi nepřátelě.
  - 7 A Ty olegem mé hlavy pomazugeš
Y Kalich můj sám střídke naplňuješ;
- A Žalmu XXXIII. tento wers :

Žalm 23.
Dawid m
to wyswěs
sluge pro
powědění
Krysta Pá
na / Zles
degte ney
prvé křás
lowstwj
Božího zc.

- 9 A Služtež vždy s milostí
Pánu w sláwní swati geho
Tak nedostatku každého
Dufnere trplosti :
  - 10 Iwice hlad trpšwá
Potrawy často nemageš
Wěrný pak w Pána dafage
Wšim dobrým opřswá.
- A Žalmu

Žalm 14.

A: Žalmu XXXVII. kdes Dawid
wyprawuge o šťastj dobrých a Bohu
wěrných lidj: (tům

Žalm 17.

Pán pak přispjwá k prawdy milowit-
Zná ge. y chrání w diwných vsich 18
Byt w pokoji byli wždy zachowáni
Dokudž gšit y zde w smrtedlných tělích.

A Protož w čas žjž nepřizdan na sth- 19
Y w hladu nauze gim nepřstodi (šťán)
Nazpět zlostinjch budau strosťoráni 20
Z čehož gich jáduš newystwobodi
Gsauc gafo obět ruku zažjeného
Kterž oheň a dým w nic přiwodi.

A Bezbožnj rád se dluží v každého 21
Anž se máse z dluhu vybrti z
Má pobožnj čímby těšil nužného
Sám ho Bůh ráči hogně dakti 22

Gwým požehnánjm z ale w ohavnosti
Předním křečjž gsau. ty chce zkazyti (nosťi

A Dnt stawj trohy wěrných w bezpeč- 23
Abj nešlesli nigatž šmodliwěs

Nebo gich cestj gsau mu w přjgemnostj
Pakli z křečkosti řdy nebedliwě 24

Kráčegje klešau. tak gich nenechává
Poždwihuge brž hned dobroritwě. (šťawě

A Mlád sem byl. řed mť sešlž wěk na 25
Eneho neshlěd sem w tatě vzkosti

Bůh

Duše jeho smě, an v nauzy zůstává
 Že chleba žebře v duchu truchlosti;
 26 Sami nyní čině dobře dne každého
 Gestě nechává dědicům dosti.

Po Wrabečku domácí pták gi
 Holubice / k kteréž nás Kristus od
 slyá / aby chom se od ní sprostnosti
 učili: nebo ona žádnému nestojí /
 není vřutná / nemá v sobě žádné
 chytrosti a lsti, jako některé jiné ptá
 cy: pročez také tovaryšstva a spo
 lečnosti lidské vyhledává: a každ
 toli svých holubátek každého měs
 ťíce zbarvena bývá / vssak nic mé
 ně předce se do svého holubince a
 baňky nawrací: dobromyslně nes
 sanc křivodu, kteráž gi učiněna gest.
 V čemž gi věrní nejvíce následo
 wati mají / tuž sprostnost, tuž v
 přimnost srdce, vždycky zachowa
 wající wewšsich věcech, kteréž ko
 nají anež předse berati / lsti, obmy
 slu a podvodu vtiskající: předně
 pat

Holubice
 domácí ptáček
 od něhož se vo
 ču máme swa
 te sprostnosti.
 Matuš 10.

Item vyše
 mnozí a trpě
 liivosti.

pak w obecne společnosti mezy lid-
mi žiwnost provozujice, neytrésti
vpřimnost a wěrnost, pokudž na
nich gest, aby skutečně prokazowa-
li / a ne hned pro každau křiwdu se
hněwali / aneb nad tím, kdož gi vci-
nil, se wymstjwali: ale trpělivě gi
snášeli, gsauce tím vgištěni / že ten
gest způsob přigemněgši / kterýmž
by se brzo a těžce nad čem, genž ge-
vrazyli, náležitě pomstiti mohli /
nežli aby dopustjce se přehlíwosti
hněwu podgiti a podpáliti / Buďte
právem aneb mocý sami o své vgi-
mě křiwdy sobě učiněné s žiwot-
stj postjhal, a náprawy hledali.

Který způsob
pomstění kř-
wdy nelepší?
Trpělivost.

Proč Duch
S. vládal se
w způsobu do-
lubice?
Matuš 3.

Ten také pochybně / než že
Duch swatý sstupujícý s Nebe, a
wznášegjící se nad Krystem, teho
dáž když od Jana křten byl w Jor-
dáně, chtěl křže holubicy wyzna-
menán býti / pro ty, gichž gsem do-
tek, přjčiny : A potom, aby křže
toto

toto howádko powahy, mrawowé
a spôsobowé těch, genž mocý geho
znowa zrození býwagj / a w nichž
on gažo w swém Chráně přebýwá
nám před oči předložil a wymalo-
wal.

¶ Holubice gest pěkného a libé-
ho wzezření / má vřelch bilé perje
to, kteréž bleškem dítě se mienjícím
gimých ptáků perj přewyšsuge. Kte-
ranžto přičinau Dawid gsa hnut,
ta přeslawná a welmi čistá wítěz-
stwj, gichž nad nepřátely swými
dostáwal, a lidu Božjho wyswobo-
zení z těch protivensstwj, gimž pře-
vkrutně sližowan byl, k okrase a pře-
knošti tohoto Ptáka, připodobniti
chtěl. Nebo w Žalmu LXVIII.
po oznámení nescastného způsobu
lidu Izraelského, hned spokogenj
a šťastj geho, kteréž z daru Božj-
ho po tolika bídách a strastech do-
sáhl, čemito slowy wypisuge:

¶ Posawad

¶ Dawid
stře perje
Holubice; w
řelch bilé
swá nad ne-
přátely.

Zalm 68.
 Cerkew
 Boží na
 čas leží we
 tmě gabo
 od sází vs
 Popréná:
 wíhal zase
 vychází
 na světlo
 pětaá / Frá
 suá / a gas
 Fo střebro
 hlavem o
 dítá.

Křtawo
 cy / e / nam O.
 patrowant
 Boží wyswěd
 augl.

Wosarwad ó Izraeli
 Poruph hanby newolj
 Welmi mnohe gsy mswal;
 Esmj gsy byl johanenš
 Wšecen w sažch owalens
 Gatoby w pecy lhal:
 A Gij se pak stkwš mnohém wice
 Ynad škidla holubice
 K střibru se rownazich;
 Ynad krásně brky gegi
 Kdž se w powěří wznášegi
 Co zlato se škpyrich.
 Nebo hned gat; Wšemohauch
 Preč wyhnal škádce swau moč
 Mám z daného dědictwí
 Wšudn se tisse rozšwětlilo
 Co hora Salmon žbělilo
 Do swého sněhu množstwí.

A Křtawcím gíž přistupme /
 přimich; se tolikéž mnozý důwod
 wé Božské péče, o gich opatrowa
 nš. patrně nacházegj / a gichžto př
 kladem y sám Krystus napraviti
 wšylowal swých včedlnjšků nedow
 ru / a tu testliwan pěci, křeranz
 množ

mnozí lidé zbytečně trápí a sušší:
 když se přijíždě toho obáwagi / aby ně
 gakeho nedostatku, bndto w poku
 mu a nápoji, aneb w odewu nemě
 le: domniwagjce se, že to sami swym
 rozumem a swau bedliwostí opatrě
 ti mocy budau: A protož dnem y no
 cý pracují, a stáry shromáždují /
 opauštějce za tím to, oč neyprwě
 a neywjce pečowati měli / totiž, aby
 předně wyhledáwali Králowství
 Božího, a spráwedlností jeho / w té
 gisté naděti, jegin potomně Boží
 šké Opatrowání wšech giných do
 brých věcí w hognosti dodáwati
 bude. A wprawdě s bedliwostí po
 wázaná býti mají nasseho Pa
 na Gezu Krysta slowa tato: Pa
 tice na Zrakce aneb Zahrany /
 šet nesegi, ani žnau / a nemají přiw
 onice ani stodoly / a Bůh Ermi ge: A
 čím w wěšší wáznosti gste wy neží
 peacwo: A kdož pak z was, pečli,
 X ij wě

A obnezřee
 ne starosti a
 péče o mezog
 si žiwot náš
 odwozugi.

Swětoře
 toho.

1. Krystus

Wán.

Lukas. 12.

Matheus 23.

Matheus 23.

Matheus 23.

Matheus 23.

Matheus 23.

Matheus 23.

Matheus 23.

Matheus 23.

Matheus 23.

Matheus 23.

Matheus 23.

Matheus 23.

Matheus 23.

Matheus 23.

Matheus 23.

Matheus 23.

Matheus 23.

Matheus 23.

Matheus 23.

wě o to myslé, mŕže přibati k zříc-
 stu swému lokeť gedenz y potřewadř
 tedy nemŕžete s to býti, což neymen-
 řiho gest/proč o ty wěcy pečujete?
 Ztémň synslu Dawid, a na ten
 konec tyž přiklad w Žalmu 147.
 přiwodj, řka:

1. Dawid w
 Žalmu 147.

A Genř howádřám wsschněm wdři
 Potraw gegich na řazdau chwiřt;
 Mát y mladé řřawce w pět
 Řřice hlad řdňř k němu řwáci:

A welmi řěžce dorýká té w lib-
 řých řřdcých přiliř hluboce wězy-
 cy nedowěry / pro niř mnořř w-
 wsseligatř nebezpečnstwŕ se wybř-
 wagj/a do nich (řřřagřce) pohlaw-
 dobrowolně padagj. Řřehoř po-
 nřwadř y Dawid zkusyl a tomn wy-
 rozuměl / že rozmnoženj a zachow-
 ni řřatku, obhagowanj zemj a Řřed-
 lowstwj, wychowanj znamenitěho
 počtu lidu, rozmnoženj rodiny a řřem
 podobné wěcy, z lidř řřady, z lidř
 řřého

Řřdňř Břřh
 řřhřňř, nic řř-
 wist newřřodj
 řřdňř neřřhřňř,
 nic řřřce řřř,
 řřř neřřřřřřř.

ského wotpu a vmění, z lidské moci,
z lidské bedlivosti, z lidského chření
nepocházejí / než že to z paubé mi-
losti Boží a dobrotivosti, jako z ne-
převážené studnice, plyne. w žal-
mu swém CXXVII. takto zařpjo-
wal:

1 A Gattoli krásných stavení
Gestli glch Pán newaděláwá
Práce tu daremná bývá;
Y nad městem stráž a bdění
Gattoli pilná se děje.

Bez Boha nic neprospeje.

2 A Wásse tedy ty snažnosti,

Zi k pracem ráno wstáwáte

Y wečer dlanuho sedáte,

Nesíněje se ni nagisti,

Gsan daremná křatrowání

Bez Božího požehnání.

3 A Neb Wáh ty křerěj miluge

Bez takých rozrůstostí

Wšim dobrým z paubé středrosti

Sám maudře obohacuje;

4 Za neyřlawnějši dědictwí

Dáwage y dítě mnozství.

5 A Zdárně aby y křweraly

X. iij

W pa-

žalm 127.

Žospodář

stwi a sprá

wa obce

na pobož

nosti stog

bez nřz ža

dne práce

násylně nie

neprosps

wagi. A

pobož

ných lidř

rodowé a

neš domo

wé gsa

přednj o

doba a o

krása mē

sta.

W zranilé zdraví čerstwosti.

Dussem mravů w slechcinosti i

Glaue tu giž co ruhé střely

W rukau silného odence

W střelugicého prudee.

A Až takomými střelami

Kdož má taul swáz naplněný

Seš gisté blahoslawený;

Takomý mezy branami

W sandu n w každém rozbrogi

Estasíně bez hanby ostogi.

Křtawce

č. nám tupa

měti přimozu

gi y věru má

mucent a bre

gne smrti wě

nch tibi ra

swěte, geat

co tika křtaw

cům e sežran

rozmetána by

wala.

Kolikrátkoli na Křtawce pa

tríme / má nám wždycky na paměť

přigiti / gať welmi trpkau nenáwist

snáštěti musgi pobežný lidé od

bezbožných / totiž, že neoličko wkrut

ně ge mordugj / ale tať diwoce a zů

čirwě y mrtwých nenáwidj / že gich

ani hodných poctiwého pohřbu ne

sandj. Nadto wýsse y ry neymrzčegj

ssj. neynečistssj a neydiwočegssj sšle

my a zwičata, y ptáky. neyhanebo

negssj shledawagj / gánžby řela swa

tých k roztrhánj a sežránj wymetá

li. Bterážto gaťžkol tak rozmetá

na po zemi ležela / a tyrannůw nelid-
ské vřecnosti počíteti musyla :
wssak y ta nerozumná hrowada, a ty-
diwoté šselmy sláwau a důstogen-
stwjm gegich tak býwaly ohrome-
ny / že se gich, an gim před nohami
t laupeži wyržena ležela, sowa
doeknauet smělý : neginať ne; gako
by čitedlné byly nesmrtečnosti slá-
wy a důstogenstwj toho / keřýmž
w neyposledněgšj den při blaže-
ném wzkrýšsenj obdařena býti ma-
gj. A protož y Dawid na takowau
wztekau a diwotau vřecnost Bar-
barských těch brozných národůw
w žalmu LXXIX. těžce před Bo-
hem narýkal / začátek včiniw takto :

1. A Pohané mřich do dědicwí twého,
Wrbli Bože, Chrámů twého swatého
Pesskornili ; Geruzalém zřaznossé,
Whromady rumu wssecten obrátiwssé
2. Twé slauhy robili,
Mřiwé přeč zawrbli,
Y křawcám t seřránj ;

A iiij

Twých

W ta diwoté
zweř obpau
š ed wsskum
mactum
gim to žewm
idika vřec-
nost neobpu-
šila.

Žalm 79.
Nynáš
mnohé
Cýrkwe z
wřných
tak narý-
kagj.

gott hat sein
228 260 Dissenj

lowley Zwisch tēla zwolensgh.
Wagen Sem y tam po polich.
Er bräut Dd zwēti t rozsmntáni.
Was für A An wiz gat sau frwe mnoho wysllé ?
Calinob. Takže tēla wūkol mēsta tu chwist
Er vry Gato potok ; nebyl t doby spomáhal :
Wizig Dwissem pat mriwé t doby pochowáwal.
Leb Wssem sausedám nassim
Wizig Wssem sausedám nassim
Wizig W posmēch a porauhání ;
Wizig Wábec w početadlo
Wizig W offlitiwé diwadlo
Wizig Wssem wssudny gsme wydáni.

Wizig Wstředně
gest nendawst
newěrněschpro
a wěrným / a
wěrným bog. Což se wisse wedlé gistého řizenj a v
Wizig lozenj Božího zběhlo : gakož pat y
Wizig tēchto častí podobné wěcy, anobit
Wizig mnohém wkrutněgssji, brosněgssji a
Wizig daleko diwočegssji wěrným Bohu
Wizig přibážegji : proto aby wssičt ni rozum
Wizig měli, gat lidé znouu nezrozenj w ne
Wizig nawišti magj swětlo prawdy / a ná
Wizig sledownj kůmgegim welmi nepřegji :
Wizig tak že y nerozumná howada na lidi.
Wizig pro welikú wkrutnosť a nesprawedl
Wizig nost, kterauz se gedni proti druhým
Wizig sáhlili

žalili, pro samu pravdu Boží,
těžce narižagi.

A Na Krtawcy gestě nachá-
zý se giný příklad Božského Opa-
trowání, bořegšimu odporný / to-
tiž, že gich Bůh někdy požíwal / a
by geho služebníky krmili, a potra-
wy gim dodawali / ale ne aby těly
gegich swa střewa nasycowali. Těs-
hož příklad máme na Eliášowí
Těsbieském / křemuz se stalo slovo
páně, křaucy: Odegdi, odegdi ob-
su / a obrat se k východu / a střeg
se v potoka Karye, křeryž gest na-
proci Jordánu: A budeš z toho po-
toka piti: Krtawcům pak přikázal
gšem, aby te krmili. Křeryž odšed v-
činil gakž mu přikázal hospodin: ne-
bo odšed, vsadil se při potoku Ka-
rye / křeryž gest na proti Jordánu: A
Krtawcy přinasseli mu chléb a maso
so každého giera / též chléb a maso
každého večera, a z potoka pil.

*Bůh wo
žíwal v těch
Krtawcům k
zachování
swých služeb-
níků.*

*Příklad na
Prořetu Eli-
ášowí.
Krtaw. 17.*

*Na Eliáš
křeryž gest na
proti Jordánu
a budeš z toho
potoka piti
Krtawcům pak
přikázal gšem
aby te krmili
Křeryž odšed
činil gakž mu
přikázal hospodin
nebo odšed vsadil
se při potoku
Karye křeryž
gest na proti
Jordánu A Krtawcy
přinasseli mu
chléb a maso
so každého giera
též chléb a maso
každého večera
a z potoka pil.*

K v A Tri

S. Augustín
tri věcy wyše
čil při Kr
šavcy.

Ze w sobě
dali pohřeb
swatým lidem
Proti marné
sláve stawený
hrobům.

Příklad na
Sobn. m.
Králov. 18

22.

A Tri věcy paměti hodné S.
Augustýn při Křakowcyh wyšes
čil, a ge poznamenal: z nich; prw
nj ta gest: Poněwadž někdy w stře
wch křakowčich čela wěrných Bo
hu lidi pohřeb swůg mřwala / a w
nich gako w hrobe odpočiwala
(gakž napřed dorčeno) dává se
nam napomenutj / abychom se wá
rowali sláwy, pochwalj a schlau
by při stawenj a dělaj sobě hrobů
znamenítych / příkladem onoho py
šného Sobny Sochytského / a tak
w lidu Božjm cyzozemce: Kterýž
ačkoli w Krále Ezechyáše nebywá
šim Kancelérem a Hoffmistrem byl:
wšak nepřatelům lidu Božšho, to
tiž Asyrským a Egypťským, gakž
mohl pomáhal. K tomu zagistě
Bůh strze Izaiáše Proroka mlu
wil takto: Co ty zde máš: a toho
zde máš / žes wytesal sobě hrob
swůg / a wystawels na Skále přis
bytek

bytek svůj: Až Hospodin, kterýž
 tě přistře, gah na muže znamení
 tého náleží / a kterýž tě výborně pří-
 odil, ten tě prudce zakulí / jako ku-
 ki do země, wsseligat prostranné:
 tam umřeš / tam y wozowé sláwy
 své klesneš. O Vyzdo domu pána
 svého: a tak seženu tě z místa twého
 a z vrádu twého stvihu tě. Na kte-
 rýžto příklad, o by nynější Křesťa-
 né, zvoláš mezy námi, pohledeli /
 kterýžto při pohřebch přátel svých
 nemensší peychu nežli při weselich
 Swadebních promodj: Zastjragj-
 ce a wymlawagjce se starými Pa-
 tryarchy / kterýž připoledních svých
 Zsaffrejch a na smrtedlných postea-
 lech potomkům svým poraučeli / a
 by jim poctiwé pohřby činili. Ma-
 gjt owšem wěrnj sobě wespolek po-
 ctiwé pohřby činiti / ale wssak na
 mjrnost Křestanskau pamatowati /
 a zbytečných nákladů nečiniti / a
 nobřž

Tesce pišu
 a nadhernu
 pracht při po-
 hřebch, kteruž
 na Křestana
 nešťastí.

Který hrob
nevlawného
hl.

2. Ze gřau
černí, a gedi
mrchy na po-
lích: tak Chr-
stus černá tr-
mí se tělem
Křistovým.

2. Ze hřisně
ex o křawce
Cras křagi/a
počání k ject
on odeladagi.

nobří místo nákladných hrobůw,
chudým raděgi z statků a zbytkůw
těch pomáhati. Nebo, gatkž gedem
z Otcůw swatých powědel, Těla
lidská neybezpečněgi a neyflawněgi
w zemi, kteráž gť oblohan nebeskam,
gako šlepem negatým klenucým
přikryta, odpocíwagi. Druhá vůč
od S. Augustýna o Křlawcích po-
znamenaná, a připamatowánj ho-
dná gest o Cýrkwi / kteráž ačkoli gť
šnědá a počernalá, gatkž Šsalor
maun w swé Písnice o nj wysvěda-
čil: wšak se tělem Křstowým kř-
mí / rovně gako Křlawcy těly mř-
twých howad aneb mrchami po po-
lích ležjeymi křmici se obyčeg magi.
Třetj přináležj k těm, kterjž kdýž so-
bě swé hřichy tak zobyčegili, a w
nich se tak zatwardili, že křtage swě-
domj gegich zmozolowacela / kolia
krátkoli napomináni býwagi, aby
oprawdowé počánj činili, a neby
aspoň

aspoň sobě vsmyšlili / vsříchni tím
problewagje, dē odedne sobě odklá
dagj / čkagje s Arlawcem po la
tinstu Cras, Cras, to gest, zýtra, zý
tra / a tu pisseň wstawicně, před čemi,
genž ge kupočanj zowau, zpjwagj.
Ale č čemu člowěk dnes spůsobný
nenj / giste zegtra spůsobněgšj nes
bude.

A Gij pak sobě o Wčele rozgje
megme / kceráž nam také mnohých
naučenj o Božstém Opatrowánj
na sobě dobáwa / a předně strany
hospodářstwj. Člebo náramně wč
gest předironá / že w tak maličkě ži
žalce, eak mnoho se nachází rozslaf
nosti, mjrnosti, šterownosti, spoření:
že hned, gatk; přigde čas, aby bez
pečně wen do pole wylerěti mohla,
žadné částky času štrze zabátku po
minanti nedopustj / ale hned, gatk; se
rozednj, až do večera, wstawicně
prácy oddána gest / až k wětřow, na
nichž

Wčelka.
1. Wywuce
rozslafnosti a
šterownosti w
hospodářstwě

nichž se posázý, ač jim nic nevyško-
di, Med a most jako wysarwá a
wydoguge.

2. Slova
překladem we
de k tomu / a
bychom odpor-
ných věcí a do
brému posíla-
si měli.

1. Slova
překladem we
de k tomu / a
bychom odpor-
ných věcí a do
brému posíla-
si měli.

Na toto pak nejvíce nám
lusi pozor wjeti / že Wělečky té-
mě wždycky na té bylině, kteráž
wlastá aneb Křimská mateř Dan-
ska slowe, se združgi / gegižo kwet
zewossech bylin neytrpčegši, a gazyt
kaspagicý gest / z kteréhož wssak wíc
neyklad ši ony swým spůsobem wy-
růžgi: což lidem k welikému nauče-
ni se wzrahuge / aby přikladem té-
to mussty, jako dobř a užitečnj li-
dē, zewosfeligatých ssažení, a wě-
cý protirwných, swého užtku wy-
hledáwali / obracejice se k upotro-
žení a rozhognění swé wjry, k trpč-
wosti / k vmrweni těla sewossemig-
ho žádostmi / k wozýwání gměna
Božjho, k chwalam a djkowání
ni / tím spůsobem z wěcý neytrpčeg-
šich, a těla neyodporněgšich, pře-
welmi

welmi libých a potěšitedlných skut-
kůw dobýwagice.

A Anj mlčenjm máme pomjgeti
té znamenité rozšassnosti, kteréž
Wělička wjwa x wybjranj těch
kterů, na nichž se posazuje: nebo
gatk neyměně co gedowatého wci-
ge, hned odend pryč lež. Tak y wě-
m též rozšassnosti požiwati magj /
aby towarýšstwa neshlechetného,
zlych příkladů, a summau wšech
šlow, kterýmizby k bezbožnosti pře-
wedeni býti mohli, se wysříjba-
li: gakož pak y Apollol wšech nás k
témuž napomíná, řka: Wycištěž
tedy starý kwas / abyštie byli nowé
řešto; aneb zadělání / gakož pak gste-
nenakwássenj. Kteboť gest Berá-
ně náš Weličonočnj za nás oběto-
wán Krystus. A protož hodůgme,
ne w kwasu starém, ani w kwasu
šlosti a neprawosti / ale w přesni-
cých wprjmnosti a prawdy.

3. Blazuge
abychom se ge-
ho towarýš-
stwa wysříjba-
li.

1 Korint. 5.
200779 90

A Toto

A Gest také w tomto zwjrátku y
předivné gatés vměnj Stawenj:
kteréhož ona bedlivě následuje / w
dělanj těch vřlechtilých, a tak těs
mesně složených skriptů swých au
lů / tak že se w nich ničehož nedostá
wá: což mnohým přičinu dalo, a
by smeyšleli / že Paumistři odcud
začátek wzali swého řemesla aneb
vměnj. A poněwadž pak my, gatž
swědcj Aposstol, gsine dílo a sta
wenj Boha žiwého / genž vměnj
wssech wřsady stworenj nestihlými
spůsobj přewyřsuge / w prawdě mē
libychom se zařtydětj, pro swé tak
neporádné wewřsem žiworē a po
wolanj činy, a tak nespůsobné mra
wy / widance tak malčkého ho
wadka, tak dobře složené, a we
wssech částkách dokonale dílo.

A Neprátele Cyrkwe Božj něs
tby také k wčelám se připodobňu
gj, gako w Proroka Izaiasse: Nes
S bo

5. Naučel
sidi vměnj
Stawenj.

1 Kor. 1.

6. Neprátele
Cyrkwe Božj
t muchám a
wčelám se při
pobobňu.

Zalm 7.

bo stane se w ten den, že Hospodin
poslepce muchám / kteréz gšau při
neydalsšich řekách Egypťských / a
Wěelám, kteréz gšau w zemi Asyrs-
ké. Strže než Prorok w těch to slo-
wých dwa Národy wyznamenal /
kteríž od mnoha wěkůw k lidu Bo-
žimu neyvrutněgšši, a neyzáhuby-
něgšši nenáwist a hněwo měli: Za-
tož pak y Dawid své nepřátely w
Zalmu CXVIII. Wěelami na-
zwal.

Zalm 118.

Wierň
mnoho ma-
gi nepřá-
tel / wšak
lidj: ale co
gšau ti pro-
ti Bohu.

A Ať gšem na se autok y mřwal
Od mnohých cizích národů;
A wšak gšem ge wšecky zpodtřnal
Wegménu Hospodinowu;
Často byw sšaužen gich wzteklostj
Sšaužen byw od jběti gegich,
Wgměnu wšak Páně welebnosti
Wypšénil sem každého z nich:

A Gato wčely šfuli se na mne,
Wšak zhasli co oheň z trnj;
Neb gšem wšecky wegměnu Páně
Z gruntu přitwedl na zřazenj:
Z toho tedy weliké počěšenj

Bratř
magi

magi wěrní / kdýž welikomocné krá-
 le, Anjzata a pány Swěta tohoto, <sup>Satěpořkne
magi wěrní
tohoto ydoo
beuřiwj.</sup>
 weliký ssust, hěmot a chřest wyda-
 wagicý, a na gegich zahubu spun-
 rowané, y spolu shromazděníe wi-
 dj: nebo šrže giž oznaimené podo-
 benstwí musset a wělicet, gimiž
 Duch Páně šrže Izaiasse Proroka ^{Izaiass. v.}
 nepřátel Cýrkwe wzetklost wyzna-
 menal, w tom wgissěni býci mohau
 že tito mocy sobě od Boha propůg-
 čené gim ssoditi, nemagi wěřsi
 nežli mauchy / kterěz owšem nēga-
 ky ssust, chřest a bawření, y někdy
 také do řela gegich, swé zahadlo w
 bodnauti, a gakůž takůž čitedlnost
 boleřti gim wčiniti mohau. Týmž
 spůsobem nepřátel Cýrkwe mohau
 se rotiti, puntowati, zbřhati / wkruc-
 nými a pyssnými pohrůžkami, a
 welikým ssustem a hěmotem prone-
 šenými, Cýrkew Boží strassiti / y re-
 mi na ni střileti, a gako kamenjm
 S ij házeti s

Protiwenski
e čemu klauji
Cyrtwi Doss.

házeti: ale tai nic giného negsau,
nežli co negatá zahadla / kterýmž
by ona zhusťa a často k své powin-
nosti wzbuzována, a gako ponau-
kána byla: kteráž owšem na tom
neywjce záleží / aby se k Bohu skra-
ssenými modlitbami, a opravdo-
wým pokáním obracela.

Nepřátel
Cyrtwe gšau
břitwa Doss.

Podobnjt gšau také nepřáte-
lé Cyrtwe k Břitwě. Nebo gakož
Bradyř při holenj brady a wlasťw
a někdy také při wyřezowánj shni-
lých a porušených audůw Těla,
břitwy vjíwá: Tak Bůh Tyrannů
a giných nepřátel wěrného lidu ne-
ginát vjíwá / nežli aby skrze ně wy-
řezáwal to, což při synech geho gest
zbytečného / aneb což již ohnilo.

Alle o Wčelickách toto gestře nám
krozgimánj pozůstává / že ony me-
zy sebau gatkýs spůsob zprávoy mē-
sta aneb králowstwj zachowáwa-
jí / kteréz se wšický tak stisknutým
towa

tovaryšstvom a spoločnosť; družij
 že wsecký gen k tomu cyli a koncy
 směřuj / a by wsecko řeč, to gest,
 shromáždění gegich, zachováno
 bylo. A protož gednajížda, podle
 nejvyšší možnosti, w shromáždě-
 wání a gako w swožowání obilí do
 stodoly pracuje / tak aby w tom čim
 by se hágit mohly, žádného nedo-
 statku necpely. Baurj se a geží spo-
 lu wsecký / ale toliko proti nepřáte-
 lům. Nebo mezy nimi domácí a
 městské wálky žádného místa nema-
 gj. Koge pak wšel, w nichž se (řj, Colonia.
 řage) wsecka gegich rodina zdržu-
 ge, pro wyprázdňení swých aulůw,
 gako na osazení jiných měst, s sebe
 wysylaj. Maji mezy sebou y křá-
 le / kteréhož sewšší bedlivostj a snaž-
 nosti ctj, následuj / a kamž se koli
 na letu obrátj, wsecký za nim se hra-
 nau / letjce, a swými hauffy ho wů-
 kol a wůkol obletugjce / aby wšeli,

Wšetičky
 dawagi Br-
 chnostem pod-
 daným spasyce
 čtne naučení /
 a wedle toho
 skazují spů-
 sob, kterak by
 spolu náležitě
 swornati mo-
 hli.
 Swornost.

Boge rrot ne
 přátelům.

Krát gegich
 gat opatřen.

Správa ge.
ho mikošwa.

Breadlo. wch
mostempredlo
jeno na Wlat
es wóscet.

W eteréj se
wšak nemno
go Páni wšle
wgl.

Kau moc od něho odehnaly. Gest tak
kē gegich kral swan zbranj opatřen
a swým jahadlem obdařen / ale to
liko pro wážnost a okrasu : pone
wadj toho někdy newycabuge / ale
wšefcky své poddané, stačowan do
brotiwosti a přiwětiwosti řidj, a
zprawuge / že zprosta k přinuco
wánj gich k své powinnosti, žádně
mocy nepotřebuge. Wprawdě pán
Bůh náš wšemohaucý y na tomto
malčkém howádku swého Božského
ho Křížení a Opatrowánj obzwlá
šsenj a gistišj důwod chcel wkažati
té powinnosti a toho powolánj, kē
rěz wšechněm Kralům, Knjazům
a mocným Panům nastáwa : Ale
mnozy zporovýšeny, a wřady swé
ské na sobě združgicý, tak gšau
nerozumnj, nesmyslnj, a tak tupý
hlaupj / že se powolánj swé, ani od
těchto přirozených Mistrů, ani od
Filozoffů swetstých věit, a napos

p. 572
Kopie memoria pro
Doktor Theologie m. s. e.
a Philosophia. W. G. G.

mennej přigimati nech rěgi. A woffat
přes to woffeko, čím kdo z nich gest
hlaupegssj a zpozdigegssj w rozumu
tim se wjce nad giné wynassj a wy-
pjna, y zpurněgi sobě počina: tim
přisněgssj a wkrutněgssj panowánj
promozuge, a pod skutečným trestá-
njm poraučj / aby ho wssicni wes
wssech wěcech, gakkoli welmi nes-
sprawedliwých, což wlastně tyrana-
nům, a ne od Boha zřízené Wrch-
nosti přislussj, wol newol, poslau-
chali: Proti takowým tedy Das-
wid w Žalma LXXV. řemito slo-
wy mluwj:

4. A Dim blánnům Necháwge.

En gij swého blánnostwj;
Ať bezbožníkům množstw;
Rohů swých nezdwihate;

5. Nezdwiheate rohů swých
Zanechte řeči chlubitých.

6. A Neb čest a uwelebenj
Ne od slunce Wschodu
Něde ni od Západu

Ant i strany Polednj;

Žalm 75.

Bůh wrch-
nost náš;
Dil proto/
aby řecit
a sláwě ge-
ho / dobré
welebila
a slé rups-
la.

S. 113

S. 114

Sám Bůh gest genž snižuge

Ten tž y powyšuge.

A Syc máť Bůh sarděleho

Kalich wina w swé ruce

Z něhož lidem gatž fdy chce

Daléwa hněwu swého ;

Bezbožných pak směšce

Wywážj y kwasnice.

Wšech
mauchy wno-
bec wozname-
nawagi moc
Boží a lidští
neřádnost.

A Předního pak a obzwláštěního
pozoru hodné gt, což se wpišně swá-
tém obecným muchám připisuge a
přiwlašňuje, toto : že Bůh náš
k wykonawani swých sandů sprá-
wedliwých, proti nepřátelům Cír-
kwe swé, často krátě gich vžjwá ;
gat proto, aby welikost swého we-
lebného důstogenstwí a mocy pro-
něl : tak neywjce, aby těch, genž
proti němu powstáwagi a pozdwi-
hugi se, mdlobu a nedostatečnost vo-
kázal : totiž, že ani s to dostatečné
mocy nemagi / aby se buďco mu-
chám, aneb žabám, aneb myšm ;
aneb kobyčkám opřeti mohli / když

on proti nim takové wogsko k ges-
gich nepochybně záhubě, svolá-
wá, a na ně wysylá. Což y Dawid
w Žalmu LXXVIII. zřetelně za-
znamenal, čemito slowy: (něho

- 45 Množstwi též wyslal hmyzu rozlič-
Mauchy, komáři žrali z nich každého,
y jáby gim též bídny přidávaly,
Něk y do střesli wšudy pronikaly;
46 Kobylky pak a červi na poli
Pokazili wšeccko gich vsylj.

A w Žalmu CV.

- 30 A Země pak gich žab velmi mnoho
Wydala hmyzu osfektivého,
Že y do schran frálů wessly;
31 Dvě pán kěl, a hned wysly
Wši, komáři a sténice,
Dobytek y lid trápice.

Žalm 78.
Bůh pros-
ti nymoc-
néjšími ne-
přatelům
swým ney-
molejší-
ho stwore-
ni za wos-
galy vjje-
wá.

2 Mojs. 25.

A Wogziš w týž sinysl z rozkazu
Božjho gménem geho k lidu Izra-
elskému, takto mluwj: Strach
swóig pustim před tebou / a předě-
sým wšeliký lid proti kterémuz wy-
gdeš: a způsobim, aby wšickni ne-
přatelé

S v

přatelé

prátele twogi vřikli před tebau.
 Possli y sišně před tebau/ aby wy-
 hnali Zewe a, Kananea a Zettea,
 před twáři twau.

Mauchy
 a gam - podo-
 bne nečest spo-
 rulent se rodi-
 co oznamují
 lidem hřích pe-
 vnich rodiců.

Summan pak, pro krátsi
 závěreč této řeči mluvě, mauchy,
 Brancy, čerwi, myssi, wssí, stěnice,
 blechy, a tēm podobné wěcy, toliko
 z porussenj pocházegj: čehož půwod
 gest hřích/ kterýž wssěcko porussenj
 a šhnilotu na swět wwedl. A protož
 kdy a kolikrátkoli tēm pšotami a ne-
 řestmi ztěžowáni a sřužowáni bý-
 wáme/ máme se tēm napomenauti/
 gak gšme my při swém neyprwne-
 šim stwořenj těžce a nenalezire Bo-
 hu se zprotiwili / a tak abychom
 zwykali, a wčili se genu poddáwa-
 ti / a mjnē y ponjženē o sobě siney
 sleti.

Mrawenecob
 wobi nás ob-
 gaháky a na-
 pomíná tu-
 wacy.

Giz pak k Mrawency přistup-
 me / poněwadž y neymaudregši
 brál Šalomaun, k tomu nás odsy-
 lal

lá/ aby chom aspoň z tohoto welmi
špatného čerwjka naučili se tomu /
gátau moc má Božíte opatrowá-
nj. Ten zagisté ney mandregšj a ney
slawněgšj Kral mezy králi zemský-
mi takto powědel : Gdi (prý) k
Mraveney lenochu / shlédni cesty
geho / a nabuď mandrosti : Kterýž
nemage wůdce , ani zpráwce , ani
pána, wšak připrawuge w lere po-
krm swůg / shromážduge wežni po-
trawu swau. Dokawadž Lenochu
ležeti budeš : škoroliž wstaneš zesna
swého : Maličko pospješ / maličko
zdějmeš / maličko složješ ruce swé, a
by poležel : W tom přigde gako po-
cestný chudoba twá / a nauze twá ;
gako muž zbrogný.

Gakož pak z tohoto zwjrátku
tomu wyrozumjwáme / že v wyko-
nawanj a v wyrizowanj swých
wěcy, znamenitau bedlivosť zach-
owawati máme : tak se z něho y roze-
šastné

2. Bede s
rošastností a
bedlivosť

Mravence to
letě opatruge
se na žymu.

šasně pečlivosti včítí povinnisťme:
že ono w času Letním, když země
s sebe hogné vžitky wydala, neywj-
ce w šhromážďowánj potrawy, kte-
raužby se přes žymu (an toho času
nic nikdež nerošte) přechowalo, se
zanepražďuge. W čemž lidé wšech
stawůw, w každé dobré přjcině wel-
mi těžce častokrát hřessj: kterž do-
brých přjcin, a nahodilých přjle-
žitostí, gjmž k wykonáwanj swých
povinností nabženi býwagi přjli-
ššan lenivosti a hanebnau lhoste-
ností zanedbáwagi, a ge vpaussě-
gi. Ale potom, když ty pominau-
zase gich, ac nadarmo žádagj a sobě
winssugj. A protož nás Pjmo S.
wewšech wěcech k bedlivosti a sn-
žnosti napominá / a tu nám před o-
ci rozličnými spůsoby klade: aby-
chom náhlým a nenadálým přj-
chodem Páně zachwáceni nebyli:
gako onen hospodář, nemage žá-
ného

lde pozdě by-
cha honsj.

Přma swatá
rozličné nás k
somu wedau a
bychom bedli-
wj byli.

něho pozorů na zloděje / a neobá-
 wage se žádného nebezpečí /
 nýbrž na obě vší bezpečně spěšswau
 nepečlivostí a neobránlivostí dům
 svůj k wybrání, a wydrancování
 y podkopání příchodný učinil. Té
 příčiny sám Kristus Pán k svým
 věrným powěděl: *Mat. 14.* Bďtež tedy po-
 něwadž newjte w kterau hodinu
 Pán wás přigiti má. Toto pak wě-
 te, že byt byl wěděl hospodář, w kte-
 rau by hodinu zloděj měl přigiti /
 Byl by zagisté bděl, a nedopusť-
 by podkopati domu svého. Protož
 y wy buďte hotowi / nebo w tu ho-
 dinu, w kterauž se nenaděgete, Syn
 člověka přigde. Kdož tedy gest
 služebník věrný a opatrný, kterés
 hož ustanowil Pán geho nad čes-
 tswau / aby gím dával pokrm w
 příchodný čas: Blahoslawený slu-
 žebník ten kteréhož přigda Pán ge-
 ho, nalezl by an tak činí. Amen pra-
 wjm.

2. Zesal. 1.

wjm wám, že nadewšim statkem w
stanowj ho. S. Pawel tolikéz k té
bedliwosti a péči napomína gedno
hokaždého z wěrných, čemto slo
wy: **N**ebo (prý) wysami wyborně
wjte, že den Páně w noci jako zlo
dæg tak přigde. **N**eb když dæg po
kog a bezpečnost, tedy rychle přigde
na ně zahynutí, jako bolest ženě čer
hotné / a nevgdauť toho.

1. Běž wěs
ně / aby se w
swatém towa
ryštwu, wpiá
teřstwě a swor
nosti drželi.

To pak tovaryštwj a spo
lečnost žiwota, kterauž **M**rawency
mezy sebau drží, též gednomyslnost
w práci, w shromazďowánj spjše
a potrawy do děr a komůrek gegida
tolikéz y wydáwanj gi zase / owšsem
wšsecky lidi, obzwláště pak wěrn
né, tomu wywůce / w gatkém to
waryštwj a společnosti mezy se
bau se zdržowati magj: **P**oněwadž
tolika swazky přátelstwj a přibru
zenstwj mezy sebau se wjžj: totiž,
že gednoho a téhož **O**tce na **T**ebi
magj!

magi / gednoho a téhož spasitele *Eff. 4.*
 Krysta / gednoho a téhož Duchu
 swateho posvětitel / gednu wjru /
 gednm a týmž křtem pokřčení gsau
 tauz nadějí w odporných věcch
 se občerstwují / a naposledy téhož
 dědictwí, a téhož žiwota věčného
 očekawají.

¶ Aníž slusí mlčením pomí- *Lichowsko*
 nauti, té znamenité rozšaffnosti a *zahanbuge, a*
 důwotipnosti / kteréž Litawenečko *řakomstwi ge*
 wé požíwají / předně w rozlamo- *gich před oči*
 wání napoly, a rozřázení zrn y gas- *řade.*
 der / aby snad wyrostance wen z zea-
 mře, mocy své a platnosti k wycho-
 wání a požíwení gich nepotratila:
 Potom w wysussowání na Sluncy
 řech zrneč / kteréž w časy mokré a
 dešťowé nashromáždili / aby se woh-
 řostj welikau neporussila. Které-
 hožto příkladu ti bjdni dráči a li- *Dardanaři*
 chownjcy nenásledují: kteréžto če- *etěři obili na*
 řagjce na draho, aby gen z chudých *draho chowao*
 a nu

*etěři obili na
draho chowao
gi.*

a nuzných lidí nedostatků, své statky rozmnožili / a ze štody bližních svých sami zysku nabyli / obilí swá w stodolách, w stozých, na Seypěkách, tak dlanho chowagi / až často krát shnige, a docela se porušij / tak že potom ani jim samým, ani jiným žádnému vžitku býti nemůže. Ale takový způsob lakomství: gat Bůh, tak všickni dobří lidé, zwlaště pak věrní Křesťané, slušně a spravedlivě w nenávisti a w ostliwosti mají / a za ohavnost w sebe pokládají.

4. Ponantě
k titoš a láš,
ce bližního.

A Máme naposledy y lásky známenité. Kterauz toho zvířátko k swému pokolení má, bedlivě považovati. Nebo gatž píšij Filosofové / ono své zagaté wykupuge / a slavným obyčejem své vmrlé do země pohřebuge / samým přirozením gsa k tomu wedeno. W kteréžto přičině mnohých swatých a pobožných lidí

libj lásky a litości k swým umrlým
 nepochybně následuje. Tak Abra-
 ham náš a wsech wěrných Otec, *1. Mojs. 25.*
 gatj Mojsjše pisse, Pole od Efron
 na kaupil/ aby na něm Sáru, man-
 želku swau pohřebil: Potom pak
 Izák a Ismael, na témž poli, w *1. Mojs. 25.*
 témž hrobě Sáry, Abrahama Ote-
 cswého podle nj pohřebili. Tanž po-
 winnost pohřebnj, Jakob a Eza- *1. Mojs. 30.*
 Izákowi Otcy swému wykonali/
 gatoj y Jozeff s Bratřimi Jakoba
 wi Otcy swému / y potom Jozeffo-
 wi synowé Bratřj geho. W kterýchž
 to příkladich patrná se wjdnost,
 přiwetiwost, pobožnost, a láska k
 swým milým spateuge/ kterjz welis
 kau péci a starost o to měli/ aby swé
 Rodiče, Manželky, děti a přátely
 poctiwě pohřbowali a pochowa-
 wali.

A Pawant domácí náš zjzala,
 a nám tak hrubě známá, že ho a
 T swých

Pawant
ne, bednostj
swau klade
nam před oči
hřích náš qv
mufy geho.

swých domů nřádným spřisobem
wyhnati nemůžeme, obzrolassenjm
Božjm zřizenjm k tomu gest spřiso-
ben/aby nám, kamžkoli oči swé o-
brácjme, hříchůw našich včinty
před oči předstawowal: anobřž
poznánj a k vřjnému gich wyzná-
nj, bezděky nás nabjzel / chceme-li
gich odpustřenj zde dosáhnauti: po-
newadž po smrti žádného času nemj
k tomu pozůstaweno. Nřj zagistě,
bychom gakkoli chřeli hřichy swé
přikřýwati, a ge zastáwati/ tedy sa-
ma howádka, obzrolasseně pak to-
to, o němž sobě gij rozgjmáme/nás
přeswědčj a před saudem Božjm
winně obřaudj. Pawant zagistě
Wělečkau odpornej má přirozenj
kteráž wšecťo cožkoli snj, a s křow-
tin wšlechtilych zběře, w medo-
wan wlkost a stáwu obracy: ga-
ko naproti to Pawant, ač z tých
bylin pokrmu pojywa, wšak wšecťo

Pawant a
wšecťo odpor-
nej přiroze-
nj.

to w ged obracy. A z těchto gíst
dwan howadek můžeme sparriti
rozdiš patrný, mezy wěrnými a ne-
wěrnými: poněwadž tamto wssce-
to gest nečisté/ ale oněm, gatž swěd-
čij Aposstol, wssceťo čisté.

Matuge po-
wahy newě-
ných lidj.

1. Tim. 1.

A Potom pak marná naděge
wsscehněch potrytců šerze ty tak te-
ničtē a neperoné parwučinky nám se
přednassj: Poněwadž onen Bala-
dad Suchský w knize Jobowě tak

Patručina
geho wlaguge
gat marná gi
wsselita nadě-
ge potrytců.
Job 1.

p. 98.

eo mluwj: Tak stěžky wsscehněch,
zapomijnagjých se na Boha sylněo
ho: tak prawjin naděge potrytce za-
byne. Ulebo mola gest naděge ge-
ho / a dāssāmj geho gaťo dūm Pa-
wauka / zpolehneli sylně na dūm
swōig, neostogj: chycili se ho, nezdra-
žj. Snimž se Dawid pěkně srowa-
nawā / Kterýž o potrytcých, genž
bšty a rry k Bohu se přibližugj, ale
stocem od něho daleko gsan wzdale-
ni, takea w žalmu 73. powědel:

T ij

A Teli

Zalm. 77.

A Neb tebe tdož se vzdalugi
 Zatracení své milugi:
 Kdožtoli enžm Dobům slauží
 Kráci w měnati bídu a nauzy:
 Tebe se gá chyn držet
 Za nelepši to wčt znae
 W tebe každého čas daušage
 Y twé štěstí wlebiti.

An Zialmu XXXVII.

Zalm. 17.

A W dale sem přich w velikém množ
 Drůst bezbožníka, anť se rozmínil (stř)
 Krásného stromu mae podobnostej
 Wo malé chvilí w náhle pomínil
 Sferke idaby se mohl kde naleznout
 An shledal sem že z kořene zhylnul:

Především
 nám přemá-
 cení a vřes-
 ní soudím a
 práva.

Kolikrát zkolí na pawančny roz-
 iené patřime / rovně gačo na tená-
 ka z chytání a vchování laur-
 tolikrát sobě kupaměti přiměstí má-
 me, to propovědění, kterej onen
 lozoff Anacharis zgeroně wypo-
 del: že Práva sau podobná pa-
 wancinám / do kterýchž se omštem
 malé mustky zapletají, a pochy-
 ny

Anachar-
 sis Leges
 sunt arane
 arum tela.

trugi / a bjdnych, zwołasse Syro-
tů a wodom ponaukagi / aby t Do-
hu o pomstu wolali; Dawid w Za-
mu LXXXII. težcenarjkal tēmico
skowy :

Psalm 32.
Aralowe,
Anizata a
Pani ma-
gi mochnad
poddany
mi prawy
obmeze-
nan : a
wssat y
nad nimi
Bůh pa-
nuge, ttes
rýz od nich
časem
swým po-
tu pojde
dů.

A Bůh mezy wssemi swěta sandy
Gest na každý čas přistogich
Sandy gich rozejnawage,
Pro nepravě se hněwage;
Msta, Dotudý se mne nezděšge
Že wšdy sandy křivě činje?
Dotudý bezbožným t libost
Sferiti chere gich křosti?
A Msta swěho nezohýdúge
K swým powinnostem wěrně stúge;
Čknie sandy spravedlnosti
Bez wsselité náchylnosti;
Křiwdu a nátist tčpiccho
Zastánte, y osykáleho;
Drošsem w rukau nescheternych
Nenecháwegre newinnych.

A Těch wssat wěch nechřeji mál
Mádro pak bedstiwě t nim státi;
Máde milugi swě bludy
W tom swěti kráči opat wssudy :
Aly křstěz tozo mě wznání

a Dpatrowání Boží. 259

7 Ať gste y Bohové nazváni
Tě Synové Měchyšského
Slávy gsauc včasni geho;
A Ať sstaf y to mēdēti mātē
Tě y wy tēz smrti sponāte,
Tat gako gini smrtedlni
Vudie wy gatkoli pyssni:

A w Zalmu XCIX.

2 A Král náš nehvěřši

Zalm 99.

A nehmocežši

Nad wsecky lidē

Gat; tajdy widi

Gest na Synu;

3 A protož gmnēu

Ejst geho, swatost

Degte s větrnost.

4 A Krále nasseho

Ať tat slavného,

Wstaf w geho panstwi

Nenj tyranstwi;

Ne vřimnost

Sand a spravednost.

W Jakobowi toho

Přiklad zgerony wseho.

A w Zalmu XXXIII.

1 A Pjseň novau Pánu psjwēze

Zalm 136.

E iij

Notau

Morau žvutku we selého;
 S wáſnosti ſluſſnau to dělegre
 Dokaže vměni swého;
 Nebť geſt prawdomluwný
 Stáſh w tom a wěrný
 Wtění trwage;
 Při wſſem geho dile
 Wotřimnoſt ſe mile
 Wſſoſtch ſpatřuge.

A Pán newwíc w ſwé přiwětiwoſti
 Znáti ſe dáwá wſſem zřegně;
 Tak že geho dobrotiwoſti
 Plný geſt okřiſtlet země:

A w Žalmu XI.

Žalm 11.

En věřcha má Pán na wſſoſti;
 Tam ač kraluge w ſwé nebeſtě ſlávě.
 Wſſat přediwnau ſwých očí gaſnoſti
 Hledě na wſſeſtch lidi ſaudi práwě.

A Sprawedliwſt gſau Pánu w přj-
 Ale w obawnoſti bezbožnſch; (gemnoſti
 Na něž ſpuſti přjwal ſwé žůtiwoſti
 Ohněm a ſhrau ge ſſtřhagich;
 Až ge y napadne hrozné ſwirání;
 Kalicha muſ gím poſtřtagich.
 Pro gich newáſnoſt y Wobu rauháns.

A w Žalmu LXXII. Sſa- lomau,

lomaun, kterýž byl Sigurau pána
 Gezu Krysta, pro tu příčinu ney-
 wíce se wychwaluge / že podlé ney-
 wyšší spravedlnosti sandy drží-
 wal, a ge wykonáwal, bezewšeho
 vřetřování osob / buď chudých a
 neb bohatých / buď slavných a v-
 rozených, aneb prostých a nevroze-
 zených / buď měšťanů neb obywatelů
 domácích neb přespólních / ged-
 nu a tauž spravedlnost, kewšech-
 něm zachováwal: gaťž se to z celé-
 hožalmu tohoto dobře porozuměti
 může / w němž se y to patrně wka-
 ze / že dokawadž on to králowstwi
 spravowal / tak wšsecko bylo naře-
 zeno a zpraweno, aby ani záwištně
 žádného nedostatku a neporádu w
 správě geho najiti nemohl což se
 neylépe rěčito slowy wyswědčuje.

Saln 72.
 Chwála krále
 Šafa tomanu
 ge a jeho spra-
 wedlného a
 mířstného
 Krále.

3 A Tut horn rěč y wabrěkowé
 Berossi spravedlnosti
 Wndáwati budau pokoge
 Wšem lidem w hognosti.

Saln 72.

At

syrotky aby laupili : A což učiníte
w den nawossejwenj a spussčenj / ktes
rěj zdaleka přjgde : A komu se o
pomoc vtečete : a kde zanecháte slá-
wy swé / By nemusyla skloniti se, a
mezy zbitými padnanti : Ozeáš ta-
ké podobným spůsobem, obwiňo-
wal y trestal knězj a Rady králow-
ské : Slyšte (prý) to, ó Knězj / a
pozorujte dome Izraelstý / dome
Králowstwj poslauchegte : nebo
proti wám tento Saud gest : Pro-
to že gste gen gako osýdlo, na hoře
Masffa / a gako Sýtká rozestře-
ná na hoře Tabor. Dawid tolikéz
na takowé nespravedliwé ; Vředa-
njky, w žalmu XCIII. welmi
těžce narěžá / a geg temito slowy za-
číná :

1 A D Bože genj sám můj es mstjst, žalm 94.

Merač giž wice s pomstan dšji,

D zgerwš se w ni skutečně ;

2 En genj gšh saude wššj země,

Dez at gest to pyšně plémě,

Pomstan

Bezbožnj
pod zástě-
rau pobož-
nosti a prá-
wa tak se
k wěrným
chowagj,
gafoby
Boha sud-
ce sprawe-
dliwého
na Nebi
nebylo.

Pomsta seřtino twau wěčně.

A Dokudž se budau wždy wšnat?

Bezbožnj? dokud n plésati?

Dokudž swě nestydatosti

Rječj, n sturkem wáchagie

Na twůg saud Pane nedbagie

Ehlabiti se swau mřzkosti?

A Eť gšau genž lid twého dēdicest

Wědugi bez mřskostenswjs

Domáčch tēž ani enyčch

Ziádného sobě newágie

Wdowj, šyrotkř mordugie,

Rjikaaj w bezbožnostech swyčh;

A Wáh toho nic nerozwažuge.

Wáh Jákobů ani swakuge

Zde obcowáni nasseho:

D wšech lidi nenhlaupegšj

Mřbrj n nenblánowěgšj

Geřtělj nemáte toho;

A Tenlž genž ráčil vcho dáti

W zraku gahnost sformowati,

Nemá šlysseti - widěti?

Tenlž genž wšlecken swět třešce

W n wás tēž kárat w brice

Nemá kupemstě pšisvěti?

A Ten genž lidem dáwa wěčnj

Eť moc n mandrost t srozuměti,

Gatžby neměl sám mandrosti?

Da brl

11 Du brzy lidšká myšlenj,
Dosssem znage gich činěni,
Swědčj ge bři marnostj.

Mezy domácími zwjraty, wy
čtá se y Wepř / na němž se nám
dwooge naučení welmi vžirečné v
kazuje : Ž nichž nás prwnj napo
mína / že my pro ten konec negsme
mžoli stworeni, a na tomto Swěče
postaweni / abychom gen na něm
žtvi byli / a rowně, co wepři na k
mžce, křstili a tyli : Kteržž toliko bři
chu a sádu swému slaužj, a zahá
kau tučnějš : aby potom ležjce w
blácě dobře spali / wšeligačá won
ná mžsta, pro takowá smrdutá a
šlatná opauštějšce a ge potupjš
ce : Anobřž leyna a moč za neychut
nějšj a neyrozkosnějšj krmě magj
ce. Ach nastogte, gač přeweliktý
počet w Křestanstwu nacházj se
takowých lidj / Kteržž w této částce
wepřmo přirozenj na sobě welmi
dobře

Wepř domá
cy dwooge nám
naučení dā
wā.

1. Abrechem
Břicha ja Bo
ha neměti a ge
mu nelslaužti.

Libě swinějš
powah.

Libě anobřž
wědčj
wědčj
wědčj
wědčj

THE
LIBRARY
OF THE
MUSEUM OF
ART AND
ARCHITECTURE
NEW YORK

Y. (18) 1871
1871-1872
1872-1873
1873-1874

Epituro
Blasfemen
Fw.

ജാതം ൫.

1913
1914

dobře vřazugi / kterčž ničejnž giny
se nezaneprazdnugi, nic giného ne
činj, na nic giného nemyslj, dokudž
zde žiwj gsau / nežli aby kři swau
dobře opatřili / podle těla wewstfem
sobě powolili / wsta k stolu a za de
kohni obraceli / k dobrému wjmu
w pěkné sklenicy nosem čenichali /
měkce ljhali / a summau že gsau z
pikurowy školy wysšli, a s nim o
swrchowaném dobrém smeysslegj,
gakoby to na rozkošném, wosfeliga
čé vzkošti, práce, starosti, testnosti,
prázdném žiwotu záleželo, skutečn
prokazowali. Toť gest to neywt
šlj šťastj a blahoslawenstwj / geho
dni wyhledawagj a skutečně nasle
dugi. Ale Amos Prorok Boží na
takowý Epikuregský a Libertinský
žiwot welmi těžce narjka čemito slo
wy: Běda pokog magjcým na sy
onu / a daussfagjcým w horu Sa
marjskau / kterčžto hory gsau slo
waučné.

wautné, mimo jiné od těch náro-
dů / k nimžto se schází dům Izrael
ský. Progděte až do Chalne / odeud-
gděte do Emath veliké / a sťupte
do Gat Filistynských / a shlédněte,
g sauli která kralow swj lepši nežli
tato : gestli wěřsi gegich Krag, než-
li Krag was : Běda wám kterjz smý-
slíte, že gest daleko den bjdý / a přis-
stawgete stolicy náctku : a čím kte-
rjz lěhagi na ložcích Slonowých /
a rozkossně sobě počnagi na poste-
lech swých : kterjz gidagi Berany z
stáda, a telata neytučnější / přízpě-
wugice klautné / a jako Dawid wy-
meyšlegice sobě nástroje Muzyc-
ké : kterjz pigj z šanj winných a dra-
hými mastmi se mažj. Amž g lau-
čitedlnj bolesti pro porcenj Jozeffo-
wo. Pročež gjžt pūgdau ro zagetj /
w prwnjm hauffu stěhgucých se :
a tak nastane žalost čím, kterjz so-
bě rozkossně počnagi. Takowých

lidj

lidi Dawid se wystřihage, a ge w
ostliwosti mage, w žalmu XVII.
Boha prosyl / aby ho od nich, co
můž neydale býti vzdálil / w té wě
cy řečto slovo vjzwage:

Psalm 17.

Bezbojní
co wepři
se zde kro
mj / aby za
hynuli ;
Swatý
slaužent
třpí / aby
lepší žito
wot měli.

Až řekneš mne spolekku též zbavůž 14

Který se světu tak oddal
Aby jen časný díl w něm bral
Sichž srdce má tu základ svůj :
Simž ty dáváš porady dosti
Vřicha gégich k nasycení
V něm kdož gsau z nich pložent
Až wnutřím abhwa w hognost.
Gá pak vřim w spravedlnosti
Přigemnost obličej tvého
A kdož pročeřim zesna svého
Nasycen budu slawnosti :

Spolku
takových
čestných lidí
wystřihati se
staří.

A Takových lidí tovaryštw
a společnosti více nežli vzteklých
psů a hadů vystřihati se máme / ne
bo gsau potupnicy Boha / Který
wsseligaté náboženstw, slovo Bo
ží, a wssecty poswatné rady za žert
a za smich sobě pokládají. Pro kte
raužto přejinu Křystus napomínal
svých

svých včedlných, aby se od gegich
společnosti zdržovali: Nedaweg
(prý) swatého psům: aniz meete Matheus 7.
Perel swých před swině / alby snad
gich nepotlačily nohama swýma / a
psy obrátice se aby neroztrhali was.
Kterážto příčina y Dawidem po-
hnula / že na takové ne lodi, než ra-
dgi w obličej lidském přisřery,
welmi stizně nariikal, w žalmu 26.
mluwě tato slova / gimiž y že se gich
wzdaluge, zgerwě ofswědčuje:

Žalm 26.

4 A Gát lidi newážných
Gich cest lehkomyslných
Wsi suážnostj se wzdalugt;
Aniz s ofsememšmi
Estj y wnitř podstihni
W gatě mife fdy obcugt.
5 A hauffy přewrácených
W zlosti jatwřených
Ty ofsem mám w nenáwisti;
Y gini bezbožnic
Zlost nestaudně pášicj
W stále gsau mi ohawnost.

A Druhé naučenj na Wepřich
w Pse

2. Wepř ne-
se obraz wy-
padečů aneb po-
býhlo: od
Cyrkwe Kry-
stow.

1 Petr 2.

w Pjsiných swatých toto máme / že
nám na sobě obraz wypadlů, aneb
odvrácenců od pravé Cyrkwe a w-
čenj Krystowa vřazugj. Kteržto za
křtywse daru nebeského, a bywše
słowem Božim oswyceni, y darům
Duha swateho obengice / w shro-
máždenjch Cyrkewjch wsechněch
služebnostj wčastni byli / a gich za
dlahý čas požíwali: wšak potom
od toho dobré^o swéwolně odstaupi-
li / a k modlařstwj, k bludům sřod-
ným, kacyřstwj proklatým, a Ža-
konickému křwasu, y kupowěram
lidským přistaupili / gen proto aby
o statky, důstogenstwj a wřady ne-
přišli / a pohodlného, bezpečného
žiwota, bezewsech trápenj a poku-
šenj, zbaweni nebyli. W kteréžto
přičině takowj lidé, gatkž mluwj S.
Petr, Psa a Wepře, aneb Swině
následugj: Když ti, genž wšli po-
sřetwri Swěta, sřrze známosti Pána
a spa-

a Spasitele Jezu Krysta, opět zase
w to vpletení gsauce, přemoženiby
byli: učiněn gest poslední spůsob ge
gich horšší, nežli první. Lépe gest
žagisté jim bylo / nepoznávati ce
stý spravedlnosti / nežli po nabytí
známosti odvrátiti se od wydané
ho jim swatého Přikázání. Ale při
hodilo se jim, což se w Příšlowj pra
wém říkává: Pes nawrátil se k
wývrátku swému / a Swine vmy
tá do kalisté bláta. Takových li
di tovaryšstwj se Dawid vystřihá
ge, takto o nich w Žalmu CXIX.
pod literau Tsade powědel:

lépe nepozná
wati cestu sprá
wednosti / než
li k starému
twaš se na
vrátiti.

139 A Gát swadnu náramnau horlivostj Žalm 119.

Rdň spatřuj an mogi protivních

Tvé slovo magj tak w newáňnosti;

140 Gessro znám gát gšů zkusene twé řeči,

Kteréž oni pyšně porlačugi

Gá ge pak mám w wáňnosti newěťšj.

Uwěťš Žalmu pod literau Zaijn.

42 Agišt gť čas, swág slib magerpaměť

D by geg přiswede Pane k wykonání;

B ij

Nebs

patrowánj, pro spasenj a wsecko
dobré wolených Božich, prokazo-
walo / y podnes prokazuje: A tak
gž k diwokým přistupme / a z nich
o některém toliko pokolenj w tomto
předsewzetj našem, gatž napřed
oznáměno, rozgjmámj mēgme / a
krátce toliko ge přeběhněme: aby
známé a wědomé bylo / že y tato od
Boha našeho stwořena gsau / a že
jednostegnau péčj od něho se až do
sawad opatrugi / aby geho wole-
ným k dobrému slaužila.

A tleypřwé pak Gelena přeb
sebe wezměme. Gatož pak této, když
gsa od Psů honěn a sřwán / když
w tom welikém a násylném hnutí a
wnáwenj welmi zahřit býwá, ney-
spisse k wodám bēžj / tu obwlaženj,
ochlazenj a občerstwenj žádage: tak
wěrnj, kdyžkoli od Tyrannů a ne-
přátel prawdy násyly a protivem-
řiwj trpj, po ničemž giném dychti-
ti, a nic

Gelen gest
obrazwěrně
tidi w čas pra-
tiwenřiwj a
Řiže.

ti, a nic jiného sobě winssowati ne-
magi / nežli aby w swatých shro-
maždeních přistomni býwali / a jim
vžitečně obcowali : Poněwadž w
nich potěšení a naučení svým du-
šem, co negakého žiwého občerstwe-
ni, snadně docházeti mohli. Cjea-
hož příklad máme na Proroku na-
šem Dawidovi / kterýž w Žalmu
XLII. takto o sobě mluví :

Žalm 42.

Ať žiwých wod gelen žádá.

W náramném vnáwení,

Tak tě můj Bože též strádá

Dusse má w swém trápení :

Dusse má w lkání truchlém

Tauží po Bohu žiwém :

Ach skřouliž se vřáží

Před geho welebnau twáží ?

Žalm 84.

Těžká pos. Alv Žalmu LXXXIII. w též rozumu

Tuta gest

hlad těles

sný : ale

mnohem

tější hlad

duchovní.

A Běcný Bože synů w bogi

Ať gsau přibytkové twogi

Rozkossu a neymilostnější

Apratož tauží má dusse,

Po twých syních w každém čase :

O Pane nenžádostimějsi :

Duch

Duch y tělo mé k živému,
Přešle k tobě Bohu svému.

3 A Spasný wrabec má své mýsto.

Tě y wlastowice hnjdo
Pro své mladé, při tvém okráti;
Ach služební! dokudj pak twúg
Krátí věčný a Bože můg,
Má býti vzdálen od své twáti?

4 D přeblyže gístě tomu

Kdož tě stále cti w tvém domur.

5 A Blyže těm genž mochy, slyh

Dd tebe w srdce nabyli.

A Gelen také bázlivých Kře-
stanů přirození a obyčege na sobě v-
kazuje. Nebo ačkoli toto zvíře má
Rohy / gjmizby netoliko sebe hági-
ti, a nasyli seopřiti, y moc wsecku
od sebe zahnati / ale také na neydr-
wočegši, y neyvrhnenegši zvířata
vtoč učiniti mohlo: wssak gak na
něg třebas Psyk aneb wyžle zasseta
tá, y hned vteče / a pogeďnau zapo-
mene na to, že má rohy tak weliké a
ostré / gakto perwné zbraně od přiro-
zení sobě propůgčené. Tak y mno-

V úg

2. Gelen wy-
zna menáwá
bázlivé a stra-
šlivé Křešťa-
ny w Cirkwi
w tom, že se
nebránj, ma-
ge čim: ale
před mltg-
šim vyřká.

39

Tat y bñti-
wj Křestianě
nepřátelnom
swym se nebra-
nj / magice
zbroj duchow
nj / ale wtřagi
před nimi.

3y z Křestianůw, zwlastě křshromáž-
denj a Cyrkwi wěrných připogeni/
Kterjž zapomenance na pomoc Bo-
ha nasseho, na geho přjctomnost,
na geho milost a dobrotiwost, k
njm mnohými spůsoby protážanů/
zapomenance se na sliby a záměruy
Božské / na geho přjzeň a lásku / na
milost swatého Ducha / na geho
swaté slovo (gesto takowau zbro-
gj a takowými zbraněmi gsaue o-
patřeni, mohliby proti wsechněm
tohoto swěta Tyrannům, Dáblům,
Ba y wseho pekla mocem a wtočím
odolati / a proti nim bez strachu o-
stati) wssak nic méně takowá ges-
gich gest lenost a bážliwost / takowá
mysli měkost a lhostegnost / že
powrhúce na zem swé zbraně, gatkž
gen neymensšj powěst o nepřátelch
wslyšj, pogeďnau a bez odporu se
gim poddawagj.

A Wepřj diwotěmu přjstup-
me /

me/strze kteréhož se vkrutnj a Bar- ^{Wepř}
barstij protivnjcy Cýrkwe wyzna- ^{divotij wyzna}
menawagi. ^{menawá proč} Nebo gako ^{wyjšl Cýrkwe} ^{Boj.} divotý

wepř, zuby střepě a sekage na kaž-
dého, kdož se s nim jen potká, a
znamenitau prudkostí vstok činí!

Týž spůsob Tyrannové k Cýrkwi

zachowawagi / kteréž se podobnau ^{W vkruteno}
wzteklostij protivj / o gegi záhubu <sup>stoj a wte-
klosti.</sup>

a docela zpustění wssemi spůsoby

se snažugi/bezewssij mjrnosti a sandu

zdravého rozumu, co mohou ney-

vkrutněgi s nj nakládagice / a gi

přjliš trpkau a právě nesmyslnau

nenawistij (kteráž ge netoliko rozu-

mu ale y čitedlnosti lidstězbawuge)

náramně sňugjce. Což Dawid

Prorok náš w Žalmu LXXX. wel-

mi překně wypsál / w němž o Cýr-

kwi pod přjležitým přjkladem wí-

nice takto mluwj:

12 Ach proč gšj skaznl hrabdu geho? ^{Žalm 80.}

Gšj twá winice od každého

šauj se a porlačugeš.

V v

Divotý

Toto pos
dobenstwj
winice o
staré Cýr-
kwi / wys
swetluge
Izaiáš w
5. Kap. a
Kryslus
Pán v S.
Matause
w 21. o čej
máto nize.

Y diwotj wepř w nř ruge;
Gist gřau gi spáška howada
Zwěři lesnj mnohá stáda.

A O Bože rač se odhlíwiti
Rač s nebe na nás popatřiti;
Wiz gat spuška twá winice
Giz spuška twá prawice;
Dawšiw Pane své stjpenj
Swého gměna k oslawenj.

A An gat gest od ohně sefrána
Z kořene wřřady wyraubána;
Wšeka hyne twau přisnostj;
Wzrábni ruku swau s wřřostí
Draň, posyláť z nás každého
Gato n času dáwnjho.

Wlecy fas
lesně Proro-
cy a učitelje
wraceného
smyslu wzja
menáwagi.

Cýrkwi aet
owčince Kry-
sta.

A Pismo Swaté y o Wlečých
zmjntu činj / strze něž se sfalessnj
Prorocy aneb učitelé w Cýrkwi wys
znamenáwagi / kteřjž do nj gako, o
wčičky wcházegj / počndj sezewnitě
njho zřetele dorýče / ale wwnitě gřau
wlecy hlawoj: aniz menšji škodu čí-
nj takowj w Owčincej Gezu Kry-
sta, nežli wlecy drawj, do stádaowa
cý a Beranů y gineho Skotu se do
stananuce.

stanauce. Anobř onino gsau mno-
 héni vkrutněgšj a strassliwěgšj /
 proto že duše lidské k upodobenství
 aneb obrazu Božmu stvořené mor-
 dugi : gšto lesnj Wlecy, toliko těla
 owčiček, a giných zwjrat, na kteréz
 wtoky činj, hubj a mordugi. Těch
 abychom se wystrjhalj, sam Kry-
 stus nás, y w slechněch wěrných
 napominá y gštá znamenj gegich
 po nichžby opravdowě poznání
 býti mohli, wymalował / takto k
 swým milým wčednjšm powě-
 děw : Přichážej (prý) k wám w
 rausse owčjm / ale wnitř gsau wlecy
 hltawj : po owocých gegich pozná-
 te ge. Zdalž zbjrąj z ernj hrozny /
 aneb z bodlačj sřky : tak každj strom
 dobrý, owoce dobré nese : zlý pař
 strom zlé owoce nese. Nemůžt do-
 brý strom zlého owoce něsti / ani
 zlý strom dobrého owoce wyda-
 wati. Wšseliký strom, kterýž nenes-
 se

Posessněm
 wěm a wštož
 nem iwoce
 tatow wlecy
 poznání liti
 wohan.

Matuů 7.

se

Stuttow. 20.

Zafasni vč
 eelē brja po
 Zpofteofich w
 Epremi pom
 ščwaki.

se owoce dobrého wyfat, a na o
 heň wvržen býwá. A tak tedy po
 skutých gegich poznáte ge. S. Pa
 wel tolikéž kupaštyřům a staršjim
 Cýkwe Effesté mluwě, po mno
 hých řečech, kterýmiž gich k bedli
 wému wykonánj gegich powołánj
 napomínal, toto powěděl: Buďte
 tež tedy sebe pilni, y wšeho stáda /
 w němžto Duch swatý ustanowil
 wás Biskupy / abyštie pášli Cýr
 kew Boží / kteréz sobě dobyl swa
 wlastnj krowj. Nebo gá to gistorně
 wjm / že po mém odgítj wegda u me
 zy wás wlecy hltawj / kterjž nebu
 da u odpaussřeti stádu: a z wás sa
 mých powstanau muži, genž mlu
 wj přewráceně wěcy / aby obrátili
 wčedlnjky k sobě. Protož šděte, w
 paměti magjce / že gsem po tři léta
 nepřestáwal dnem y nocý s pláčem
 napomínati každého z wás.

A Toto gáť samého Gezu Kry
 sta,

sta, tak geho Aposstola napomenutí, mimo každodenní té věci zkusíte
 ni, velmi patrně y s dostatkem to
 wyvěste / gata škoda a nepochybná
 záhuba nastává Církví od fa-
 lessných Proroků, a přewráceného
 smyslu učitelů / kdež oni swá místa
 nagdau: obzwláště pak když k ně-
 gakému duostogenstwu přigdau:
 gakež toho příkladové na Ariowí,
 Macedonyowí, Ewdoriowí, Te-
 storiowí a giných gim podobných
 potwruzuj: kteříž ty přeslawné a
 zwelebené Církwě w Kraginách
 wychodních, gako w Alexandrij,
 w Geruzalémě, w Antiochij, w
 Konstantynopoli, w Effezu, a w
 giných místech náramně zbaučili /
 a swým rocením to spůsobili / že na-
 posledy w moc, a Tureckau služeb-
 nost (buď toho žel samému pánu
 Bohu) Machometům a Turkům
 přišly. Bedlivý tedy nad tím po-

ak Mnohým
 více škody w
 Církví, nežli
 mluvy w stádu
 Ducej.

Příkladové
 na mnohých,
 nichž w Histo-
 rij Církewní
 Tripartita ře-
 čeně.

čestí smj pro
ti tomu spe-
ma.

zor mjei máme / aby ti záhubnj a ne-
slechetnj swůdcowé do Cýrkwe ,
gako hadj se newtáhli a newlaudi-
li : Sté přejčiny náležj včeni , aneb
ducha těch , kterjž kupowolánjm a
vřadům Cýrkewnjm magj býti přis-
pustěni , bedliwě rozsuzowati / a
gakého gsau byli žiwota aneb obco-
wánj mezy lidmi , s pilnostj na to se
wypřádawati.

Strze
mlky wzna-
menáwagi se
tate v protis-
twnich wěs-
tách Křesťan-
ůw.

A K tomu wjce, což o Wleých až
posawad powědjno, přináležj y to /
což Krystus swým včedlnjškům křes-
tjům pro kázanj a rozhlašowánj swa-
tého Ewangelium wysýlal , předs-
kládal / když k nim , mezy ginau ře-
čj , těmito slowy promluwil : Ny
já posýlám wás , gako owce mezy
mlky : Protož buďte opatrnj , gako
hadowé / a sprostnj , gako holubice :
Kterýmž slowy jim patrně ozná-
mil / že to nebezpečnstwj s powo-
lánjm gegich spolčené , rowně tako-
wé

Matuš 10.

wé gest gakoby owčička mezy dras
wými wolky bydlela: A protož aby
se časné stálostj, trpělivostj, wdato
nostj a ginými ctnostmi opatřili / a
no y wyznání wjry své mnohými a
přiležitými Písma swatého důwo-
dy potwřzowati uměli: jinak kdy-
by nenadale na ně připadli, aby se
nezdělili / a na myslích zmámeni ne-
byli.

A při čemž y toho slusj powá-
žiti / gak welmi welikau newědnost
mnozy lidé prokazují kúpastýřům
wěrným / kterjž k nim od Boha, ga-
ko hlasatelé milosti geho, wysyláni
býwají. Tebo, coby ge dobrotiwau
mysli, a přiwětíwau y ochotnau
tworj přijímati měli / welikau ra-
dostj powýšenými hlasy s Izaiáš-
šem Prorokem wykřikujíce: O
gak gsau krásné na horách nohy
řech, gestto porěšene věci zvěstují:
a ohlašují pokog / řech, gestto
zweš

Proč
newědnost
lidstě třetj
slova Boží-
ho kazatelům
dokazují.

Izaiáš 52.

zvěstují dobré : gessco káží spasení
a mluví k Syonu : Kraluget Bůh
tvůg. Oni pak místo přivítání
tak ge přijímají , gako drawí a hl
tawí wlecy / když se někdy mezy ně
hlaupé owčičky dostanau : Poně
wadž ge křtem, železy, ohněm, wo
dan, prowazem cej / a wssemi oby
čegi gen toho, gakby ge wyhladiti a
wykořeniti mohli, wyhledawají.

Wien
wyznamena
wagsta čimno
be wetle č hř
sluhy, a proti
tomu wěs
nůch / tčej
wssat křpžna
ni prawěmu
Boha a do
krátořkaj
Křstowa po
wolání býti
míti.
Izaiáš II.

¶ Aníž mlčením toho pomjgeti
sluší / což Izaiáš Prorok na giném
místě o neywešším blahoslawen
stwj Lidského pokolení w Králow
stwj Krystowu mluví / a gak ge
pod rozličným , wssak pěkným a
přiležitým podobenstwjm wypisu
ge : Ale wygdeť Prauteť z pařežu
Izai / a wýstřelete z kořene geho wy
roste / a owotce poneše : Na němž
odpočine Duch Hospodinů / Duch
maudrosti a rozumnosti / Duch ra
by a síly / Duch wmnění a bázně Ho
spodie

Spodinowj: A budeť stížitedlný w
bázi Hospodinowě / a nebudeť po-
blé wídenj očí swých sanditi / ani
podlé slyssenj wšij swých trestati.

Alle sanditi bude chudé podlé spra-
wedlnosti / a w prawosti trestati
chudé w zemi: Bjei zagisté bude ze-
mi holj wš swých / a Duchem rtůw
swých zabige bezbožného. Nebo
sprawedlnost bude spasenj Bedrge-
ho / a prawda přepásanjm ledwj
geho: y budeť bydleti wlk s Berá-
nem / a Pardus s kozlákem spolu le-
žeti: tolikéž Tele a Lwice, y krmný
dobytěk spolu budou / a malé pa-
cholátko ge powede. Také y Krá-
wa a Uedwédice spolu pásti se bu-
dou / a plod gegich spolu ležeti:
Lew pak gačo Wůl plěwy gísti bu-
de. Aljry žad nad swan děrau,
pohráwati bude s djřetem pršý po-
žiwagjčjm / a to kteréz ostaweno gě
směle sáhne rukau do djry Bazali-
stowj:

šťkory : nešťkody ; aniž koho zas
hubj / na wšimé hoře swaté : Ktes
bo země naplněná bude známosti
žospodina / tak jako moře wodami
naplněno gest.

*listě po
wabr a obně
ge pokrýtím
na sobě pro
nášj.*

A Ale již k Lissce přistupme / Ktes
ráž owšem gest zwjře náramně lšti
wé / a obzwláštnj chyrostj obdaře
né / kterěz neywice při swém loru w
žjwá : A protož y Pismo swaté šrže
toto lštné a chytré zwjře pokrytce
wyznamenáwa : Kterjz w Cyrkwí
wšsecko baurj a na pustorinu přis
wodj / gakus podobiznu a twárnost
pobožnosti na sobě wkazugice / gesto
štekem gi zapřeli, a gi se od přisáho
lj / Kterjz ačkoli zdagj se welmi pilnj
byti pobožnosti / wšak regně a wky
ře wšsecko náboženstwj porážegj a
potupugj. Z té přičiny y kral Šsalo
maun w swé Pjśničce wšsech wěro
ných a pobožnosti mřlowných nas
pomjná / aby se takowých wšstřjha
li / a ge z regných gestynj, w nichž se

*Polrtenglan
šobštwj w
Cyrkwí.*

věrywagi, na světló gasné wywo-
dili / a chytré y lstiwé rady gegich,
gakž neywjce mohau russili. Což či-
nĭ když gménem ženichowým takto
mluwj: Zlapegte nám Lissky / Lis-
sky prawj, y ty malické / gessco
sskodu dělaj na winicých: pone-
wadž winice naše teprwa kwete.

*Přinešal
maun. 2.*

Tohoto napomenutí kdyby na onen
čas vssetřowala Cyrkow, byliby tak
kowj neporádowné do nj nemohli bý
ti wwezeni, gacyž se nynj necoliko o-
čima spatřugi / anobř pohřichu
y rukama hmatagi. Bylaby takto
wých správci neměla / kterĭž (gakž
o gednom zgewně w Kronykách na-
psáno stoji / že se w auřad Biskupa
ský wlaudil, gako Lisska / kralo-
wal gako Lew / ale zcepenel gako
Pes) wjce tělu a břichu, s nárama-
ným věcutenstwjm, nežli w ponjšes-
nosti Duchu Páně, skaužili.

*Zawedení
twe strc
wryce.*

¶ Při tomto zwořeti y toho slus-
ně

W 4 III

Daupata
lisci, těžce ja
luci na ty lidi
a třešň ge, etc
iž před Kry
stem Pánem a
služebny ge,
ho dříve za
wrazi.

Matas 8.

I

Filippen.

2

3

si powážiti / co Krystus Pán sám
o sobě powěděl : Že Liffy daupas
ta magi / a ptactwo Nebeské hnjs
da / ale Syn člověka nemá, kdeby
hlawu sklonil : Kterýmžto slowy
předně nám to ukázal / gak se wel
mi hluboce pro nás hrššné ponížil
gakž to y S. Pawel w Epistole k
Filippenským ššřegi wypisuje : po
tom newděčné a odcwššj přiwěti
wosti a wšjdnosti, w přigimánj do
domu hostinských a pocestných lidí
wzdálené myšli Lidské wyzname
nal: Kterž neyméně o to pečugi/aby
spasitele swého a wššeho Swěta
Pána, do domů swých za hostě při
gali. Naposledy těmi slowy y to
ho nawrhl / gaký gest spůsob wěs
ných kazatelůw swateho Ewange
lium / totiz, že budau častokrát ga
ko tulácy sem y tam putowati / ne
magice nikdež mšsta bezpečného/na
němžby bydleti a osaditi se mohli: a
wššak

rostat že Otec nebeský svým Řízce-
ním ge opatrowati, w nauzy gim
pomáhati, a wsechném y gedno-
mu každému, potravu y oděvu, s
dostatkem wedlé potreby dodáwati
bude: gakž o tom S. Pawel ssyro-
ce píše / kdež y těchto slow doložil:
Mámeť pak poklad tento w nádor-
bách hliněných / aby wywýsteno st
mocy byla Boží, a ne z nás. Myť
se wsech stran wzkost máme / ale ne-
býwáme cele potlačeni: w diwných
gsine nesnadnostech, ale nebýwáme
w tom pohlceni: protiwenstwj trpí-
me, ale nebýwáme opustěni: bý-
wáme opowrženi, ale nehyneme:
Wždycky mrtwenj Pána Gezu Kry-
sta na swém těle nosýce / aby žiwot
Gezu Krystů na těle našem zgerwen
byl.

2 Korint. 4.

Ale abychom toto rozgjmání o
Lisťcerjm dějwe zawřeli, aniž to slu-
ší mlčenjm pominauti / což se o njna

liška nese na
sobě obraz reg-
ni ch a wřade-
ných n. p. a. l.
C. i. t. w.

W iij giném

že / leč pokudžby gim Bůh přepu-
 stil / aby čímli a působili, tak gatkž
 se geho swatě milosti ljbí. Druhá
 woc kupoznámenánj hodná, gest
 zlost Herodesa Krále / kterauž Kry-
 stus tuto nawrha / a gi tegně tupj,
 když ho Lissau nazývá / tím na-
 wessj dawage, že gest potměšlý,
 zakrnělý, chyerý, lštiwý, neupřim-
 ný a ssibalstý člověk: kceréžto wěs-
 cy od důstojenstwj powýssených
 mužů, gako Králů a Knjžat, dale-
 ko magj vzdalené býti. Utebo na-
 takowé upřimnost myslj, sprostnost
 žiwota w řečech y skutcích, prawa-
 da a stálost, neywjce naléžj. Poně-
 wadž wssiligaťa pokrytoťt lichota
 a ossemernost, a slow hčeni, gest
 wlastnj a obyčegná dábľa y geho
 holomkůw / a z té přejciny Bohu ani
 geho synům připisowati se nemůžea.
 G. G. pak o Lwu necteo také
 powědjeti musíme, aby chom lepe

2. Ze wrochno-
 fi nemagi, ná-
 sledowati a na
 sebé pronásle-
 ti powah lish-
 ciq.

Diábel. Dte
 lji.

Země tomu
klausí Bohu/
aby věrných
geho potvrdzo
wal/nepráte.
en pat roztř.
hal.

Daniel 6.

Příklad na
Danielovi a
geho žalobní
cích. Neb tak
Bůhcastroerát
spolčuge w
swobození po
bojnych a ja
hnujym bez
bojnych.

rozuměli / kterak Bůh této ney
krutnější a neystrášlivější selmy
vzjwa/ aby swému Křížení a Opa
trowání cestu a přístup připravil.
Téhož příklad patrny na Danyelo
wi Proroku Božím máme. Ten z
rozkazu a poručení Krále Darya
(gla vněho kráve a neprávě obza
lowán od nepřátel / kteriz mu tak o
wých ctností a takowého důstojen
stwi v Krále nepřáli / anobř toho
mu náramně záwiděli) do gány
Lwowé vwržen byl: ale zase z w
krutných hrdel Lwůw tak wytržen
a wyswobozen / že ani neymenší
posstwrny aneb ránty na geho těle
se nenalézalo: gessio proti tomu ne
přátelé geho sprawedliwau poma
stau Boží do též gány bywše wstra
čení, z kteréz wytažen byl služební
Boží, dříwe nežli země té gány do
padli, pogednau od Lwůw vchwa
ceni, roztrháni a sežráni byli.

¶ Tento

A Tento příklad patrně svědčí /
 že Bůh svých stvoření k zachová-
 wání y ochraňování svých velmi
 moudře užívá. A zase na druhou
 stranu k zahynutí svých nepřátel,
 gich přičinuje, čím totiž Vzkresením
 a Opatrowáním, kteréž nám Da-
 wid na dvou místech rozdílně před-
 kládá / totiž w Žalmu XXXIII.
 těmito slovy :

Alle Hospodin sám

W ochraně gisté znám

Hledě na wšlechny

Kterýž w něm dlušaný

W geho smilování

Střádá wšedny

A Těcht on duši chrání s pilností

Wt gich smrt nepřikwácila :

Dává jim y chleba w hognosti

K jahnání hladu docela :

A w Žalmu XXXIII.

K takýmť partj, těch žádosti

Wbystřhá Pán Bůh twůg.

A y na ty žitwě

Partj, genž promodí žlosti

W y

Gichž

Žalm 33.

Wěrný y

wšlech po-

mocý swes

ta zbawes

ni / od Pa-

na wšak

nebýwagi

opustěti

Žalm 34.

Albožigelw
stajage, ožo
Panc nad ni
mi: Boj a wst
geho orew
tenc kwoi ni
gegich glau.

Gichj pamet w nenadálkostě

Kazh swamedlwe:

Alc wolag: ch

Snajně t němu w čas sšaufeni 17

Wstřichage bez prodlenj

Zerostuge žych wěch.

Bůh sergetw
trestal n swě
bo rozkazu nes
poslušně.

Uacházyme také w Písmě
swatém / že Pán Bůh tyto neyokrut
nějši a neyduočegjši Šselmy pos
lýkal kzmordowanj těch, kterjž mu
byli odpornj / a rozkazůw geho nes
poslušni: a to wedlé předloženj
těch pohružek, kteréž se w zákoně
zawjraj / gakož se přihodilo tomu
Proroku / kterýž z Jůdstwa postán
byl do Bethel / s takowým rozkas
zem Božským / aby zlořečenj wypos
wedel na Olcár / kterýž w tom wěs
tě Geroboam král Izraelský wno
wě wystawěl. Ten od šfalešněho
Proroka podweden / a od toho roz
kazu Božihg, kterýž mu s stal pr
wé, nežli se na to místo wyprawil,
tortž aby na tom místě ani chleba
negedl

Přelad na
Proroku Bě
helkem které
hoi low vda
wil.
Kráťow. 12.

negeďl, ani wody nepil, lšiwě od-
 weden gsa / pro tu přičinu potom,
 když se domu nawracowal/ od Lwa
 na cestě wdáwen a zamordowan
 byl. A na giném místě toto se wy-
 prawuge: Když Kral Asyrský pře-
 wedl lidi z Babylona, a z Ruthea
 z Abajath, a z Emath a z Seffar-
 waim / a osadil ge w městech Sa-
 maršských na místa Synůw Izra-
 elšských / kterjž opanowawšse Sa-
 marj, bydleti w Městech gegich. A
 stalo se když bydleti počali, a nesla-
 žili Hospodinu / že poslal na ně Ho-
 spodin Lwy / kterjž ge dávali. Pro-
 tož mluwili k Králi Asyršskému kawa-
 ce: Národové ti, kterjžs přenesl
 a osadil w Městech Samaršských,
 neznajj obyčege Boha země té: Pro-
 tož poslal na ně Lwy, kterjž ge hu-
 bj / proto že neznajj obyčege Boha
 země té.

A Lew twancý po své lanpežt
 obraz

2. Na Asyria
 škch w Sama-
 rj osazených a
 kterjž Lwi dá-
 wili.
 4 Králow. 17

Leu Křivaný
Dábla aneb
Satana ma-
luge.

1 Petr. 6.

Nástej se wěr-
nům před tím
pekelným lů-
pitně opatro-
wati.

obraz Satana přednášij / kterýž vs-
stawičně okolo stádece Krystowa se
laudá, a ge obchází / aby některau
owčičku wlowil a sežral / kdyby gen-
mohl. A protož Apostol Páně S.
Petr gednoho každého z nás napo-
míná k střizliwosti, k bedliwosti a k
opatření se střetem wjry / a aby chom
byli stateční w datně mu odpisragice.
Nebo poněwadž Leu swým křikem
a rwánjm takowý strach w lidech
wzbuzuge / že před nim kamž kdo wj-
wřkati, a negakých skregšij, aby vs-
šel wzteklosti geho, hledati musý :
Cžim tedy wěsšij bedliwosti ge nám
potřebij, chcemeli se osýdel a wklaz-
dů šabelských, kterýž ge nadewšes-
cky Lwy, gatkoli wtrutněgšij, dale-
ko chytřegšij a strassliwěgšij, wy-
střicy. Ale wěrnj wyborné zaslíbe-
nj magi / gimž se proti wšechněm
wzteklostem těch neyhrozněgšijch a
neystrassliwěgšijch Sfelem, ohraa-
diti

dití, a jako sstjtem peroným zawrcy
mohan / Kteréžto zaslíbenj Dawid
Prorok náš w Žalmu XCI. předs
kládá těmito slovy :

A Po lnu y hadu zdražděném

13 Žalm 91.

Směle budeš chodit ;

A na zasl
benj Božs
řá nezao
pomnuati.

Y po drahu gedu plném

Nemáš nic wšak škoditi.

Proto že mne zamislowal,

14

Di Bůh, Chyť ho chráňti.

Mé slavné gméno že poznal

Na věky zvelebiti.

A Budeli temně wolati

15

Gistě žeť geg wyslyšim ;

Z sauzeni mu spomáhati

Sám moč srau přispíšim :

Věině geg y slavného

Dlaubě dny mu chci dáti,

16

Wn tak moc spaseni mého

Wprawdě mohl seznati

A Aníž na samo toliko toto zas

A sobě dš
wěrně přivla
stnowati.

slíbenj wěrnj spolehati magj/ale ta

že ejm wgtštěni býti, y na tom ko

nečně wstřnauti musěj : že swým

časem y při nich swůg věineť wyko

ná /

Příklad na
Dawidovi.

1. Králov: 17.

ná / tak aby neotlito y nad Lwy, a
nobraž nadewsseni nevytrucnégssí
mi sselmami, kterézby gím násylně
sskoditi chtěli, gisté wjczstwj ob-
držeti mohli. Tjehož patrny pří-
klad máme na Dawidovi / kterýž
Krále Saule, samým pohleděním
Goliassowým přestrasšeného, a se-
wsseni wogaťy, týmž strachem zbe-
ssenými, před nim wstágsyho po-
řessowal, a posylowal čemito slo-
wy : Ulechť se neleká Srdce žá-
ného člověka pro něho : Služeb-
ník twůg půgde / a bude se býti s Fi-
listynským čimto. Ale Saul řekl
Dawidovi : Nebudeš moci gjeti pro-
ti Filistynskému tomu / aby se potý-
kal s nim : Nebo mládenček gsy /
on pak gest muž bogowný od mla-
dosti své. Odpowědel Dawid Sau-
lowi : Služebník twůg byl Pastýř
čem stáda Ovece swého / a kdýž přiš-
cházal Lew aneb Uedwěd, a bral
dobytče

dobyře z stáda, Já dostihal gšem
 geg / a bil gšem gey a wydjral gšem
 ge z hrdla geho. Pakli se namne obo
 ril / tedy sgma geg za čelíst, bil sem
 geg / až sem geg y zabil: A Lwa y
 Uedwěda zabil Služebník twůg.
 Budeš tedy Filistynský tento neoba
 řezanec, gačo ktery z nich: Uebo
 zhaněl wogška Boha žiwého. Kže
 k takě Dawid / Hospodin kteryž wy
 trhl mne z mocy Lwa, a z mocy Ue
 dwěda / onť mne wytrhne z ruky Fi
 listynského tohoto. Tedy řekl Saul
 k Dawidowi: Gdi, a Hospodin bu
 diž s tebou.

¶ O Lwa k Uedwědu přistup
 me / poněwadž sám Bůh k němu,
 gačo y k Lwu poněkud se přiror
 náwa / aby neshlecherněky přestra
 šil / a gim Saudu swého přisnost
 předložil / a to newyhnutedlnau /
 když gi nad nimi bude chysti wyko
 náwan / gačž Prorok Amos w swém
 pro

¶ Přisnost
 Saudu Božeho
 proti nestle
 chetnému přis
 rovnání se k
 Uedwědu.

Amos 7.

proroctwoj swědčj tka: Běda těm,
genj žadagj dne Hospodinowa: k ča
muž gest wám ten den Hospodinů /
poněwadj gest den tmy, a ne swě
tka: Gako kdyzby někdo vstál před
Lwem, potkalby se s nim v ledwěd:
aneb kdyzby wšel do domu, a zpo
lehna rukau swau na stěnu, vstěklby
ho žad.

a Králov. 2.
Nedwědice t
glořecen i Eli
zea podámila
dětj Bethel:
tých posmje
magjci se
Proroku.

a Historiá kněh Králowých
o Elizeowi Proroku Božim připo
míná / kdyz po wzetj Místra geho
Eliasse Proroka na woze ohniwěm
do Těbe, od Města Gericho, kdež
na žádost Měšťanů a obywatelů
toho Města, zlé wody vzdrawil,
šel do Bethel: a kdyz šel cestau, pa
cholácka malá wysšedše z města
(Bezpochyby zponuknutj a náwo
du rodičů swých, modlařů bezbož
ných / kceržj ho s Eliassem Proro
kem Božim, tomu městu welmi oda
porným, choditi roždali) posmýwa
li se

li se genu, řikagice / Gdi Lysý, gdi
Lysý. Kterýžto ohledna se, vzřel
ge / a zlořečil gím wegměnu Hospo-
dinowu. Protož wystačiwše dvě
tledwedice z lesa, roztrhali z nich
čtyřidecatero a dvě děti.

EW kterémžto příkladu pěkná
naučení, a napomenutí se zawjragj.
Předně, že Bůh námramně přislym
mstitelem gest potupy swých služ-
bníků / poněwadž tuto ani djetám
neodpustil / když se Elizeowi geho
služebníku posmjwaly. Potom, že y
ty diwoté Sselmy gakýmś hnutím
(at tak dīm) slepým Božského řize-
nj wedeny a puzeny býwagj / aby ge
ho přisně a sprawedliwé saudy nad
neřlechcetišky wykonáwaly / anobř
y nad tīm mladšīm dětinšým wě-
kem / kolikrátkoli ten, gsa zle wycho-
wán y wicwičen, zpuřně a nenále-
žteby se chowal. Tjimž se wšickni
rodičowé napomenauti magj: aby
swé

2. Naučení
vžitečná z to-
ho příkladu.

1. Že Bůh
mstí pro potu-
pu swých služ-
bníků.

2. Že y lidé
žijet saudy
Božské wyko-
nává.

1. Tak robí
čowěditky své
chowati a we-
stimağı.
Efezskym 6.

swé ditky w učení, a napominání
gich k bázni Boží cwičili / a ge ga-
w dčinstwí, tak w mládenectwí
pod twrdým ghem přisněgšj kázne
wzdycky zdržowali. Tebo děti gimž
rodičowé přisli šfolkuğı a powolu-
ğı / když potom krozumu a letuom
přigdan, wšseli k swobodě a roz-
pusťlost k hrěšeni na se beran / tak
že y gha Božího snášeti se zpěčugj /
ani žádné zpráwy těch, kterjz gimž
předstaweni býwagj, trpěti nad se
ban nechťegj. Ale gačby se rodičowé
w té wěcy chowati měli, swým
příkladem Dawid w žalmu 34. ge
wypěčuge / a wypisuge čemito slo-
wy:

Žalm 34.
Dawid přis-
ladem swým
přj rodiče /
gačby děti
swé počti Bo-
ží wycowas-
ti měli.

A Ty nuž Synáčkowé
Poslyšce mne s bedlivosťj
Naučim wás bez pochybnosti
Počte Boží prawě:
Ten kdožkoli gest z wás
Dlanho chťege žitw pobyt
A pokogněch dnů wšit

Wě

Mé rady přigmi hlas ;

A Siceť gaznka svého

13

By neplodil vrhání

Falše ; křil a oklamání

A porupě jádného ;

Plé tup , k dobremu stůg

14

Posoge stěcha s pilností :

A takhmě patk , těch žádostí

Wyšlychá Pán Bůh twůg.

O Byť se Rodičowé o to snaží :
 li, aby tuco Lekcy výborného Mla-
 stra Dawida tím částegí swým dě-
 tem připomínali / šťastněgiby se y-
 gim wedlo / ylépegiby gať Obec
 tak Cýrkwe Boží stály / do nichzby
 se takowá pohoršsenj newtrusso-
 wala / gatkáz se každodenně na mlá-
 deži sparrugi / gegizto wětšj díl žada-
 nými wazbami Práwonými nemůže
 se skrotiti / poněwadž mnozý obogj-
 ho pohlawj sebe wšsecko gho zřis-
 zené kážně do konce shodili a swrhli.

Bíteť ctněho
 zwođenj dyet.

A Rybám také gednau se o-
 brátiti musíme : ale o těch gednau

✠ ij

ne

Křiz tatě
hogné svědec
twj dāwagj
Křizeni a D.
patrowāni
Božjemu.

Příklad na
Wetrbu kte-
rj Jonasse
Proroka po-
žel.
Jonas 2. 3.

než druhý toliko příklad připome-
nu / aby wšsem wědomé a patrně
známé bylo / že y w těch zřegmá a
nezatmělá svědecw Božského kř-
zenj se nacházegj. Mezy ginými
pak na nich příklady, ten gest ney-
znamenítejšj / ta přewelmi weliká
Ryba, kteráž Jonasse Proroka po-
žřela / a w gegichž on náramně wos-
litých střewách, tři dni a tři noci,
bez wsseligakého zdrawj a žiwota
swého wblizenj, zůstáwal. Nebo
Bůh, genž s počátku tu hroznau a
strassliwau y nad mjru welikau ry-
bu nastrogil, kterážby Jonasse po-
žřela / aby aspoň tjm spůsobem a
prostředkem, k poznání swého hře-
cha těžkého (gehož se dopustil, když
proti patrnému rozkazu Božjemu do
čluníwe města s gistým poselstwjm
giti nechtěl) přiweden byl / wšak
potom, když Jonass swé prowiněs
nj, ač sotwa poznal / ten (čtū) a týž
Bůh

Buoh Wšemohaucý smilowaw se nad njm, rozkázal tomu Welrybowi / aby Jonasse služebníka geho zase na břeh wywrl / při kteremž to příkladu, knasemu naučenj neskolika věcý sšetríti máme.

¶ Předně toho považiti máme / že Jonaš wice lidského sandu, a svého vlastního rozumu hnuf a wnutknuf následowati, nežli se rozkazem půwoda a wůdcy Boha wšemohaucýho říditi chtel. Gehož rasby a osudu, když newjm gakými otklky a wýmluwami zmlknauti se mocy domnjwal / w té své naděgi welmi byl zmeýlen. Tlebo gakékolion přjčinky w své mysli sobě wysmeýslel / gimižby se z rozkazu Božého wytahl aneb wýmluwil / wice k tomu bezděk přiweden byl, že wůli Boží wykonati musyl: gegiž spuosob wždycky gest stálý a trwalý / gakžkoli mnoho ginšscho wýmýslel

305 Naučenj
z Historie o Jon
násow a wel
tém W elry
bu.

1. Wěni ws
ce ma; wáži
ti rozkaz Bo
žscho, neiti san
du rozumu
sweho.

gi sobě libé : Ž té přičiny Dawid w
Žalmu CXXXVIII. welmi přej-
ležitě powěděl :

Žalm 1 : 8.

Budant tebe řěč y glin
Citi slawni W swětě slawowé,
Twých řečj prawdu sluchajc
Gi libugje, Až y králowé.

4

A Budant tebe důstogného
Y dobrého oslawowati ;
D twých skutků maudré zpráwě
Kecí sláwě Tobě zpjwati ;

8

A w Žalmu XXXIII.

Žalm 33.

A Ale gehu, wždy bez přestání
Moc rady stále zůstává ;
Tahých gehu přemyslowání
Wěčná bez proměny zpráwa :

11

12

2. Žádný nes-
má se na vřad
řiti / a ať i ži-
ženě powolán
nemá nezbed-
ně odporowati.

A Druhé naučení eoto gest : ga-
řož náramně nebezpečné gest, w ně
gaté powolání aneb Auriad wšes-
tečně a bezděčně se třieti / a tudy Boží
ské powolání předbíhati : tak nes-
mensí gest nebezpečnstwí Bohu,
řdyž toho k něčemu powoláwa, ne-
zbedně odporowati / aneb řdyž něč-

co

co poraučí, nevpouštěch nauti / aneb
 kdýž toho někam odsýla, odtud se
 nazpět obracet. Čemuž se každý z
 tohoto příkladu Jonášsowa nau-
 čiti může. Jonáš zagistě před twá-
 ři Boží (to gest podle svého sandu
 před nebezpečnostwjm) wtiskage, do
 nejwěššího nebezpečnstwíj upadl /
 a tak bezděky do rukau Božích, ne-
 mysle na to, vběhl.

A Třetí naučení máme sobě brá-
 ti, z toho znamenitého poslussen-
 stwí / kteréz hrozný a zázračný ten-
 to Welryb k Bohu, a geho rozkazu
 ochotně, a bez odporuosti zachor-
 wal. Nebo, gakž mu od Boha roz-
 kazáno bylo, y hned Jonášse po-
 žíel / a chowage ho w swých střes-
 wách zawřeného, w dobrém zdra-
 wíj, y na wšsem těle neporušeného,
 za tři dni a za tři noey, wšak potom
 na týž rozkaz Boží poslusseně zase po-
 gednaného Jonášse na sucho wy-
 wrl.

3. Židé přej-
 ešladem této
 Esfemy mo-
 řské mělyby o-
 chotně k rozka-
 zům Božím
 státi.

vrhl. A tak příklad tento mělby
nám gisté při výkonávanj rozka-
zůw Božjch, wssicku leniwost, kaž-
dé odťahowanj a odkládanj, y roz-
ličné omluwy a wýmluwy z myslj
wyrazyti : poněwadž takowau o-
choenost na těchto znamenitých a
zázračných Sselmách, při wyko-
návánj rozkazůw Božských, spa-
trugeme.

Anba k roz-
eazu Páně při
nesla to všech
Petrovi groš
aby cło zapla-
til.

Matanš 17.

A Náchází se také giný paměti
hodný příklad / w němž obzwašše-
nj Řízení a Opatrowánj Boží spa-
truwati můžeme, na té Rybě / o kte-
réž S. Matanš swědčí toto : Když
Krystus přišel do Kaffarnaum, a
Celnj od něho cła požádali / tedy
pro wgtíj pohoršsenj, aby také od
něho to vyplněno bylo / poněwadž
ge wssickní poddanj Říjmského
Panstwí dāwati musyli / rozkázal
Petrovi k moři gíti, a wdícy do wo-
dy wvrcey / že wytáhna tu Rybu, kte-
ráž

ráž neyprvé vřázne, w vřtech ge-
gich groš nalezne / a ten Celným za-
neho y za sebe dáti mocy bude. Že
těhož příkladu, tomu se naučiti má-
me. Předně, že před Bohem nic skry-
těho není / ba ani to což se lidem zdá
býti nevykryššijho: Potom že on
obzwláštnej péči má o své wolené /
aby se jim ničehož toho, což k zach-
wání života potřebneho gest, ni-
kdý nedostávalo.

Naučens s to-
ho příkladu.

1
2

Tato péče Boží, patrněgi se
nám předkládá w tom znameni-
tém závraku / kterýž Krystus tehdaž
včinil, když za ním weliké množstwj
lidu šlo / zwláště w těch místech,
kdež žádné příležitosti k kupování
potravy nebylo. A protož Pán sli-
towar se nad tím zastupem, dotas-
zowal se včedlnjka svého Filippa /
Kde (prý) nakoupjme chlebů / aby
pogedli tito: Wřak to powěděl,
proto aby ho zkusyl / neš sám dobře

Wě ry-
bice g: m: p.
Krystus w ed-
lé pětich lebů
gečnch, pět tis-
šic mužůw na-
ermul / te j: geo-
wne Dpatro-
wání Boží o-
swědčí.

X v

wedl

wědel, coby měl učiniti. Odpowě-
 del gemu Filip: Za dvě sťe gro sťu
 chlebů nepostačí gím / aby gedenkaž
 dy z nich něco maljško wzal. Di
 gemu geden z učedlnjčůw geho, to-
 tiž Ondřej, Bratr Simona Petra:
 Gestř zde geden mladěček / kterjž
 má pět chlebů gečných a dvě rybi-
 ky: ale coť gest to mezy tak mnohé?
 A řekl Jezus / Rozkažte lidu, ať se
 posadí. A bylo tráwy mnoho na
 tom mjestě / y posadilo se mužů ro po
 čtu okolo pěti tisycůw. Tedy Jezus
 wzal ty chleby / a dky učinito rozdá-
 wal učedlnjčům / Učedlnjcy pak se-
 djcým / též podobně z těch rybiček,
 gaťž gsau mnoho chřeli. A když byli
 nasyceni, řekl k učedlnjčům swým /
 Zberte drobty, kterjž zůstali, ať ne-
 zhynau. A sebrali, a naplnili dwa
 nácte Kossů drobtů / z pěti chlebůw
 gečných, kterjž pozůstali po těch,
 genž gedli.

A W tomto

¶ W tomto přikladu přebně známenati máme na těch dvou vědech Krystových tu přirozenau w myslích lidských nedověru: kteráž w nastawagjých potřebách a očitých nedostatcích, nejwíce na Opatrowání Boží nepamatují/gestoby na to samé bezpečně zpolehnauti mohli: ale toliko na to, což před rukama gest, a před nohama leží, ostantně patří / wzůru očj nepozdwiuhující: anobř z těch pomocí a nábytkůw, kteréž w rukau swých mají, o přirozenj věci k wychowání Lidského žiwota potřebných soudí. Ale welmi hrubě a daleko tuto blaudíme: wždycky zagiště gáž mluwj Apollol, w naděgi proti naděgi wěřiti máme.

¶ Popatřme také na to rozmnožení těch pěti chlebů gečných, a dvou rybiček / na kteréž tehdáž w sfičnī očima swýma hledali / anobř

ge y

¶ Nancenz
z tohoto přj
kladu.

1. O přiro
zeně tudy nedo
věře w času
nedostatkůw.

Říman. 4.

2. Wšh po
traw násle u
wspřijrných a
w slepých ro
množení může.

ge y rukama hmatali: aby chom so-
 bē gatkž se to obyčegně stáwá. poge-
 nau nestýskali, a se neděsyli / gestliže
 někdy nevrodu na potravách spa-
 trugeme / gestli řjdeká osenj na Ro-
 lych, řjdeké hrozny na Winicých,
 málo owoce na zahradách widjme.
 Nebo Bůh y w našich sklepích a
 spizjrnách potrawu rozhognitímů
 že / gakož pať y na polích, když my
 spjme, to hogně činj. Kdo ginyž za-
 gisté oné wdowě w Sareptě, a ho-
 spodyni Eliasse Proroka to spůso-
 bil / že drobet mauky w kbeljku, a
 trošku olege w nádobce gi samé
 druhé, totž s synáčkem za tři léta
 pořád zběhlá postačowal: Kdo
 řku to maljčko potrawy tak rozmno-
 žil, nežli Božské Ržizenj a Opatro-
 wánj: Kdo také syny Izraelské w
 Egypťe, w takowý počet rozmno-
 žowal / tehdaž když Sarao Kral
 wssemi spůsoby a prostředky, tomu
 ač

Příklad na
 wdowě Sa-
 reptanště.
 3. Králow. 17.

Ma synech Iz-
 raelstých w E-
 gypťe.
 2. Mojš. 1.

ač darmo, na odpor se stavěl / a ten
národ dokonce vyhladiti, a z svě-
ta vykoreniti vsylowal: Zdalž to-
ho nečinilo oko Páně, a ge° Božské
opatrowání / nad spasením svých
wolených bedlivosť magjey, a ga-
ko stráž drjcey?

¶ Až dosawad své rozgjmání sme
mli o zvjratech, ptácích a rybách
giz tedy pozůstawa, abychom tuto
o zroslinách a bylinách zemských
něco krátce doložili. Tyto zagisté
gaf swými mocmi a včinky, kteréž
poněkud w wychování našich tel
a poněkud w gích hogenj aneb leče-
nj skutečně pronásťegj tak pro swan
krásu, zelenost, vůni, barewnost,
zřegmē a patrně, rovně gako gina
stworění, Božské Rjzení a Opa-
trowání wyswědčuj. Tak že y ta
bylinka, po nž my, chodjce na lu-
kách a zahradách, sľapáme, Bos-
ha nám přjctomného wkazuge. Ale
wssak

¶ Brostlin
a byliny zeme
ste také nam
Opatrowání
Boží wyswěd-
čují.

A neywjše
nám wolene
Boží předělá
dagi.

rostať zrostliny a byliny we regně
wolené Boží neyprwé nám před o
či předěládagi / a to tehdaž neywjše
když se pro dítůw činění Pánu Bo
hu za dobrodiní, a gměna geho snaž
né wzywání, w gedno spolu rostic
tění shromážďugi / gatž Dawid náš
to w Žalmu XCII. welmi pěkně
wypisuje, řka:

Žalm 92.

A Sprawedliný pak w krásu 12

Stromu palmowého,

Těž y Cedrowého

Poroste w každém času;

Neb w světcích domu Páně 13

Ti kdož gsau sřipeni

Wsechněm k podíwení

Ti budau k městi zdárně:

A Tak že y w své starosti 14

Wždy se zelenati,

Těž y wydávati

Budau owoce dosti;

Páně tím vřkinnosti

Wšem wssudy k zgewení,

A že při něm není

Nižádné nepravosti.

Sám

Sám také David k Olivě připo- David sebe k
Olivě připo-
dobněl.
dobňuje sebe / pro tanž přejinu w
Žalmu LII. těmito slovy :

A Bá pak ginde svého daušání 8 Žalm 52.

Než w Bohu nemage

Gako oliwa bez přestání

Wšdy se zelenáge

Wěčně budu w Božím domu

Msti radost hognau.

A Ať Pane tě s ochotností 9

Chcu oslawowati

A w gměnu tvé wšsemohaučnosti

Wšdy odpowěti ;

Radněž nic lepšího není

Wšem wěrným k spasení.

Mezy požehnáními pak , kteráz Zroslina a ho-
liny wyzname
náwagi pože-
bnání zdárné-
ho plodu dje-
tel.
Bůh Otcům a mateřím zaslíbuge /
aby od nich tím snažněgi a bedliwě
gi ctěn byl / toto se přednj a obzwla-
stnj wyčtá : Že připowjda ge wy-
borným a zdárným plodem obdari-
ti / a gako blahoslawené učiniti :
Z kteréhožby welikau radost a potě-
šení meli / gatkž David to w Žal-

mu

mu CXXVIII. velmi pěkně vyplí
suge tčmíto skroy :

Salma 122.

A Manželka twá roinného

Kmene w podobensťw

Prinese rodu twého

Wflechtile množstwi :

Swědjetj tčj vhlédáš

Wštol swého stolu,

Gato strámkj w garnj čas

Když zdárně stwau spolu.

A Ny takomšče vdlj

Wsechněm Pán milostj,

Kdož se ho w každau chwíl

Bogj w vpřjmnosti.

Milostiven
w. Bo j
wstahá se
na dět pobož
nych a i do tčj
erho pokole
n).

A totož gístě nenj obecně štěstj a
blahoslavenstwj/nenj chatrna mi
lost / kterauž Pán Bůh wěrným ro
dicům činj / když swau lásku k ge
gich plodu, až y do tčjyčho po
kolenj pronášj. Nebo z toho mo
hau se zgístiti, y na tom ostrnauti :
že gegich dětj, poněwadž ge Božské
požehnání sewšlech stran ohražuge
wstawicného štěstj a blahoslaven
stwj

stoj w celém wěku žiwota swěho,
hogně pozjwari budau.

A Zrystus také pán a Spasy-
tel náš, připodobňuje se k swazku
Mirry, Růže polnj, a Lilium kon-
wallium: aby se nám rudy, gal spra-
wedlností, tak oběci swaté geho ta-
neychotnějšj a neylibějšj wuoně
wyznamenala / kterauž samu hřew
Boží dokonce wtrocen gest / proti
nám, kterizkoli sme té wuoně nabyli
a gi okauššime, strže wšru a naděgi,
kterauž w něm máme.

A Aniz toho mlčenjm slusj po-
minauet / což sám Zrystus o sobě
mluwj: Já sem winný kmen prawý
a Otec můg Winař gest. Každau
katolest, kteráž wemně owoce nene-
se, odřezuge / a každau, kteráž nese
owoce čistj / to gest, obězawá / a ne-
vžitečné prautičko sinjta / aby hog-
nějšj owoce nelsa. Giž wy čistj gste
pro teč, kterauž sem mluwil wám.

X Žástaňte

os. Wrtba.
Duo je polnj.
litum Kon-
wallium Křes-
ta Pana wo-
znamenawa-
gi.
Přinešalo-
maun. 1. a 2.

Sám Křes-
tus Pán přis-
podobňuje se
k kmenu win-
nému.
Jan 15.

Zústaňtež wemně, a gá w wás. Ga-
 tož ratolest nemůže nésti owoce od
 sebe/ nezústaľaliby při kmenu: takž
 ani wy, leč zústaňte wemně. Já
gsem winný kmen, a wy ratolesti /
řdož zústaľwá wemně, a gá w něm,
 ten nese owoce mnohé. Nebo beze-
 mne nic nemůžete učiniti. Nezú-
staľlily řdo wemně, wywržen bude
wen, gako ratolest / a vschneť, a se-
berau ho / a na oheň worhan, y sho-
říť.

¶ Naučeni
z tohoto př-
řkladu.

1. Je choť ne-
 ni w Křtu
 wstřpen, tenne
 má žiwota / a
 owoce dobré
 řo nésti nemů-
 že.

¶ W tomto přirorčení Kry-
řta k winnému kmenu mnohá nau-
čení welini prospěšná, nám se před-
řkládají / z nichžto přednj toto gest :
 Že my nemůžeme od ginub nežli z
 Kryřta žiwota wážiti a bráti / a tak
 musíme wstřpeni býti w něho, co
 ratolest w kmenu / prwé nežli žiwo-
 ta učastni budeme / anebo negatě
 owoce dobré nésti můžeme. Nebo
 řrom tohoto sgebdocení a wstřpe-
 ní

ni w Krysta, to gest, nebudemeli ga-
to ratolesti w saté a wstípené w
svém kmenu a kořenu, neplodnj
gsme / a docela neuzitečni, k wyná-
ssenj dobrého ovoce / gakžkoli proti
tomu smyslu onino Kacíři Pelas-
giowi, a po nich nynější Saryzes-
tři následownjcy, mnoho žvau a
štěberý.

■ Druhé naučení z tohoto přis-
kladu na tom zaleží / že my gsauce w
Krysta gednau wstípeni neponese-
meli ovoce na naše powolání ná-
ležiteho / to gest, nebudeli se žiwot
naš s včenjím, a wyznánjím wjry
srownáwati / z těla geho wycinání,
a gako neuzitečné réwy aneb ratole-
sti, zawrzení a na oheň vwrzení bý-
wáme.

■ Tomuto také z tohoto podo-
benstwí se včjme / že y ty réwy aneb
Kratolesti, kteréž své ovoce nesau,
swým časem také řezány a gako či-

2. Že ratolesti
neesauch do-
brého ovoce,
wylata, a o-
hnm spásens
bývá.

1. Že o wstípe-
né réwy obřez-
owawo byti
musí / aby
hogněsti wžo-
st přimáhaly.

2. 4 střeny

šeeny býti magj: protože po no-
wém rodu člověka mnozý gessce o-
statkowéhjcha a těla w něm zůstá-
wagj / proti nimž každý wěrný vo-
datně musý bogowati / a Ducha
swatého pomocy žádati / kterýžby
to, což w nás zbýwá a neužitečného
gest, odřezowal / rovně gako roz-
šassný a dobrý winar swau wini-
cy a swé kmeny obřezowati obyčej-
má / a to proto, abychom wždycky
hogněgšj vžitek přinášeli.

Wintec
gest figurau
Cyrke S.
s Moat. 32.
Matias 5.
Jerem. 2.
Matias 21.

¶ Cyrke w Pismě swatém ča-
stokrát šrze winice se wyznamena-
wá: proto abychom se učili / gako
poniženost a pokora gegj býti má.
Lebo gako winice gest nižká, a křo-
wj má po zemi se plazýcý / dokudž se
k ryčkám nepřiwáže / a gakož ona
wšsecko swé owoce širokým listem
kryge a přikrywá: tak y Cyrke wšse-
ligaté chlauby a honosnosti zbawe-
ná gest / tak se ponižuge gakoby na
zemi

W ponile-
stia w pokor-
že.

zemí ležela : a protož wsselkau slá-
 wau y pochwalau sebe pohrdá. A
 ačkoli mnohými dobrými skutky oz-
 dobená a říkage obtížena ge: wssak
 pro ně pyšně se nepozdwihuge / ale
 raději došlu se sbehybá a ponížuge / a
 bary své přikrywá / wssectu starou
 a chwalu z sebe na Boha přenásse-
 gje : poněwadž ta docela gemu sa-
 mému z powinnosti náležj. Těba
 gatkž powědel Izaiáš / Oni ge, kte- Dalaš sa
 rýž gi neymilegššimu Synu swému
 sstjpił, na wrchu wrobném / aneb
 wedlé wlasnjho tectu židowského
 na Rohu olege : kterýž gi ohradil, a
 kamenj z nj wybral / a wysadil gi les-
 sem winným wyborným / a wysta-
 wěl wězi v prostřed nj / také y Pres-
 wělal w nj / a očekáwal, aby nelsa
 hrozny : ona pak plodila plané wi-
 no / a tak nestownala s pracj, ná-
 kladem a naděj Winare aneb ná-
 kladnjka. Pro kterazto wěc, gatkž

cuto Izaiáš, tak y ginj Prorocy, ři-
Jeremiáš 2. ce nariškawali, gačo Jeremiáš, při-
 wodě k nj samého Boha mluwjící-
 ho, takto powěděl: Gesto Já gsem
 ři štípil, gačo winný kmen wybora-
 ný / aby byla wsecka naporád se-
 menem. wyborným: y kterať sy mi
 se proměnila w planě Řewi, a na-
 prosto w gíně: Nebo sy ty se pak
 wmyla Sanytrem, a mnoho na sebe
 meydlá wypotřebowala / sy pak o-
 bložená byla zlatem wyborným ne-
 prawost twá / zgewná gest wstak
 před obličegem mým, prawj Pa-
 nje Hospodin. Gaťž tedy mŕžě-
 řicy, Neposskwrňowala sem se / za
 Balem gsem nechodila: pohleď na
 cestu swau w tomto wdoři / pozneg
 cos činila Dromedářko rychlá / kře-
 rač znamenj nechawáš na cestách
 swých. Gsy diwoká oslice zwoykla
 na paussti / kteraž podle libosti swé
 dusse hleď wjer: když se gi přicina-
 dá /

Da, kdo gi překážku učiní: A Moga
 jše w své náramně horlivé Písní:
 Nebo (prý) z Sodomského kmeně Mosl. 2.
 kmen gegich, a z řevj Gomorských:
 hroznowé gegich, hroznowé gedo-
 watj / zrnj hořkostiplné: Sed dras-
 tůw w jno gegich / a ged lny neyge-
 dowatěgšsijho žada. Šdaliž to nes-
 nj schováno w mne: Šapčeceno
 w pokladnicjch mých: Máť gest
 pomsta a odplata / časem swým kles-
 snet noha gegich: nebo blizko gest
 den zahynutj gegich / a budaucj wě-
 cy zlé rychle připadnau na ně.

Bodlačj a trnj, ty dvě chra-
 stiny, gsau winicy na prosto odpor-
 né. Nebo žádného užitečného ani
 chutného ovoce nenesau / a plné
 sau špic a bodláků / gimiž ruce těch
 kdož se gich dotýkajj bodau, a vrá-
 zejj do krve: A protož Jeremiaš Jeremiaš 5. ro.
 Prorok newěrné k nim přirovná-
 wá tímto slovy: Šlořčený trn
 a liij muž,

*as Bodlačj
 a trnj uogna-
 menáw be-
 bošně nešle-
 četnjch.*

Jeremiaš 5. ro.

Zaiaš 2.

Ten a hloš
twe ne ale o
woce nenese /
než totito bo-
dei tak bezbo-
ni a potyten
vražugice na
sobě tvárnosti
potyčnosti
štedy gnyim.

muž, kterýž dauffá w člověka / a
kterýž klade tělo za rámě své: odho-
spodina pak odstupuje s dcegeho.
Nebo podobný bude chraštíně a
wřesu / kterýž necytí, když co přichá-
zí z dobroho / ale býwá na wyprah-
lých místech na pauffti, w zemi sla-
tinne, to gest, nevrodné. Izaiáš
Prorok nazývá neschetnyj tr-
njm a bodlačim / kdež prawj: Kdo
mi dá býti hlošim a trnjm w Bogi :
choditi budu po nich a zapalim ge
ohnem. A wprawdě neschetny
křw wip a powaha, nemůž se le-
pe a wlastněgi wypsati / gako strže
přirozenj hlošj a trnj : Kterážto o-
wssem křw z sebe wypaustecgi / ale
potom žádného wžitku nepřinasse-
gi : anobřj tomu, kdož se gich chce
dotýkati, špicemi swými ostrými
welice škodj : a tak k ničemuž gine-
mu neroztaw / nežli aby na oheň, a
do pecy wvržena byla : Týmž spů-
sobem

spůsobem neschetný a nevyjce
pokrytey, samu podobiznu a twář
nost zewnitřnj gadeš pobožnosti na
sobě ukazujice, žádně wěcšj a liběš
šj rozkoše nemagi/ nežli když swým
bližnjm škodu a krivodu činj.

¶ Ale kolikrátkoli na trnj a blo-
šj, při plotech, a hradbách na poli
popatřime / wždycky sobě hřichy
swé proti Bohu kupaměti přiwos-
zowati máme. Tebo je se to již z ze-
mě plodj, pochází z zlořečenj Boží-
ho / kterěz Bůh na Adama, pro ge-
ho neposlušensťw a nepoddanost
wydal / gakž Moggjš sám to wy-
swědčuje: Kžekl (prý) také Bůh k
Adamowi / Zlořečená země pro tebe
s bolestj gisti budeš z nj po wšecky
dny žiwota swěho / a ona trnj a bo-
bláčj tobě ploditi bude. A tak kolik-
rátkoli trnj a bodláčj nám na my-
sl přigde, aneb když na ně očima po-
patřime / tolikrát nám hřichy naše
kupaměti

¶ Trnj má
nam také přiw-
pomínati hřie-
chy naše.

1 Moggj. 3.

X v

kupaměti

Pupaměti přivesti, a gačo za vcho
nás potahnauti magj/abychom na
sebe pohleděli/pokanj z nich činili/
a sami nad sebau, že gsine takowj,
štrausseným sědcm toho litugje,
narjškali.

*Wobře
wese obraz v
den duch 2p
annu
Judicij 9.*

Alacházý se také w Knize Ju
dykum, to gest, Sander, welmi př
tá rozprávka / wssak mravoné a
vžitečné naučení w sobě obsahuj
eý / Jotama syna Gedeonowa/ke
ravž Messianuom Sychemiěským
proti Abimelechowi, nepořádnému
bratru swému, welmi důwěipně a
vniěle přirozenj a spůsob Tyrand
e Bodeláku ge připodobniw, wy
psal. Když zagistě Sichemiešej, y
wssackeň dům Wello, to gest, Ro
dina Marky Abimelechowy, téhož
Abimelecha za Brále narowinách
wslaupu, kterýž gest v Sychem so
bě ustanowili / a powědjno bylo o
som Jotamowi neymladššimu sy
nu

del winný Kořen / Dbali gá epuště
 své wino, kteréz obweseluge Boha
 y lodi, púgdu abech postawen byl
 nad Stromy : Naposledy mluwio
 lo wsecko drjwo k Bodláku / po
 ale ty, a kralug nad námi. R ob
 powedel Bodlák k drjwoj : Gesli je
 w prawde berete wy mne sobe za
 Krale / pošte a odpociwegte pod
 stnem mým. Pakli nic, wygdi os
 heň z Bodláku / a spal cedry Libána
 ké.

Wagna
 enání té ro
 práwto Jota
 moty.

Noidle mezy
 Wechností do
 hrau a Tyrann
 stan.

A Strze tuto rozpráwku wyro
 zumjwáme y očíte spateugeme / gá
 ty se rozděl mezy dobrými Knížaty
 a Tyranny nacházy. Nebo dobrá
 Knížata žádné chwały a powýšce
 nosti nad ginými negsú žádostiwá
 a pakli kdy kralugj aneb panugj /
 pro pomoc a ochranu swých po
 daných a k gegich dobremu nad ni
 mi kralugj a panugj. Naproti
 tomu Tyrannové, cysy stácky sobe
 osobugj,

osobugi / a takowau moc, y takowé
panstwí sobě nad ginými přivolast
ňugi / kteréhožby gin žádný z prá
wa slusně a spravedlivě připsati
nemohl. A gatkž neyprwé panstwí
nad ginými dostanau, na nic gině
ho pozoru nemagj / nežli aby swých
wlastnjch vžitkůw wyhledawali /
z swých poddaných wolny nestřiha
li / ale z kóžj gegich gedrali / swé
poddané, ne wedlé prawídla spra
wedlnosti, a dobrých ustanowenj
wlasti aneb předkůw, než wedlé ljo
bosti a wůle, kterauž za práwo přis
gatau mjeti chęgi, spravowali.

Ale poněwadž giž dosti o zro
slinách wůbec bylo mluweno / po
třebj gest aby chom také něco krát
ce o Sstěpowj a Seromowj powě
déli. Nebo wěrnj a mužj dobřj, stros
mowé spravedlnosti se gmenugj.
Swědek toho Izaiás Prorok : A
nazwání (prý) budan (totiž tissi dno
chem,

Gerse stros
mowj wstechel
se a rodné ro
suměgi se lidě
wěrnj a spras
wedliwj.

Izaiás 61.

Duchem, a Straussenj srdcem, y za-
garj w žaláři) stromowé sprawed-
nosti, ššipenj Hospodinowo/abych
w něm oslawowan byl. A Dawid
o takowých w Žalmu prwnjm tak-
to zpjwá:

Salm 1.

A Kdož neodchážd w radu bezbožných, 1
A nekráčí cestau neschlechteých
Genž se nesázá spolu s rosměwací, 2
W Zákoně Páně máge chut nezměšši,
W něm se cwičí po wesskerem swúg wěť :
Tent gest gístě přeblašněj člověk.

A Nebo gest připodobněn t stromu 3
Při wodách žiwých ššipowanému,
Genž časem zdárně owocé wydává
Zelenati se nikdy nepřestává :
Ehl takowého člověka prach
Wewšše dobré wjdychy se obrach.

Jeremiáš 17.

Podobně y Jeremiáš Prorok mlu-
wí: Požehnáný ten Muž, kterýž
dauššá w Hospodina / a gehož na-
děge gest Hospodin. Nebo podob-
ný bude stromu ššipenému při
wodách/a při potoku pausšějící

mu

mu kořeny své / kterýž necyť, aby
přicházý wedro / ale List geho bý
wá zelený / a w rok suchý nezstará
se / aniž přestává nésti owoce.

¶ Velikomocný také Páni, zwolášť
bezbožnosti oddaný, k wysokým a
spanělým stromům se přitrowáwa
gi / kterýžžeo rošťak, ani gegich
wzhuoru do powětří wyzdwižená
wysokost, ani žádná šířkost a tlus
kost, od sekery hřízow Božího wy
swoboditi mocy nebude. Cžehož pa
trný příklad w Danyele Proroka /
na tom stromu, kterýž Nabuchodo
nozora krále wyznamenáwal: Gegž
tento Král sám widěl w prostřed zea
mě státi: Gchož wysokost byla wes
líká, že dosahowal až k nebi / a pa
trný byl až do koncín země : Listi
geho bylo pěkné a owoce geho hoga
né / a rošťiekní měli pokrm z něho :
Pod stínem pak geho byla zvěř pol
ní / a na ratolestech geho bydleli ptá
cy

¶ Welik
Páni, zwolášť
bezbožný, přis
podobný se
wysokým stro
mům.

Daniel 4.
Příklad toho
na Králi Da
buchodonoze
růmi.

cy nebesij / a z něho potravu měl
 wsseliký živočich : wssak potom
 hlasný a Swatý sstaupiw s nebe,
 wolal zewssij sly, a tak prawil: pos
 deňte strom ten / a osetekte ratolesti
 sti geho / nechajz zwěr pryč odejde;
 Pteráž byla pod nim / a ptácy at sles
 ti s ratolesti geho. A tot potom wsse
 ckona hlavu toho Krále, pro bez
 božnost a tyranstwí, se swalilo. A
 Dawid w Žalmu XXXVII. o též
 wěcy takto mluwí :

Žalm 37.

A Widast sem pýchý w wielikém množ
 žrůst bezbožnjka, anť se rozwinul (stwí)
 Krásněho stromu mže podobnstwí
 No malé chwjli w náhle pomínul 36
 Ssetke zdaby se mohl kde naleznauti
 Až shledal sem že z kořene zhynul :

A w Žalmu LII.

Žalm 51.

A W tom twéneywěssij žalibeni 4
 Ma jiné sočiti
 Mysle že za to pomsty nenís
 Ale máš wědět
 Že tě Bůh pro twé nečinnost
 Břazh bez milosti

A. Dn

A On té pochytí nenadále
A v tom z stánku svého
Wytrhne tebe do konále
Dybrží z světa všeho
Y s twými všemi potomky
Wyvrže na věky.

A To vše pobožní spatřujice 6
A Bohu dověrnosti
A k jeho sandům se twrdice
Dnoho marnosti
Posměchy budau činiti
A takto mluví:

A Až to ten křesťane w orcomstwj 7
Boží předně dufal
A k svého boží na množstwj
Pyšně se zatládal
A bezewši Boží bázně
Prosypwal w zlém snažně.

Sam také přislussí to, což Jan Křt. Mat. 3.
rel k mnohým z Saryzeu a z Sadu-
ceu powědel: A již jest y sekera k
kořena stromu přiložena: každý za-
gístě strom, kterýž nenese ovoce do-
brého, bude wyřat, a na oheň wro-
žen.

3

A Gij

1050

Wich
mrtwe a dusle
nemagistatate
nam Opatro-
wani Božské
mšwědci.

W štadomě
toho.
1. Woda.
Chleb a
Wino přimo-
lebných Swá-
toslech.

¶ Gij toliko gedinté toto pozů-
stawa/abychom sobě přikoncey prw-
ní částky této knihy, o wěcech dusle
nemagjých rozgjmali: Poněwadž
w nich, rowně gako w giných na-
bore předložených, Boží Křizení a
Opatrowání se pronáší/spolu s gi-
nými mocnostmi Boží dobrotiwos-
ti, mandrosti, milostiwosti a praw-
dy y rosfekněmi ctnostmi přidány
mi k němu. Což dobře spatřujeme /
předně, na wodě Křtu swatého / a
potom na chlebu a wjnu, wěčere
swaté od Gezu Krysta Pána nasse-
ho ustanowené: Kteržto žiwlowé,
k wyznámenání neywětšjich tagem-
stwj Božjch gšan nřizení. Lebo
milost Boží, odpustění hříchůw a
náše znouu zrození, škrze Ducha
swatého, w wodě Křtu swatého, se-
nám předstáwunge. Potom w chle-
bu a w wjnu wěčere Páně, předná-
ší se nám to spojení / Kterž máme
s člo

a Dparrowáni Božíštem. 337

s člověčenstvom Jezu Krysta v
křížovaného. a Bohu obětovaného
ho na wykaupení naše: též sged-
nocení sekroví jeho, na potvzení no-
vé smlauvy wylité, kterauz Bůh
wyswědčuje / že chce na wšech ná-
še nepravosti, necht gsau gatkoli
welité, zapomenauti. a ge z nás do-
tence smýti / y wnašich srdcích
swá přestouatá přikázání napsati a
neb wrytiti a my vžiwagjce s žiwau
wěraní takowých swátostí, o těch
wsch věcech, že gsine gich oprav-
dowě škrze a pro Krysta, wčastní, se
zgiffugeme.

A Tolikéž na Skále Písmo swa-
té nám obraz Krystůw předkládá /
na němž založena a wzdelána gest
wsch Církev / tak že gij, ani ob-
wěruw, ani od Bauř, ani ob wolno-
biti na ni se walcjch, a o ni se vraž-
gicjch, ani od giných gatkýchkoli
wsch pokušení a autow, gijniz

3 u štezo

W Stále
wyznamá-
wá Krysta na
němž perné
založena Cír-
kev.

W Stále
wyznamá-
wá Krysta na
němž perné
založena Cír-
kev.

stežována bývá, ani od žádné gí-
né mocy zeromitní, kterauz nad ní
nepřátelé gegj prokazují, snadně
zwičkána a zbořena býti nemůže:

Matas 16. poněwadž na tat peroném gruntu
založena gest.

U 3 nř
hoané wodu
tečky na Pan-
stě.
2 Mogg. 17.
4 Mogg. 20.
1 Korint. 10.

Táz Skála wyznamenána
byla tím kamenem, na něgž **Mog**
žjś služebnjě Páně na **Paussci** vde-
řil / a z něhož **Křek**a hogná wod w
žitečných tečka / kteráž leženj hau-
řřw Lidu Izraelského wstawicně
následowala / aby předně napáge-
řa ge. y dobytky gegich / a potom a-
by gim byla gako za swátost, gatz
mluwj **Apostol** / kterážby wyzna-
menawala wčastenstwj smřei a kř-
we **Křstowj** / a w té wěcy ge zgř-
řkowala.

Zlato
wyznamená-
wá **Boží**.

Mezy wěcmi bezdušnými ney-
dražšj kow gest **Zlato** / křzeněž se
nám slowo **Boží** wyznamenawá /
nad kterážmic dražšjho w Swěre se
ne

a Dpatrowání Boží. 337

nenachází / gakž o tom na mnoha
místech Dawid svědčí: gakž w Žals
mu CXIX. pod literau Thech.

A Wždy to wyznává k své poctivosti 71 Žalm 119.
Mé bidy je mne přivedly k dobrému
Zvláště pak svého Zátona k známosti :
Tentá pak pokládám nad všelikou cenu 72
Stříbra, zlata y s jeho známostí
Ja nelepší kupcešeni svěmu.

A w témž Žalmu pod literau Aijn.

A Gá pak sobě tím wic předstawi 127
přikázání twá časů wšelikého ;
Ta y nad ryzí zlato miluji ;
Ta za pravidlo gisté wšedních wšeho 128
Je znáwám ; protož se vzdaluji
Wšech stesek plátek y bludu každého.

A w Žalmu XIX.

A K básni čisté Boží
Tyž wěrně wšem slauží
Genž wěčně zůstává ;
Plný gest myrnosti
Prawdy, spravedlnosti
Páně sand a práwa ;
Ani zlata mnohoství
Gakžkoli wšak se ství

9 Žalm 119.

10

E iii

Wáž

Wůz se gemu wrownatt,

Střže stibro
tež se nim má
luge slovo
Boží

A Tyž sand gest o Střibru / střže
něž se čistoča slowa Božjho wyzna-
menáwa / čehož swědoka máme. Das
wida Proroka nasseho / kterýž w žal-
mu XII. takto powědel:

Psalm 12.

A Wyrawdět gšau čisté mto řeči Páně.
Také y nad střibre mnohém čistší,
Kteréž gest sedmtrát ohněm zprůbowaně
Tak slowo Páně gest y nengistší.

Žasřka
prawnšo dšlu
teto Rjizenj o
Rjizenj a O-
patrowánj
Wassřem.
c. i. e.

Až posawado přirozenj a wě-
cech přirozených, swě rozgjmání
sme měli: a promwedli gšwe to dostas-
tečně / gať w přirozenj aneb w swě-
ře celém a obecném, tak w každé ge-
částece: Že naprosto nižadná wěc z
Božského Rjizenj a Opatrowánj
wyňata, aneb wystřčena býti ne-
může / ale že se wšfecky k tomu, k něs-
nauž gšau vloženy a naměřeny, kon-
cy a cyli wedle rady a dobře lybezne
wůle Božj wewšfech swých činech
a hnutích, řjdi a zprawngi: tak že

Das wort
das lichter
ist in der
finsternis
gekommen
als ein ein-
zelne ist
das lichte
das finsternis
gibt
das wort
das lichte
das finsternis
gibt

als ein ein-
zelne ist
das wort
das lichte
das finsternis
gibt

se w swětě a přirození tomto w všech
wěcý, pokudž se Boha dotýče, nic
nahodilého, nic případného, a což
by se mánj aneb tressunkem dalo, ne
nachází. Ale rozsáť w všech wěcý,
w nichž se to Řízení a Opatrowá
ní Boží přenáší, gsmenewyklada
li a newygadrowali: protože to by
předserozetj tomuto byloby wšeteč
né / a člověku k wykonání docela
nemožné: než toliko některá místa a
propowědění z Písem swatých sme
wybrali / w nichž se nám některých
wěcý příkladowé předkládají / kte
ré na sobě zřejmý a patrný důwod
Řízení a Opatrowání Božího w
kazují. Nebo buďto že bychom do
ma bydleli, buď po polích, po lu
kách, zahradách, winicých a sřep
nicých chodili / buďto že bychom se
po Moři, po Gezerých a po řekách
plawili: kamžkoli očí pozdřiwíme
me aneb obrátíme, buďto wzhůru

Nemožné přiro
zení w všech
wěcý dostateč
ně wyřáti.

Náč toti člo
wěk pohlédá a
nebomyslna
wšem wšudy
stěpá a ina
menj Božího
Řízení spatřu
ge a seznává.

3 úř aneb

aneb dolů / buďte na pravou aneb
na lewu stranu: wssudy se nám ne-
ščíslně věci před oči starěgi / kteréž
nestihlé a neobsáhlé mocy Boží, bo-
brotnosti, maudrosti a jiných čím
to podobných Božských ctností, na
sobě wyrytá znamení nesau, vřazua-
gi. Když zagistě myšlení swá poča-
nau hned od toho stvoření, kteréž
okolo trůnu Božího stoji, to gest od
swatých Angelůw, až třebaš k to-
mu nejmenšimu čerwjčku, a k ney-
nižší věci dolů spustě / wssudy se
neobsáhla a nestihla welikost Bo-
ha nasseho pronášši: tak že w welí-
kých věcech wždycky weliký gest /
ale w malých nikdy malým se ne-
řazuje. Tlic méně takowá gest nás-
lidj nesmyslnost / a zhowadila ga-
rás bez rozumu hlupost / že na to
bedlivě nepozorujeme / a Boha w-
geho stvoření, gatžby náleželo, ne-
poznáváme: aniz toho, gatých
nám

Wšak libě ne-
wdečni malý
pozor natoma-
gi a málo co-
ho wass.

nám dobrodiní srze ně středě vdi-
 lí, se vši snažností nepovažujeme.
 Kteraužto nedbanlivost a zhorša-
 dílost sama newděčnost w lidich
 působí / tak že geho nescílných do-
 brodiní bez děkův činění, a bez gme-
 na geho oslawování vžíwají. Pro
 kteraužto přčinu Bůh k hněwu po-
 puzen gsa, milost swau a požehná-
 ní, y středau rukou od lidí odtrhu-
 ge / a na sta, ba y na tisíce spůsobů
 zlořečenství, k spravedlivé poku-
 ce, a k strestání gegich newděčnosti,
 s nebe na swět wysílá. Já pak w
 tomto Spisu gineho nič neobme-
 slym ani nežádám / nežli abych w se-
 cky lidi, pokudžby na mně bylo, oba-
 zvláště pak wěrně, k tomu wzbu-
 díl / a života toho, kterýž w zpyto-
 wání wěcý Božských a přirozených
 záleží, poněkud gím zakusiti dal :
 wšak ne takowého života, na nějž
 se mnozí oddali / kterýž ač ten tytul

Čím Bůh
 třese newd-
 nost lidau.

Ž v

magj.

Swatá a po-
bohá iádoš
wšech dobrých
Křesťanů.

Mat. 6.

magi, a tím se před ginými hrabě
honosy / že gsau se docela k zpytowa-
ní Božských věcí oddali : wšak
wšechu ostrost a bystrost wupu
swého od Boha a geho skutkůw od-
wrátiwšse, gen na to, aby Božka ge-
gich dobře wezdegšimi wěcmi opa-
trěna byla, co wepři na krajce ty-
gice, wynakládaji. Chcébych te-
dy tomu, toho také winšuji a žá-
dám / aby summan wšickni lidé
oči své k zpytowaní skutkůw Bož-
ských obraceli / a doma y w ně, ano
brž wšludy, dnem y nocí, wždycky
w swých myslch rozgimání měli /
a tak Pána Boha swého w nich po-
znáwali / a gméno geho Swaté
chválili a welebili. Chcébych ta-
ké tomu a toho žádám / aby rodiče
wě synům swým, gatž Mlogžjě gmé-
nem Páně o Zákonu mluwj, Opa-
rowání a Křizení Boží často opo-
rowali / o něm když při prázdnoti w
domích

was got hiet, dar
a Dpatrowani Bessiem. 343

domich swých sedj, s nimi rozmlau
wali / ba když gdu cestau, a nega
keho towarysse a spolectnsta tež ce
sty natreffi, y s nim o tom rozprá
weli.

Bratce abychom wssickni
wedne y w noci, lehagjee y wsta
wagjee, w sdcých swých o něm roz
gjmání swé wstawicné mřwali Což
kdybychom předně sami při sobě
obdržeti mohli / snadnobychom po
tom y to spůsobili, čehož od nás S.

it wss
zoffan,
etc.

Pawel wyhledawa / žebychom
gedli a pili, a wsscko
k slawě Boží
činili.

Druhá